Geo

Opda

Nordlig

langs med d

fi

B

Alumnus pa

Kjøb

Trykt paa A.

hos P.

Georg Vancouvers Opdagelses-Reise

i de

nordlige Dele af Sydhavet

og

langs med de vestlige Kyster af Amerika

fra 1790 til 1795.

Anden Deel.

Oversat af

Brun Juul,

Alumnus paa Valchendorphs Collegium.

Kjøbenhavn, 1802.

Trykt paa A. & S. Soldins Forlag,

hos P. H. Hoecks Enke.

nden Reise mod Norden.

Første Afsnit.

i forlod Sandwichsøerne den 30te Marts
93 med en Passatvind fra Nordvest og godt
ir.

Den 7de April havde vi fortæret vort hele
raad af friske Levnetsmidler, og maatte nu
e vor Tilflugt til vor sædvanlige Skibskost.
g lod jeg uddele fem Gange om Ugen Suppe
af indkogt Kiødsuppe til Erterne om Midda
, og tre Gange om Ugen lod jeg give Kiødsupp
til Frokost, tilligemed en forholdsmæssig Por
Suurkaal. Paa min sidste Reise mod Nor
var jeg sparsommeligere med disse Artikler,
i jeg frygtede for, at en, eller anden Ulykke
e være tilstødt vort Proviantskib; men nu,
i vare rigeligen forsynede, lod jeg ordentlig
le dobbelte Portioner, for at vedligeholde
gode Helbred, vi nu havde; takket være
friskningerne, vi fik paa Ny-Albion og Sand
øerne!

Veiret var nu mørkt og ubehageligt, o
vor Forfatning blev dobbelt betænkelig ved de
Opdagelse, vi giorde nogle Dage efter vor Afrei
fra Sandwichsøerne, nemlig at vi havde faaet e
Læk, hvorigjennem Vandet tiltog en Fod hv
Time, i Stedet for det før kun havde steget
til tre Tommer. Vi frygtede dog ikke for nog
overhængende Fare, fordi vi havde Grund til
formode, at Lækken var oven Vandet, imidle
tid maatte vi giøre os megen Umage med
holde Skibet læns.

Efter en langvarig Seillads med Storm
afvexlende Veir, opdagede vi omsider den 2d
Mai paa 42 Graders Brede Kysterne af det fa
Land. Ved nøiere Undersøgelse fandt man,
det netop var det af Spanierne i Aaret 17
under Herr Qvadra opdagede Sted, som
Gang fik Navnet: Puerto de la Trinidad. V
langvarige Seilads, der havde udtømmet v
Forraad af Brænde og Vand, bevægede os
at lægge an her, da vi ikke havde den ring
Udsigt til en gunstigere Forandring af Vind
Veir.

Vi kastede Anker i en liden aaben Bu
eller Viig, der ikke gav os megen Læe, og
derpaa fik vi Besøg af to Indfødte i en Ca
der nærmede sig med Tillid og syntes at
venskabelig sindede, de borttuskede nogle Pil
andre Smaating mod Jernstumper, og ve

bage til Land igjen meget tilfreds med deres
ndel. Da det var bleven mørkt, kom der
nu andre ombord, men som slet ikke vare at
rtale til at gaae ned under Dækket, skjønt man
dem Ting, der pirrede deres Gjerrighed paa
høieste; man lod dem altsaa have deres egen
lie, og tilfredsstillede deres Ønske, hvorpaa
forlod os med megen Tilfredshed.

Den 3die gik jeg i Land med en Bedækning
s. Soldater og Arbeidsfolkene, for at hente
nde og Vand. Begge Dele fandt vi paa et
emt Sted, strax bag ved en Landsby.

Den største Deel af Indbyggerne vare frá-
nde, for at drive Handel med Skibet, og
ndt kun nogle gamle Koner i Hytterne. De
Huse, som stode der, vare byggede af slet
mensatte Brædder, og beskyttede hverken mod
, eller Regn, Tagene vare ikke horizontale,
Rutka, men lidet ophøiede i Midten, hvor-
Regnvandet havde bedre Affald. Bræderne
gen vare ikke tæt nok sammenføiede, for
egnen ikke skulde trænge ind, og Hullerne
de udstoppet med Mosse og smaae Trægre-
Indgangen er et rundt Hul i det ene Hjør-
Huset tæt ved Jorden, saa et voxent Men-
ar Møie nok med at krybe igjennem. Fire
Hytter vare nylig opbyggede, og stode
paa den flade Jordbund. De syntes at

være indrettede til to Familier af sex. eller f
Personer, den femte var mindre og stod næs
halv under Jorden. Jeg forærede de gamle K
ner nogle Søm, Koraller og andre Smaatin
hvorimod de tilbød mig nogle store Muslin
Skaller, der vare efter deres opriatige Tilsta
se, alt hvad de eiede og havde. Efterat jeg h
de besøgt mine Folk ved Arbeidet, vendte
ombord igien, hvor jeg fandt de Vilde meget
rigen beskjæftigede med at drive en fredelig
del. Deres Varer bestode i Buer, Pile, n
slette Sø Otterskind, og et lidet Forraad
Sardeller, smaae Sild og Platfisk. De
fødtes Antal paa Strandbredden blev den
Formiddag stedse forøget med nye ankomn
alle Egne, der syntes at være sammenkaldt
Signaler; thi strax efterat de sidste Gjæster
de forladt os den forrige Aften, blev en sto
antændt, hvorpaa vi noget sydligere saae e
den paa en høi Klippe inde i Bugten, o
samme Signaler bleve igjentagne om Morg
Af de Indfødte kom der kun nogle faa om
men Arbeidsfolkene blev desto oftere besøgt
Begyndelsen syntes de at være noget for
og vegrede sig ved at sælge deres Vaaben
endog blot ved at vise dem frem. Me
Tiden bleve de mere bekiendte, og solgte
Buer og Pile, tilligemed nogle Sø-Otte
Pilene vare næt bearbeidede, og tilspidse

Steen, Agat, eller almindelig Flintesteen. De havde ogsaa Knive af samme Materie.

Om Eftermiddagen, da vi havde tilstrækkelig forsynet os med Brænde og Vand, gjorde vi Anstalter til at lette Anker, men havde den Ulykke, at det halvraadne Ankertov sprang, der tvang os til at blive der til den 5te om Morgenen, da Vinden havde lagt sig, medens vi vare beskjæftigede med at opfiske vort Anker.

Vi forlode dette Sted uden sønderlig Bekymring, da vi fandt det høist usikkert og ubequemt, efterdi det var udsat for de hæftige Sønden-vinde, der blæse her den første Deel af Aaret. Paa en Spadseregang til en Høi, der danner den nordvestlige Side af Bugten, fandt Herr Menzies det Kors, som Spanierne havde opreist, da de toge Landet i Besiddelse. Vel var det meget forfaldet, men han kunde dog endnu tydelig læse den Indskrivt:

Carolus III. Dei. Gr. Hispaniarum Rex.

Jordbunden i denne Egn syntes at være temmelig god, skjønt den er blandet med Sand. Langs med Kysterne voxe kun Bregner og Græs, men længere inde i Landet gik en uhyre Skov lige op til Toppen af Bjergene. Iblandt Træerne saae vi her, første Gang paa vor hele Reise, Skud af den sorte Fyr. Desforuden fandt vi Dalbirk, Hyld-, Elle- og andre Buske, som man finder i de sydlige Egne af Ny-Georgien. Indbyggerne

byggerne vare i Almindelighed smaae, underf
sige og slet byggede; deres Haar var langt, m
reenlig kæmmet og opbundet. Men den Sm
ke, hvormed de besmøre deres Legemer, gjør d
i høi Grad smudsige. Deres Klædning bestod
Skind af Landdyr, hvilke Mændene uden H
sigt til Varme, eller Velanstændighed kast
gandske løselig om sig. Fruentimmerne vare m
omhyggelig klædte; deres Klæder af tynde ber
te Huder sluttede tæt til Kroppen, og under d
havde de endnu et Skjørt af ugarvede Ski
der naaede dem neden for Knæet.

Det var en besønderlig Skik hos Indb
gerne i Trinidad, at begge Kjøn affilede, eller
slebe deres Tænder, lige til Tandkjødet. Fru
timmerne dreve dette endnu videre, da de aff
de deres Tænder endog under Tandkjødet. D
foruden havde de fra begge Mundvigerne og
Midten en punkteret Linje, der løb ned paa
gen og gav dem et afskyeligt Udseende. Ellers
der blandt de unge Fruentimmere nogle, der
re temmelig smukke. Mændene havde ogsaa
skjellige Arr og Punkter paa sig, men af M
gel paa Sprogkundskab, kunde man ikke erf
om de havde faaet dem tilfældigviis, eller
Hensigt.

Vi fortsatte nu vor Reise til Nutka, m
havde bestandig Modvind, der tvang os til
styre vor Kours længere mod Østen, end Øie

af vor Reise fordrede. Endelig naaede vi
den 20de Mai Friendly-Coye, efterat vi snart
havde løbet nær ved Landet, snart længere fra
samme. Saasnart vi havde kastet Anker, sendte
jeg strax en Officeer i Land, for at melde den
spanske Commandant Herr Fidalgo vor Ankomst,
samt og, at jeg havde i Sinde at salutere Fortet,
dersom han vilde besvare denne Æresbevisning
med et lige Antal Kanoner, hvilket ogsaa strax
skede med elleve Skud.

En spansk Officeer, som kom ombord, inden
jeg endnu havde kastet Anker, overleverede mig et
Brev, en Dagbog og andre Papirer fra Herr
Fuget. Deraf fik jeg at vide, at Chatam var
afløbet i denne Havn den 15de April og igien for-
ladet den den 18de May, i Følge de Befalinger jeg
havde givet ham, saafremt jeg ikke befandt mig i
disse Farvande i Midten af Maimaaned.

Chatam, der havde faaet megen Skade paa
Reisen, blev her fuldkommen kalfatret og repa-
reret, ved hvilket Arbeide Fidalgo havde gjort
Mandskabet al mulig Tieneste, og viist dem me-
gen Artighed, der just var saa meget vigtigere,
som mange af Mandskabet paa Chatam vare be-
hæftede med Byder og Saar, der gjorde dem ubyg-
delige til Arbeide. Til al Lykke varede disse Van-
skeligheder kun kort Tid.

Den 21de havde vi et Besøg af Herr Fidal-
go, der forkyndte mig, at han var i Begreb

med

med et afstaae Commandantskabet i denne Hav
til Anføreren paa den kongelige spanske Sno
St. Charlos, Don Ramon Saavedra, og igje
vende tilbage til St. Blas. *) Han var ogsa
saa god at tilbyde sig at modtage alle de Brev
som jeg ønskede ved denne Leilighed at sende
Europa, hvorpaa jeg gav ham en Skrivelse
de brittiske Admiralitets Herrer, og et Brev
Hans Excellence Grev Revillo Gigedo, Viceko
konge i Ny-Spanien.

Dette sidste Brev var et Svar paa en m
get høflig Skrivelse fra Vice-Kongen, hvori h
lovede mig al den Understøttelse og Bistan
som Kongeriget Ny-Spanien var i Stand

*) St. Blas paa 11 Graders nordre Bre
den mexikanske Provinz Ny-Gallizien
Indløbet til det grønne Hav, der skiller
lifornien fra det faste Land, var indtil
ret 1770 Spaniernes nordligste Havn.
holdt her bestandig nogle armeerte Fartøi
der i Aarene: 1770 og 1775 maatte und
søge den nordvestlige Kyst af Amerika.
er Monterey den nordligste Havn,
Spanierne have; Nutka undtagen, hvilk
de, tvertimod Conventionen af 1790, na
at afstaae til Engellænderne. Montere
tilligemed de dertil hørende Missioner
synes med de nødvendigste Fornødenheder
St. Blas.

at give et Løfte, der var af stor Vigtighed for mig, da vi endnu havde et betydelig Stykke af Ny-Albion at undersøge.

Det meget stette Veir, der indtraf strax efter vor sidste Afreise herfra, foranledigede mig til at spørge Herr Fidaldo, hvorledes de havde tilbragt Vinteren i Nutka? Paa dette Spørgsmaal fik jeg at vide, at den var gaaet k.et sommelig nok, da den uophørlige Regn havde næsten bestandigen indsluttet dem i deres Boliger. Den 17 Februar havde man følt et temmelig stærkt Stød af et Jordskiælv, og den 1ste April en heftig Orkan fra Sydost.

Uagtet Veiret var saa slet, saa havde han doa fundet et Middel til at oprette et lider Fort af elleve Nipundinger paa Svineven, hvilket gav Colonien mere Styrke og Anseelse. Han bemærkede derhos meget rigtig, at bestandig Arbeide og Bestiæftigelse var det bedste Middel til at tilføre Folkene deres Sundhed tilbage, som mod Foraaret begyndte stærkt at tage af. For nærværende vare de fuldkommen friske igien, hvilket man for største Delen tilskrev den idelige Brug af vilde antiskjørbutiske Urter, som voxe i Skoene.

Strax efter vor første Ankomst, havde vi haft Besøg af Maquina og andre Overhoveder. Paa vort andet Ophold fik jeg at vide, at Maquinas ældste Barn, en Datter ved Navn Ahpiania

Ahpianis, var bleven udnævnt til Arving af alle Faderens Ejendomme og Besiddelser, som og at man paa samme Tid havde forlovet hende med en Søn af Vikananish, et anseeligt Overhoved i Egnen af Clayoqvat og Nittinat.

Denne Besalingsmand tilligemed sin Søn kom nu med et anseeligt Følge til Maqvinas Bolig, der laae omtrent en Miil fra Bugten hvor han friede til Maqvinas Datter, efterat have givet betydelige Foræringer. Underhandlingerne angaaende Medgivten gave Anledning til mange Tvistigheder. Nogle Officerer paa Discovery vare tilstæde ved denne Leilighed, og fik at vide, at man ansaae Foræringerne alt for ringe for denne saa høitidelige Handling. Tilsidst blev dog begge Fædrene enige, omendskiønt det tilligemed blev afgjort, at Ahpianis formedelst hendes Ungdom, endnu skulde blive hos Faderen i nogen Tid i Nutka, efterdi hun neppe kunde være mere, end ti, eller tolv Aar gammel.

Vikananish beærede os denne Gang ikke med sit Besøg, men sendte os sin Broder, for at byde os velkommen. Denne syntes paa vis Maade at være bekymret for, hvorledes vi ville modtage ham, formedelst hans Stridigheder med Herr Brown paa Skibet Butterworth. Dog syntes han fuldkommen at berolige sig igjen, da han fik noget Kobber og blaat Klæde til Foræring, der bleve anseete for Ting, der passe

sig paa hans Stand og Forretninger. Ved ham, sendte jeg ogsaa hans Broder samme Slags Forsikringer, som han lovede troligen at overbringe, og forsikkrede, at hans Broder vilde i Fremtiden ingenlunde sætte nogen Mistillid til vor Oprigtighed, og meget glæde sig over dette Beviis paa mit Venskab.

Vi lettede derpaa Anker og gik med en sagte Vind udaf Havnen. Vi styrede nordvestlig naer ved Kysten, for at berigtige den nøiagtige Beliggenhed og Beskaffenhed af den Deel af Kysten mellem Forbjerget Scott og Indløbet til Fizhugs Sund. Dog saae jeg dette kun paa en meget ufuldkommen Maade, da Veiret var saa ubeskrivelig mørkt og taaget, hvilket kan give Anledning til saa mangehaande Vildfarelser.

Den 26 vare vi inden for Fizhugs Sund, lige over for en Arm, der førte til Spidsen Menzies, og hvis Længde endnu ikke var undersøgt. Jeg haabede at finde Chatam i en Bugt, der ved Sydsiden, og denne min Forventning blev ikke skuffet. Vi kastede Anker en liden halv Miil fra Chatam paa tredsindstyve Favne Vand. Herr Puget underrettede mig om, at han var ankommet her den 21de og befandt sig med sit Fartøi fuldkommen vel.

Da vi havde i Sinde at tilbringe nogen Tid her, for at foretage nogle nødvendige Forretninger, erindrede jeg, at der længere mod Nor-

Norden var en stor Vaat, hvori vi kunde ligge mere bequemt, og den følgende Dag bragte vi Skibene derhen, hvor vi fandt en meget bequem Ankerplads tæt ved Strandbredden paa en herlig Sandbund. En liden Flod løb ud i Bugten tæt ved os, og nogle Træer, som vi fældede, skaffede os et godt Sted for vore Telte og for vort Observatorium. Vi gjorde et Kast med Vodden, og fik en herlig Forraad af Fisk, saa at vi her, i denne øde Vinkel af Jordkloden nøde flere Bequemmeligheder, end vi havde kun det vente, men til al Ulykke var Veiret alti ugunstigt, da Regnen styrtede ned i bestandig Strømme.

Den 28de begyndte vore Udbedringer, d bestode i at stoppe Lækken kalfatre Agterdelen Skibet, sætte Baadene i Stand, lappe Seile tørre Krudtet og hugge adskillige nye Seilst ger, da Stormen havde brækket mange itu for Men den bestandige Regn var Skyld i, at Arbeide gik meget langsomt for sig.

Den 29de sendte jeg Herr Johnston med Baade, for at undersøge denne Saarm, h det flette Veir havde forhindret ham i Fior, gik jeg med to andre Baade, for at unders Beskaffenheden af en anden Arm, som laae Norden, som jeg, Herr Edmund Burke til kaldte Burkes Canal.

Ved denne Leilighed anfaae jeg det raadeligst, at uddele en større Portion Hvede- og Suppekager til Mandskabet i Baadene, for at de i dette fugtige Veir, kunde have to varme Maaltider om Dagen. Tillige gav jeg dem en tilstrækkelig Forraad Brændevin, der skulde uddeles efter den commanderende Officeers Tykke.

Vor Undersøgelses Reise varede indtil den 9de Junii med meget afvexlende Veir, og Følgen deraf var den temmelig bestemte Opdagelse, at Kysten, der er deelt og gjennemskaaret af utallige Bugter og Arme af Søen, der gaae dybt ind i Landet, egentlig bestaaer af to betydelige Øer, fra det sydlige Indløb til Fizhugs Sund af til en anden Egn, fra hvilken vi tydelig kunde skjælne det aabne Hav. Disse Øer ere ligeledes meget gjennemskaarne.

Den Deel af Kysten, som vi saae paa denne vor Reise, var for det meste fuld af steile og nøgne Klipper, længere hen saae man nogle Træer, og høie snebedækte Fielde begrændsede Synskredsen. I en Kanal, som var indsluttet af særdeles høie og næsten lodrette Bjerge, saae vi adskillige prægtige Vandfald, der styrtede sig ned over de steile Klipper, og gav os et herligt Syn.

Paa flere Steder saae vi Indbyggerne i Landet, men de vare næsten bestandig meget bange, skjulde deres Koner og Børn omhyggelig i Skovene,

vene, og nærmede sig kun med megen Vaerfomhed og sienfynlig Mistillid. Ikke heller vilde de tillade os at betræde deres Boliger, skjønt vi vare meget begjærlige efter at see dem nær ved, formedelst den besønderlige Bygningsmaade, som nogle af dem havde. Herr Johnston var hældigere i dette Stykke; man tillod ham, skjønt ugjærne og med store Indskrænkninger, at betragte en af disse Boliger; den bestod af en stor Esplanade, eller Forhøining, der omtrent var hundrede Fod lang og fem og syrgethve Fod bred, og hvilede paa stærke Stytter, eller Pæle, der næsten vare tredive Fod høie. Paa denne Forhøining vär der opført tre særskilte Boliger, eller Kamre, der vare bedækkede med et næsten horizontalt liggende Tag af Bræder, til hvilke man steeg op paa et langt skraat liggende og med Indsnit i Steden for Trappetrin forsynet Træ. Ethvert af de tre Værelser havde en saadan Stue. Herr Johnston fik kun Tilladelse at stige op, ledsaget af en af sit Selskab, og da de tog et bredt Bræt bort, som stod foran Stuen, kom de paa en liden Plads uden for den egentlige Dør af Huset. Her fandt de fire af de Indfødte forsynede med Vaaben af Jern der lignede en Dolk, og disse Mænd tillod kun Herr Johnston, at see sig en Smule om, men syntes meget utilbøielige til at lade ham komme ind i Huset, hvilket han heller ikke gjorde.

De

De Indfødtes Sprog i disse Egne var gandske forskjelligt fra det, som tales i Nutka. Folkene selv vare stærkere og større, end de længere mod Sønden. Deres stærke, skjønt regelmæssige Træk gav dem megen Lighed med de nordlige Europæeres, og hvis de ikke fra Ungdommen af vanskabte sig ved Smudsighed, Olie og Sminke, saa er det at formode, at deres Farve vilde i Hvidhed ikke være ringere end de Europæeres, hvis Arbeide udsætter dem for Solens og Luftens Virkning.

Af Dyr saae vi kun nogle Hvalfiske, Søottere og sorte Biørne, af de sidste lykkedes det Herr Johnstons Ledsagere at skyde et Par Unger, hvis Kiød var fortræffeligt.

Den 11te forlode vi vor Ankerplads i Restoration-Cove, og gik skjønt meget langsomt nordefter til hiin Canal, der, efter hvad vi havde opdaget, løb ud i Havet, hvorved vi af Mangel paa gunstig Vind, maatte tage Strømmen til Hielp, og ligge mange Gange stille. Indbyggerne besøgte os meget ofte i disse Mellemtider og bragte Søotterskind og andre Dyrehuder til Salg og tog Jern og Kobber i Betaling.

Blandt disse Skind var der ogsaa nogle af det Dyr, som giver den Uld, af hvilken Indbyggerne paa den nordvestlige Kyst af Amerika tilfærdige deres Klæder. Disse Skind vare øienlig alt for store, for at kunde tilhøre et Dyr

af

af Hundeslægten, som vi i Begyndelsen havde formodet. De vare, Hoved og Hale fraregnet, halvtredjesindstyve Tommer lange, og foruden Benene sex og tredive Tommer brede. Der syntes kun at have været lidet Uld i Forhold til Skindets Størrelse. Den findes fornemmelig paa Ryggen og paa Skuldrene. Lange stive Børster trænge igjennem denne Uld, der er kort og meget blød og skjule den gandske.

Alle Skind af dette Slags, som man bragte os, vare gandske hvide, eller snarere gulagtig hvide; Bælgen var meget tyk, men Skinden vare altfor slet behandlede, til at man deraf kunde see, til hvad Slægt Dyret hørte.

Om Eftermiddagen den 16de havde vi Besøg ombord af Fruentimmer, der vare pyntede paa den naragtigste Maade. De havde nemlig et horizontalt Indsnit i Underlæben, der gik heelt igjennem Kjødet, og strakte sig langs med den hele Mund. Denne Aabning udvidedes saa terhaanden til den er stor nok til at rumme en Prydelse af Træe, som indvendig ligger tæt til Tandkjødet, og udvendig raaer frem i en horizontal Stilling. Denne besynderlige Prydelse er af Fyrretræe, glat poleret, langagtig og i Form af en Trætallerken, der er udhulet paa begge Sider. De mindste ere to og en halv Tomme lange, og de største tre og firetiendedele Tommer. Bredden var halvanden Tomme. De ere firetiende

indedele Tomme tyk, og langs med den yderste
and gaaer der en Fure, eller Fordybning,
hvilken den klovede Læbe kunde ligge. I øvrigt
de, som bare denne Prydelse, et afskyeligt
sende.

Det er værd at lægge Mærke til, at vi
de Egne af Ny-Georgien, hvor Indbyggers
s Klæder ere af Uld, aldrig saae, hverken
yrene, eller Skindene, hvoraf de saae denne
d. Her derimod, hvor vi havde den største
und at formode, at Dyrene ikke vare sjældne,
e vi ikke een af Indbyggerne klædte i Uld.
res Klædning bestod for det meeste af Sæl-
skind, eller Fyrrebark. Nogle af de sidste va-
kunstig giennemvirkede med Sælteskind, og
de Kanter og Indfatninger af forskiellige
ver. Til disse brugte de Uldgarn, der var
et fiint og godt spundet, de forstod at farve
med forskiellige Farver, men især med en
høiguul Farve.

Disse Folk vare bedre byggede, end de, som
idindtil havde seet, vare derhos høflige, ven-
og i godt Lune, som deres idelige og høie
r rabede, der for det meste gik ud paa vor
fining.

Den 17de blev Veiret noget klarere og vi
e lidt Solskin, der satte os i Stand til,
hjelp af Chronometret at giøre nogle Obser-
ner til Længdens Bestemmelse. Disse og

nogle af de forrige Observationer i Nærheden a
dette Sted gav os, for vor nu værende Anke
plads med temmelig Nøiagtighed dens Brede 5
Gr. 20½′ og længden 231 Gr. 58½′.

Mod Aften kom begge Baadene tilbage
som under Her. Johnstons Opsigt havde unde
søgt Kysterne. Deres Reise havde været ha
vanskelig og kjedsommelig, og da een af Man
skabet var død, fordi han havde spiist gift
Muslinger, saa blev den derved endnu sørgeli
re for dem. Mandskabet i begge Baadene l
dede i en Bugt, som laae paa deres Vei, og
di de her fandt Muslinger i Overflødighed,
ristede de nogle paa Gløder og spiste dem
Frokost, som de ofte pleiede at gjøre. Kort
paa mærkede adskillige af Folkene paa den
Baad, under Herr Barries Commando,
Følelsløshed og Bedøvelse i Ansigtet og pa
yderste Dele, der snart trak sig over det
Legeme og var forbunden med Hovedsvimme
Lyst til at kaste op. Herr Barrie, der ligel
ikke befandt sig vel, erindrede sig, at han a
de i Engelland havde erfaret en lignende U
af giftige Muslinger, og at en stærk Sveed h
hiulpet ham den Gang. For altsaa at kom
Sveed, tog han en Aare og arbeidede de
af alle Kræfter, hvilket han ogsaa raade
andre tre Syge at gjøre. Det lykkedes
Barrie at komme i en stærk Uddunstning,

de tre Matroser maatte bæres udaf Baaden, saasnart de holdte op at roe. Da man nu til al Ulykke ingen Lægemidler havde ved Haanden, lod Herr Johnston varme Vand og befalede dem at drikke det, i det Haab, at det skulde fremkalde Opkastelse og hæve det Onde, eller i det mindste lindre det. Een af Folkene ved Navn: Carter, tildrog sig fornemmelig deres Opmærksomhed; man gned hans Tindinger og bedækkede hans Underliv med varme Klæder. Men da han ikke var i Stand til at synke det varme Vand, da døde han omtrent en halv Time, efterat de vare landede. Han døde saa sagte og roligt, at man en Tidlang tvivlede paa han virkelig var død. Uden Tvivl døde han af den Gift, som indholdes i disse Muslinger; thi omtrent Klokken otte spiste han disse, Klokken ni befandt han sig allerede slet og Klokken tolv og en halv, var han død. Indtil han landede havde han roet raskelig, men saasnart han stod op, for at forlade Baaden, faldt han om, og reiste sig aldrig mere. Da han døde vare Læberne sorte, Hænder, Hals og Fødder meget opsvulmede. Saa stor var de andre Syges Egensindighed, at man ikke kunde faae dem til at drikke det varme Vand, førend de saae deres Kammerad ligge død for sig. Kun hans Skjæbne bragte dem til at følge deres Officerers Raad, hvorpaa de, efterat Vandet havde gjort sin Virkning, følede megen

Lindring, og havde sandsynlig dette Middel a
takke for deres Liv. Man braate dem ned
Baaden igjen, gav dem varm The og dække
dem godt til. Bugten, hvori denne Ulykke t
drog sig ligger paa den 52 Gr. 48′ Brede
231 Gr. 42 Længde. Jeg kaldte den til Eri
dring om den ulykkelige Afdøde: Carters Ba
og Bugten, hvori de havde spist Muslinger
Gift-Bugten.

De to andre klagede endnu ved deres Til
gekomst over Hovedsvimmel og Bedøvelse, saa
over heftige Smerter i Indvoldene. Man
dem under Lægens Opsyn, og denne brugte
de Midler, som passede sig paa deres Omst
digheder.

Andet Afsnit.

Den 18de lettede vi Anker og forlode vort
værende Opholdssted. Vi seilede meget
somt, deels formedelst de mange Klipper og
i de smale Kanaler imellem det faste Lan
adskillige Øer langs med Kysten, deels f
delst Mangel paa Vind. Denne Egn, so
sammenlignede med nogle Tegninger, vi
ombord, havde en saa paafaldende Liighe
disse, at vi ikke tvivlede paa, at det jo va
samme, som Herr Dunkan opdagede og

Wilbanks Sund, omendskiendt vi vare meget forskjellige fra hinanden i Bestemmelsen af Breden.

Den hele Sommer lige til den 20de September blev tilbragt paa denne Reise langs med Kysterne, omendskiont Skibene ikke kom længere, end til den 65 Gr. nordre Brede, hvor vi opdagede en fremragende Landtunge, der paa en vis Maade udgior den nordvestlige Grænse af dette vidtloftige Arkipelag. Dette Forbjerg kaldte vi: Cap Decision, og herfra løb vi langs med den yderste Side af Øerne tilbage til Nutka, hvor vi lykkelig naaede den 5te October, efter mange udstandne Besværligheder. *)

Den Landstrækning, vi her fik at see, var næsten bestandig øde og vild; Strandbredden fuld af Klipper og Bjerge, der hist og her vare bevoxte med Grannetræer, men for det meste nøgne, eller bedækkede med Snee. Paa nogle Steder fandt vi vilde Hindbær og andre vildtvoxende Frugter, der tilligemed den saakaldte Labrador-The, som voxte her i stor Overflødighed, forskaffede os en qvægende Forfriskning. Fisk fik vi ikke undtagen Lax, som vi paa et Sted især, deels

*) Den lange og eensformige Beskrivelse over denne Seillads langs med Kysterne har Oversætteren taget sig den Frihed at forkorte, da den ikke kan være interessant for andre, end Sømænd, som gaae ud paa Opdagelses Reiser.

deels selv fangede, deels fik i Mængde af d
Indfødte. I Kanalerne, Fuderne og omkrin
Skjærene, saae vi idelig Sødderne spille
Vandet.

Næsten overalt, hvor vi saae de Indfødte
fandt vi dem fredelige og venlige. Kun i
Egn under den 55 Grads Brede stødte vo
Baade, som vi havde sendt ud, at undersø
Kysten og lodde Farvandet, paa et Parti af L
dets Indbyggere, der vare bevæbnede med Je
dolke og Europæiske Skydegevehr. Uden rime
givne Anledning anfaldt de Baadene, bemægti
de sig vort Mandskabs Skydegevehr, og kas
endelig deres Kastespyd paa Engelænderne,
vilde forhindre disse deres Voldsomheder,
tilsidst gik saavidt, at vore Folk saae sig
til at gjøre Alvor af det, og skyde paa d
hvorpaa de i en Hast toge Fluaten. Formod
lig har andre Europæeres slette Behandling
ledet dem til denne Opførsel. Saavel ved de
som ved nogle andre Leiligheder viste Fruen
merne sig særdeles virksomme, og syntes e
at have en vis Magt over Mændene. Allev
saae vi hos dette Kiøn hin afskyelige Pryde
Underlæben, der ikke tjente til andet, end t
vanskabe et virkelig taaleligt Ansigt. Da vi
Fruentimmer af enhver Alder, saa fik vi d
Leilighed til at bemærke, hvorledes de gjøre
Aabning, som de efterhaanden udvide.

Barnet er kommen til Verden, giør man et lidet Indsnit i Læben og stikker et Stykke Messing-, eller Kobbertraad i Hullet, hvilken bliver siddende indtil Saaret er lægt, da man efterhaanden udvider det, indtil det bliver saa stort, at de kunne stikke det omtalte Stykke Træe deri, hvilket de siden efter atter ombytte med et større. Denne Operation maae uden Tvivl være høist smertelig og vare længe.

Da vi kom til Nutka, fik vi at vide, at siden vor Afreise i Foraaret, var der ingen Efterretninger indløbne, hverken fra Nyspanien, eller fra Europa, og at hverken Dædalus, eller noget andet med Levnetsmidler forsynet Fartøi, havde været der, saa at jeg maatte lade mig nøie med, at lade et Brev ligge efter mig, med Forholdsordre til Befalingsmanden paa Dædalus. Men derimod havde et fransk og nogle amerikanske Skibe besøgt denne Havn. Efterat have giort de fornødne Udbedringer paa vort Skib toge vi Afskeed fra vore Spanske Venner, og gik atter til Seils den ottende October.

Det slemme Veir havde forrige Aar forhindret os fra at undersøge Havnen Bodega *).

Jeg

*) Denne Havn ligger 38 Gr. 18′ nordre Brede og 18 Gr. 4′ vestlig Længde fra St Blas. Sandsynlig var Franz Drake den første, som fandt den paa sin Reise til Ny-Albion.

Thi

Jeg gav derfor Herr Puget Ordre, at gjøre denn
Undersøgelse med Chatam, medens jeg løb vider
frem til St. Franciſko, hvilket Sted jeg beſtem
te til Samlingsplads for os.

Den 19de om Aftenen kaſtede vi Anker pa
vort forrige Sted lige ud for Fortet, hvor
ſtrax meldte vor Ankomſt, og da Baaden kom
tilbage fik vi et Beſøg af vor gode Ven, Her
Sal, der meddeelte os alle i Europa forefalde
Nyheder lige til Februar. Da han havde ſpi
til Aften, vendte han tilbage til Land igjen
og den følgende Morgen fik, jeg to Breve f
ham. I det første bad han mig i officiel For
at jeg vilde melde ham vor Ankomſt til S
Franziſko ſkriftlig, ſamt ſige ham, hvad Fø
raad jeg behøvede, og hvor længe jeg tænkte
opholde mig her, for at han kunde melde Ge
verneuren det. I det andet Brev ſkrev han,
i Følge hans Foreſattes Befaling, ſaae han
nødſaget til at underrette mig om, at ingen
Mandſkabet kunde faae Tilladelſe at komm
Land, uden for at hente Vand og Brænde,
at man bad mig, at jeg enten allene, eller
ledſaget af en Officier, eller Sokadet, vilde

Thi han opdagede den 17de Junii 157
Havn 38 Gr. 30′ nordre Bred
ne fandt den atter i Aaret 1775 og k
den Bodega, efter en af Anførerne pa
res Skibe.

søge Presidio, hvor jeg skulde modtages, som sædvanlig.

Saa uventede og ydmygende Indskrænkninger, der næsten gik ud paa, at vise mig reent bort fra St. Franziſko, og som stemmede saa lidet overeens med Vicekongens venskabelige Udladelser i Ny-Spanien, satte mig i den største Forlægenhed.

Men man gav mig at forstaae, at en Officeer ved Navn: Arrillaga, var i forrige Foraar kommen til Monterey og havde i Følge sin Anciennitet antaget Commandoen over Provinzen, og at hans Tankemaade var slet ikke til Fordeel for fremmede Gjæster. Vor Ven, Herr Sal, havde ogsaa høist ugjerne og kun nødtvungen kundet overtale sig til at bringe os saa ubehagelige Efterretninger. Jeg svarede ham herpaa gandske kort, at jeg var kommet for at hente Brænde og Vand, og oppebie min Medreisende Chatam. I øvrigt kunde han forlade sig paa, at Befalingen angaaende vor Omgang med Indbyggerne skulde følges til Punkt og Prikke.

Chatam kom her allerede den følgende Dag, og efterat vi havde forsynet os med Brænde og Vand, forlod vi Havnen den fire og tyrende om Morgenen, og styrede vor Cours til Monterey, hvor jeg haabede ved en nøiagtig Skildring af vor Forfatning, at formaae Commandanten

danten Arillaga til, at ophæve sine uværdige Indskrænkninger.

Den fem og tyvende opdagede vi et Skib langt borte, og da vi kom nærmere, saae vi at det var Dædalus.

Mod Middag kom Lieutenant Hansen om bord og berettede, at han havde taget Veien til Ny Sydvallis, som det var ham foreskrevet, og der taget to Ny-Seelændere ombord, for at lære Indbyggerne i Port Jakson, hvorledes de skulde behandle Hørplanten. Han kom der den 20de April og den 20de Junii havde han allerede været færdig til Afreisen, men først ved Enden af Maaneden fik han Ordre til at seile af Major Grose, hvorpaa han havde styret sit Løb til Sandwichsøerne, og naaet Owheihi den første September. Paa disse Øer forsynede Lieutenant Hansen sig med Forfriskninger, og seilede derpaa til Nutka, hvor han kom Dagen efter at vi vare seilede derfra, og saasnart han havde forsynet sig med Brænde og Vand, samt andre Fornødenheder, seilede han, ifølge min Befaling efter os.

Herr Hansen bragte Levnetsmidler med sig og andre Fornødenheder, saa meget det havde været ham muligt at skrabe sammen. Af ham fik jeg ogsaa at vide, at Major Grose ønskede meget at jeg endnu vilde gjøre et Forsøg på

at bringe Qvæg fra disse Egne til Ny-Sydvalis, omendskiøndt kun en Koe, tre Faar og en Vædder af dem, jeg sendte med Dædalus, overstod Reisen. Aarsagen til dette slette Udfald paa det første Forsøg troede man at være denne, at Qvæget var for gammelt, han haabede derfor, at man vilde være hældigere, hvis man gjorde Forsøget med ungt Qvæg. Med Svinene havde Herr Hansen været lykkeligere. Af disse havde han indskibet halvtredsindstyve Stykker paa Otaheiti og landet med dem i Port Jakson, hvilket maatte være denne Colonie til væsentlig Nytte, formedelst disse Dyrs fortræffelige Beskaffenhed. Vi havde nu igjen meget slet og taaget Veir, og derved blev vi skilt fra vor Medreisende Chatam. Den første November naaede vi Monterey og havde den Fornøielse at finde Chatam, som allerede den 30te October var ankommen i Forveien for os.

Strax efter vor Ankomst sendte jeg en Officeer til Gouverneuren, for at melde ham Hensigten med vor Komme. Nogen Tid efter gjorde jeg ham min Opvartning, og vilde just sige ham mine Grunde, hvorfor jeg var løbet ind i denne Havn, da han faldt mig ind i Talen og bad mig foredrage ham Sagen skriftlig, da man saa tydeligere kunde fatte Sagen ud fra hinanden. Jeg spurgte derpaa efter Deserteurerne fra Chatam, og fik at vide, at de faa Dage efter vor

Afreise

Afreise vare komne frem, og at man strax hav-
de taget dem fast og bragt dem til St. Blas,
for derfra at bringes til Nutka. Da jeg havde
lovet at aflevere Bøsseſmeden, som jeg havde
faaet fra Missionen St. Carlos og sat ombord
paa Chatam, saasnart Overleverne vare udlev-
rede, eller Aarstiden forbi, saa sendte jeg ham
i Følge mit Løfte, tilbage til Land igjen.

Om Eftermiddagen fik jeg to Breve fra
Herr Arrillaga. I det ene meldte han mig, at
han ingen Befaling havde, at modtage fremmede
Skibe i Havnene under hans Distrikt, uden i
de Tilfælder, at Nødvendigheden opfordrede hans
og Regjæringens Gjæstfrihed, til at yde de Rei-
sende sin Bistand. Fremdeles lod han mig
meddele ham Aarsagen til min Reise, der vild
have Indflydelse paa den Beslutning, han vild
tage for Fremtiden. Det andet Brev var skre-
vet i Udtryk, der skulde vidne om det Ønske, han
nærede, siedse fremdeles at vedligeholde den god
Forstaaelse, som havde hærsket mellem os, men
tillige gientog han atter, at han ikke kunde til-
lade, uden at handle tvertimod sine Ordre, at
nogen kom i Land, foruden Anførerne paa d
fremmede Skibe, og en, eller to Officerer, do
forstaaer det sig, ligeledes de Folk undtagne
som skulde tage Brænde og Vand ind. Me
disse Forretninger maatte skee i yderste Haa
og hvad vore andre Fornødenheder angik, sa
skuld

skulde disse afhjelpes, saasnart han fik Underretning derom.

Denne Skrivelse bragte mig i den Nødvendighed vidtløftig at sætte ud fra hinanden, Hiemedet for vor Reise, og de Grunde, som havde bevæget mig til at løbe ind i de spanske Havne. Jeg forklarede ham altsaa, at jeg fra hans Kongelige Storbrittanniske Majestæt havde faaet Befaling, at giøre en Opdagelses Reise, for at undersøge Landene i Sydhavet, og at den nordvestlige Kyst af Amerika, var den fornemste Gienstand for denne min Sendelse. For min Afreise fra Engeland havde man ikke allene underrettet mig om, at jeg i de spanske Havne vilde finde al mulig Understøttelse, men at endog alle de Efterretninger, som jeg ønskede at meddele mit Hof om min Reise, skulde befordres fra St. Blas, ved Kongen i Spaniens Officiantere. Fremdeles havde man paalagt mig, at meddele alle de Efterretninger, jeg havde indsamlet, og alle de Opdagelser, jeg havde gjort, til enhver spansk Officeer, som jeg maatte finde i lignende Forretninger, og at jeg havde i Sinde at meddele Herr Quadra en Copie af alle mine Karter og Udmaalinger, som vare forfærdigede, siden mit sidste Ophold i denne Havn. Denne Reise var derfor egentlig foretaget til Menneskeslægtens almene Vel, og fra denne Synspunkt maatte den ogsaa betragtes, efterdi Spanierne ligesaavel indhs-

slede

ſtede Frugterne af vort Arbeide, ſom Engellæn-
derne, og ſik dem endog meget tidligere, end
diſſe. I Følge heraf blev jeg og den ſidſte Gang,
jeg opholdt mig her, modtaget med det ſierſte
Venſkab og Gjæſtfrihed, havde ogſaa faaet de
ſtærkeſte ſkrivtlige Forſikkringer fra Vicekongen i
Mexiko, at alt dette var ſkeet med Kongen i
Spaniens Vilje og efter hans udtrykkelige Be-
falinger, hvorved jeg beraabte mig paa hans Ex-
cellences Breve, ſom jeg lod følge med. Vore
videre Jagttagelſer behøvede endnu et Aar inden
de bleve fuldendte, og jeg havde valgt mig denne
Havn, eller og St. Diego, til at ſætte vore
Skibe i Stand, loſſe vort Proviantſkib, og an-
ſtille de aſtronomiſke Obſervationer, ſom vare
fornødne, for at fortſætte vore Underſøgelſer med
Nøiagtighed. Jeg forklarede ham, hvorledes alle
diſſe Forretninger maatte udføres og lagde til,
at jeg ſmigrede mig med, at man vilde tillade
at Mandſkabet gjorde ſig Bevægelſe til Fods,
eller til Hest, ligeſom man den forrige Gang
havde tilladt dem, uden at træde nogen af de
nødvendige Indſkrænkninger for nær.

Den ſierde ſik jeg Svar paa mit Brev fra
Herr Arrillaga, hvis Indhold løb ud paa, at
han ingen udtrykkelig Kongelig Befaling havde
til at modtage, hverken mig, eller Herr La Pe-
rouſe; at Vicekongen ikke ſyntes at have ventet,
at vi vilde beſøge denne Havn mere, end en
Gang,

Gang, og at Herr Quadra selv havde i et Brev, (som han lod følge med) givet Garnisons Commandanten at forstaae, at de Høflighedeer, som man havde vist os, skulde kun gjælde engang for alle, og at det ikke var nødvendigt, at vise os deslige mere i Fremtiden. Men da han dog, uagtet alle disse Hindringer, ønskede at fremme vort almeennyttige Foretagende, saa bad han mig, at melde ham nøiagtig, hvormange Dage, jeg behøvede til at losse Proviantskibet; tillige tilbød han sig at levere mig Nøglen til Magazinet paa Landingspladsen, for at vi kunde gjemme vore Sager deri. Ved Siden af dette maatte vi ogsaa have Tilladelse at bygge vort Observatorium, og Officererne kunde fornøie sig saa meget de vilde, dog under Opsigt af spanske Officerer, som man vilde beordre til at bevogte Magazinet og Observatoriet. Men man kunde ikke tillade nogen at tilbringe Natten i Land, og alle Arbeider maatte gaae saa hurtig for sig, som muligt.

Men det Sted, man anviste os til at bringe vort Tøi i Land, var ikke allene høist ubequemt formedelst Brændingerne, som vare meget stige i Nærheden deraf, men ogsaa fordi det ae midt i de Egne, hvor Spanierne pleie at gte alt deres Qvæg, hvilket gjør Stedet høist undt og ækkelt, da man aldrig tager Affaldet Ureenligheden bort, men lader det altsammen

ligge

ligge til et Rov for Ravne og Krager. Desfore
uden skulde vi betroe alt vor Tøi i Hænderne
paa spanske Soldater, som vi ikke kjendte, og
om hvis Troskab vi ikke kunde forsikre os. I
denne utaalelige Stank og afskyelige Smudsighed
skulde vi indrette vort Observatorium og aldrig
benytte det uden om Dagen, og Officererne
allene havde Tilladelse at fornøie sig i Land.

Alle disse Omstændigheder bragte mig til a
afbryde Correspondencen og give Slip paa denne
høist ubeqvemme Hjelp. Jeg besluttede altsaa a
begive mig til Sandwichsøerne, saasnart jeg hav
de bragt Undersøgelsen af disse Kyster til Ende
da jeg ingenlunde tvivlede paa, at jeg hos disse
Naturens ufordærvede Børn jo skulde finde a
den Hjelp, som man saa uvenskabelig nægted
os i St. Franziſko og Monterey.

Den 10de lode vi Ankret adskillige Gang
falde ved Kysten, og fik strax et Besøg af de In
fødte, der havde Canoer, der vare udpyntede m
Muslingeskaller, og bragte os nogle Fiske til Sal
hvorfor de fik Skeer, Koraller og Saxe. D
Folk synes at være af en munter, venlig Ch
rakter og opførte sig udmærket anstændig og o
dentlig, overhovedet vare de meget forskjelli
fra hine klodsede og hjelpløse Skabninger, som
havde seet under det spanske Herredømme i Mo
terey og St. Franziſko.

I en Bugt, hvor en stor Bye, der tilhørte de Vilde, laae i en behagelig Egn, fik vi at vide af en af de Indfødte, en klog og snild Karl, der talede Spansk, at der var en spansk Mission ikke langt derfra mod Østen. Det varede heller ikke længe, saa kom vi til en lille Bugt og kastede Anker lige ud for denne Coloni. Fordet laae tæt ved Strandbredden bag en lille Kratskov. Bygningerne syntes at være langt mettere og bedre byggede, end alle de, vi havde det i denne Egn. Murene vare hvide og rene, og Husene tækkede med smukke lysrøde Tagsteen.

Da jeg havde i Sinde at blive liggende Natten over for Anker, og jeg her havde Udsigt til at faae i det mindste nogle Forfriskninger, da besluttede jeg at give dette Sted Fortrinet, og sendte derfor Lieutenant Swaine til den commanderende Officeer, for at melde ham vor Ankomst, og da jeg tænkte at seile igjen den følgende Morgen, saa lod jeg ham tillige bede, at han vilde tillade de Indfødte at bringe nogle Fornetsmidler ombord til Salg. Jeg havde alle de faaet at vide, at de havde Sviin i Overflødighed og Høns, Grønt og fortreffelig Fisk.

Herr Swaine blev modtaget paa det venligste af Commandanten, Herr Philip Goyhea, der bad ham melde mig, at man haade, jeg vilde opholde mig nogle Dage der, for

at nyde alle de Fordele, som Landet kunde til
veiebringe, og som man vilde gjøre sig en For
nøielse af at skaffe mig.

Da han fik vor Bestemmelse at vide a
Herr Swaine, anmærkede han, at det vil
holde haardt at forsyne os med Brænde og Van
i St. Diego, eller længere mod Sønden, derfo
raadede han os, at dersom vi havde Mang
paa disse Artikler, at vi skulde forsyne os p
dette Sted med hvad vi behovede.

Denne værdige Officeers Opførsel vidne
om en ædel og retskaffen Charakter, og da ha
Bopæl, som førte Navnet: St. Barbara, s
under den samme Øvrighed, som St. Franzi
og Monterey, saa var Contrasten mellem
Modtagelse paa dette og hine Steder, saa
get mere paafaldende og kunde ene tilskrives P
sonernes forskjellige Tænkemaade.

Herr Swaines Beretning og det friste
Haab om venskabelig Behandling gjorde mig
utilbøielig til at modtage disse saa kjærlig
budne Fordele.

Den følgende Morgen gik jeg i Land u
Ledsagelse af begge Anførerne paa de andre
be, og aflagde et Besøg hos Commandan
Herr Philip Goychochea. Denne modtog
med den største Hjertelighed, og gjentog
mange indstændige Bønner sit gjorte Til
Han forsikkrede, det vilde være ham til n

Fornøielse, at vise os al den Tjeneste, som stod i hans Magt, og som ikke stred mod de Befalinger, han havde. Men disse Befalinger fordrede kun, at man saae paa, at alle Personer fra fremmede Skibe, som vare i Land for deres Fornøielse, eller Forretningers Skyld, begav sig ombord igjen inden Aften. Jeg lovede ham ogsaa, at saavel denne, som enhver anden Befaling, han behagede at give, skulde følges paa det nøieste.

Vi bleve ogsaa forestillede for den ærværdige Pater Miguel, der tilligemed en anden Gejstlig besørger Missions-Forretningerne, og han indbød os i sit og sin Medbroders Navn, at besøge ham og modtage hvad Tjeneste, han kunde vise os.

Vi forlod herpaa Fortet, for at opsøge et bequemt Sted, til at fælde Træe og hente Vand fra. Begge Dele fandt vi snart, men det Vand, som man tæt ved Strandbredden øser af Brønde, er fident og har en salt Smag; og da desuden disse Brønde leverede en ringe Forraad, saa saae vi os om efter en anden Leilighed. Denne opdagede vi ogsaa faa Skridt fra Brønden i en fortreffelig Kilde af klart Vand, der udsede frem mellem nogle Buske i en Art af Korads, og som var Spanierne gandske ubekendt, der allesammen, som og alle Skibe, der indtil havde været paa dette Sted, havde stedse

hjulpet sig saa godt de kunde, med det salte og
skidne Vand.

Commandanten havde befalet at lade os
faae saa meget ferskt Kjød, som vi begjærede.
Fjederkræ og Grønt kjøbte vi af private Folk,
og desforuden deelte de gode Missionsfædre og
Commandanten deres Havefrugter med os, der
dog, som i alle nordlige Colonier ikke var af stor
Mangfoldighed.

Da vi her nøde saaledes uden al Ind-
skrænkning den Vederqvægelse, som man havde
nægtet os i Monterey, holdt jeg det for min
Skyldighed at see paa, at ingen af os misbrugte
denne gunstige Tilladelse, og befalede derfor, at
alle og enhver skulde holde sig paa det Distrikt,
som man kunde overse fra Fortet og Missionen.
Da den hersværende Egn er aaben og temmelig
flad, saa havde man paa dette Rum Leilighed
nok til at fornøie sig, saavel til Hest, som til
Fods.

Vore Forretningers lykkelige Fremgang, de
Forfriskninger, som Landet gav os, og det behage-
gelige Ophold i denne Egn, gjorde vor Nærvæ-
relse i St. Barbara meget interessant for os.
Det fortræffelige Selskab, som vi havde i vore
Venner paa Presidio og Missionen, blev endnu
den 17de forøget med den værdige Pater
Vinsent St. Maries Ankomst fra Missionen
Buen-

Buena Ventura, *) der ligger syv Mile længere mod Sydost. Denne vakre Mand, der selv havde gjort adskillige Søreiser, og derfor vidste hvor vigtigt det var for Folk i vor Forfatning, at faae friske Lands Produkter, var ene kommet i den Hensigt, at bringe os ti Faar og tyve med Havefrugter belæssede Muuleser. Han bad os tillige paa det indstændigste, at ledsage ham over Land til Buena Ventura, hvilket jeg dog ikke kunde gjøre.

Om Middagen spiste det hele Selskab ombord, hvor jeg havde den Fornøielse at gjøre dem en Foræring af nogle Smaating, der kunde være til Nytte for dem, og som de ellers vanskeligen kunde faae, men som dog ingenlunde stod i noget Forhold med de Gaver vi havde faaet af dem, for hvilke jeg endnu er deres taknemmelige Skyldner.

Da jeg under Samtalen fik at vide, at Buena Ventura laae ved en liden bequem Bugt, og da det syntes, at Pater Vincent fandt Fornøielse i at være ombord, saa bad jeg ham at følge

*) Saaledes kalder man en af de ti Missioner, som Spanierne have anlagt i det nordlige Californien, eller paa den nordvestlige Kyst af Amerika. St. Buena Ventura hører til den hellige Barbaras Presidio og blev grundet den 3die Mai 1782, man havde kun omvendt et meget ringe Antal af Vilde, da La Perouse var paa denne Kyst.

følge os paa Discovery til sin Bolig, hvilket han modtog uden Betænkning, og var mig imidlertid en behagelig og lærerig Selskabsbroder.

Den 18de spiste vore Venner atter Frokost hos os, og mod Middag lettede vi Anker, for at gaae til Buena Ventura.

Ved nogle astronomiske Observa[illegible] stemmede vi Beliggenheden af St. Barbara 34 Gr. 24′ Brede og 240 Gr. 43′ Længden. Bugten, eller snarere Rheden St Barbara er gandsk aaben, og har en bequem Ankergrund, omgive af lave og sandige Strandbredde, undtagen pa den vestlige Pynt, der er steil og af middelmaa dig Høide, og som jeg Commandanten til Ære gav Navn af Point Philip. Længere inde Landet ligger steile, nøgne Fjelde, hvoraf d ene rager frem over det andet, i forskjellig Rækker.

Vor Fart langs med Kysten gik meg langsom, da Vinden var meget svag, og m Aften vare vi endnu en liden Miil fra Bue Ventura. Den gode Pater var meget forno over sin Reise, og sagde: han haabede den vil udrydde den daarlige og dybt indgroede Ford som alle Vilde i den Egn havde, da de ber tede alle Fremmede, som Fiender. Tillige ha det ikke kostet Missionærerne liden Møie at ov bevise de Indfødte ved Canalen St. Barba at vi vare deres Venner, og vilde behandle d

høf

heftigt og godt. Sandsynlig havde man i de ældre Tider vant dem til at betragte Engellænderne fra en meget forskjellig Synspunkt. Vi fik ogsaa Leilighed til selv at kjende denne, de Indfødtes Tænkemaade. Uagtet fire, eller fem indianske Tjenere, som havde ledsaget Pater Vincent, saae med egne Øine, hvor venskabelig og kjærlig vi omgikkes ham, saa raabte de dog alle, da han befalede dem at vende ene hiem med Hestene og Muulieslerne, eftersom han tænkte at seile derhen i vort Skib, og bad ham med grædende Taarer, at han for Guds Skyld vilde forandre sin fattede Beslutning, da de vare overbeviste om, at de aldrig fik ham at see mere, og alt hvad han sagde til dem, hialp ikke til at betage dem denne Mistanke. De fortsatte [illegible] ydstændige Bønner indtil det sidste Øieblik, gjentog uophørlig, at hidindtil havde de troet ham i Alting, men i dette Tilfælde vilde de vist blive bedragne. Den gode Pater fandt sig vel smigret ved denne Leilighed, dog smilede han over deres ugrundede Frygt for hans Sikkerhed, gav enhver af dem sin Velsignelse, og befalede dem endnu engang at vende tilbage til Buena Ventura.

Kysterne i disse Egne bestod af høie, steile Klipper, der hist og her afvexlede med smaae landige Bugter. Overhovedet havde Landet et øde, ufrugtbart og bjergigt Udseende, og kuns i

Egnen

Egnen om Missionen gik en liden Dal, eller Skraaning fra Foden af Bjerget til Strandbredden; tillige gjorde nogle Træer, som vare plantede omkring Colonien, at det Hele havde et yndre foraeligt Udseende.

Efterat vi tidligen havde spist til Middag, satte jeg mig tilligemed Pater Vincent i en Baad, for at modtage den store Mængde Forfriskninger, som ventede paa os ved Strandbredden. Men Brændingerne vare saa hæftige, at vi ikke vovede at lande, og Indianerne selv havde med al deres Færdighed Møie nok med at komme til os i deres Canoer. I disse bragte de os endeel af den Forraad, vore Venner saa rigelig havde forget for, bestaaende af: Faar, Høns, Rødder og Grønt i saadan Mængde, at vi fik fire Baade fulde deraf. Vi bleve liggende i vor Baad indtil om Eftermiddagen, og da Brændingerne endnu ikke havde lagt sig, og den gode Geistlige ikke havde Mod nok til at vove sig i en Canoe efterat han havde seet, hvorledes disse nogle Gange kantrede, saa vendte vi tilbage ombord igjen. Den kjære Paters Mod og glade Lune havde ved dette feilslagne Haab faaet et stærkt Stød; hertil kom endnu, at det pludselig faldt ham ind, at han havde betroet sin Bibel og sin Bønnebog til en tro Tjener med den Befaling, [illegible] bringe dem hjem over Land, og nu var han stilt ved disse sine aandelige Trøstere, efterson

vi havde gle
dette gjorde
le, der ulyk
Baaden, hv
ind, forend
ken og afbjer
lighed til de
lidet Smil,
endnu bittrer
Da vi
sig paa en v
havde forudse
Asien sine Bø
med sine gjenf
bærgede og st
ligesaa glad o
som han forhe
Mod Mo
ombord, for
Brændingerne
s efter at ko
de jeg, for
nd, fandt vi
stærke, men
smaae Fart
dere Uleilighe
Havefrugter
r Vens Gav
sidste var et

vi havde glemt at faae den tilbage fra Tjeneren; dette gjorde ham ganske nedslaget, og en Nagle, der ulykkeligviis var gaaet ud af Bunden i Baaden, hvorved der trængte en Mængde Vand ind, forend man kunde opdage Kilden til Ulykken og afhjelpe den, bragte hans Angest og Uroelighed til den høieste Spidse, og afvang os et lidet Smil, der gjorde Foleisen af hans Lidelser endnu bittrere for ham.

Da vi igjen kom ombord beroligede han sig paa en vis Maade, og da hans Tjener, der havde forudseet hans Uroelighed bragte ham mod Aften sine Bøger ubeskadigede, saa gik han hurtig med sine gjenfundne Skatte ind i sit Lønkammer, bøgede og styrkede sit Hjerte, og vendte derpaa igjesaa glad og munter tilbage til Selskabet igjen, som han forhen havde været.

Mod Morgenen den 20de kom nogle Vilde ombord, for at underrette Pater Vincent, at Brændingerne havde lagt sig, og da han længes efter at komme paa det faste Land igjen, saa rede jeg, for at ledsage ham. Da vi kom til Land, fandt vi del Brændingerne endnu temmelig stærke, men ved Hielp af Indbyggernes lette smaae Fartøier naaede vi dog Landet uden videre Uleilighed. Vi fandt her endnu en Mængde Havefrugter og fem Stykker Qvæg, som Vens Gavmildhed bestemte for os. Blandt disse var en stion ung Tyr, som jeg derfor

led

lod bringe levende ombord, for om muligt at tage ham med til Owheihi.

Vor gjæstfrie Vert førte os nu til Colonien, der laae omtrent tre Fjerdingvei fra Strandbredden, hvor vi mødte en Mængde Indfødte af hver Alder og Kjøn, der, som jeg troede var komne sammen af Nysgjærrighed efter, at se os. Men jeg blev snart bedre underrettet; thi alle trængte sig kun om deres gode Pater, kyssede hans Hænder, og glædede sig over hans Gjenkomst, hvorpaa de gik, efter at have faaet hans Velsignelse, enhver til sit, uden at bekymre sig synderlig om os. Pateren underholdt sig med dem i deres eget Landssprog, som han talede meget færdigt, og fortalte dem omstændelig hvorledes vi havde begegnet ham, hvorover de viste megen Forundring.

Ved vor Ankomst i Missionen modtog den anden Pater os, og viste os Bygningerne, Haverne og Agrene, som tilhørte Colonien, der vare langt bedre indrettede og dyrkede, end i alle de spanske Missioner, vi hidindtil have seet.

Imidlertid kom en Post fra Monterey, der bragte os Efterretninger fra Europa, der forskaffede os usigelig Glæde, og med denne Underholdning og vore venlige Værters Selskab tilbragte vi den hele Dag meget fornøiede.

Den en og tyvende om Morgenen gjorde vi Anstalter til at seile, men havde den Ulykke at vort Ankertoug sprang, og først om Aftenen fik vi det fisket op igjen, efterat vi allerede tilforn havde brukket det andet Anker itu.

Endelig den to og tyvende om Morgenen satte vi Seil til og styrede vort Løb længere mod Sydost. Vi seilede med en sagte Vind langs med Kysterne, og den 26de naaede vi den spanske Mission St. Juan Capistrano, der ligger en liden Sandbugt tæt ved Strandbredden. Rundt om Missionens Bygninger voxte nogle smaae Træer, hvis tætte Løv gjorde en besynderlig Contrast med de nøgne Klipper, som laae ved Siden af.

Bygningerne vare opførte af Steen og teglhængte, og den dyrkede Jordbund syntes at være meget frugtbar. Havde vi just ikke den lang havt meget gunstig Vind, saa havde jeg gjerne opholdt mig nogle Timer paa dette behagelige Sted.

Den syv og tyvende løb vi ind i Havnen, St. Diego og strax efter vor Ankomst sendte Lieutenant Swaine til Presidio, for at melde den commanderende Officer vor Komme, og spørge: om der ikke var kommet Depescher til ig, eller om nogle vare komne herover med Posten til Monterey, eftersom alle Poste, som komme fra Ny-Spanien lægge bestandig an her,

naar

naar de gaae til de nordlige Colonier. Tilli
skulde han bede Officeren, at han vilde mod
ge vore Breve og befordre dem til Engeland.

Medens Herr Swaine var borte, fik j
et Brev fra Commandanten, Herr Anton
Grajero, der meget høflig forespurgte sig, hv
Hensigt jeg havde med min Komme.

Kort derpaa kom Herr Swaine tilbage
berettede, at man havde taget meget vel im
ham, og ladet ham vide, at der ingen Depesch
var kommet til os, men at Commandanten v
redebon til at modtage alt, hvad jeg vilde
troe ham, og at han sikkert skulde befordre
videre. Han tilbød sig ogsaa meget artig,
forsyne os med alle Forfriskninger, som Lan
kunde tilveiebringe; men lagde til, at det gj
de ham ondt, at hans Forholdsordre indskr
kede meget hans gode Vilje.

Saa venskabelige Tilbud maatte nødven
være meget kjærkomne, efterat jeg derfor h
de besvaret dem, som sig hør og bør, me
jeg mig til Besøg hos Commandanten den
gende Dag.

Dette Besøg gik ogsaa for sig til beste
Tid, Herr Hansen og Puget ledsagede m
Strax vi steeg i Land fandt vi Heste, paa h
ke vi rede til Præsidio, hvor Herr Anto
Graj

Brafero modtog os med den forekommende God-
hed, som vi kunde vente af hans Opførsel hid-
indtil. Han gientog sine tienstagtige Tilbud,
som ogsaa den forrige Commandant, Herr Jose
Zuniga ligeledes gjorde, der nu havde faaet en
anseeligere Post paa den modsatte Side af den
Californiske Havbugt, hvorhen han just nu vilde
reise.

Disse Herrer fortalte mig, at de allerede hav-
de formodet at jeg sandsynligviis vilde besøge den-
ne Havn, og glædet sig paa min Komme. Men
omtrent fire Dage siden, da just denne Efterret-
ning stadfæstedes, havde de faaet saa mange Ind-
brænkninger fra Herr Arrillaga, at den gjensidi-
ge Tilfredshed derved nødvendig maatte forstyr-
res. Disse Befalinger sagde, at vi vel maatte
tage Brænde og Vand ind, men ingen anden
Forretning foretage os paa Land, og saasnart
vi havde indskibet disse Fornødenheder skulde vi
paa begive os paa Reisen igjen. At losse vort
Proviantskib, blev os udtrykkelig forbudet, som
at bringe levende Qvæg ombord; tilligemed
saadanne gjæstfrie Befalinger.

Desuagtet bade disse ædle Folk os, at fordre
de Forfriskninger, som Landet kunde forskaffe,
forsikkrede, at de vilde gjøre alt, som ikke ud-
trykkelig stred mod deres Befalingers Bogstav,
det kun kunde tjene til at gjøre os vort
Ophold saa behageligt og nyttigt, som muligt.

Medens

Medens vi opholdt os paa Søen, hav
vi ikke havt Leilighed til at afkopiere Karter
over vor Undersøgelse over Kysterne for de
Aar. Dette Arbeide foretoge vi altsaa n
og dermed beskjæftigede vi os indtil den sje
December, uden at der imidlertid indtraf no
særdeles mærkværdigt. Da Copierne vare færd
overgav jeg dem til Herr Antonio Grajero till
med en Beretning, om hvad der var forefal
paa vor Reise indtil den nuværende Tidspun
under Addresse til Admiralitets-Secretair
hvilket altsammen Herr Grajero lovede rig
at besørge. En anden Pakke sendte jeg til H
Qvadra, som i Følge mit Løfte indeholdt en
skrivt af alle mine Opdagelser.

Modvind fra Sønden hindrede os i,
seile den syvende, men dog forskaffede denne
haling os et behageligt Besøg af vor meget
de Ven, Pater Presidenten over alle Mi
nerne af den hellige Franziskos Orden i d
Egn. Han visiterede just alle Missionerne
lem St. Franzisko og denne Havn, og var
forrige Aften kommet til St. Juan Capistr
Han beklagede meget, at vor Afreise var
nær forhaanden, eftersom den store Frugtba
i St. Juan havde sat ham i Stand ti
forsyne os med mange Forfriskninger. Det
neppe jeg kunde afholde ham fra, at lade

Forrrinaer henke, fordi vi sandsynlig vare af-
sejlede, inden de kunde komme.

Den gode Pater Præsident havde ved alle
Leiligheder vist os saa megen Tjeneste og vi hav-
de hans varme Deeltagelse og Opmuntring at
takke for den gode Modtagelse, vi fandt i alle
Missioner, at jeg, for at vise ham min Taknem-
melighed, forærede ham et smukt lille Orgel,
der uagtet alle Forandringer af Climatet, dog
havde holdt sig i fuldkommen god Stand. Denne
Foræring blev modtaget med stor Fornøielse og
mange Taksigelser, og blev bestemt til en Prydel-
se for den ny Kirke i Missionernes Præsident-
stad i St. Carlos.

De Geistlige i St. Diego og Commandan-
ten forærede jeg nogle Smaating, som de ikke
saa let kunde faae, og som syntes at gjøre dem
megen Fornøielse.

Efterat vi den 9de havde forladt St. Diego,
saae vi den følgende Dag uhyre Røgstotter ved
Strandbredden, der vare blandede med Aske og
Sand, og, da Vinden drev dem over til os,
vi blev hele Kysten saa indhyllet i Røg og
Damp, at vi ikke kunde see hundrede Skridt for
os. I Begyndelsen troede vi, at Dampen maat-
te komme fra et ildsprudende Bierg. Men vi
forandrede snart vor Mening, da vi blev vaer,
at Røgstotterne steeg i Veiret paa forskjellige
Steder, og blev ved Nordostvinden drevet læn-

gere

gere den mod disse Egne. Vi sluttede altsaa, a
der maatte være Ildløs paa Overfladen af Jor
den, som ved et Tilfælde var antændt og ud
det ved Vinden. Mod Sønden saae vi ogsaa
saa langt vore Kikkerter kunde naae, tydel
Spor af Ildens frygtelige Virkning. Den fem
tende befandt vi os i en Egn, hvor jeg haabed
at finde den i Aaret 1776 oprettede Missio
El Rossario, som jeg meget ønskede at besøge
for at faae af de Geistlige tilforladelig Efterre
ning om Dominikanernes Missioner, i Synd
Sønden for St. Diego, og skulde gaae lige
Forbjerget St. Lukas. Men da vi hidindtil i
gen Omgang havde havt med denne Orden, s
var en Sammenkomst med dem, en vanskel
Ting for os.

En Indfødt i en Stråde-Cano, ligesom
i St. Franziſko, beſøgte os her og viſte os,
vi spurgte, hvor Missionen laae, hen til en l
Bugt i en stor Vig, som vi allerede havde løb
forbi. Vi gjorde ham herpaa adskillige and
Spørgsmaal, men da han mærkede, at vi
vare Spaniere, blev han mere tilbageholden
og gik igien tilbage til Kysten, efterat have fa
nogle Coraller. Men da vi nu engang v
løbne forbi, saa vilde jeg ikke spilde Tiden,
foretog mig at lande ved Missionen St. Domin
der blev anlagt i Aaret 1774, og som ligel
skal ligge ved Kysten, 14 til 16 Mile Søn

St. Rossario. Vi befandt os nu paa den 30te Grads Brede og paa den 244 Grads Længde, omtrent paa Grændserne af de Egne, som vi havde Befaling nøiagtig at undersøge. Men, da jeg maatte frygte for endnu mere at opvække den spanske Gouverneurs Mistanke, hvis jeg blede længere ved Kysterne Senden for denne Grændse, saa opgav jeg, skiøndt ugjærne, alle andre Forsøg og forlod Kysterne, for at seile til Sandwichsøerne, hvor jeg kunde forlade mig paa Tamahmahs Venskab og kunde vente af ham, og af de Naturens ufordærvede Børn, som staae under hans Befaling, alle de Tieneſter og al den Understøttelse, som vi behøvede, og som Spanierne, der ville have Ord for at være en civiliseret Nation, havde nægtet os. — Her endnu til Slutning et Par Bemærkninger over disse Kyster.

Missionen St. Domingo er den sydligste Colonie, som Spanierne eie i det Stykke Land, som Franz Drake opdagede og kaldte: Ny-Albion, men som Spanierne kalde: Ny Californien. Alle Plantesteder i denne Provinz kunne betragtes som nye, eftersom de bleve anlagte først Aaret 1769, i hvilket Aar man foretog Expeditioner til Lands og Vands, for at lægge Havnen til Monterey og St. Diego. Indtil denne Tid var Velicata og St. Maria paa Kysten af Halvøen i den californiske Havbugt,

deres nordvestligste Besiddelse, men Rusland
Kæmpeskridt for at undertvinge de Lande, som
begrændse det nordlige Verdens Hav fra den
nordvestlige Side, opvakte Spaniernes Fryat
og af denne Aarsag foretog man hiint Tog. E
ter denne Tid ere alle disse Colonier anlagte, o
Missionen Velicata flyttet nogle Mile længe
op mod Nordvest og nærmere til Kysten af C
lifornien. *)

De nye Colonier ere inddeelte i fire Distri
ter, af hvilke Monterey er den fornemste,
Sædet for Gouverneuren og Pater Præsiden
for Franziskaner-Ordenen. I ethvert Distri
er kun en militair Post, der fører Navn af Pre
dio, og staaer under en Lieutenants Command

Det nordligste Presidio er St. Franzisk
til hvilket hører Missionen St. Franzisko og S
Clara, Flekken St. Joseph, og et nyt Anla
som man har givet Navn, af Fort Franzisko.

Herpaa kommer Monterey det fornem
Sted i Provinzen, til hvilket hører Missione
St. Cruz med en Landsby af samme Navn,
Toledas, St. Carlos, St. Antonio, St. L
og St. Rosa la Purissimma.

*) Men foruden disse to Poster have S
nierne paa Californien endnu femten M
sioner, i hvilke der opholde sig firetusinde
omvendte Indianere.

Den trebie og mindste Afdeling er St. Barbara. Til dette Presidio hører Missionerne: St. Barbara og Buena Ventura, samt Landsbyen, de los Angelos. Det sidste og sydligste Presidio er St. Diego, hvortil hører St. Juan Capistrano, St. Gabriel og St. Miguel. Denne sidste Mission er Dominikanernes nordligste. De Geistlige af denne Orden have udbredet deres Missioner længere mod Sønden, ikke allene langs med Kysten, men ogsaa over den hele Halvøe, og beskyttes af Presidio St. Loretto, der er den nyeste militær Post Sønden for Diego.

Climatet langs med Kysterne mellem Bugten og Havnen St Franzisko *), den første paa den 38te og den sidste paa den 30te Grads Bredde, synes saavel i Følge de Jagttagelser, vi have gjort, som og de Efterretninger, vi have indhentet, at være meget tørt, og det regner sjelden uden fra December indtil Marts. I den tørre Aarstid frembringer en yppig og stærk Dug paa nogen Maade denne Mangel paa Regn, dog er den ikke tilstrækkelig til at holde Vækst-Riget i be-

*) Begge Havne kunde let forverles med hinanden, formedelst Ligheden i Navnet. Havbugten St. Franzisko hører til Posten St. Diego, og synes endnu ikke at være bebodt. Men Havnen St. Franzisko, er Spaniernes nyeste Post paa Kysterne af Ny-Californien.

standig Virksomhed, derfor har Landet ogsaa næsten overalt et øde og fortørret Udseende, hvortil endnu kommer den Mangel paa rindende Vand undtagen i nogle smaae Bække.

Denne Mangel fandt Sted lige til de sydligste Egne, som vi havde Leilighed til at besøge; dog troer jeg, at man kunde betydelig afhjelpe den, dersom man grov Brønde, der med tilstrækkelig Dybde i det mindste kunde levere Vand til Huusbehov. Men Spanierne ere for det meest alt for uvirksomme til at betjene sig af dette Middel, og lader sig hellere nøie med det slette Vand, som de kunne faae uden Møie.

I øvrigt er Luften fortrinlig reen paa denne hele Strækning af Kysten. Jordbunden fra St. Diego og længere Nord efter synes at være læt og sandig, men i Henseende til Frugtbarhed meget forskjellig, dog ingensteds gandske utanemmelig.

Jeg har stor Aarsag at formode, at Jordbunden paa hiin Side af den store Bjergkjæde der begrændser Kysten næsten heelt igjennem Landet, vilde ved behørig Cultur være meget frugtbar, hvilket jeg ogsaa havde Leilighed til at paa vor lille Reise fra Kysten til Mission St. Clara. Men Sønden for St. Diego bliver Jordbunden pludselig ufrugtbar lige til St. Clara, og man har derfor seet sig nødsaget at b

ge god Jord til nogle Egne, hvor man holdt det for raadeligst at anlægge Missionen.

Posten St. Barbara ligger i en meget flet, deels stenig, deels lav og sumpig Egn, og Kornhøsten giver langt mindre af sig, end i St. Clara. Derimod leverer denne Jordbund fortrefselig Kalksteen, godt Leer til Muursteen og Tagsteen og gode Fliser. Derfor ere ogsaa Bygningerne her og i Buena Ventura langt anseeligere, vidtløftigere og reenligere, og Værelserne bequemmere indrettede og reenligere, end paa alle andre Steder, som vi besøgte.

Til Erstatning for den mindre indbringende Kornhøst synes Jordbunden i Buena Ventura at være meget skikket til Havedyrkning; thi ingensteds fandt vi i disse Egne noget lignende. Alle Frugter i det temperede og hede Jordbælte, lykkes her i lige Fuldkommenhed, og Æbler, Pærer, Blommer, Figen, Appelsiner, Druer, Ferskener, Granatæbler, Pisanger, Bannanas, Kokosnødder, Sukkerrør, Indigo, og alle Slags Kiøkken-Vexter og Rødder, voxte i skjønneste Flor paa en Jordbund, der kun var adskilt fra Strandbredden ved et Par Kornmarker. Nogle smaae Bække, der omhyggelig vare ledede igjennem Haverne, bidrog ikke lidet til denne overordentlige Frugtbarhed. Man avlede ogsaa her i stor Mængde den indianske Figen, eller Stikkels-Pæren (prickly pear); dog fik vi ikke at vide, om

man

man gjorde det for Frugtens Skyld, eller formedelst Cochenillen.

Landsbyerne (Pueblos) ere væsentlig forskjellige fra Præsidios og Missionerne og kunne gjærne kaldes Landsbyer. De bestaae fornemmelig af gamle spanske og creoiske Soldater, som efter at have tjent en vis Tid i Missionerne og Forterne, faae deres Afskeed og Tilladelse, enten at vende hjem til deres Fædreland, eller at tilbringe den øvrige Rest af deres Dage i disse Landsbyer. De fleste af disse Soldater have Kone og Børn. Kun i det Fald, at de foretrække Opholdet i Landsbyerne, faae de et Stykke Jord og de nødvendigste Agerdyrknings Redskaber, for at opmuntre dem til Agerdyrkning, hvilken de ogsaa ved Hjelp af nogle veltænkende Indfødte drive til stor Fordeel for sig og deres Familier. Da man gemeenlig vælger de frugtbareste Stæder til at anlægge disse Landsbyer paa, saa falder det dem ikke vanskeligt at avle saameget Korn og holde saa meget Qvæg, som de selv bruge, og som behøves for ogsaa at forsyne Præsidios og Missionerne. Disse Veteraner underviise deres Sønner i Tide om alt hvad der udfordres til Tjenesten, og saaledes ere disse Landsbyer gode Planteskoler for tilkommende Soldater.

Spanierne i Missionerne og Forterne føre et meget stille og uvirksomt Liv, fornemmelig

Sol-

Soldaterne, der hverken grave, saae, eller høste, men saae deres hele Underholdning af de Indfødtes Arbeide i Missionerne, og af Indbyggerne i Landsbyerne. Denne Uvirksomhed anseer man for nødvendig, for at forskaffe Soldaterstanden den fornødne Agtelse hos de Indfødte.

Da de Geistlige ene ere beskjæftigede med at danne og undervise de Vilde i Christendom, Kunster og Haandværker, saa have de og den Forrettighed, at bringe dem paa Forslag, som fulde bruges i Forterne. De Officerer, som have Indfødte i deres Tieneste, maae give dem noget lidt daglig i Penge, i det Sted at Fædrene have Hundrede og flere, som de lønne med Indkomsterne af det Arbeide, som de Nyomvendte have lært under deres Anvisning, saasom at forarbeide uldne Tøier, dyrke Havefrugter og Korn.

Disse menneskekjærlige Geistlige ere baade Sjæleforgere og Læger for alle indianske Stammer i Nærheden af Missionerne, og de øve saavel den egentlige Lægevidenskab, som Chirurgien med megen Held. Men uden Tvivl beroer den største Deel af deres Roes paa deres Patienters ufordærvede Legems Beskaffenhed. Den stedse Brug af stærke Drikke, et maadeligt og arbeidsomt Liv betage alle Sygdomme deres Ondartethed, saa at de gemeenlig vige for de simpleste Midler.

Man

Man anslog Tallet af de Indfødte, som under Franziskanernes og Dominikanernes Anvisning paa Ny-Albion og Halvøen Californien, have antaget Christendommen til 20,000 Sjæle, *) og disse skulle udgjøre den ottende eller tiende Deel af hele Landets Folkemængde. Disse Menneskers Fremskridt i Cultur ere endnu meget ringe og vil ikke letteligt blive hurtigere, saalænge man mod al sund Politik, vedblive at nægte Fremmede Adgang. **) Den modsatte Frem-

*) Er dette ikke overdrevet, eller kommet fra en usikker Kilde, saa have Missionarerne i den korte Tid fra 1786 til 1793, gjort et stort Antal Proselytter. Thi La Perouse, der giver gode Efterretninger om disse Missioner, angiver de omvendte Indianeres Tal til ikke mere, end 9000, af hvilke der vare 5143 i Missionerne paa Ny-Californien.

**) Snarere er Aarsagen til denne de Nyomvendtes langsomme Uddannelse, at de Geistlige bestræbe sig mere at holde dem til en nøiagtig Udøvelse af alle den romerskkathelske Kirkes Ceremonier, end at skjærpe deres Forstand, hvorfor ogsaa disse Indianere, ikke at tale om deres omflakkende Levemaade, leve fuldkommen paa samme Maade, som deres Forfædre, eller vilde Nabofolk. De have heller ingen Eiendom; thi hvad de erhverve ved Agerdyrkning, Qvægavl, eller paa andre Maader, tilhører ikke Erhververen, men bringes i Missionens Magazine

Fremgangsmaade vilde gjøre dem bekjendte med nye Fornødenheder og nye Bequemmeligheder. Dette vilde være en Spore for deres Flid; de vilde derved bringes til at dyrke deres Marker med større Flid og deres Hjorder vilde snart formere sig saa stærk, at de kunde borttuske deres Overflod til Fremmede mod mange Livets Bequemmeligheder Levnetsmidler, Byanings-tømmer og Sootterskind, vi de være de fornemste Artikler til Udførsel, og omendskiondt Skindene i disse Egne ikke ere saa gode, som længere mod Nord, saa kunde de dog altid være en indbringende Handels Artikkel. *)

Hidindtil har man ikke, det jeg troer, opdaget Bjergværker i Ny Albion, men i Californien omtrent 14 Somile Nordvest for Presidio: St. Loretto

ner, af hvilke Indianerne daglig faae deres elendige Kost, og hvad de fornesten behove.

*) Spanierne have virkelig Fordele af disse Sootterskind, der faaes i stor Mængde langs med disse Kyster fra den 28de til den 60de Gr. nordre Brede. Da La Perouse var i Monterey fandt han en kongelig Commissair, der indkjøbte disse Skindvare for Kronens Regning, og haabede at faae 10,000 Stykker, der i China gjaldt omtrent 45 Piaster Stykket. Egentlig holder man disse Sootterskind kun 10 Procent slettere, end de, som faaes længere med Nord.

St. Loretto har man nylig fundet to Solvminer
som skulle være meget indbringende. Fortet Lo
retto er anseeligere, end noget andet paa Ny
Albion, halvfjerdesindstyve spanske Familjer bo
sammesteds, ikke at tale om de Indfødte og e
blandet Stamme, samt Stedets Garnison, de
bestaaer af tredsindstyve Mand med deres O
ficerer.

Den hele Krigsmagt, som Spanierne hol
fra St. Franziſko til St. Diego, begge Havne
medberegnede, paa et Stykke Land af mere, e
420 Somile, bestaaer neppe af trehundrede Ma
tilligemed Officererne. Fra St. Diego mod S
den til Loretto staae nok endnu et hundrede Ma
foruden Officererne paa dette sidste Sted. De
er den hele Krigsmagt, som skal beskytte a
Missionerne. Sønden for St. Diego ere sex
Dominikaner-Missioner, hvoraf enhver har se
Soldater til Bedækning. Men Norden for S
Diego belober Franziskaner-Missionerne sig t
til tretten, *) hvoraf nogle have fem, and
otte, andre ti og tolv Mand til Bedækning,
efterſom Indianerne synes talrigere, eller m
ildesindede i en Egn, end i en anden. Især
troer man dem ikke meget Godt i La Soli

*) Missionerne tage altsaa efterhaanden
langs med denne Kyst; thi 1781 fandt
Perouse kun ti Missioner, St. Diego m
beregnet.

g St. Antonio. Fortet St. Diego og St. Bar-
ara ere begge forsynede med en Garnison af
redsindstyve Mand, som tillige forsvare Mis-
sionerne af samme Navn. Garnisonen i Mon-
rey bestaaer ligeledes af tredsindstyve til fire-
indstyve Mand, og den i St. Franzisko af sex
g tredive. Disse Soldater ere allesammen gode
g veløvede Ryttere, og meget skikkede til at
mpe et indvortes Oprør, men aldeles util-
e til at forsvare Landet mod en udvortes
ende.

Den store Mængde af Skibe, som i de se-
e Tider have besøgt de nordvestlige Kyster af
merika i Handels Spekulationer, have opvakt
panierne's Opmærksomhed, og de have gjort
le Forsøg paa, at give sig en Mine af at de
e i værbar Stand, men disse Forsøg vare
esaa kraftløse, som deres Forsvarsstand er elen-
og utilstrækkelig til at kunde modstaae den
rubetydeligste Fiende. Spanierne have ikke
rt andet ved deres Colonier, end bevidst Mu-
eden og Fordelen af at have Nybyggere i
e Egne; de have forsynet dem saa rigelig med
g, at det nu ikke engang var muligt for
at rodde dem ud, om de nogensinde skulde
e det Indfald. De have vidst at finde de
gtbareste og bequemmeste Stæder til at an-
e deres Colonier paa og ved deres Forsøg
ist, hvor saare villig denne Jordbund er til

at

at frembringe de skionneste Produkter af Vex
get, men ved deres vægelose Forfatning, sy
de, ligesom at udæske andre Nationer til at
re disse Fordele til deres og ved en klog
Handling først bringe dem til at blive ret
bringende.

Tredie Afsnit.

Reise til Owheihi og Ophold paa samme

Afvexlende og uanstige Vinde forhalede
Afreise fra Ny-Albion saa længe, at vi
15de endnu havde Kysterne i Sigte.

Den følgende Dag i Dagbrækningen
vi Øen: Guadeluppe. Denne bestaaer af hei
nøgne Fielde, og er omtrent tretten engelske
lang. Dens Beliggenhed gaaer fra Norden
Sønden, og i Nærheden ligge to smaae Ø
det ene vestsydvestlig fra Strandbredden, det
det sydlig to Miil fra den sydligste Landodd
Guadeluppe, der ligger paa 28 Gr. 54′ n
Brede og 241 Gr. 38′ Længde.

Veiret var taaget og stormende og V
meget afvexlende med hastige Kastevinde
til den 8de Januar 1794, da vi Klokken n
Formiddagen fik Øie paa den hvide To
Maunakah paa Øen Owheihi.

Den niende nærmede vi os til Kysten i
n Ean, hvor vi haabede at finde Havnen:
Theteadua, og for at opsøge denne, sendte jeg en
aad i Land, under Herr Whidbeys Anførsel,
ligemed to andre Baade fra Chatam og Dæ-
lus, alle tre vel bevæbnede og bemandede.

Baadene havde neppe fat fra Bord, da
ale af de Indfødte kom til os i deres Canoer,
n fordi der gik en svær Sø fra Norden, saa
nde de kun bringe os faa Forfriskninger. Saa-
art de fik at vide, hvem vi vare, fortalte de os,
Tamahmah tilligemed nogle af hans fornemste
nner allerede i lang Tid havde ventet vor An-
mst. De ilede ogsaa strax tilbage og forkynd-
med lydeligt Fryderaab, at vi vare komne
ge til deres Egne.

Kort derpaa kom ogsaa Kongen med sin
bantige tillidsfulde og muntre Lune. Hans
de over vor Ankomst var umiskjendelig, og
v endnu forhøiet ved den Omstændighed, at
just mødtes her, paa denne hans Yndlings
n af Øen, fordi han troede, at vi vilde op-
de os her nogen Tid, for at nyde Fordelene
dens Frugtbarhed.

Tamahmah havde seet Baadene fare til
nd, og haabede at de vilde give en gunstig
retning, hvilken baade vi og han ventede med
aalmodighed paa, indtil Klokken fem om Ef-
middagen. Herr Whidbey bragte os den Ef-

terret-

terretning, at Havnen ved Wheteadua formoden
lig kunde være et sikkert Opholdssted for S
be i Foraars Maanederne, da de sydlige Vin
ere de herskende, efterdi Havnen danner en d
Bugt, som desforuden beskyttes ved en San
banke fra den sydlige Odde. Men Bugten
meget udsat for Nordenvindene, der just nu bl
saa heftige, og da der tillige var en stærk S
gang, saa var det umuligt for Baadene at kom
til Land. Jeg besluttede derfor at begive mig
Karakakua Bugten, der paa denne Aarstid una
telig er den sikkreste og bequemmeste Havn p
Sandwichsøerne.

Jeg underrettede strax Tamahmah om den
min Beslutning, og bad ham at ledsage mig d
hen, fordi jeg vidste, hvor stor hans Indfly
var hos Folket og Høvdingerne i Landet,
at vedligeholde Fred og god Forstaaelse. M
mit Forslag syntes ikke at behage ham, og h
ønskede at Skibene endnu vilde blive liggende h
i Nabolauget nogle Dage, for at modtage d
rige Forraad af Forfriskninger, som denne E
var i Stand til at give, og lovede at bære O
sorg derfor.

Da Skibene imidlertid vare den følgen
Morgen fordrevne langt fra deres Sted,
Vinden blæste stærk fra Norden, og den stær
Søgang brød ind paa os, gjorde jeg Kongen
mi

…ærksom paa disse Ubeqvemmeligheder, og viste …am Nødvendigheden af at opsøge en sikker An…vlads, for igjen at sætte vore Skibe i Stand, …orhos jeg paa det indstændigste gientog min …ørsiring, om hans Ledsagning. Men han til…d mig reent ud, at det ikke var ham muligt …t følge mig, eftersom den til Nytaarsfesten hø…nde Tabuh endnu ikke var endt, og saalænge …nne varede, turde han ikke forlade de Egne, …er disse Høitideligheder havde taget deres Be…ndelse, i det mindste maatte han have Præ…ens særdeles Tilladelse dertil, og begjærede …for at gaae i Land, for at udvirke samme. …en da jeg kjendte Geistlighedens store Indfly…delse, frygtede jeg, man ikke vilde lade ham …mme tilbage, naar han engang var der, og fo…lg derfor at sende en fornem Mand af hans …lge, for at forkynde dem Kongens Ønske. …nne Plan syntes ikke at have hans Bifald, …da det var mig saa meget om at gjøre, at …skulde blive, og jeg heller ikke vilde opholde …n mod hans Villie, saa tog jeg min Tilflugt …en liden List, for hvis lykkelige Udfald, hans …e Følelse var mig Borgen. Jeg ophørte nem…paa engang at bede ham, og paastod, at …s Vegring at gjøre os Selskab maatte kom…af, at hans forrige virkelige, eller forstilte …skab var kjølnet, og erklærede, at jeg ingen…e tvivlede paa, inden kort Tid, at finde paa

de

de andre Oer en Fyrste, der beredvilligen vild
give os Beskyttelse og Bistand.

Hidindtil havde Tamahmah taget Deel
alle vore Maaltider, men fornemmelig behaged
vor Frokost ham; men nu, efterat jeg hav
de gjort ham denne Bebreidelse, kunde inge
Bønner bevæge ham til at smage en Bid Ha
sad nedsunken i dyb Eftertanke, hans Følels
var krænket paa det høieste, og hans ædle Hjer
te, der brændte af det varmeste og inderlig
Venskab, ikke allene for mig, men for enhver
vor lille Kreds, bevægede ham til at føie sig e
ter vort Ønske, omendskjønt han ved denne uhø
te Krænkelse af deres Religions Skikke udsat
sig for, at paadrage sig Geistlighedens Forfø
nelse. Han besluttede derfor at sende sin Hal
broder Cryowmahu til Præsterne, for at forkyn
de dem, at han havde i Sinde at ledsage o
Da jeg derpaa sagde ham, at hans Beslutnin
gjorde mig megen Glæde svarede han: jeg ha
de behandlet ham uvenskabeligt, ved at dra
hans Venskab i Tvivl, der dog stedse vilde bl
uforanderligt, som hans Opførsel i Fremtid
noksom skal bevise; men han troede, at h
burde være det sidste Menneske i Staten, til
krænke Lovene, og at overtræde de gjorte J
retninger.

Saaledes blev vor lille Tvistighed bila
hvorpaa Kongen holdt et godt Maaltid, o
fal

lede sin Broder at besørge Regjeringen over
nne Deel af Øen, medens han var borte.

Den fuldkomne Overbevisning, som jeg
ede om Tamahmahs Oprigtighed og Tilbøie-
ghed, giorde, at jeg til Fordeel for ham og
ns Følge ophævede den Indskrænkning, at in-
n Øboer maatte sove ombord. Der var den
ng syv af disse Høvdinger paa Skibet, af
lle tre havde deres Favorit Koner med sig,
n Tahaimanu, Kongens Gemalinde, var ikke
i Selskabet. Da jeg underrettede mig om
iagen til hendes Udeblivelse, fik jeg til min
ie Misfornøielse at vide, at Rygtet beskyldte
de for, at have havt en altfor fortrolig Om-
g med Tianna, og at dette havde foranlediget
Skilsmisse mellem det kongelige Par.

Af Kongens Ledsagere erfarede jeg, at Dron-
gens Utroskab paa ingen Maade var bevist,
da jeg kjendte disse to Ægtefolks gjenstdige
hed, og Dronningen just nu opholdt sig hos
Fader i Nærheden af Karakakua, saa troede
at gjøre en god Handling, hvis jeg forsøgte
at forsone dem med hinanden. Tamahmah
de mig for min gode Villie, og erklærede,
an altid vilde skatte sig lykkelig ved at følge
Raad i Statssager, fornemmelig naar det
an paa Krig, eller Fred, men hvad hans
ige Lykkalighed angik, saa troede han, at
laae gandske uden for min Virkekreds.

Jeg taug til denne Bebreidelse og haabede, der vel vilde findes en Leilighed til at bring ham paa andre Tanker.

Da den stærke Nordenvind og den hæfti Søgang giorde det sandsynligt, at det endnu vil vare længe, inden vi fik Crymamahu, eller nog af Indbyggerne fra Ahieduh at see, saa beslut de Kongen at sammenkalde sit hele Følge, saa af Mand-, som Qvindekiønnet, for at raadsla om han ikke kunde seile, uden at oppebie Geistl hedens Svar. Resultatet af denne Session den eenstemmige Mening, at Præsterne ikke de være Kongens Ønsker imod, hvilket sands ligviis ogsaa tilforn var Kongens Mening, han neppe ellers vilde have givet sin Broder udførlige Forholdsordre.

Saa meget jeg end ønskede at skye alle ligheder, hvorved Kongens Popularitet ku skades, saa var jeg dog ligesaa begjærlig efter nyde hans Selskab, og gav derfor af gan Hjerte mit Bifald til, at seile til Karaka uden at oppebie Præsternes Svar.

Vi styrede nu vor Kours omkring den lige Ende af Øen, og da vi den 11te Ja om Morgenen seilede med klart Veir forbi striktet Opunah, havde vi en fortreffelig U af Maunna-Roa, og dens snebedækte samt den lavere Bjergkjæde, der gaaer hen i den østlige Ende af Owheihi. Fra Toppe

nogle Bjerge steeg der tykke Røgstytter i Veiret, der kom af en underjordisk Ild, i Følge Tamahmahs og de andres Fortællinger, hvis voldsomme Udbrud frembringe hos de Indfødte saa mange overtroiske Meninger, at de have givet Anledning til en egen geistlig Ordens Opretteise, der iagttage visse religiøse Skikke, og offre forskjellige Landets Produkter, for at forsone den fortørnede Dæmon.

Da vi nærmede os til Strandbredden af Rauh, kom utallige af Indbyggerne til Skibet og bragte os allehaande Forfriskninger. De første, som kom ombord, syntes meget forundrede og ikke lidet ængstelige over at see deres Konge, og spurgte meget hæftig, om han frivillig, eller tvungen havde overtraad Tabuh. Men da man uvitidelig forsikkrede dem, at Kongen og hans helt Følge havde uden ringeste Tvang, men af egen Vilje ledsaget os, saa syntes de fuldkommen fredsstillede igjen. Ligesaa beredvillige fandt de ogsaa i at adlyde Kongens Befaling, at levere uden Betaling deres Vare og Frugter, og vi de ligesaa lidet vove at overtræde denne Befaling, af Frygt for i høieste Maade at fornærme Tamahmah. Om Kongen erstattede disse Folk deres Tab, kunde jeg ikke med Vished komme ...r, dog formoder jeg det af Eiermændenes ...andrede gode Lune, og af nogle Ord, som ...hørte af Kongens Ledsagere.

Vinden, der blæste stærkt, og var tillig
meget foranderlig, opholdt os en temmelig Ti
og først den 12te om Aftenen kastede vi Anke
i Bugten Karakakua ved Siden af en Ameri
kansk Brigantine: Lady Washington, ført af Ca
pitain John Kendrik.

Medens jeg løb ind i Bugten, yttrede d
ved Strandbredden forsamlede Indbyggere dere
Glæde over vor Ankomst ved et lydeligt Jube
skrig, og mange af vore gamle Venner og B
kjendtere fornemmelig af det smukke Kjøn ko
ombord til os, uagtet det allerede var sildig
for at bevidne os deres venskabelige Deeltagels
Vi fandt ogsaa begge Engellænderne: Young o
Davis, der endnu stode i den samme gode A
seelse hos alle veltænkende Indbyggere, som fo
hen, og som ogsaa fortjente den almindeli
Agtelse, ved deres kloge og anstændige O
forsel.

Den amerikanske Capitain Kendrik, hav
allerede været der i sex Uger, og havde i den
hele Tid ikke allene faaet rigelig Forraad af al
haande Fornødenheder, men ogsaa nydt utall
andre Beviser paa Indbyggernes venskabel
Sindelag, hvorfor han bestræbede sig paa a
Maader at bevise sin Erkjendtlighed.

Da Tamahmah fik at vide, at det vi
være nødvendigt at bringe endeel af vor Ski
ladning i Land, anviste han os beqvemme Lo

plad

pladse, og paatog sig endog at lade alt, hvad vi bragte i Land omhyggelig bevogte af sine Folk, da han vidste, at vi nødvendig brugte alle de Folk, som vi havde, til vore Forretninger. Han befalede ogsaa, at hans Folk skulde fylde vore Vandfade, og da han troede, at det vilde være tidsspildende og besværligt for os, at tiltuske os Landets Produkter, saa bad han os, at vi dagelig vilde lade ham vide, hvor meget vi tænkte at behøve, og lovede at sørge for, at de tre Skibe skulde forsynes med alle Fornødenheder.

Denne Indretning fandt jeg høist bequem, og den 15de i Dagbrækningen uddeelte tre store Canoer syrgetyve store og tredive smaae Svin, tilligemed en forholdemæssig Mængde Grønt og Frugter i Følge Kongens Befaling, mellem de tre Skibe.

Efterat de store Canoer havde losset deres Ladning toge de der levende Qvæg med sig i Land, som jeg denne Gang med bedre Held havde indskibet i Ny-Albion. Det var en ung, fiin, næsten udvoxet Tyr, to herlige Koer og to raske Qviekalve, alle i fuldkommen sund Stand, fremdeles fem Væddere og fem Faar, to Par af de sidste og den største Deel af Hornqvæget forærede jeg Kongen, og da det Qvæg, som jeg havde med mig det forrige Aar befandt sig i god Stand, Faarene havde lammet, og den ene af dem havde faaet en munter Qviekalv, saa kunde jeg

Jeg haabe ved Hielp af denne anden Ladning, a
have indfort disse nyttige Dyr paa disse Oer.

Vi begyndte nu med al Iver paa de For
bedringer, som vor Tilstand krævede. Den vig
tigste og nødvendigste var uden Tvivl at bring
det Forraad af Mundprovision og andre Forn
denheder, som vi havde ombord paa Dædalu
hen paa de andre Skibe, og dette gik ve
Hielp af alle Beboernes Bistand med en Lethed o
Sikkerhed, som vi neppe kunde have ventet i
bedste europæiske Havne.

Mange af de fornemste Høvdinger opholt
sig ved den Tid i vor Egn. Blandt disse befan
sig og vor gamle Ven Kahomotuh, der brag
os en Foræring af tyve store Svin og en fo
holdsmæssig Mængde af Frugter. Men h
havde ikke sin sædvanlige muntre Lune, m
græmmede sig høiligen over sin kiæreste Sø
Sygdom, som laae af et haardt Saar, h
havde faaet i Spydkastning med en Mand
den ringe Klasse af Folket. Efter en lang Va
dekamp om Seieren var deres venskabelige Str
tilsidst blevet til Alvor, og den unge Mand
sin Fiendes Spyd i Halsen. Det havde kos
megen Moie at trække det ud, da det var fo
synet med Hager, som holdt igien, hvorv
Saaret blev sat i den Stand, at de Indfødt
ringe Lægekunst strandede og bragte den Sy
til Randen af Graven. Hans Modstander
m

man snart fat paa, stak Øinene ud paa ham, og efterat han havde tilbragt to Dage i denne Forfatning, qvalte man ham med en Strikke. Herr Menzies og nogle andre af vort Selskab, der ønskede at see det Indre af Landet, reiste den 16de under Ledsagelse af et Overhoved og nogle Indfødte, som havde Befaling at sørge for alle deres Fornødenheder.

Vore Forretninger fortsattes saa hurtige og forhindrede, at vi allerede den 21de vare komne saavidt med Indskibningen, at vi kunde tænke paa andre Ting. Vore astronomiske Observationer vare de første, som Raden kom til, og vi ilede saa meget, som muligt, at bringe Telten, Instrumenterne og Observatoriet i Land. Ved denne Leilighed forekom det mig besynderligt, at Kongen gjorde Vanskeligheder i at tilade os, at benytte os af det forrige Sted i Havnen i Nærheden af Morais. Han forsagde, man først maatte have Tilladelse dertil af en gammel Kone, en Datter af den ærværdige Towha, og Kone til den troløse Koah *) Denne Omstæn-

*) Koah havde været i høieste Maade virksom ved Angrebet den 14 Februar 1779 i hvilket den ulykkelige Cook mistede Livet, og havde altid forhen vist sig, som en Fiende af Engelskmændene. Da de brittiske Skibe bleve endnu nogen Tid efter Cooks Død liggende

paa

Omstændighed forekom mig ikke lidet besynde-
ligt, da jeg forhen aldrig havde hørt, at Qvi-
derne havde noget at sige paa deres hellige St-
der, og ved deres Religions Skikke. Den gaa-
le Dame gav ogsaa, som Kongen havde form-
det, et afslaaende Svar. Men da vi havde gjo-
Kongen begribeligt, at ingen anden Egn i he-
Bugten var skikket til denne Forretning, ga-
han os desuagtet, efterat han havde raadført
med de fornemste Præster, Tilladelse, at tage d-
hellige Jord i Besiddelse.

Kahomotuh havde bragt sin ulykkelige S-
fra det Sted, hvor han fik Saaret, til Land-
byen Kauroah, for at være i Nærheden, o-
vore Saarlæger maaskee kunde bringe ham nog-
Hjelp. Men hans Omhu var forgjæves,
han døde allerede den 22de om Eftermiddage-

Ved denne Leilighed blev den periodiske T-
buh, som den følgende Aften skulde tage sin B-
gyndelse, opsat, til Beviis paa at de vare vre-
paa Guddommen, for den unge Fyrstes Død.

Ha-

paa Rheden, for at faae deres stjaal-
Baad tilbage, vovede han sig adskillige Ga-
ge ene ud til Skibene og søgte at lokke C-
pitain Clerk, og de andre Officerer i Lan-
uagtet Strandbredden var fuld af Beva-
nede, Indbyggerne gjorde fiendtlige Anstalt-
til at holde de Landende fra deres Kyst-
og tænkte paa intet mindre, end paa at h-
Fredsforslag.

Hans Død syntes meget at bedrøve den hele Familie, men fornemmelig hans Fader, som jeg ved given Leilighed spurgde, naar Liget skulde begraves? og om han vel vilde tillade mig at være tilstæde ved Ligbegjengelsen. Han svarede, det vilde skee den følgende Dag, og han vilde da komme ombord, for at hente mig af.

Jeg forlod mig gandske paa dette Løfte, og var derfor ikke lidet misfornøiet, da Kahomotua Morgenen derpaa meldte mig at Kavahirok, Høvdingen i Landsbyen, hvor hans Søn var død, havde om Natten uden hans, eller Familiens Vidende, ladet ham bisætte i en af Begravelsens Huler i den steile Høi ved den nordre Side af Bugten. Dette var et nyt Beviis paa, hvor lidet de vare tilbøielige til at gjøre os bekjendte med deres Religions Skikke.

Herr Menzies kom den 28de tilbage med sine Ledsagere, efterat de havde gjort en besværlig men dog behagelig Reise. De ubeqvemme Landstier inde i Landet, hvor den moradsige Jordbund ofte sank under deres Fødder, havde meget mattet dem, hvorfor de heller ikke kunde naae Toppen af Mauna-Roa. Men i dets Sted havde de besteget et andet Bjerg ved Navn: Woahai, der vel ikke var saa høit, som Mauna-Koah, eller Mauna-Kah, men, som dog ogsaa er meget mærkværdigt. Dette Bjerg ligger paa

den

den vestlige Side af Øen, og paa dets Top
et vulkansk Krater. Deres indianske Veivise
bleve rigelig belønnede for deres Umage, hvilk
de ogsaa ved deres Troskab og Omhyggeligh
havde vel fortjent.

Siden vi kom her, havde Tamahmahs h
Følge, som havde ledsaget ham fra Ahiduh
ligemed nogle nye Gjæster fra denne Egn, gan
og aldeles boet ombord, hvilket de fandt me
behageligt og fordeelagtigt, fordi de Foræring
som de fik af os, satte dem i Stand til at k
alle de Lands Produkter, som man bragte os
Salg, og som de fandt Behag i. Man sk
have troet, at saa megen Artighed vilde h
formaaet dem til at opføre sig med Troskab
Ærlighed, men deres Hang til Tyverie er
uimodstaaeligt, at det ikke varede længe, inden
savnede fem af vore Bordknive. Det hele
skab nægtede dristigen Handlingen, men da
var øiensynligt, at nogle af dem vare Tyve
saa lod jeg dem alle, Kongen undtagen, r
me Skibet, og paastod, at de skulde s
Knivene tilbage. Kongen indsaae Billigheden
denne Fordring, og inden Formiddagen var
Ende havde vi Knivene tilbage.

Det Tabuh, som var bleven ogsat for
delst Whokahos Død, tog nu sin Begyndelse,
for at lægge deres Utilfredshed mod Guddom
for Dagen, skulde det isteden for to Dage og

Nat

...tter, kun vare fra Solens Nedgang til dens ...gang.

Da jeg var meget misfornøiet med hiin ...aknemmelige Opførsel af Tamahmahs Ledsage..., saa fordrede jeg i en alvorlig Tone, at Kon... skulde skaffe de to Knive igien, som endnu ...anglede. Jeg beviiste ham, hvilken Skam det ... for enhver af Selskabet, og hvor skadelige ...lgerne af et saadant Exempel vare for alle rin... Folkeklasser. Han syntes at blive meget be...et derover, og det saa meget mere, da en ... hans fornemste Favoritter var især mistænkt ... at være en af Gjærningsmændene. Mod ...iddag gik han meget misfornøiet i Land, og ... ikke tilbage, før jeg om Aftenen lod ham ...te. Han fulgte strax med og kort derefter ...gte man ogsaa den ene af Knivene, hvilken ... den eneste, der efter hans Forsikkring endnu ... tilbage, da den anden, som endnu manglede, ...astee kunde være tabt paa en anden Maade. ...en, som vi siden efter fik at vide, saa havde ...ben foræret Kniven til en meget fornem ...and, mod hvilken Tamahmah ikke vilde bruge ... Magt.

Disse Knive vare ikke, som man skulde troe, ...alne, formedelst deres Værd, som Jerntøi, ... for de Elfenbeens Skafter, hvoraf man ...e forfærdige visse hellige og kostbare Halspry... ...er. Disse bleve ellers i Almindelighed gjorte

af

af Fiskebeen, men da Elfenbeenets Farve og [illegible]
skaffenhed saa uendelig overgik hine Materia[illegible]
saa var Fristelsen altfor stor for dem.

Den syv og tyvende vare alle vore Arbeid[illegible]
i Rummet til Ende, og nu lod jeg vor Takke[illegible]
ge undersøge, hvoraf den nederste Deel nu for[illegible]
Gang blev undersøgt, siden Skibet blev tiltak[illegible]
Vi fandt det i langt bedre Stand, end vi f[illegible]
de have ventet, efter saa mange udstan[illegible]
Storme.

Kahomotuh havde forsømt alle Tabuhs v[illegible]
Owheihi, lige siden hans Søn døde, men [illegible]
otte og tyvende, da en ny Tabuh skulde hel[illegible]
holdes paa Mowi, underkastede han sig de[illegible]
med megen Nøiagtighed. Den følgende Dag h[illegible]
de Tamahmah lignende Religions Forretning[illegible]
men da der paa denne Dag ingen Bøn blev ho[illegible]
saa syntes denne Indskrænkning ikke at h[illegible]
megen Indflydelse paa Folket i det Hele taget.

Den tredivte fik vi Besøg af Tianna [illegible]
nogle andre Høvdinger fra længere bortligge[illegible]
Egne af Øen.

Kongen havde ladet dem kalde sammen, [illegible]
at raadslaae om Hens Afstædelse til hans E[illegible]
brittanniske Majestæt, hvilket var alle Høv[illegible]
gernes enstemmige Ønske. Imidlertid syn[illegible]
denne vigtige Forretning kun at være en Be[illegible]

[illegible] af deres [illegible]
[illegible]m de ovtred[illegible]
[illegible]ekkelig, at [illegible]

Endog T[illegible]
[illegible]venskabelig;
[illegible]else og uroli[illegible]
[illegible] vandt de v[illegible]
[illegible]t andet, end[illegible]
[illegible]dskabsfulde o[illegible]
[illegible]emlunde denn[illegible]
[illegible]n med al den[illegible]
[illegible] af de sex Pr[illegible]
[illegible]olthed ikke sy[illegible]

Disse Høvd[illegible]
[illegible]en Mængde [illegible]
[illegible]lt, allerede v[illegible]
Opsyn af en[illegible]
[illegible]fordum havd[illegible]
Washington,[illegible]
[illegible]vet sig i [illegible]
[illegible]sig for Skibs[illegible]
[illegible]il at bygge,[illegible]
[illegible]Fartøi paa e[illegible]
[illegible]n da han ikk[illegible]
[illegible]ndværk, fryg[illegible]
[illegible]merader: Y[illegible]
[illegible]affe adstillige[illegible]
[illegible]nde. Forvem[illegible]

t af deres Reise, og den almindelige Glæde, m de yttrede over vor Ankomst, beviiste os til- ækkelig, at det var dem kjært, at see os igjen.

Endog Tianna opførte sig usædvanlig artig venskabelig; men da hans og hans Broders løse og urolige Charakter var tilfulde bekjendt, a vandt de ved denne paatagne Venlighed in- t andet, end at de kom i Ord for at være dskabsfulde og falske tillige. Dog yttrede vi genlunde denne vor Mening, men behandlede m med al den Agtelse, som tilkom ham, som af de sex Provincial Høvdinger, hvorved hans olthed ikke syntes lidet smigret.

Disse Høvdinger bragte den Efterretning, en Mængde Bygningstømmer, som jeg havde ilt, allerede var underveis; det var fældet un- Opsyn af en Engelskmand ved Navn: Boid, fordum havde været Styrmand paa Schalup- Washington, men havde forladt Skibet og vet sig i Tamahmahs Tjeneste. Han ud- sig for Skibstømmermand og havde forpligtet il at bygge, af de ovennævnte Materialier, Fartøi paa europæisk Maade for Kongen. n da han ikke var ordentlig udlært i dette ndværk, frygtede saavel han, som hans mmerader: Young og Davis, at der vilde ræffe adskillige Vanskeligheder ved dette Fore- nde. Fornemmelig vare de forlegne, hvorle-

des

des de skulde anlægge Kjølen i Skibet, og rig
indrette Stabelen. Dog tvivlede ikke Boid,
syntes at besidde megen Flid og Duelighed,
han skulde bringe Arbeidet lykkelig i Sta
naar de kun havde nogen Hjelp ved det fø
Anlæg.

Denne Omstændighed gav mig Leilighed
at vise Tamahmah en Tieneste, som han skat
høiere, end alt, hvad jeg kunde have gjort
ham, da jeg tillod mine Tømmermænd at beg
de Arbeidet, hvoraf han siden haabede at dr
den Fordeel, at hans Undersaattere kunde,
Hjelp af de tre Engellændere, bygge Baade
smaae Fartøier efter denne Model.

De store og mangfoldige Forbindelser
havde til denne vor kongelige Ven, gjorde
det til en behagelig Pligt, at være ham behje
lig i Tilfredsstillelsen af dette prisværdige F
tagende, og den 1ste Februar gjorde vore T
mermænd Begynbelsen med det første Krigs
for hans Majestæt. Længden af Kjølen var
og tredive Fod, den udvendige Brede ni o
fierdedeel Fod, og Dybden af Rummet omt
fem Fod. Fartøiet skulde føre Navnet: T
tannia, og fornemmeligen tjene Kongen
Beskyttelse, der allerede var saa glad over
Fartøi, som han neppe nogensinde havde v

Denne Dag mod Aften begyndte en
get stræng Tabuh. Man kaldte den Ta

Ha

akuh, og det grunder sig paa Fangsten af
e Slags Fiske, hvoraf den ene Slags fø-
r dette Navn. Disse to Slags Fiske mage
e fanges paa en og den samme Tid; thi i
Maaneder, da det er tilladt at fange den
, er den anden forbudet. De ere meget
nvittighedsfulde i at iagttage disse Dage, der
nden Dagene og Maanederne tjene til at ind-
e deres Tid, eller rettere deres Aarstider.
ette Forbud skulde egentlig vare ti Dage, men
Kongen har den Forrettighed, at indskrænke
en i et, eller andet Distrikt, saa forkortede
n den for vor Skyld i Egnen af Akona for
ndene til den fjerde Dag om Morgenen, og
Qvinderne til den femte.

Den sjette Februar vare alle vore vigtigste
retninger for det meste tilendebragte. Des-
tet forlængede jeg mit Ophold paa dette be-
lige Sted af to Grunde Først fordi Planen
mine Undersøgelser af den nordvestlige Kyst
Amerika endnu ikke fordrede min Afreise mod
den, og for det andet, fordi vore forrige Er-
nger havde tilstrækkelig beviist os, at vi in-
eds paa de andre Øer vilde finde den rige
aad af Levnetsmidler, som vi her fandt,
e engang om jeg havde havt i Sinde at
dem for Vaaben og Munition, Ting, som
f Menneskekjerlighed og Politik, havde fast
tet altid at nægte dem.

For

For at gjøre vor Kundskab om Kysterne paa disse Øer fuldstændig, var det endnu nødvendig at undersøge Nordsiden af Mowie, Woahuh og Attowai. Med Undtagelse af saa megen Tid, som jeg behøvede til denne Forretning, besluttede jeg altsaa at opholde mig her saa længe, til jeg vil de tiltræde min Reise mod Norden. Dette Forsat gav Herr Menzies og Herr Baker me nogle flere Leilighed til at gjøre en anden Rei tid i Landet, for at besøge Maunna-Roa, for de nu vilde forsøge paa fra Sydsiden af, efte de Indfødtes Raad. Til den Ende forsynede Tamahmah dem med en stor dobbelt Canoe, et tilstrækkeligt Antal Folk under Opsyn af en fornem Mand; og i den faste Overbeviisning allevegne at finde Beskyttelse og Bistand, ti traadte de deres Reise.

Dædalus var nu gandske reisefærdig, og d gde gav jeg Herr Hansen Befaling at lætte A ker, for at gaae til Port Jakson, med en R skrivt af vore Undersøgelser over Kysten af N Albion, Sønden for Monterey.

Tillige bleve nogle Planter af Brødfrug træet bragt ombord, for at Herr Hansen p sin Reise til Ny-Sydvallis kunde bringe den herlige Plante til Nordfolk Øen.

Arbeidet med at udbedre og indrette Skib ne, havde hidindtil nødet mig til at blive det meste ombord, men den 9de begav jeg m

Teltene, for at blive der i nogen Tid, til
Glæde for Kongen.

Den tolvte anmeldte man en meget ſtræng
abuh, der ſtrakte ſig over den hele Ø. Denne
rede, at alle Høvdingerne maatte begive ſig
deres Godſer, for der at iagttage de nødven-
ge Ceremonier, der ſkulde vare tre Dage og
Nætter. Ifald Forvarſlerne faldt lykkelig
, var det Høvdingerne tilladt at ſpiſe Svine-
d, der ved denne Leilighed blev indviet, og
paa blev der holdt en høitidelig Bøn; men
Forvarſlerne ugunſtige, ſaa bleve alle Høiti-
heder ſtrax afbrudte.

Jeg havde ofte ytret for Tamahmah, at
ønſke at være tilſtæde ved diſſe Leiligheder,
han meldte mig nu, at han havde udvirket
ternes Tilladelſe dertil paa det Vilkaar,
jeg ſkulde underkaſte mig alle de Indſkræn-
ger, ſom deres Religion udfordrede.

Jeg lovede dette ſtrax og fik derpaa et Ce-
ni-Beſøg af nogle af de fornemſte geiſtlige
ſoner, af hvilke en førte Titlen af Tamah-
s Eatua, eller Gud. Denne Præſt havde
t os adſkillige Gange tilforn, men desuag-
ial han denne Gang en Kniv fra os, men
ſtrax grebet og forviiſt fra vort Selſkab og
lille Leir.

De Indſkrænkninger, ſom man maatte un-
ſte ſig, vare fornemmelig følgende: for det

første gandske at afholde sig fra alt qvindeligt Selskab; for det andet, aldrig at spise andet end indviede Spiser; for det tredie, aldrig at begive sig ud paa Vandet; og for det fjerde ikke at modtage, eller røre ved noget, som kom fra saadanne Personer, der ikke havde bivaanet disse høitidelige Ceremonier.

Man fandt for godt, at alle de af os, som vare i Land, skulde tillige underkaste sig disse Forbud, og mod Solens Nedgang lod Kongen os kalde til Morai, hvori han, som Ypperstepræst var beskjæftiget med at offryne en Paakalde til den nedgaaende Soel, i Selskab med fem Præster af den geistlige Stand. Da jeg siden efter taler udførligere om disse Ting, vil jeg nu kun anmærke, at deres Bønner bleve forrettede med en vis Orden og Høitidelighed, og de heller ikke manglede at bede for hans Britt. Majestæts Vel, og for vor lykkelige Tilbagekomst til vort Fædreneland. Mod Solens Opgang fo[illegible] tog man en besynderlig Ceremoni. Denne [illegible] drede en dyb Taushed i den hele Egn, og [illegible] paa fremsagde Kongen en Bøn med en sagte [illegible] tidelig Stemme, hvorpaa han pludselig gre[illegible] levende Gris, hvis Been vare bundne sam[illegible] og dræbte den med et Slag, ved at slaae [illegible] mod Jorden. Ved denne Ceremoni seer ma[illegible] Ærbødighed nøie paa, at Dyret ingen Lyd [illegible] ver fra sig, eller at den sagteste Tone af m[illegible] ingen af h[illegible]

Væsen ikke afbryder den dybe Taushed. Denne Omstædighed betyder, at de staae i god Forstaaelse med Guderne. Nu blev en Mængde Spiin, Pisangs og Kokosnødder indviede til Brug for Høvdingerne og Præsterne. De ringere Spiser, som Fisk, Skildpadder, Hunde, Høns og spiselige Rødder kom nu ikke til Syne, og første Gang siden vort Ophold her nøde de hine sjeldnere Lækkerier. Dagen derpaa og den følgende Nat bleve atter tilbragte med Bønner, og kort efter Solens Opgang den 14de havde alle Indskrænkninger Ende.

Den 15de besøgte den største Deel af vore Bekjendtere os i vore Telte, og da vi nu allesammen spiste indviet Svinekjød, saa var vor Selskabelighed destomere uindskrænket. I Henseende til Kjød, Fisk og Fjederkræe, gav man vor Kogekunst Fortrinnet, men Grønt og Brødfrugt vidste Indbyggerne at lave langt smagfuldere, end vi.

Blandt vore Gjæster indfandt sig ingen hyppigere, end Kahomotuh; men hans Datter, den Unaade faldne Dronning, kom kun meget sjelden til denne Side af Bugten. Ikke destomindre vidste jeg meget godt, at hun inderlig længtes efter at forsones med Kongen, og ligesaa mensynlig var dette Ønske i Tamahmahs Opførsel, hvis Tillid jeg nu besad i saa høi en Grad, at ingen af hans Tanker vare skjulte for mig.

Han tilstod mig med en vis indvortes Overbeviisning om Tahowmannus Uskyldighed, at hans Tilbøielighed til hende endnu var uforandret den samme. Tillige sagde han frit ud, at hans Opførsel ikke havde været saa gandske uden Dadel, at den kunde berettige ham til at skille sig fra hende; vel kunde hans Forseelser ikke retfærdiggjøre hendes Utroskab, men undskylde den kunde de dog.

Dronningens Slægtninge ønskede hæftigen denne Forsonelse, og gjorde sig al Umage for at bringe den i Stand. Den stakkels Forviistes Skjønhed og Ulykke havde tillige saaledes indtaget os alle til hendes Fordeel, at vi intet ønskede hellere, end at see hende paa nye i al hendes Glands; et Ønske, hvis Opfyldelse var til Fordeel for Tamahmah, endog i politisk Hensigt; eftersom man kunde frygte for, at Dronningens misfornøiede Slægtninge tilsidst skulde slaae sig til Modpartiet, der ikke var ubetydeligt paa Øen og saaledes give Kongen nok at bestille.

Desuagtet var der endnu store Vanskeligheder, som skulde ryddes af Veien. Tamahmah frygtede stedse, at man vilde foreskrive ham Betingelser, som han paa ingen Maade kunde indlade sig i. Ikke heller skulde det synes, som om han ønskede denne Foreening, eller havde gjort noget Skridt, for at naae den, men alt skulde

lade

lade, som om det var et Værk af den blotte Hændelse.

Endelig blev følgende Plan antaget. Jeg skulde indbyde Dronningen med nogle af hendes Slægtninge og Venner ombord paa Discovery, for at gjøre dem nogle smaae Foræringer, som Tegn paa min Agtelse. Her skulde jeg søge at komme efter, om de ogsaa alle ønskede denne Forsoning, i hvilket Fald Kongen skulde komme ombord, som af en Hændelse, hvorpaa jeg kunde lægge deres Hænder i hinanden og bringe Fred og Kjærlighed tilbage hos dette Ægtepar. Hans store Frygt, at man skulde faae at vide, at dette var en aftalt Sag, opvakte imidlertid nye Vanskeligheder. Jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde meddele ham Udfaldet paa mit Ærende uden at forraade Hemmeligheden til Budet. Men endelig faldt han selv paa et Middel, i det han tog to Stykker Papiir, satte et Tegn paa ethvert af dem med Blyant og leverede mig dem. Et af disse skulde jeg, efterfom Omstændighederne krævede det, sende ham, for at underrette ham, om hans Nærværelse var nødvendig, eller ikke, hvilket han vilde kjende af de Tegn, han havde sat paa enhver af dem. Dog skulde jeg ikke sende ham det hemmelig, men offentlig, ligesom af Spog, som om jeg vilde gjøre ham en Foræring med dette Papiir.

Denne

Denne Plan blev strax udført den syttende; Thi da Dronningen og hendes Ledsagere modtoge med megen Fornøielse mine Høfligheds Beviisninger, uden at ahne noget af mine Hensigter, saa tjente det ikke lidet til at forhøie deres gode Lune, at jeg foreslog dem, at spille Kongen et Puds og sende ham et Papir meget omhyggelig sammenlagt, og tillige lade ham sige, at da jeg just var ifærd med at uddele Foræringer imellem mine Venner, saa vilde jeg ikke forbigaae Hans Majestæt.

Tamahmah erholdt ikke saasnart mit Budskab, for han ilede ombord og med sin sædvanlige Munterhed raabte endnu, inden han saae mig, at han var kommen, for at takke mig for Foræringen, og at jeg ikke heller ved denne Leilighed havde glemt ham. Enhver i Kahytten hørte dette, inden han traadte ind, og alle glædede sig over at dette Spøg faldt saa hældig ud, den stakkels Dronning undtagen, der syntes meget angest ved den Tanke, atter at see ham igjen.

Saasnart han blev hende vaer, taug han strax stille og vilde atter trække sig tilbage. Men jeg var allerede i Nærheden, for at forhindre dette, og greb hans Haand og lagde den i Dronningens, hvorved Forsoningen strax var fuldkommen. Hvor oprigtig denne var, viiste de Taarer, som begge fældede, da de omfavnede

hina

hinanden, og i deres umiskjendelige Glæde. Alle Nærværendes oprigtige Rørelse bevidste tilfulde, hvilken Andeel de tog i denne Tildragelse.

Efter en liden Pause, som dette Tilfælde naturlig frembragte, vendte den almindelige Munterhed igjen tilbage, og man skiemtede ikke lidet med Kongen over den formeentlige Streg, som jeg havde spilt ham. Nogle Glas Viin, som Selskabet tog til sig, bidrog ogsaa til at sætte Liv i Samtalen.

Efterat Dronningen havde takket mig paa det forbindtligste for den Tieneste jeg havde vist hende, blev jeg ikke lidet bestyrtset, da hun i det Øieblik, vi vare i Begreb med at gaae i Land, sagde, at hun endnu havde en vigtig Tieneste at udbede sig af mig, nemlig, at jeg skulde stræbe at faae Tamahmah til høitideligen at love, at han ikke vilde slaae hende, naar hun nu kom tilbage til hans Bolig. Begges hjertelige Glæde ved denne Forsoning, bragte mig i Begyndelsen til at troe, at det blot var Dronningens Spog. Men jeg tog ikke lidet Feil; thi omendskiønt Tamahmah ingenlunde tog i Betænkning at tilstaae mig min Begjæring, saa vilde Tahowmannu ikke slaae sig tilfreds, førend jeg lovede at ledsage hende til hendes kongelige Bolig, hvor jeg havde den Glæde at see hende i al hendes forrige Glands til

stor

stor Fryd for alle Kongens sande Tilhængere og til bitter Ærgrelse for alle hendes Bagtalere.

Efterat disse huuslige Anliggender vare lykkelig tilendebragte, syntes Kongen at være mere tilbøielig til at beskæftige sig med Statssager, og Afstrædelsen af Den Ombeihi til Kongen af Storbrittannien blev nu Gjenstanden for hans alvorlige Eftertanke.

Allerede ved mit forrige Ophold havde man ofte talt om denne Afstrædelse, men allerede den Gang havde mange Stormænd sat sig derimod, og kun den slette Opførsel, hvormed adskillige Fremmede siden efter havde begeanet dem, bragte dem nu eenstemmig til at fatte den Beslutning, at kaste sig i Armene paa en fremmed Magt, der kunde beskytte dem mod Mishandlinger i Fremtiden.

De fremmede Skippere havde undertiden ikke givet dem det allermindste for de Levnetsmidler, som de havde faaet, uagtet deres gjentagne Løfter om god Betaling. Undertiden havde de vasaa bedraget de Indfødte med slette ubrugelige Vare, fornemmelig havde det været Tilfælde med Vaaben og Munition, som de Esfarende pleiede at bortruske paa denne nordvestlige Kyst af Amerika. Af disse havde de ofte faaet Flinter og Pistoler, som sprang ved det første Skud endskjønt de ikke vare stærk ladede, og derved saaret mange Mennesker paa det farligste. Des-

uden

den var Krudtet blandet med Kulstov, for at forøge Qvantiteten.

Det er allerede i og for sig selv høist upolitisk at forsøge disse vilde Folkeslag med Skydevaabner, men at levere dem saa slette og udueli- Vaaben er i høieste Grad skammelig, og dog ulde disse Folk være de første til at brændemærke hine Naturens ufordærvede Børn med Navn Vilde og Barbarer, hvis de, opbidsede ved nedrige Fornærmelser, vilde vove at hevne derfor

Hidindtil har det været Skik hos alle civiserede Nationer, at tilegne sig Herredømmet over Lande, som de først opdage, eller besøge. en hvad Nutka angaaer, da lagde man en særes Eftertryk paa den Omstændighed, at Mainna havde frivillig afstaaet en Landsby og Bugt Friendly Cowe til Herr Martinez.

Af disse Grunde ønskede jeg, for at forekomme al Urolighed i Fremtiden, at modtage Afstelsen af Den Owheihi til Storbritannien, og re den saa offentlig, som mulig.

Til den Ende havde man sammenkaldet alle ødingerne paa hele Øen, af hvilke de fleste rede forlængst siden vare komne. Alle vare fuldmen tilfreds med vor Opførsel imod dem, og erdte den store Fordeel de havde af, at vi kun tilgte dem Ting, der tjente til deres sande Vel. syntes ogsaa meget tydelig at sætte Øiemedet

af

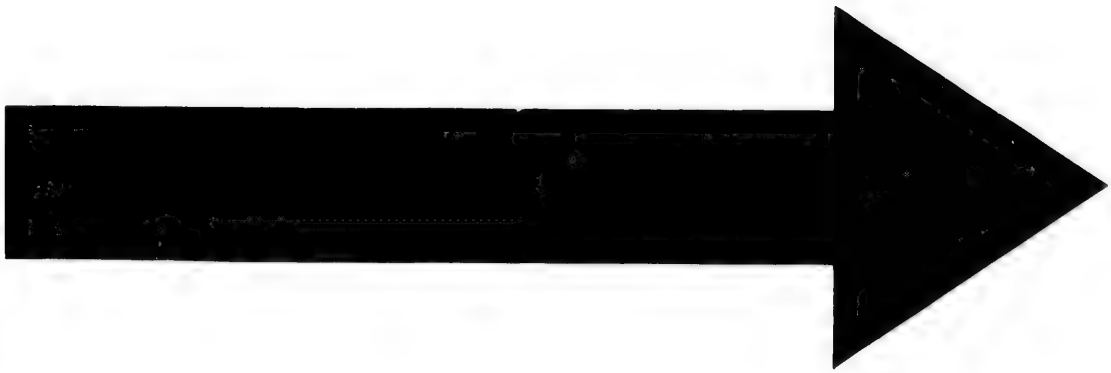

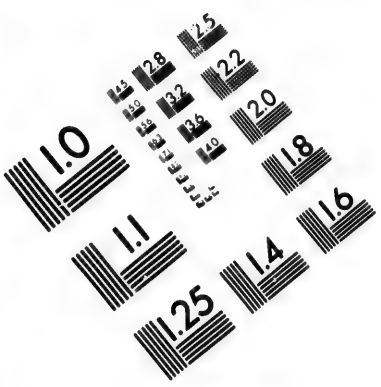

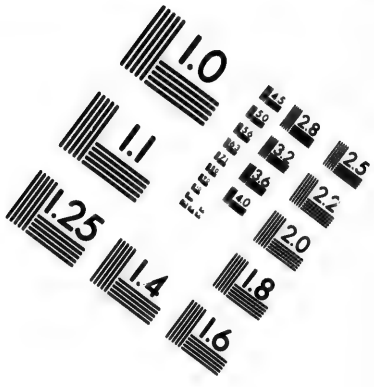

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

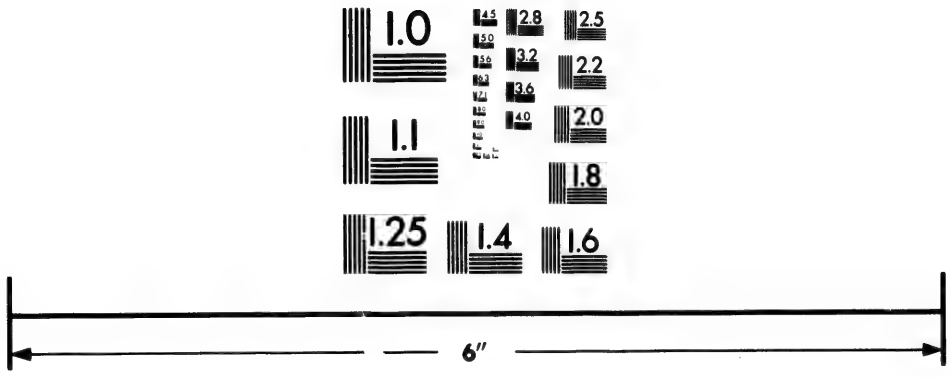

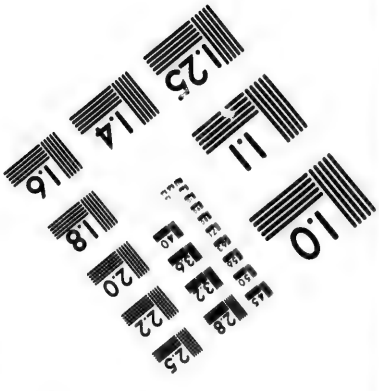

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
2.2
2.0
1.8
1.1
1.0

af vor Sendelse, og gjorde en stor Forskiel m
lem vor liden Eskadre og Coffardiskibene, d
hidtil saa ofte hiemsøgte dem. De følede,
disse kun vare virksomme af Egennytte, medes
vi, efter en magtig Monarks Befaling, in
høiere Hiemeed kjendte, end at vedligeholde F
den hos dem, og forskaffe dem de Fornødenhed
som kunde gjøre dem til et lykkeligt Folk.

De havde nu allerede lært at kjende
forskiellige Folkeslag af den civiliseerte Verde
og faaet at vide, at der endnu gaves flere N
tioner, der temmelig lignede hine i Kundskab
Magt, og denne Efterretning kunde letteli
vække Frygt hos dem, at den Tidspunkt i
maatte være langt borte, da de vilde tvinges
at hylde en af disse Magter, og derfor kunde
ikke falde dem vanskeligt, frivillig at give En
lænderne, deres ældste Bekiendtere, Fortrin

Den formelige Overleverelse af Øen,
hidtil bleven opholdt, fordi to af de fornem
Høvdinger vare borte. En af disse, Comman
Befalingsmand i Ahieduh, havde hidindtil
kundet forlade den østlige og nordlige Deel
Landet, hvor Folkets Sikkerhed bestandig for
de hans Nærværelse. Den anden, som
fraværende, var Tamahmatuh, Befalingsman
Koarra, der havde bortraget Fartøiet Fair A
rikain, og med hvilken jeg just ikke vilde indg
noget nøiere Bekiendtskab. Siden hiin ulyk

...ttragelse, vovede han sig ingensinde i Nærhe...
...n af noget fremmed Skib, som besøgte disse
...kyster; hvilket var ham til stor Skade og ikke
...indre Fortrædelighed og Krænkelse. Han be...
...agede sig allerede ved mit forrige Besøg herover
...g Tamahmah, og udbad sig Kongens Forbon,
...e at udvirke for ham og hans Folk Tilladelse
...gaae ombord for at tage Deel i de Fordele,
...n Handelen med os indbragte. Men hidtil
...de jeg med Foragt afslaaet enhver Bon, der
...tede til hans Fordeel, for at vise min Afskye
...d hans forræderske Karakter og hans grusom...
...Opførsel mod Herr Metkalf og hans Mand...
...b. Siden efter holdt jeg det dog for raade...
...re at give dem et Exempel paa Forsonlighed,
...destobedre at indskiærpe de Lærdomme, som
...saa ofte havde givet dem angaaende denne
...od.

Af denne Grund gav jeg mit Minde til at
...age den Mand blant os, der skal have bi...
...at Capitain Cook det første Stik. Dog maatte
...i Forveien paa det høitideligste forpligte sig
..., at hverken han, eller nogen af hans talrige
...ge skulde paa nogen Maade forstyrre vor
...ighed og Rolighed. Dette Løfte aflagde han
...d største Pompghed og Beredvillighed og satte
...Liv i Pant paa at han vilde stræbe at afvær...
...alle Uenigheder. Men derimod fordrede han
...aa det Løfte fra min Side, at vi skulde mod...

tage

tage ham venskabelig. Han nærmede sig meg
langsom af Frygt det Sted, hvor vi opholdt
efterson han holdt stille ved enhver Morai, br
te Offringer og spurgte Præsterne om Vars
nes Beskaffenhed, for at faae at vide, hvad
forestod ham. Disse Varsler var i Begyndel
meget ugunstige for ham, men alt, som h
kom nærmere, faldt de fordeelagtigere ud,
endelig om Morgenen den 15de kom han
saget af en stor Flaade af Canoer, der neppe
beholdt mindre, end tusinde Mand, og roede
det nordlige Forbjerg i Bugten.

Tamahmah var just den Gang hos mig,
han fortalte, at Tamahmotuh reiser bestan
med et saadant Følge fra det ene Sted til
andet, fordi han var den stolteste Mand
Øen.

Flaaden nærmede sig meget langsomt
Skibene. Men jeg sendte Bud til Tamahmot
og bad ham begive sig med sine Folk til Kohu
hvilket han ogsaa strax gjorde, og kom kort
paa til Leiren, ledsaget af nogle af de forne
Befalingsmænd. Her udmærkede hans vil
lumske Mine sig strax fremfor alle, og stad
stede alt det ufordeelagtige, som Rygtet fort
om ham.

Strax efter at han havde aflagt sin fø
Hilsen, greb han Leiligheden til at undskylde
for den Forseelse, som havde holdt ham saa l

borte fra os. Han klagede meget over den
re Behandling han havde maattet udstaae af
andskabet paa nogle Skibe, som havde besøgt
gten Tocaigh, og fornemmelig, at Herr Met-
f havde slaaet ham paa en Tid, da hans Søn
nn var ombord hos ham, og at blot Vrede
Hævn havde bevæget ham til at udøve hine
nsomheder paa Sønnen, for at straffe Faderen,
n at han ingenlunde ellers havde saa slet en
femaade, hvilket hans Opførsel i Fremtiden
som skulde lægge for Dagen. Herpaa opfor-
e han nogle andre Høvdinger til at bekræfte
ndheden af hans Udsagn, og disse Personers
nesbyrd, som og min Opførsel imod ham,
es ikke allene at berolige ham, men ogsaa
rholde de øvriges Bifald.

Middagsmaden var nu færdig, og da vort
iede Svinekjød var fortæret, saa havde Ta-
mah anskaffet et Maaltid af Hunde, Fiske,
ter og Grønt, der var i Stand til at til-
fredsstille vore Gjæsters gode Appetit. Dagen
helliget til Glæde, og Kongen tilligemed Ter-
itti, Kahomotuh, Tianna og alle vore andre
le Bekjendtere, drak Viin og Grog med stor
behag og skaanede ikke vor nye Gjæst Ta-
motuh i deres Spøg over hans Ubehændig-
i at efterligne vore Bordskikke og Sæder.

Efter Bordet bleve Glassene flittigen tøm-
, og da Tamahmotuh ikke vilde lade os

mærke,

mærke, at han var uvant med stærke Dri
drak han stittigere, end nogen anden ved
det, hvorfor jeg ogsaa holdt det for min Pl
at advare ham. Men, da hans Livsgeister
rede vare satte i Bevægelse, saa glemte han
Formaninger, og befandt sig snart i en saa
Tilstand, at han maatte bæres bort. Det
ikke muligt at tænke sig et Ansigt, der sta
udtrykkede Vrede, Raserie og vild Hidsig
end hans i dette Øieblik. Hans Øine vare
hæftede paa mig, da man bar ham ud af
tet, og hans tykke stammende Tunge udta
Ordet: Attunanni, som betyder, at jeg h
forgivet ham, og ogle, endog af vore g
Venner, syntes ikke lidet bekymret for hans
kerhed. Men Kongen loe over deres Fryat
forklarede dem Aarsagen, hvorfor Tamahm
befandt sig saa slet. Endeel lunkent Vand
friede ham snart fra denne Sygdom, og
kom tilbage igjen til Selskaber, til stor Forn
se for hans Landsmænd, der endnu sad
fornøiede sammen.

Foran Teltet sad to eller tre af Tama
tuhs fortroligste Venner og Ledsagere paa
den. Saasnart de saae, at deres Herre
baaret bort fra Bordet, forandrede deres
tre Lune sig pludselig til en mørk Tau
deres Øine funklede og deres Miner udtry
Mistillid og Uvillie; fornemmelig gjorde

…em, der var bevæbnet med en Dolk af et Ste…
…espid, mange Bevægelser med den, og syntes
…ke utilbøielig til at give sit Raserie luft. Denne
…arl paastod, uagtet Kongen nægtede det, at
…amahmotuh havde drukket af en-anden Flaske,
…d de øvrige af Selskabet, men da Kongen og
…gle andre af Selskabet drak af den samme Fla…
…t, saa gav han sin tilfreds, og da hans Herre
…et derpaa kom sund og frisk tilbage igien, saa
…ev derved al Mistanke om slette Hensigter fra
…r Side fuldkommen udslettet.

Havde nu under forandrede Omstændigheder
…amahmotuh døet af Følgerne af sin Umaadelig…
…d, eller Indbyggerne havde været mindre ind…
…get til vores Fordeel, saa kunde dog et saa…
…nt Tilfælde have sørgelige Følger, og dette be…
…er end ydermere, hvor vaersom Europæerne
…ae være i deres Omgang med de Vilde.

Denne Høvdingernes Forsamling havde lok…
…en Mængde Personer af begge Kjøn til denne
…n, men fornemmelig i Nærheden af Lands…
…erne Kakuah og Kovrova. Flere tusinde Men…
…er vare samlede her, men ikke destomindre
…skede den bedste Forstaaelse og den største
…den.

Aftenerne bleve for det meeste tilbragte med
…nds og Sang, og om Natten hærskede en saa
Taushed, som om der ikke havde været ti
…nneſker paa Steder.

Een

Een af Dagene opførte nogle fornemm
Damer ved Tamahmahs Hof et Skuespil, hvort
man i flere Dage havde tillavet sig og giort a
skillige Prøver, for at gjøre det største mulig
Indtryk paa Tilskuerne; og efterat deres pant
miniske Dandse vare til Ende, havde jeg fores
mig at fornøie Folket med et Fyrværkeri.

Omtrent Klokken fire meldte man os,
det var Tid at gjøre Damerne vor Opvartnin
Det Sted, som de havde valgt til dette Sku
spil, laae omtrent en engelsk Miil fra vore S
be og var en firkantet Plads omgivet af Hy
ter og beskygget af Træer, som vare lige beqve
saavel for Skuespillerne, som for Tilskuern
hvoraf der i det mindste var fire tusinde t
stæde.

Allerede ved de foregaaende Baller hav
man lagt Mærke til, at Tilskuerne kom pynted
men den Dag kappedes de ret om at vise
i den høieste Glands. Damerne bare Halsbaa
og Hovedpyndt af konstig sammensatte Fjed
og prunkede med alle europæiske Fabrikater, s
de havde kundet faae fat paa, og den, som i
havde noget saadant at fremvise, kom i det mi
ste med Landets Produkter i den meest moder
og fordeelagtigste Skikkelse.

Ved vor Ankomst maatte jeg høre ma
Spotterier, fordi vi kom alt for tidlig, ind
Skuespillet var begyndt, men da man imidler

stod os at opholde os bag Coulisserne, me
ens Damerne klædede sig paa, saa blev Ti
en os just ikke lang. Til Skuespillerinderne
gne havde m n tillavet endeel af deres fineste
ier; thi af disse bestod deres Underklædning,
r gik fra Beltet til midt paa Benet, og var
gt i en stor Mængde Folder. Denne Deel af
res Klædning syntes at være meget kunstig;
Damerne vendte sig meget ofte til Tamah-
ah, der havde Ord for at være en meget fin
imder, for at faae hans Mening at vide, og
andrede ikke sielden et og andet efter hans
rskrivt. Neden om Benet bare Damerne
enne Krandse flettede af en Slyngeplante, der
ften gik lige op til Underskiortet, og om Bryst
Skulder havde de Baand, der vare meget
nstig sammensatte af en anden Slyngeplantes
de Blade Saasnart deres Paaklædning var
rdig, maatte Kongen og Dronningen, der hav-
varet tilstede den hele Tid, medens denne For-
ning varede, bearve sig bort, fordi Lovene ikke
od dem at bivaane saadanne Forestillinger
n paa Nytaarsfesten. Dronningen, der selv
rne havde modtaget en Rolle, hvortil hun,
n man sagde, havde fortrinlig Anlæg, vilde
get nødig bort.

Saasnart Kongen og Dronningen havde be-
et sig bort, begyndte de fornemmere Damer
Høvdinger at lade sig see. Den Ærefrygts-

fulde Maade, hvorpaa de første bleve modtagn
af Folket, havde jeg endnu ikke seet. Forsamlin
gen stod i Rader, femten til tyve Mand høi, sa
tæt sammen, at de berørte hinanden. Men ne
pe nærmede Damerne sig til den yderste Rakk
saa gjorde de strax en bequem Plads, at de
deres Ledsagere kunde komme til de for dem b
stemte Steder, hvor de satte sig paa Matte
og saaledes paa den bequemmeste Maade betra
tede Skuespillet. De fleste af disse Damer va
meget feede, og dette tilligemed deres majestæ
ske, langsomme Gang, samt Antallet af der
Tjenere, der fulgte dem med Vifter for at affø
le dem og med Fluesmække, for at jage Ins
terne bort, viiste, at de vare Personer af d
høieste Rang, Koner, Døtre, Søstre og P
slægtede til de fornemste Høvdinger. D
sidste derimod viiste man ingen saadan V
frygt, og de maatte ligesaavel som en and
arbeide sig frem igjennem Trængselen, saa g
de kunde.

Skuespillerinderne havde brugt saa meg
Tid til at klæde sig paa, at Tilskuerne bl
utaalmodige derover, og beklagede, at det vi
blive mørk Nat, inden de lod sig see. Dog la
de ikke deres gode Lune, og vor gode Tryg
som ved denne Leilighed var Ceremonimes
bragte ved en lystig Tale, hvori han undsk

Forhalingen, alting igjen i Orden, og Musiken begyndte.

Musikanterne vare fem i Tallet, af hvilke enhver holdt et langt, fiint poleret Træspyd i den venstre Haand, og et lidet Stykke Træ, bearbeidet paa samme Maade, i den høire. Med dette sloae de paa Spydet, for at accompagnere deres Sang, og betegnede ved disse Slag Takten meget noie. Efterat vi en Tid lang havde været paa denne Concert, kom Skuespillerinderne frem, og bleve modtagne med umaadeligt Bifald.

Heltinden i Stykket havde fordum nydt Tamahmahs Gunst, men var nu givt med et Overhoved af ringere Stand, der havde Opsigt over Kongens Garderobe. Denne Dame udmærkede sig med en grøn Krands om Hovedet. Ved Siden af hende stod Titiriihs Fangedatter; den tredie var en Søster af Dronningen, Crymamahs Gemahlinde, og stod, som den fornemste Person, i Midten. Paa hver Side af disse tre stod endnu to Skuespillerinder af ringere Stand, saa at de vare syv i alt.

Denne Forestilling var sammensat af Sang og Samtale, og ledsaget af utallige Gebærder og Legemsbevægelser, der alle synes at staae i den noieste Sammenhæng med Indholdet af Talen. Den beundringsværdige Lethed og Smidighed i disse Bevægelser, og det levende Udtryk i

samme, vilde ikke have skaffet os liden Glæde, dersom ikke den umaadelige Overdrivelse mod Enden af Forestillingen havde opfyldt os med Ekkelhed og Afskye. Skuespillet varede omtrent en Time og endtes ved Solens Nedgang, efter som deres Love ikke tillade, at slige Forlystelser fortsættes længere, og da Alting var forbi, skiltes Forsamlingen rolig ad.

Da det var mørkt nok, lod vi vort Fyrværkerie afbrænde, hvoraf vi endnu havde en temmelig riig Forraad, og dette blev optaget af den hele Forsamling med al den Glæde og Beifald, som et saadant Syn maatte frembringe hos Mennesker, der aldrig havde seet noget lignende. Tamahmah antændte selv de to første Raketter, og kun to af de øvrige Høvdinger havde Mod til at følge hans Exempel, imidlertid mærkede man ogsaa hos disse mere Frygt end Glæde ved Antændingen. Det hele Fyrværkeri endtes med at afbrænde nogle fortreffelige bengalske Lys, der gjorde den hele Egn rundt omkring saa lys, som om det havde været Dag, og opvakte mere Glæde, end alt det forrige, da man sagde Forsamlingen, at disse Lys blev antændte for at lyse dem hjem, gik den store Mængde rolig bort, og inden en halv Time var alting rundt omkring os saa stille, som Natten da kort forhen saa mange tusinde Mennesker gjorde en forvirret Støi.

Ligesom Mængden af Mennesker forsøgedes, blev Tamahmahs Nattevagt forstærket, og den Aften var den i det mindste fordoblet, og bestod af tyrgetyve Mand bevæbnede med Koller og store Dolke, der vare posterede paa forskjellige Steder af den kongelige Residens.

Det var nu allerede den tolvte Dag siden Herr Menzies og hans Selskab havde forladt os, og da jeg den hele Tid kun engang havde faaet Efterretning fra dem, frygtede jeg, at der maatte være tilstødt dem noget, der forsinkede deres Tilbagereise.

Tiden til vor Afreise nærmede sig nu med stærke Skridt, og jeg befalede derfor at gjøre alle Anstalter til at vi kunde være færdige, naar vore fraværende Venner kom tilbage. Imidlertid besøgte de fornemste Høvdinger os, som sædvanlig, og yttrede deres Tilfredshed med Skuespillet den forrige Aften, da med eengang den Efterretning indløb, at Patrontasken var stjaalet fra en Skildvagt paa Chatam. Kongen syntes i Begyndelsen ikke at agte synderlig derpaa, og saa ubehagelig det var for mig, saa ansaae jeg det dog, som en Pligt, at fordre det Stjaalne tilbageleveret, da jeg fra den første Tid af havde erklæret, at al Munition tilhørte Kong Georg. Denne Omstændighed forstyrrede den almindelige Munterhed, men dog havde min alvorlige Fordring den gode Følge, at Patrontasken inden

en

en halv Time blev bragt tilbage. Man havde funnet den i Huset hos Cavahiruh, Høvding over Distriktet Kahuh, men den Person, som havde stjaalet den, et Kvindemmer, var ikke at finde.

Da det Stjaalne saaledes uforandret og i god Stand var tilbageleveret, vendte den almindelige Munterhed tilbage, der dog havde lidt et Stød formedelst vor nær forestaaende Afreise.

Om Eftermiddagen kom den Efterretning, at vore Reisende havde naaet Toppen af Mauna-Roa, og da de havde i Sinde at vende tilbage over Land, da Veiene vare besværlige, saa vilde det endnu vare nogle Dage, inden de kom tilbage.

Den 21de modtog jeg ombord, hvor jeg nu atter opholdt mig, et Besøg af alle Kornemme i Egnen, Kavahiruh undtagen, som jeg ikke vilde tillade at komme ombord, fordi han havde taget den stjaalne Patrontaske. Denne Undragelse krænkede ikke lidet hans Stolthed, og var ogsaa følelig for hans Egennytte, da alle de andre kom tilbage med anseelige Foræringer: selv Tamamotuh og hans Følge gik ikke tomhændet fra os, saa lidet han end kunde gjøre Regning paa vor Gavmildhed.

Da nu alle Høvdingerne vare forsamlede, spurgte jeg Kongen, naar den aftalte Overleverelse af Øen skulde finde Sted. Efter nogen Overveielse med sine nærværende Stormænd,

svarede

svarede han mig, at næstkommende Søndag skulde der være en Tabupurih, der varede til Tirsdag, og denne Leilighed vilde man benytte for endnu at spørge Præsterne om deres Mening, for at overbevise sig om Retmæssigheden af de Forholdsregler man agtede at tage. Tamahmah bad mig, at jeg paa samme Tid vilde besøge ham i den store Morai.

Saalidet dette Svar end behagede mig, da maatte jeg dog give mig tilfreds dermed, og da jeg ikke heller kunde haabe, at see vore fraværende Venner igjen forend Tirsdag, saa gav jeg mig Minde til at oppebie denne Tidspunkt, for at ende denne vigtige Forretning. Siden var det min Hensigt, strax at seile til Tiatatua og Toaigh, for at undersøge Ankergrunden paa hint første Sted, og at indskibe saa mange Levnetsmidler paa det sidste, som vi nogenlunde kunde rumme, fordi jeg indsaae, at vi paa de andre Øer ikke kunde vente at faae meget.

Tamamah, der altid var redebon til at tiene os, sendte ogsaa strax en af sine til Toaigh, for at indsamle al den Forraad, som vi kunde behøve.

Alle mine Bestræbelser efter at bringe Freden tilveie mellem de forskjellige Øer vare til den store Misfornøielse stedse feilslagne, eftersom den gjensidige Mistillid tilintetgjorte ethvert Forsøg. Strax efter min Ankomst paa dette Sted,

spurgte

spurgte sea, om man havde faaet mit Brev fr
Mowie, hvilket man besvarede med Nei. Deri
mod fortalte man mig, at et lidet Partie fr
hiin Ø var landet paa den vestlige Kyst af Ow
heihi, hvis Hensigt uden Tvivl var at bemægti
ge sig nogle Indfødte, for at offre dem til dere
Guder paa Mowie. Man paastod endog, a
denne djevelske Plan var lykkedes dem. D
vare Stemmerne herover deelte, og kun de
kom man overeens, at Indbyggerne fra Mow
vare blevne tvungne til at trække sig tilba
Tamahmah styrde ogsaa saa meget muligt,
tale om denne Sag saa tidt de vilde begyn
derpaa. Men endelig lykkedes det mig at fo
tælle ham, hvad jeg havde udrettet ved mi
Underhandlinger med Høvdingerne paa Mow
og at bevise ham, at hint Partie, som v
landet paa den vestlige Side af Owheihi, form
denlig havde været et med mine Fredsforsl
forsynet Gesandtskab.

Jeg indsaae nu tydelig, at en almindel
Fred vanskelig vilde bringes i Stand, hvis j
ikke besluttede, selv at seile frem og tilbage m
deres gjensidige Forslag og Betingelser, hvil
min Reiseplan og min Tid ikke tillod mig.

Vore Reisende kom endelig ogsaa tilba
fra Maunna-Roa. Denne Omstændighed gi
de mig noget fortrædelig over det Løvte jeg ha
givet, at opholde mig her endnu længere, i
ler

lertid var en Opsættelse af nogle Dage alt for
nvigtig til at jeg derfor skulde bryde mit givne
Ord.

Tamahmahs Kartsi, som man havde be-
gyndt at bygge paa, var nu allerede kommen saa
vidt, at de Indfødte under Boids Opsigt, der
imidlertid havde lært meget af vore Tommer-
mænd, bequemt kunde bringe det til Ende uden
ver videre Bistand Foruden de Folk, jeg lod
arbeide, gav jeg ogsaa Kongen alt det Jernværk,
som behøvedes dertil, Beeg og Værk til Kalfa-
tning, Master, Seil og Synaale, tilligemed de
nødvendigste Materialier til at sætte det i Stand
med. Men hvad Tougværket angik, saa kunde
man gandske bequemt bruge de indenlandske Sor-
ter dertil. Tamahmah fandt sig overmaade lyk-
elig ved at være kommen, paa en saa arefuld
Maade, i Besiddelse af et saa stort Kartsi.

Den fem og tyvende mod Aftenen ledsagede
g Tamahmah til Morai, hvor jeg atter under-
stede mig alle de Indskrænkninger og Skikke,
m fandt Sted ved Tabuh, der dog denne
ang vare kortere og mindre høitidelige, bleve
saa foretagne i Nærværelse af et ringere An-
Personer, end den sidste Gang.

Denne Gang var jeg ingen ledig Tilskuer
Høitidelighederne; thi man æstede min Me-
g om de Gjenstande, hvorom man raad-
med hinanden. De Spørgsmaale, som ble-

op

de afhandlede vare: om man skulde føre Krig
eller slutte Fred med de andre Øer? videre: om
man skulde afstaae Øen, og om de i dette Fald
vare at ansee som Undersaattere af Storbritan
nien? hvorledes de da skulde opføre sig mod an
dre fiendtlige Nationer? alle disse Spørgsmaal
besvarede jeg dem efter min bedste Indsigt, o
som jeg saae det at være meest passende med d
res sande Fordeel.

Denne Leilighed benyttede jeg ogsaa til a
bringe en Sag i Rigtighed, der laae mig meg
paa Hjertet. Jeg ønskede meget, at de forskje
lige Arter Qvæg, som jeg med saa megen Mø
havde ført ind paa Øen i fuldkommen sund Ti
stand, ogsaa maatte lykkes og forplante sig, a
for at befordre dette, foreslog jeg, at de i ti A
skulde erklæres Tabuh, hvorved Kongen alle
skulde have Ret til at bestemme et vist Ant
af Handyrene til Brug for sit Taffel, derso
disse blev alt for talrige; men at Fruentimmer
i dette Tilfælde ikke skulde udelukkes fra at sp
Kjød, da det var min Hensigt, at alle Indby
gerne, uden Undtagelse, skulde tage Deel i d
Fordele, saasnart Dyrenes Antal var stort n
til at tillade det. Alle bifaldt eenstemmig
mine Forslag og lovede troligen at holde a
hvad jeg fordrede; kun hvad Qvinderne ang
forlangte de, at den samme Indretning maa
finde Sted, der allerede var indført i Anledn

Hundene og Fjederkræet, at de nemlig vel kun-
spise deraf, men ikke af det samme Dyr,
Mændene havde spiist af.

Om Formiddagen den 25de forsamledes
ngen og Dronningen ombord paa Skibet, led-
et af følgende store og fornemme Mænd, for
melig at afstaae Øen Owheihi til Kongen af
torbrittannien hans Arvinger og Efterfølgere
vige utænkelige Tider. Tilstæde vare: Ter-
mittih, Kongens Broder; Crymamahau, Sted-
der og Høvding over Distriktet Amakuah;
hovmotuh, Dronningens Fader og Høvding
Distriktet Kona; Cavahiruh, Befalingsmand
Distriktet Kahu; Tianna, Befalingsmand
Distriktet Puhna; Tamamotuh, Høvding
Koarra; og endelig Tryvuki, Kongens Sted-
der, og vor troeste Ven og Beskytter i Lei-
Paa vor Side var nærværende: Jeg,
Puget og alle Officererne paa Discovery.
Tamahmah aabnede Handlingen ved en vel
Tale, hvori han tydelig satte ud fra hinan-
alle de Bevæggrunde, som havde formaaet
til at afstaae Øen til Storbrittannien, og
e Fordele, som man kunde love sig deraf, og
de dermed, at han opfordrede enhver at
e frem med de Indvendinger, som han
i Sinde at gjøre.

Herpaa fulgte en Tale af enhver af de nær-
de Høvdinger, der vel i Hovedsagen vare

enige

enige med ham, men i Følge deres særegne
rakter lagde nogle Betingelser og Ønsker
Blandt andet forlangte nogle, at Storbrit
nien skulde understøtte dem, paa det at de kun
hævne sig paa deres Fiender paa Mowie,
bringe denne Ø under Owheiis Herredømme
andre derimod fordrede, at et eller to engel
Skibe skulde stedse opholde sig paa deres Kyst
for at beskytte dem mod alle fremmede Fiend
paa det de kunde være sikker for andre Nation
Overfald, af hvilke nogle, fornemmelig Am
kanerne, havde saa megen Lighed med Engel
derne, at det neppe var dem muligt at
dem ad.

I øvrigt gjorde alle det til en Hovedbe
gelse, at der ingen Indgreb skulde skee i d
Religion, Regjering og indvortes Statsfor
ning, og at alting skulde blive uforandret
samme Fod, som nu, uden at indskrænke
mahmah, Høvdingerne, eller Præsterne paa
gen Maade i Udøvelsen af deres Forretnin
eller lægge dem Vanskeligheder i Veien.

Efterat alle disse Punkter vare bragte i
den, gientog Kongen sit Spørgsmaal, o
alle vare sindede at begive sig under Sto
tanniens Herredømme, hvilket de alle bekræ
i det de erklærede, at de nu ikke længere
Tanata no Owhyhie, det er en Owheihist Ma

ten Tanata no Britannie, et Britannisk Folkeslag. Dette blev derpaa bekjendtgjort for det talrige Folk, der i deres Kanoer vare forsamlede omkring Skibene, hvilke gjentoge med Glæde Tanata no Britannie.

Herr Puget gik derpaa i Land med forskjellige Officerer, lod det Britanniske Flag vaie, og tog i Kongens Navn Øen i Besiddelse, hvorpaa Kanonerne bleve losnede fra Skibene, og en Kobberplade med en Indskrivt opslaaet paa et Træne faldende Sted paa den kongelige Residenz.

Indskriften lød saaledes:

»Den fem og tyvende Februar forsamledes Tamahmah, Konge paa Owheihi, med de fornemste Høvdinger paa Øen ombord paa den kongelige Storbritanniske Chaluppe Discovery i Karakakuah Bugten; nærværende vare: Georg Vancouver, Commandeur paa Chaluppen, Lieutenant Peter Puget, Commandeur paa Chatam, og de øvrige Officerer paa Discovery, hvor de første efter foregaaende Raadslutning overlode Øen Owheihi til Hans Storbrittanniske Majestæt, og erklærede sig for at være hans Undersaattere.«

Tilsidst blev en Mængde nyttige og kunstige Ting ved denne mærkværdige Tildragelse uddeelte mellem

mellem de fornemste Høvdinger, deres Koner o
Følge til alles Fornøielse.

Saaledes endtes denne mærkværdige Ce
moni ved Afstædelsen af Owheihi til den brit
ske Krone; men om dens Besiddelse kan va
Staten til Gavn, eller Dens Afstaaelse vil b
fordre dens Indvaaneres Lykke, maae Fremti
lære. Ikke desmindre var den hele Forhandli
en meget behagelig Tildragelse for mig, fordi d
var en gandske formelig Handling, og en lige
almindelig Beslutning hos alle Indbyggern
hvilket man kunde mærke af alle deres Taler.

Inden jeg slutter dette Kapitel, maae
endnu tilføie Bestemmelsen af Længden og B
den for Havnen Karakakuah, der var et R
sultat af flere astronomiske Observationer. De
Brede var 19 Gr. 28′ 2″ og dens Længde 2
Grader.

Fjerde Afsnit.

Opholdt i Tiatatua og Tocaigh Bugten. Afr
fra Sandwichsøerne.

Nu var der intet, der holdt os tilbage i Ka
kakuah Bugten, det ulykkelige Sted, hvor
pitain Cook blev et Offer for sit uforfærd
Mod og sin virksomme Aand, og hvor vi d
n

Capitain
med Ski
af Amer
Sandwic
byggere
brittiske

med havde modtaget utallige Beviser paa den meest gjæstfrie Tænkemaade, som vi neppe kunde have ventet, eller fundet bedre hos Jordklodens meest oplyste Nationer.

Alle vore Venner lavede sig til at ledsage os; nogle bleve ombord og andre vare i deres Kanoer, for at følge Skibet, saasnart vi gik under Seil. Dette skedte Klokken tre om Morgenen, den sex og tyvende, tilligemed Chatam. Vi styrede vor Cours med gunstig Vind til Tiatatua Bugten, hvor vi kom inden faa Timer.

I Herr Meares Efterretninger om Douglas's Reise *) bliver denne Bugt forestillet, som om den ikke gav Karakakuah Bugten noget efter i Henseende til Sikkerhed. Men os forekom det anderledes, eftersom Kysten boier sig saa ret ind mod Landet, at den neppe kan fortjene Navn af en Bugt og er ved dens aabne Beliggenhed meget udsat for Vestenvindene, men Landingspladsen var meget bequemmere, end i Karakakuah, eftersom to Odder af Landet dannede en liden Bugt, der endnu blev beskyttet af en foran liggende Klippe, og inden i denne Bugt var

*) Capitain Douglas besøgte i Aaret 1788 med Skibet Iphigenie den nordvestlige Kyst af Amerika, for Skindhandelens Skyld, og Sandwichsøerne, for at bringe nogle Indbyggere hjem, der vare fulgte med andre brittiske Skibe til China.

var Landingen meget begvem. Strandbredden var en fin Sand, og strax ved Soen voxte en Skov af Kokos, Palmer, Brodfrugt- og andre Frugttræer, mellem hvilke Landsbyen laae. Ved den sydlige Side af Bugten er der ogsaa en Kilde der isder ud af nogle Klipper, der ofte ere bedækkede af Soen, men saasnart der er lav Vand, finder man der det fortreffeligste Kildevand, som med liden Moie kan ledes derfra, for at afhjelpe Indbyggernes og de Fremmedes Fornødenheder.

Ledsaget af Tamahmah vaale Officerer og Høvdinger besøgte jeg den kongelige Residenz paa dette Sted. Den bestod af de tre nettesie Huse som jeg endnu havde seet, men som vare noget forfaldne, fordi de ikke bliver beboede Den Kongens Bolig laae, ligesom i Karakakuah, Nærheden af en stor Morai tæt ved Soen. Denne Morai var den fuldkommneste i sit Slags. som endnu havde seet, og den var ogsaa fortreffelig vedligeholdt. Den var prydet med forskjellige Billedstotter af Afguder, der vare udskaarne af Træe, og vare de plumpeste og grovesie Efterligninger af den menneskelige Skabning, som man nogensinde kan forestille sig.

Efterat vi havde tilfredsstillet vor Nysgjerrighed vendte vi tilbage for at spise til Middag ombord. Maaltidet bestod denne Gang af

Faarekjød, for at give Høvdingerne noget
Bearеb om Værdien af de indførte Dyrearter,
om Næringsmiddel; vort Selskab var meget
alrigt, og alle erklærede eenstemmigen, at begge
Dele vare fortreffelige. Dog syntes Oxekjødet,
endskjøndt det var saltet, at have Fortrin hos
e fleste; Faarekjødet fandt de i Smag at ligne
eres kjære Hundekjød; dog var ogsaa mange af
nden Mening. Man samlede altsaa Stemmer,
kun Tamahmahs Stemme gjorde Udslaget, at
aarekjødet fortjente at foretrækkes det andet.

Mod Midnat forlod vi vor Station i Bug-
n og seilede til Tocaigh; men da der gik en
rk Strøm mod Sydvest, saa var Seilladsen
ngsom: men vore Venners Selskab, der end-
ledsagede os, lod os ikke føle nogen Kjed-
nhed.

Den syv og tyvende gik alle vore Ledsagere
and med Kongen, for at iagttage deres reli-
use Skikke ved en indfalden Tabuh, og den
ste Morgen kom vi til Ankers i Bugten To-
gh. Vor Stilling her var just ikke den bedste,
denne Bugt er meget udsat for Nordvest-
dene og det indstyrtende Hav, der bryder
megen Heftighed mod Revet, der indslutter
en i denne Egn. Men Rummet mellem Re-
og Landet er saa smalt, at kun smaae Baa-
unde vove sig derind.

De eneste Fordele man kan love sig på dette Sted er godt Vand og Levnetsmidler, for medelst Nærheden af det folkerige og frugtbare Distrikt Koarra, og Sletterne Whymea, der denne Egn ikke ligge langt fra Kysten.

Landet hæver sig her temmelig stærkt fra Strandbredden af til Foden af Bjergene, hvilke de frugtbare Sletter Whymea indslutte flere Miles Udstrækning de tre Bjerge: Mauna-Kah, Maunna-Roa og Warroray. På disse Sletter finder man de skjønneste Enge, hidhen vilde man drive Faarene og det anden Qvæg, at det frit og utvungent kunde vanke og formeres. Da de her heller ikke ere udsatte for alle Fremmedes Øiesyn, saa kan man gjøre sig en desto sikkrere Regning paa at de Indfødte vilde holde deres høitidelige Løfte, ikke at stjæle dem før den bestemte Tid, hvilket er det første Middel til at forekomme deres Udrydelse i Fremtiden.

Da denne Dag var helliget til Landets Religions Øvelser, forbleve Kongen og alle Høvdinger i Eensomhed. Det samme var ogsaa Tilfældet med vore øvrige Gjæster, men fornemmelig med Qvinderne, der aldrig tør komme paa Vandet, saalænge et saadant Forbud varer.

Den følgende Dag, den første Martii, vare vore Venner atter hos os. Tamahmah gav os den samme Dag et nyt Bevis paa sit

Lab og sin Hoimodighed ved at gjøre os en For-
ring af næsten hundrede store Svin og saa meget
Grønt og Frugter, som Skibet nogensteds kunde
mme, og endda tilbød han sig at give mere.

Det var min Hensigt at seile mod Aften
ed Landvinden, men Tamahmah bad mig saa
ærdig at opofre een Dag endnu til den sel-
abelige Glæde, at jeg umulig kunde afslaae
m denne Forelighed for al den Godhed jeg
de nydt.

Den følgende Dag blev altsaa tilbragt med
Feedsviister og med Taksigelser fra vor Side
al den Artighed vi havde nydt. Alle skiltes
e fra os med de varmeste Ønsker for vort
l, og de indstændigste Bønner snart at kom-
igien.

Kongen og hans Gemahlinde opholdt sig
gså hos os, og forbleve til hen imod Mid-
, da de endelig skiltes fra os med megen
ndsrørelse. Deres levende, trofaste og indsigts-
e Raadgivere Young og Davis vendte og-
tilbage i Land med dem.

Da det var uvist, om jeg nogensinde kom
ge til disse Egne, saa havde jeg overladt
to brave Folk Valget, om de vilde vende
ge til deres Fædreneland med mig, eller
deles blive paa Øen, hvor de hidtil havde
saa megen Ære, saavel af Kongen, som af
Fornemme. Efter modent Overlæg fore-

trak de, med al Kjerlighed og Agtelse for deres Fødeland, at opholde sig paa Owheihi, da de ved deres Hjemkomst ikke kunde vente andet, end et arbeidsomt og moisommeligt Liv, for at fortjene deres Ophold, der her i saa mange Aa ikke havde kostet dem megen Umage; thi ma regnede dem til Høvdingernes Klasse, og de B sadde ogsaa, ligesom disse, anseelige Landstræ ninger. Her levede de altsaa lykkelig og i Ove flødighed, og man maa sige til deres Roes, at benyttede deres hele Indflydelse, for at formil Indbyggernes Sæder, udrydde deres slette Eg skaber og stedse lede dem til det Gode. I d prisværdige Handlinger have de allerede gj temmelige Fremskridt, og blive de saaledes v vil de uden Tvivl have den gunstigste Indflyde paa disse Folks høielige Karakteer.

Vor trofaste Skibskammerat Terehoa f lode vi ogsaa i en meget lykkelig Tilstand un Kongens Beskyttelse, og i hans gamle He Kahoomotus Ynde, i Besiddelse af mange tige og pyntelige Artikler af de europæiske brikvare, og i nøieste Venskabs Forstaaelse Young og Davis.

Den tredie om Morgenen tidlig for vi Owheihi, hvor vi havde fundet den menn kjerligste Omgang og den rigeste Forraad af Landprodukter. Disse væsentlige Fordele f alle Fremmede love sig, naar de vilde opfor

med Ærlighed og Anstændighed; var her kun ikke
en Bande af slette Mennesker, der under alle-
haande Paaskud havde forladt de Kossardiskibe,
med hvilke de siden det forrige Aar vare komne
under amerikansk og portugisisk Flag. Blandt
disse befandt sig en Portugiser, en Chineser og
en Genueser, alle de øvrige syntes at være Un-
dersaattere af Storbrittannien, ligesom og den
første Deel af Mandskabet paa Brigantinen
Washington, der udgave sig for at være Ameri-
kanere. Disse sidste Matroser, sex eller syv i
Tallet, havde opslaaet deres Boliger hos forskjel-
lige Høvdinger af stor Ansеelse, hos hvilke de
nød megen Agtelse formedelst deres Kundskab i
at omgaaes med Skydegevæhr. Men da ikke
en eneste af dem kunde opvise noget Vidnesbyrd
om sin forrige gode Opførsel, saa har man me-
en Grund til at frygte for at de vil stifte
indvortes Uroligheder ved at opflamme Høvdin-
gernes gjensidige Skindsyge og Ærgjærrighed.

Denne Frygt var ingenlunde ugrundet; thi
kort efter min Ankomst paa Owheihi fik jeg ved
Forsyning, et Brev fra Wilhelm Brown, Capitain
paa Skibet Butterworth fra London, hvori han
bitterlig beklagede sig over en lignende Bande Kjel-
linger, der opholdt sig paa Woahu og Attowai,
og som paa det sidste Sted havde, til Fordeel
for en Høvding af liden Betydning, grebet til
Vaaben mod Taio og Tittirih, Kongerne paa

Hen-

Øen. Disse elendige havde saa gandske forglem
deres Pligter mod deres Fædreneland og de
simpleste Menneskelighed og Ærlighed, at de
Samfund med de Indfødte havde udkastet e
Complot, for at borttage en Amerikansk Briga
tine, Hancock. Dette vilde de udføre paa fø
gende Maade: De vilde beskadige Fartøiet u
der Vandet, hvorved Mandskabet skulde falde pa
den Formodning, at Skibet havde faaet en sle
Læk; hvorpaa disse Overløbere vilde give d
Raad, at trække Skibet paa Land, for at red
saa meget muligt var, og i denne Tilstand vil
det være gandske i deres Magt. Men lykkeli
vis for Mandskabet blev denne afskyelige Pl
robet, førend den blev fuldkommen udført,
Skibet reddet ved Mandskabets priisværdige A
strængelse, skjøndt det var nær ved at synke,
en ubekjendt Haand havde skaaret et stort H
nær ved Kjølen.

Herr Brown føiede til, at ved disse Fol
slette Raad og endnu slettere Exempler vare In
byggerne paa adskillige Øer blevne saa frekke
forvovne, at det var høist farligt for smaae Fa
tøier at handle med dem, eller ankre ved de
Kyster; men han haabede, at det laae inden
min Magts Grændser, at skaffe disse farlige Me
neske bort fra disse Egne.

Jeg forestillede herpaa Tamahmah i de sta
keste Udtryk alle de slette Følger, som vilde

de af disse Folks længere Ophold paa Owheihi, men ingen Grunde kunde formaae ham eller hans Stormænd til at udlevere dem. Deres Bekjendtskab med Brugen af Skydegevær gjorde deres Tieneste saa vigtig, at kun Tvangsmidler kunde udrette noget, og til at bruge disse, troede jeg mig ikke befoiet. Desforuden havde disse Folk Eiendomme i Landet, og man forsikkrede, at de efterlevede nøiagtig alle borgerlige og religieuse Forskrivter; heller ikke var der indløbet nogen formelig Klage mod de syv Matroser paa Owheihi, som mod dem paa Woahu og Atowai.

Desforuden opholdt sig endnu hos Kavahi en Mand ved Navn Hovell, der var kommen som Skriver ombord paa Washington til Owheihi; denne syntes at være en forstandig Mand, der desuden havde nydt en lærd Opdragelse, og havde i Engeland været geistlig, men havde nu fraſagt sig al Omgang med Europæere. Young, Davis og Boit iberegnede, vare der ialfaa elleve hvide paa Øen; men jeg frygter meget, at vore gode Øeboere ikke vil have synderlig Fordeel af dem, hine tre undtagen.

Young og Davis gave jeg Vidnesbyrd om deres gode og ulastelige Opførsel, der maatte skaffe dem andre Reisendes Agtelse og Tillid, hvorimod de skulde advare dem for de Farer, der

der kunde beredes dem af Landets vilde og civili
feerte Indbyggere.

Vi gik nu med en sagte Vind under Seil
og fiernede os langsom fra Kysterne paa v
Vei til Mowie. Paa den vestlige Kyst af den
Øe, der ikke endes med en fremragende Lan
odde, men med et afrundet Forbjerg, søgte
med Opmærksomhed den Havn, hvorom Ka
tain King fortæller, at de Indfødte sagde,
den skulde være i denne Egn. Men vi fandt
tet uden et par smaae Bugter, der kunde v
rummelige og store nok for Beboernes sm
Kanoer, og som de formodentlig derfor ans
bequemme nok for os ogsaa.

Vi seilede med den samme sagte Vind o
kring dette afrundede Forbjerg, og blev om
termiddagen den femte besøgt af nogle Indfø
der dog intet bragte med sig. Den følgende M
gen seilede vi tvert over den dybe Bugt, s
begrendser den nordlige Side af Landtungen,
hvilken hine to høie Bjergkiæder, hvoraf Mo
bestaaer, hænge sammen.

Nogle af de Indfødte kom ogsaa her o
bord, og af disse fik vi at vide, at Titterih
holdt sig i Woahuh, og Taio i Morotoi.
Mamahamah, til hvilken Titterih havde overd
get Regjæringen i sin Fraværelse, havde ulyk
ligviis opholdt sig med tre eller fire Høvdin
og nogle Folk af ringere Stand i et Huus,

indeholdt den største Deel af Titterihs Krudt, der ved en Hændelse blev antændt og fløi i Luften. Ved denne Ulykke bleve Namahamah, to Høvdinger og nogle Personer dræbte, og alle de øvrige stærk beskadigede. Dette var skeet nogle Dage før vor Ankomst, og adskillige af de andre Saarede vare allerede døde.

Med gunstig Vind, klart og godt Veir, naede vi mod Middag den nordvestlige Spidse af Mowie, og da vi her havde tilendebragt vor Undersøgelse over Kysterne, saa seilede vi over til Morotoi, hvor vi haabede at see Taio, for hvilken vi havde beholdt nogle Faar tilovers, for at forplante disse nyttige Dyr overalt paa Øerne. Man havde sagt os, at Taio opholdt sig i denne Egn, og nogle Indfødte som kom til os fra Land bekræftede vel denne Efterretning, men sagde tillige, at det just var Tabuh-Puri, saa kunde vi i Dag intet Besøg vente af ham.

Vi bleve liggende her nogle Timer, for om muligt at faae nogle friske Kjøkkenvexter og Frugter, men forgieves. Da Chatam havde forrige Aar nøie undersøgt den nordlige Side af denne Øe, styrede vi vor Cours til den nordøstlige Side af Woahu. Vor Reise langs med Kysterne af denne sidstnævnte Øe stadfæstede fuldkommen alle Capitain Kings Angivelser, kun at vi fandt denne Side af Øen fire engelske Miil længere, end han havde regnet den, hvilket ogsaa

passer

passer bedre til Afstanden mellem Woahu og At-
towai. Folkemængden synes ogsaa at være rin-
gere, og Landet mindre kultiveret og frugtbar
end han beskriver det paa hiin Tid, hvilket sand-
synligviis er en Følge af de idelige Krige, som
siden efter have hærsket.

Det var mit Forsæt at opholde mig noge
Tid ved den Kilde, som de Indfødte kaldte Why-
mea, og ved hvilken Resolution og Discovery de
Gang havde lagt for Anker. Her haabede jeg a
have en Sammenkomst med Titterih, der de
Gang var der i Egnen, som man havde sag
mig. Men siden efter fik jeg at vide af nogl
Indfødte, som besøgte os i en ussel Kanoe,
Kongen var reist til Whytitih, og da vi altsa
her intet videre havde at gjøre, saa forlod je
Woahu og seilede til Attowai. Vi løb langs me
Kysterne af denne Ø indtil den niende, da
kastede Anker i Bugten Whymea. Her tr
vi atter Brigantinen Washington og Capita
Kendrick, som var kommen to Dage tidliger
end vi.

Vor Ankomst blev snart bekjendt over a
og vi fik talrige Besøg af vore gamle Ve
ner og Bekjendte. Blandt disse befandt sig ogs
de tvende unge Fruentimre, som jeg havde bra
med mig fra Nutka, og som havde boesat s
her. De roste meget den Godhed og Høflighe
man havde viist dem, dog frygtede de for

Indbyggerne vilde forandre deres Opførsel, saa-
snart jeg forlod disse Have. Jeg greb altsaa
den første Leilighed til at udvirke af de anseelig-
ste Høvdinger de høitideligste Løfter om en ved-
varende god Behandling, hvorved de bleve be-
roligede.

Vi fandt Enemo, der nu havde antaget
Navnet Vakea, endnu i Live, og skiøndt sundere,
end da vi første Gang forlod ham, saa dog i en
ikkun beklagelig Tilstand.

Siden vi vare her sidst, havde han giort et
Forsøg paa at rive sig los fra Taios og Titterys
Overherredømme. I dette Forsøg havde nogle
af Kendricks Folk og de øvrige europæiske og
amerikanske Overløbere staaet ham bi. Han
havde fornemmelig paa deres Kundskab i at
omgaaes med Skydegevær, og lod sig af Tillid
hertil forlede til et Forsøg paa at forskaffe sig
Uafhængighed. Tittery fik snart Efterretning om
alt der gik for sig, og sendte en Befalings-
mand tilligemed nogle Folk, for at undersøge
Grunden til en saa pludselig Forandring, som
han for at erfare om Høvdingerne og Indbygger-
ne paa Øen, hos hvilken Regenten ikke var syn-
derlig yndet, havde Deel i Mytteriet. Til Ulyk-
ke for de Affendte, troede man, at de kom med
fiendtlige Anslag mod Enemo, og uden at be-
kymre sig om Hensigten af deres Sendelse, ble-
ve strax ved deres Ankomst angrebne af Ene-

mos

mos Tilhængere, under Anførsel af hine Ove
lsbere, og et saadant Nederlag anrettet melle
dem, at kun faa undkom, der kunde bringe Ti
tyri Efterretning om det ulykkelige Udfald for der
Gesandtskab. Sandsynlig skulde denne sørgeli
Tildragelse ikke have fundet Sted, hvis ikke hi
Fremmede havde tilraadet denne afskyelige Fre
gangsmaade og vist sig saa virksomme i U
nvelsen af den. De sagde dog til deres Retfæ
diggjørelse, at Nødvendigheden af at sætte sig
Regentens Gunst og gode Mening havde tvu
get dem til at begaae denne vilde Handling.

Kort efter denne sørgelige Tildragelse fo
Skibet Butterworth til Woahu, og Tittyri b
Herr Brown at tage ham med sig til Attow
for ved fredelige Underhandlinger at bringe
ligheden tilbage. Herr Brown tilstod ham d
ne hans Begjæring, og ved en Sammenkomst o
bord paa hans Skib bleve alle Misforstaael
ne hævede og alle Stridighederne afgjorte
fælleds Fornøielse paa begge Sider. Siden
Tid hærskede atter Rolighed paa Øen, skjø
den endnu staaer under Enemos Herredom

Vi fik snart et Besøg af Enemo og Tam
rie, ledsaget af nogle andre Høvdinger og en Mæ
de Fruentimmer af de høiere Stænder. Re
ten og Prindsen forærede mig nogle slette Sv
skjøndt de forsikkrede mig, at de vare blandt
be

edste paa Øen, fordi deres Antal var meget
rmindsket, da alle Koffardiskibe opkjøbe saa stor
n Mængde af disse Dyr; der bleve ogsaa bragt
aa faa til Salg, at man ingenlunde kunde tviv-
e paa Sandheden af dette Foregivende. For-
emmelig ønskede vi her at kunde indtage en For-
aad af friske Havevæxter, og dermed lykkedes
t os bedre, omendskjøndt Yamsrødderne, der
e bedst skikkede til Søproviant, ikke var i stor
Mængde at bekomme.

Den ellevte aflagde jeg mit Besøg hos Re-
nten, for at bivaane en Aften-Fornøielse, som
ter de Indfødtes Beskrivelse skulde være meget
rskjellig fra alle de jeg hidtil havde seet.

Da jeg hverken fik Titterry, eller Taio at
e, saa benyttede jeg denne Leilighed til at be-
oe Enemo de Faar jeg havde bestemt til disse
er, og gav ham at forstaae, at han skulde for-
le dem paa de andre Øer, efter hvert som de
rmerede sig, og vedligeholde dem paa samme
Maade, som jeg havde forlangt paa Owheihi,
ilket ogsaa Enemo og de nærværende Høvdinger
ede troligen at iagttage.

Ved vor Ankomst til det for Skuespillet be-
mte Sted fandt vi de spillende Personer alle-
e forsamlede. Det var for det meste Fruen-
mmer, der kom frem i Klæder af forskjellige
rver, hvilket gjorde en meget god Virkning.
kuespillet bestod af tre Afdelinger, der bleve
op-

opførte af tre forskiellige Partier, der hver bestod
af omtrent to hundrede Fruentimmere, som vare
ordnede i fem eller sex Rækker, og sad paa Huk.
Kun en eneste Mandsperson stod i Midten af
den første Række og syntes at være Helten
Stykket, der ligesom en Fløimand angav Tone
og Bevægelse. I denne besynderlige tvungne
Stilling gjorde Fruentimmerne saa mangfoldige
Gebærder og Bevægelser, som man neppe skulde
have troet at være muligt for det menneskelige
Legeme under disse Omstændigheder. Derhos var
Tone og Handling i denne talrige Gruppe saa
fuldkommen overeensstemmende, at ikke den mind-
ste Afvigelse var at see, ikke engang i en Finger
Boining. Deres Stemmer vare meget melodiske
og deres Bevægelser kan ikke beskrives. Hos en
hver enkelt saae man den fuldkomneste Lethed o
Ynde, og i det Hele hærskede en Bestemthed o
Nøiagtighed, hvorom man næsten inter Begre
kan gjøre sig. Fornemmelig var det meget paa
faldende i een Deel af Stykket, hvor Forestillinge
pludselig gik over fra et høit fuldstemmigt Cho
og de hæftigste Bevægelser i Skuespillernes M
ner og Gebærder til den dybeste Taushed o
fuldkommen Ubevægelighed, i det alle kastede
ned som Steendøde og indhyldede sig i Folder
af deres Klæder. Denne Overgang gav omtr
et Begreb om et stormende Hav, der i et Øi
blik bliver roligt ved et indtreffende Havbli

Den mangfoldige Forskjellighed i deres Klæder gjorde ogsaa ved denne Leilighed den bedste Virkning. I de to øvrige Dele af Forestillingen herskede den samme Nøiagtighed, Afvexling og Harmonie, som i den første. I denne hele Forestilling fortjener det endnu at lægges Mærke til, at man ikke mærkede det ringeste Spoer til hiin Raahed, som hærskede saa almindelig i alle andre Skuespil, og som saa meget opvakte vor Afskyelhed. Den hele Forestilling blev udført med det største Liv og Fyrrighed, og var uden Undtagelse det meest Underholdende af alt hvad vi indtil havde seet.

Tilskuerne der vare ligesaa talrige, som ved hiint Skuespil paa Owheihi, havde ligeledes pyntet sig med de smukkeste Klæder, og da Solen gik ned, skiltes de ligesaa fredelige fra hinanden.

Vore Venner syntes meget at glæde sig over det Bifald, som vi gave Skuespillernes Dygtighed og Smag. Vi fik at vide, at man havde foranstaltet denne Forestilling til Ære for Dronningen af Regentens Gemalinder, i Anledning af hendes Frugtsommelighed, og man vilde gjentage det forskjellige Gange indtil hendes Nedkomst.

For ogsaa fra vor Side at gjøre dem Fornøielse, afbrændte vi nogle Fyrværkerier, da det blev mørkt, der bleve optagne med den sædvanlige Glæde og Fornøielse.

Vi

Vi forsonede os nu med tilstrækkeligt Vand
indskibede nogle Sviin og en god Forraad af Mar
frugter, og forkyndte derpaa Regenten og Prin
sen, at vi vilde reise. Da de havde faaet saadan
ne Forærinser, der passede sig paa deres Stan
toge de Afskeed med den største Venlighed
Anmodning, at vi snart vilde vende tilbage igje

For endnu at faae en Forraad af Van
der skulde findes i Overflødighed paa Onaha
efter hvad man havde sagt os, forlod vi d
trettende om Morgenen Attowai, og styrede v
Kours til hiin Øe.

Efter gjentagne Erfaringer ved vore f
skjellige Besøg paa Attowai fandt vi, at Rhe
ved Whymea ikke havde nogen sikker Ankergru
da der overalt laae hemmelige Klipper ved
den af de største Dybder, hvorpaa Ankertove
tolv til femten Tommer efterhaanden skam
des, og som man derfor aldrig omhyggelig
kan skye.

Denne Ankertovenes Beskadigelse, som m
ge Skibe have maattet erfare, forenet med
Indfødtes store Færdighed i at dykke, havde
vakt den Mistanke hos Europæerne, at Beb
ne havde af onde Hensigter skaaret deres T
over, ja man havde endog gaaet saa vidt,
man havde skudt efter disse ulykkelige Folk.
det er sandsynligt, at de med al deres Fæ
hed ikke kunde dykke syrgetyve Fod dybt,

blive længe nok under Vand, for at overskiære et saadant Ankertov.

Jeg havde et Bevis herpaa i Karakakua, hvor en af de bedste Dykkere i Landet gjorde et Forsøg paa at hente et Kalfaterjern fra en Dybde af tolv Favne, hvorfor jeg lovede ham en stor Belønning, hvis han bragte det; efter to mislykkede Forsøg fandt han sig saa udmattet, at han ikke videre vilde forsøge derpaa, og udsatte Tingen til den følgende Dag. Men siden vilde ingen Lofter bringe ham til at gaae ned engang under Vandet, og Jernet blev borte.

Den trettende om Aftenen ankrede vi ved den vestlige Kyst af Onehau, og da vi ikke helder her kunde faae de forventede Yamsrødder, saa seilede vi den fiortende om Aftenen derfra igjen.

Herr Puget havde imidlertid med Chatam undersøgt den nordvestlige Side af Øen, og meldte mig, at hans Skib befandt sig nu i en meget slet Tilstand.

Paa Ankerpladsen ved Onehau forlod vi Washington, og et nylig ankommet amerikansk Skib Nancy, af hvilket vi haabede at faae Efterretning fra Europa. Men i denne Forventning blev vi skuffede, da hint Skib allerede for ni og tyve Maaneder siden havde forladt Newyork, og havde tilbragt den største Deel af denne

Tid ved Falklandsøerne, for at indkjøbe Sælhun-
deskind og Tran. Da de ikke vare tilfredse med
Frugten af deres Bestræbelser paa denne Reise
mod Sønden, havde de begivet sig herhid, for
at indskibe en Forraad af Levnetsmidler og For-
friskninger og vilde derpaa besøge den nordvestli-
ge Kyst af Amerika, for at indkjøbe Pelsværk.
Men i øvrigt syntes de slet ikke underrettede om
hvad de egentlig havde at vente der, ikke hel-
ler vare de forsynede med de fornødne Handels-
Artikler.

Ved min Afreise fra Onehou, bestemte je
Forbjerget Douglas i Cooksfloden til Samlings
sted med Chatam, hvis vi skulde skilles ad pa
Veien. Der vilde jeg atter begynde mine Un
dersøgelser over den nordvestlige Kyst af Amerik
og derfra stræbe at naae Grændserne mod Øst
af Cap Decision, eller det Punkt, hvor de fo
meentlige gamle spanske Opdagelser skulde ende

Da det var tilstrækkelig beviist, at ing
vidtløftig Seillads finder Sted mellem den 30
56 Gr. nordre Brede paa denne Side af det
ste Land af Amerika, saa formodede jeg, at d
maatte staae i Forbindelse med Cooksfloden
hvilken jeg nu haabede at seile et betydel
Stykke opad; men skulde ogsaa vi ikke kun
bringe vore Undersøgelser til Ende paa den
Aarets Tid, saa vilde dog kun en ringe Deel
Kysten blive undersøgt.

Da nu Undersøgelsen af Cooksstoden var den vigtigste og uden Tvivl ogsaa den besværligste Deel af mine Forretninger, saa vilde jeg nødig spilde den mindste Deel af den gunstige Aarstid, og skyndte mig derfor at komme til hine Egne, saasnart Veiret vilde føie sig efter Ønske.

Bestemmelsen af en liden Øes Beliggenhed, der i Aaret 1788 blev opdaget af Skibet Prindsen af Wallis og som fik Navn af Fuglesen: (Birdsisland) formedelst den Mængde Fugle, som opholdt sig der, kunde ikke føre os saa meget af vor Vei, og jeg styrede derfor min Cours mod Nordvest, for at berigtige denne Punkt.

Den femtende løb vi længere mod Vesten, omringede af en uhyre Mængde Søefugle af alle Arter, smaae sorte og hvide Albatroser, Fregatfugle, Maager og Strandfugle, og mod Aftenen naaede vi denne mærkværdige, særskilteliggende Ø, eller Fieldmasse, der rager rensom frem af det uhyre Verdens Hav. Den ligger paa 23 Gr. 6′ nordre Brede og 198 Gr. 8′ vestlig Længde. Dens Omkreds beløber sig neppe til en engelsk Somil, og fra de tre Sider ligger Klipperne saa lodrets, at den er utilgiengelig for ethvert Væsen, som Naturen ikke har forsynet med Vinger. Kun den sydlige Side af Øen er mindre steil, og der finder man en liden Sandvig, eller Strandbred, hvor man uden Tvivl kunde lande i roligt Veir. Her saae man ogsaa Spor til Vegeta-

tion, da der hist og her vare nogle med Græs begroede Steder, men Træe eller Busk saa ingensteds at see. Da man i Aaret 1788 forst opdagede denne Klippe vare nogle af de Indfødte paa Øen Attowai om Bord paa Skibet, der yttrede megen Forundring over at et dem ubekiendt Land laae saa nær ved deres Øe. Da Fuglesøen ligger kun 39 Sømile fra Or[illegible]

Femte Afsnit.

Skilsmisse fra Chatam. — Øen Tscherrikow. Treenighedssøerne. — Seilads langs med Kysterne og op ad Cooksfloden.

Vi fortsatte nu vor Reise mod Norden med friskt Nordostvind, og tabte snart Chatam i Sigte, da vort Skib seilede bedre. Efter nogle forgieves Forsøg paa at oppebie den, hidsede vore Seil igien, og trøstede os med det Haab at vi vilde finde vor Reisebroder paa det bestemte Sted.

Med afvexlende Vind og slet Veir seilede vi indtil den to og tyvende Martii, da vi mærkede en betydelig Forandring i Veirliget, idet som Thermometret i den sidste Uge var faldet fra den 76 til den 50 Grad. Den sex og tyvende vare vi, i Følge en meget god Observation, paa 40 Gr. 45′ Brede og 200 Gr. Længde.

Længde. Her flød to Stykker Drivtømmer forbi os, der vare de eneste Mærker paa Land, som vi bleve vaer mellem Sandwichsøerne og den amerikanske Kyst. Den tredivte havde vi Regn og Snee og Thermometret faldt til den 35 Gr. Kulden begyndte nu at blive følelig, den følgende Dag stod Qvægsølvet paa Frysepunktet og første Gang paa vor Reise frøs Vandet i Fadene paa Dækket.

Begyndelsen af April var ledsaget med Snee og Frost og overtrak vort Tovverk med Jis, derhos havde vi stormende Veir, der tvang os til at tage vore Seil ind. Thermometret viiste 26 Gr. og den tredie opdagede vi i Nordost et høit Land, der var gandske bedækket med Snee. Da vi nærmede os til det, saae vi, at det var en Øe, og ved nøiere Undersøgelse fandt vi, at den dannede en regelmæssig Firkant, hvis Middelpunkt efter meget heldige Observationer ligger paa 55 Gr. 9' nordre Brede og 205 Gr. 4' Længden.

I øvrigt havde Landet et meget øde og frugtbart Udseende, uden Træe eller Busk, kan maaskee være at den dybe Snee skiulte dem for vore Øine. I Følge denne Øes Beliggenhed mod det faste Land, holdt jeg den for at være Behrings Taageøe: (Foggyisland). Men da Capitain Cook har givet en anden Øe, der ikke ligger langt derfra mod Vesten dette Navn, saa kaldte jeg denne til Erindring om Behrings Reisesel-

skab,

skab, hvis Bestræbelser paa denne farlige Opda-
gelses Reise endnu ikke vare forevigede paa denne
Maade, Tscherrikows Øen.

Paa vor hele Reise fra Sandwichsøerne hav-
de jeg, saa meget Vinden tillod, holdt mig vesten fo
Indløbet af Cooksfloden, for nøiere at undersøg
de Egne mellem Fogycap og Treenigheds Forbier
get, som Cook ikke kunde undersøge, fordi je
ønskede at bestemme, om Rummet mellem diss
to Forbjerge er fast Land, eller om det maaske
hænger sammen med Roabugten, som nyere Re
sebeskrivere paastaae. Men Veiret var aldele
ugunstigt, og da vi allerede havde spildt saa m
gen Tid med Modvind, saa opgav jeg min Pla
og blev ved at løbe langs med den yderste Ky
hvor vi den fierde om Aftenen fik Øje paa Tr
enighedsøen tilligemed endnu en anden. D
femte nærmede vi os med maadelig Vind til De
og kunde paa det faste Land bag den see tre el
fire høie Bjerge, der alle syntes at være bedak
de med Snee. Da vi kom nærmere, fandt
dog at Egnen nærmest ved Kysten allerede v
befriet for Sneen. Den strænge Kulde, vi hid
havde havt, tog nu ogsaa af, og Thermomet
steeg til 35 Grader.

Da vi løb forbi Treenighedsøen, syntes
at være deelt i to Øer, og vi saae flere sm
Bugter mod Norden mellem den og det f
Land ved Cap Trinity. Norden for dette er

sten meget deelt, og danner et vidtløftigt Sund, af hvilket en ung Mand og en Pige kom til os i en liden med Skind betrukket Kanoe. Deres Opførsel syntes at vise, at de allerede vare bekiendte med Europæerne; thi de hilsede os paa europæisk Maneer og kom uden Betænkning om Bord. Vi tvivlede ingenlunde paa, at de havde faaet denne Kundskab om Ceremoniellet af Russerne, og hvis vi forstod dem ret, saa var der sex Personer af denne Nation i Land hos dem. Manden spiste uden Omstændigheder af vor Mad, drak Brændeviin og tog til Takke med de Foræringer, som vi gav ham, dog syntes Silketørklæder og Snustobak, at staae i stor Anseelse hos ham. Han blev omtrent en Time ombord, og i denne Tid søgte jeg at faae at vide af ham, hvad de Indfødte kaldte denne Deel af Kysten, men det vilde ikke lykkes for mig. Tallene derimod sagde han os gandske bestemt og tydelig i det Sprog, som tales i Unalaschka og Prinds Wilhelms Sund, skiønt de ere forskiellige fra hinanden. Efter hans Udseende at dømme havde jeg snarere holdt ham for en Kamtschadaler, end en Indbygger i Amerika. Efter at disse to havde forladt os, kom der endnu en enkelt Vild i en Kanoe og roede rundt omkring Skibet, men han var mere bange end de første og vendte tilbage, uden at have været ombord.

Den

Den ellevte fik vi Cap St. Hermogenes
Sigte; men vi vare den Gang tvungne til a
løbe langt fra Land, for at bestemme, om der
Deel af Kysten, som vi nu havde befaret, bestaae
af Øer, eller som Capitain Cook mener, virke
lig hører til det faste Land af Amerika. Den
tolvte nærmede vi os til Kysten østen for Ca
Elisabeth, og da Vinden siden efter sprang om
styrede vi hen til hiint Forbjerg og løb endeli
ind om Aftenen i Cooksfloden.

Thermometret vexlede nu imellem 40 og 4
Grader. Sneen var smeltet til en betydelig Hø
de op paa Biergene, hvorved Landet havde faae
et blidere Udseende, end længere mod Sønden
og vi smigrede os nu med at kunne ubehindre
fortsætte vore Undersøgelser, da Foraaret synte
at nærme sig med hurtige Skridt.

For første Gang i dette Aar saae vi nogl
Flokke Vildgiæs, der dog alle floi mod Sønden
skjønt Aarstiden og det milde Veir lod os ven
te det modsatte; men den trettende indsaae v
Anledningen hertil, da det pludselig blev kolder
og der faldt en stærk Snee.

Uden at vente paa Chatam foretog vi o
nu at undersøge, hvor langt Floden var seilbar
og løb ved Hjelp af høit Vand langs med de
vestlige Aabred. Men Ebben tvang os snart ti
at kaste Anker igjen. Den femtende bleve vi t
Aabninger vaer, af hvilke den nordligste havd

Udseen

Udseende af et Sund, og trak sig hen til det ild-
forudende Bjerg, der syntes at sætte en Grænd-
se for dets videre Løb. Da disse Aabninger ikke
vare betydelige, overlod jeg deres nærmere Un-
dersøgelse til Herr Puget. Denne Nat var Kul-
den ualmindelig streng, Qvægsølvet faldt lige
til den 23 Grad, og uagtet Luften var klar og
reen, saa frembragte Solen dog ingen Forandring
paa Thermometret. Efter Vordet besøgte tre
af de Indfødte os, hver i en liden med Skind
betrukket Kanoe. Disse forlod uden Bekymring
deres smaae Fartøier og kom ombord til os,
hvor deres Complimenter viiste tydelig, at de
allerede vare bekiendte med Europæere. De gave
os Tegn at forstaae, at de ønskede at have
Snus- og Røgtobak og andre Smaating, og
syntes meget fornøiede, da de fik dem, hvorved
de yttrede en beskeden Bekymring over, at de in-
gt havde at gjøre os Gjengjeld med. Ved Mid-
dagsmaaltidet spiiste de uden Omstændighed af
vor Mad, men i Brugen af Viin og Brænde-
vin vare de saa afholdne, at man kunde see,
de ikke vare ubekiendte med deres Virkninger.
Da der mod Aften reiste sig en liden Vind,
spurgte de, om vi vilde seile op ad Floden, og
da vi bejaede dette, saa bade de os, at vi vilde
tage deres Kanoer ombord, eftersom de vilde følge
os paa Veien, hvilket jeg gjerne tillod dem.

Den

Den sextende tog Dybden pludselig af
otte Favne og kort derpaa til sex, hvorpaa
bet med et kom i femten Fod Vand til at sta
paa Grund, dreiede sig hurtig om og blev n
et Ryk flott igjen. Da Skibsfarten her var h
farlig og usikker, og jeg allerede bestemt hav
undersøgt, at den vestlige Kyst bag ved Den
sammenhængende, saa besluttede jeg ikke læng
at opholde mig paa denne Vei, men blev
at løbe lige til den yderste Ende af Capitain Co
Undersøgelser og derpaa rette mig efter Omst
dighederne. Siden efter kom vi endnu oftere
lave Steder, hvor Skibet nogle Gange sto
heftig paa Grund, der med Rette kunne gi
os bange for at tabe vore Master, eller gjøre
Skade paa nogen anden Maade. Men lykke
viis undgik vi uden videre Ulejlighed alle d
Farligheder, og kom snart igjen i tilstrækk
dybt Vand.

Imidlertid opførte vore Gjæster sig
megen Artighed og Beskedenhed, og yttrede
Deeltagelse, saavel i vor Frygt for Fare,
i Glæden over vor Sikkerhed.

Da vi den attende kom i en Egn af
den, som udmærkede sig ved tre meget steile
bjerge, som jeg kaldte: det vestlige, nord
og østlige Forbjerg, modtog vi Besøg af to
fødte i en liden Kanoe af Skind, og da de
te hvor godt det var gaaet deres Landsmænd,

lade de, at det ogsaa maatte være dem tilladt, at opholde sig ombord. En af dem, som kaldte sig Sal-tart, forærede mig nogle Maarskind, hvorfor jeg gav ham Jern, Glasperler, Tobak og andre Smaating, der syntes at være ham til megen Fornøielse. Disse Folk syntes at være vel bekiendte med Russerne, udtalede ogsaa nogle Ord af deres Sprog, som vi dog ikke forstode, hvorfor vi heller ikke fik nogen Underretning af dem.

Den attende forlode vore Gjæster os, og gav os tilkiende, at de havde deres Hiem i denne Egn paa den vestlige Bredde af Floden. De skiltes fra os med Yttringer af den største Taknemmelighed, for det Gode, de havde nydt.

Den tyvende lob vi med god Vind og stærk Strøm længere hen mod den nordlige Arm af Floden, hvor vi snart fik Øie paa en stor Sandbank, som ikke satte os i liden Skræk, saa meget mere, da Capitain Cook intet melder om en saadan Bank. Store Masser, som Fielde, saae paa dens Overflade, og disse bragte mig strax paa den Tanke, at det hele kunde være et Isbiærg. Denne Formodning blev snart grundet, da jeg nogle Timer efter sendte Herr Thidby ud i en Baad, for at undersøge, hvad det var. Han bragte den Efterretnig tilbage, at det ikke var andet, end et flydende Isbiærg, som Strømmen med stor Hurtighed drev bort

fra

fra Skibet, og som vi i Dagbrækningen let ku
de have taget for en Sandbank. Den derp
følgende Ebbe stadfæstede ogsaa denne Efterre
ning, da vi snart paa alle Sider vare omgiv
med større og mindre Isstykker. Den rene
klare Luft, og den Rolighed hvori Ebben hol
os, gav os Leilighed til at anstille nogle astron
miske Jagttagelser, i Følge hvilke vi befandt
paa den 61 Grad 10 Min. Brede og 210 G
vestlig Længde.

Kulden var endnu meget stærk, og den
og tyvende faldt en Mængde haardt frosset Sn
Mod Aften befandt vi os i Nærheden af He
Vendomigjen (Turn-again). Den to
tyvende forandredes Veiret og blev mærkelig m
dere, og vi begyndte nu at haabe, at Somm
ren dog engang vilde komme igjen.

Den tre og tyvende gjorde vi en liden To
i vore Baade langs med Kysten, og fandt
fortræffeligt Kildevæld ved den østlige Bredde
Floden, og i Nærheden af dette saae vi no
Huse, eller rettere Levninger af Boliger, so
lang Tid syntes at have været ubeboede.
fire største vare af en gandske anden Bygning
maade, end vi hidindtil havde fundet den p
den nordvestlige Kyst af Amerika. De ha
nogen Lighed med vore Lader; Væggene vare
Fod høie og Taget bestod af skraaliggende Sp
rer, der løb sammen i Midten og vare bed

de med Birkebark. Ved Siden af disse vare nogle Hytter, byggede efter Landets sædvanlige Maade, halv under Jorden. Denne Omstændighed, og at Sparrerne vare tilhugne med Øxe, lod os formode, at Russerne, eller andre Europæere fordum havde boet her, eftersom de Vilde ikke bruge andet Jernværktøi, end Knive og Hugjern.

En stor Sandbank, der næsten indtog det hele Rum foran os, og hvor der kun var faa Steder saa dybe, at et Skib kunde gaae der, tillod os ikke at fortsætte Touren længere, saa meget mere, som vi ikke havde forsynet os med de Nødvendigheder, som udfordres til at foretage en længere Reise i en Baad. De omliggende Kyster syntes heller ikke at spaae, at den store Vandflade foran os, strækker sig længere mod Øst-Nordøst. Men den regelmæssige og stærke Ebbe og Flod modsagde igjen denne Spaadom. Vandet var ogsaa, naar det var Ebbe, fuldkommen saa salt, som midt paa Havet, skjøndt vi vare halvfjerdesindstyve Somile borte derfra.

Vi vendte derfor tilbage til Skibet igjen, og kastede den følgende Morgen Anker omtrent en Miil fra hint Kildevæld, hvorpaa vi gjorde Anstalter til at bringe vore tomme Vandfade derhen og skaffe Isen af Veien, der hindrede Baadene i deres Fart. Dette Arbeide var ikke fornindre vanskeligere, end vi havde tænkt, formedelst

medelst Mængden af Jisstykkerne, der flød all
vegne omkring, og blev af Strømmen ikke sje
den drevet med saadan Fart og i saadan Maf
mod Baadene, at de ofte stod i største Fare f
at forgaae. Om Eftermiddagen den sex og t
vende modtog vi Besøg af tre og tyve Indfød
i en stor Kanoe af Skind. De vare aldeles va
benløs og bleve anførte af en ung Høvding v
Navn: Chateduß, der syntes at staae i stor A
seelse hos dem, eftersom alle og enhver i Selsk
bet viiste ham den største Ærbødig Forud
denne var der endnu en anden Anfører ved Nav
Kanistuk, der var meget yngere end den først
og som man ogsaa viiste megen Agtelse. Den
allene havde Tilladelse at sidde ved Siden af hi
medens alle de andre sadde efter deres Man
paa Huk paa Dækket. I Begyndelsen kom k
sex eller syv ombord; men mod Aften bad A
føreren mig meget indstændig, at jeg maatte
lade dem alle at komme ombord og trække de
Kanoe med dem, eftersom han formedelst Dr
iisen frygtede meget for dem. Men jeg frygt
ligesaa meget for at have saa mange Fremm
ombord, da det neppe var at formode, at
kunde holde sig fra at stjæle. Dette gav jeg A
føreren at forstaae ved Gebærder, da jeg i
forstod hans Sprog, paa saa tydelig en Maa
at han ikke kunde misforstaae mig. Han fors
mig ogsaa, og gav mig ligeledes tilkjende ved
ge

saa tydelige Tegn, at jeg intet havde at befryg-
, og at jeg sikkert kunde staae min Lid til de-
s Ærlighed. - Den Kundskab jeg havde til de-
s Landsmænds Karakter bevægede mig til at
e ham i hans Ønske. Jeg fik heller ingen An-
ning til at angre denne Beslutning; thi alle
førte sig med den største Beskedenhed og For-
ighed, og enhver af dem forærede mig et Par
Haarstind, i det Øieblik han kom ombord.

Nogle af vore Officerer, der havde været i
nd for at gaae paa Jagd, havde ligeledes
uffet atten til tyve Indianere, der opførte sig
get venskabelig mod dem, og af disse havde de
bbudet nogle at komme ombord med dem,
ilket de modtoge med Glæde. Disse sidste vare
nskjelig af en anden Stamme eller Familie,
d de som stode under Chatiduz's Anførsel, ikke
stomindre syntes de dog at staae i god For-
else med hinanden, og tilbragte til alles For-
else en glad Aften hos os. Efter et dygtigt
ftensmaaltid af salt Kjød og Tvebakker, sov de
sig til om Morgenen, hvorpaa enhver af Sel-
bet fik en Foræring af Snus- og Ragtobak,
enringe, Jernmeisler, Glaskoraller, Klokker,
appe- og Synaale, hvilket altsammen blev
dtaget med taknemmelig Henrykkelse.

Da Driviisen i Dag ikke var saa slem, som
aar og de forrige Dage, saa toge vore Frem-
e Afskeed og yttrede deres Taknemmelighed

for

for den gode Modtagelse, ved at roe syngen
omkring Skibet, medens deres Anforer a
stod opreist i Kanoen, og gjorde allehaande pu
seerlige Kagter og Bevægelser. Han lovede
komme igjen om nogle Dage, og jeg gav ha
at forstaae, at Fisk eller Vildt vilde vær
behagelig Forœring for os. Men hans Fø
syntes ikke at love meget, og da han tog
skeed udbad han sig endnu lidt Kjød, og Br
med paa Veien; et Bevis, at Levnetsmidler
ikke vare alt for overflodige hos dem paa den
Aarstid.

Den otte og tyvende var Veiret meget kl
og langt mildere end hidtil; Thermometret s
paa 40 Gr. og om Natten havde vi ikke fond
lig Frost. For at lade saa lidt Tid som m
ligt gaae til Spilde, afsendte jeg Herr Whid
med to Baade, forsynede med alle Fornøden
der for ti Dage, for at undersøge Flode
Vendomigjen (Turn-again); saa vidt ha
Forraad vilde tillade ham det; men i Fald d
ne snart fik Ende, skulde han undersøge den
lige Kyst lige til Skibets Ankerplads; efters
Kysterne nogle Mile Nordostlig for den nordl
Odde saae ud, som om der var en Aabni
som kunde være betydelig. Imidlertid vilde
selv, saasnart vi havde faaet vort Brænde
Vand ind, undersøge Udstrækningen og Gra
serne af det Sted, vi laae paa.

D

Drivisen blev os nu høist besværlig og hin-
drede vore Forretninger i Land. Vi havde hid-
indtil troet, at den var i Aftagende, men imod
vor Formodning bragte Floden atter en saadan
Mængde med sig, at vi næsten vare omgivne af
en eneste Isflade, hvilken Strømmen drev med
saadan Fart mod Skibet, at jeg angrede meget,
at jeg havde sendt Baadene fra mig.

Den følgende Dag, den ni og tyvende April,
bragte nogen fordeelagtig Forandring. Denne
Mængde Is og Strømmens Fart, især nagt
vor høit Vand, gjorde vor Stilling betænk-
elig nok. En stor Isklump stødte mod det
lille Ankertov og skar det over, neppe femten
Faune fra Skibet; og paa samme Tid, var
Tovet i vort bedste Anker, der nu ene holdt
Skibet, saa betynget af Is, at det vist nok
havde gaaet samme Vei, hvis det ikke havde
været et gandske nyt Tov paa sexten Tommers
Diameter.

Ikke destomindre var vor Stilling høist far-
lig; thi al Forbindelse med Landet var gandske
umuligen, og Isstykker saa store som Klipper
stødte undertiden med saadan Heftighed mod
Skibet, at den voldsomme Rystelse opvakte i
sidste Maade vor Frygt for at Kjølen maatte
komme til Skade. Endnu betænkeligere blev vor
Forfatning ved den Opdagelse, at det eneste An-
kertov, vi havde, var skamfilet af Isen, og at

altsaa vor Sikkerhed i dette Stykke var betyd
lig formindsket.

Men om vi end vilde forlade dette Ste
saa vilde vi atter være forhindrede i denne v
Plan, af det fuldkomne Blikstille, der vilde h
de nødt os til ene og allene at betroe os
Strømmen, et høist misligt Foretagende i
saa smalt Farvand, som Drivisen endnu gjor
snævrere. Desforuden havde jeg ingenlunde
til, at lade vort Anker i Stikken; der blev
saa intet andet tilbage for os, end trøstig
vente paa Udfaldet.

Den tredivte vare vi saa heldige mod M
dag at faae fat paa det atrevne Ankertov,
da Isen i det samme kom igjen, saa kunde
kun gjøre det fast med en Boye, for siden
gunstigere Leilighed at redde Ankeret.

Ved Flodtiden besøgte ti Russere og
Indianere os, i et stort med Aarer forsynet
tøi. Disse kom med stor Møie og Forsigtig
til Skibet, efterdi Drivisen nu næsten var bl
en sammenhængende Masse. De fremmede
tes at være meget bekymrede for vor Sikker
og spurgte ofte, om Skibet ikke tog meget V
og om vi havde agtet nøie nok paa denne
stændighed? Formodentlig gav Pumperne,
de saae, vi ikke brugte, da vi til Lykke ikke
vede dem, Anledning til disse Spørgsm
Disse Folk vare formodentlig komne i den

gt, at tilbringe Natten hos os, men efterat
e havde opholdt sig ombord i tre urolige Timer
nyttede de sig af Leiligheden, da der blev en
abning i Isen, og toge Afskeed.

Da vi ikke vare det russiske Sprog mægtige,
vi desuden vare urolige i Sindet over Ski-
s farlige Stilling, saa vare vi ikke stemte til
underholde Fremmede. Imidlertid gave de
tydelig tilkjende, at vor Ankerplads ikke var
n Flod, men i en Arm af Søen, der endte
s omtrent femten Verster længere op. Disse
ierretninger stemmede fuldkommen overeens
d de Jagttagelser, som vi den fire og tyven-
gjorde i vore Baade, at Vandet nep[illegible] vilde
re seilbart meget længere. Vi fik ogsaa at
de, at Floden Vendomigjen, endtes ikke langt
dens Indløb, at de havde besteget et Bjerg
d Enden af samme, der indtog et Rum af
uten til sexten Verster, og at de paa den an-
n Side af dette Bjerg vare komne til en Arm
Søen, der hænger sammen med Prinz Wil-
ms Sund. Over denne Landtunge gaaer
ien, som forener alle russiske Colonier langs
d begge disse vidtløftige Bugter, eller Indløb.
af disse Colonier laae, efter deres Udsagn,
Mile sydostlig for den østlige Landodde, hvor
russisk tomastet Skib laae for Anker. Ved
nordlige Landodde var en anden Colonie,
fra disse Folk vare komne, og en tredie vak

paa Den St. Hermogenes. I Prinz William Sund skulde Russerne ogsaa have en Post Port Etches, og en anden paa Kayes Øen.

Den tredie forandredes Veiret mærkel Hidtil havde det været klart og temmelig kold nu blev Himmelen overtrukket med Skyer, vi havde stærk Regn og Taage indtil den fjer da vi atter fik klart Veir, og saae, at vi til store Glæde næsten aldeles vare befriede for hvorved vi bleve satte i Stand til at fortsæ vore Forretninger i Land.

Mod Aften vendte Herr Whidby tilbage ter lykkelig tilendebragt Arbeide. Paa hans se langs med den østlige Bredde af den Ar hvori vort Skib laae for Anker, havde han vet den sydvestlige Landodde, som ligger paa Gr. 8′ Brede og 240 Gr. 36′ Længde, N af Worronzovs Odde. Men den nordostlige k te han Mackenzisodden. Nogle Mile læng hen, findes ved den vestlige Strandbred endnu liden Landodde, som jeg kaldte Campbels P

Herr Whidbys Undersøgelser overbeviiste h snart, at Floden Bendomigjen, endes oven 60 Gr. 54′ og at den der indsluttes af høie s bedækte Bjerge, og danner et Slags Ba eller Bugt, hvor den heller ikke tilkommer gere Navn af en Flod.

Da her nu ikke var mere at unders fortsatte han den ham foreskrevne Vei, for

drette sine øvrige Befalinger. Nogle Flinteskud
m Aftenen af nogle Gevæhrer, der vare blevne
igtige, lokkede femten Indbyggere frem; disse
olk opførte sig meget venskabelig, forærede vore
olk tørret Lax, og indbød dem i deres ny op-
ggede Hytter, hvoraf enhver omtrent kunde
mme femten Personer.

Den første Mai naaede vore Reisende den
lige Landodde, der ligger paa 60 Gr. 43′.
ræfra løb de tvers over til den vestlige Landod-
, mellem hvilken og den nordlige der ligger
idtløftig aaben Bugt. I Nærheden af det
dlige Forbjerg tilbragte de Natten mellem
n anden og tredie tæt ved den russiske Colo-
, hvorhen de bleve venskabelig indbudne. Her
dt de et eneste stort Huus, omtrent halvtre-
indstyve Fod langt, fire og tyve Fod bredt,
ti Fod høit. Dette tjente nitten Russere til
lig under Opsigt af en aldrende Mand, der
t vore Folk ind igjennem en liden Dør, den
ste Indgang paa Huset, hvor de satte sig alle-
mmen ved et Bord i den øverste Ende af
uen. Her bragte man frem tørret Lax og
tebær; men den fæle Stank, der hærskede i
set, betog vore Reisende al Appetit, hvorpaa
rten lod Tyttebærene tage af Bordet og røre
med Tran, for at gjøre dem, efter hans
ning, endnu mere velsmagende for hans Gjæ-
Men da disse Værtens gjæstfrie Bestræbel-

ser

ser ikke kunde hjelpe, saa tog vore Officerer A
skeed, efterat have bragt Høflighed saa stort
Offer, som deres Maver vilde tillade, og fø
sig ikke lidet lættede ved atter at komme ud
frisk Luft igjen. Det slette Veir den følgen
Dag tvang dem til at blive i deres Telte, hv
deres russiske Bekjendtere besøgte dem, og t
med Glæde til Takke, med hvad man havde
byde dem.

Ved Hjelp af en slet Tolk fik vi at vid
at Russerne havde boet her i fire Aar, dog så
man intet Spor til Jordens Dyrkelse, sk
den om Sommermaanederne kunde frembri
mange nyttige Produkter. Men dette synes
genlunde at ligge i disse Europæeres Plan;
synes at være fuldkommen vel tilfreds med
Indfødtes Maade at leve paa, nede med sto
Appetit deres ækle og raae Spiser og klæde
paa samme Maade, saa at man kun kunde sk
ne dem fra hine ved deres Mangel paa Sm
ke i Ansigtet og deres Prydelser. Saame
vore Folk kunde slutte af dette korte Ophø
levede disse Mennesker i fuldkommen god F
staaelse med de Indfødte, der uden Knur un
kastede sig Russernes Overherredømme.

Den fjerde fortsatte vore Reisende deres
dersøgelser af den vestlige Strandbred, fra
nordlige Landodde af, hvor de fandt en beq
Ankergrund, som strakte sig nogle Mile,

Tel

stelighed til at lande, en Egn bevoxet med Skov lige til Strandbredden, og nogle Bække fortræf-feligt Vand. Men det hele Strøg var meget udsat for Øst- og Sydøstvindene, der maatte være meget heftige og idelige paa dette Sted, da Herr Whidby lagde Mærke til, at alle de af Stormen omkastede Træer laae, med Kronen mod Vesten, der ogsaa var Tilfældet med alle perennerende Vexter. Fra det nordlige Forbjerg til Pynten Makanzi var Strandbredden lav og sammenhængende, uden at gjøre den mindste Bugt ind i landet, saa langt de kunde naae med Øinene, da Sandbankerne ikke tillod dem at gjøre en nøiagtigere Undersøgelse. Da nu Øiemedet af deres Sendelse var opnaaet, vendte de tilbage til Skibet igjen.

Medens vore Folk endnu vare beskjæftigede med at forsyne os med fornødent Brænde og Vand, anstillede jeg endnu nogle Undersøgelser over denne Svarms videre Beskaffenheder og overbeviste mig om, at den endtes strax ovenfor vor Ankerplads. Sandbankerne, som allerede forhen havde gjort det vanskeligt for os, at lobe videre, forenede sig nu noget høiere oppe med begge Strandbreddene, ved lavt Vande vare disse Sandbanker tørre, og fra en Høi kunde vi overse Rummet paa hin Side af dem, der ved høit Vand udgjorde en temmelig betydelig Vandflade, bedækket med utallige smaae Sandbanker.

Des-

Desuagtet fortsatte vi vore Undersøgelser langs
med den vestlige Strandbred og fandt snart, at
begge Strandbredder nærmede sig mærkelig til
hinanden, og gik tilsidst gandske sammen, i de
de indsluttede en lille Bæk. Vandet i denne
Egn var temmelig salt, hvilket tilstrækkelig be
viser, at ingen betydelig Mængde sødt Vand
blander sig med denne Arm af Søen, hvorfor
den ogsaa efter den engang antagne geografiske
Talebrug, ikke kan tilkomme Navn af Flod,
men af en Fjord, Vig, eller Arm af Søen.

Saaledes endes denne betydelige Aabning
paa den 61 Gr. 29′ Brede og paa den 211 Gr.
17′ Længde mod Norden, og havde den forsti
store Opdager endnu anvendt een Dag paa
denne Opdagelse, saa vilde han have sparet de
theoretiserende Somænd, som reise Verden rund
i deres Stoprok, for den Møie vidtløftigen at
bevise, hvorlunde man igjennem dette Strade,
det de ansaae for en Kanal, kunde finde en nord
vestlig Gjennemfart.

Paa denne vor sidste Tour bleve vi ledsage
de af en Mængde Indfødte, der meget indstæn
dig indbød os til deres Boliger, der var omt
trent to Mile fra Strandbredden paa en Slette.
Her fandt vi et Huus, der fuldkommen lignede
det, vi havde fundet den fire og tyvende April,
og som ligeledes syntes at være opbygt af Rus
serne. Dog var det nu meget forfaldet. Vi

bleve

blev meget venskabelig modtagne, og for at for-
maae os til at opholde os længere, fortalte man
os, at vor unge Ven Chatiduz vilde komme
derhen. Men vor Tid tillod os ikke at oppebie
ham.

Vi gjorde nu alle Anstalter til at tiltræde
Tilbagereisen med Skibet, da vi om Aftenen
den syvende horte et Par Kanonskud, og kort
derpaa fik Øie paa vor Reisekammerad Chatam.

Herr Puget, der kort derpaa kom ombord,
fortalte os nu Begivenhederne paa deres Reise.
Strax efterat vi den sextende Marts vare blevne
skilte, opdagede man i Chatams Rum fire
fod dybt Vand, der tilstrækkelig nok forklarede
deres langsomme og besværlige Fart, og som
kostede dem Arbejde nok ved Pomperne inden de
bleve befriede derfra. Endelig lykkedes det dem,
men Skibet blev den hele Tid ved at være i en
meget slet Forfatning, og fornemmelig meget læk
de øverste Dele.

I Egnen ved Cap Douglas, da de løb mel-
lem Odden af Landet og nogle ubeboede Øer,
for nærmere at undersøge Røgbugten: (the smo-
king bay), fik de Besøg af to Russere, af hvilke
den ved Hjelp af en slet Tolk fik at vide, at der
sidste Aar intet Skib var løbet op ad denne
Strøm, og heraf sluttede de, at de ogsaa i denne
Undersøgelse havde forekommet Discovery. Den
forstandigste af disse to Mænd, der kaldte sig

Georg

Georg Portoff, sagde dem: at Sydost for Ban
kerne var en skjøn Havn, hvor Russerne havd
en Post, og hvor der just for Nærværende laa
en russisk Chaluppe paa otte Kanoner, unde
Alexander Bererows Commando. Portoff lag
de til, at Colonien bestod af syrgetyve Russer
Ved Afskeden paatoge de sig villigen at besor
et Brev, som Herr Puget havde skrevet til mi

Overhaandtagende Storm og megen Sn
nødte Herr Puget til at see sig om efter en g
Havn, baade for at undgaae Stormen, som
for at forsyne sig med det fornødne Brænde
Vand. Til Lykke fandt de dette forønskede
flugtssted i en Havn, som ligger i Nærheden
Forbjerget Elisabeth, og som af dem blev kald
Port Chatam. Her undgik de paa dett
Sted en stærk Storm fra Sønden med hef
Sneefog og stræng Kulde. Men hverken Kuld
eller Stormen forhindrede de Indfødte fra
besøge dem, for at borttuske Klæder, Vaabe
Fiskeredskaber og Prydelser, mod Skeer og Gl
korraller. Jern og Kobber derimod syntes
ikke at sætte sønderlig Pris paa. Deres
førsel i øvrigt var venskabelig og beskeden.

Den tre og tyvende løb de ud af Havn
men bleve tvungne til at løbe ind i en li
Lugt ved Siden af samme, da der paafaldt
et fuldkommen Havblik. Her fandt de en
fer, som boede gandske allene mellem nogle

fødte. Denne Mand tilligemed en anden, som kaldte sig Mallaka, og som udgav sig for at være Anfører paa en Chaluppe paa otte Kanoner, havde besøgt dem, medens de laae for Anker i Port Chatam, og da han saae at de vare bekymrede for Discovery, havde han lovet at modtage et Brev og besørge det til Cap Douglas, for om muligt at faae Efterretning om vort Skib var seilet der forbi. For denne Tjeneste forærede Herr Puget ham allehaande nyttige Ting, som og Levnetsmidler og Rom. Da nu Chatam kom i denne Bugt, forekom det Herr Puget ikke lidet underligt, at finde den ene Russer beskjænket, der i Mallakas Navn fordrede mere Rom, omendskjøndt denne, efter hvad man kunde slutte af Russerens Udladelser, havde lige fra deres Afreise været uafladelig beskjænket, uden at tænke paa sit givne Løfte.

Herr Puget, som med Rette blev opbragt over denne uforsvarlige Adfærd, nægtede ham det forlangte Brændevin, og satte formedelst denne hans Uefterrettelighed ikke heller megen Troe til den Efterretning han gav ham, at nogle Indianere havde for fjorten Dage siden seet et tremastet Skib, der seilede Norden om de ubeboede Øer, og løb ind i Strædet. Han lagde til, at et engelsk Skib havde lagt omtrent fire Timer for Anker i Egnen af Den Kodiak, og derpaa var drevet ud i Søen ved Sydostvinden;

vinden; siden den Tid havde det ikke ladet sig see igjen.

Det ufuldkomne Bekjendtskab til det russiske Sprog var fornemmelig Skyld i, at man ikke fæstede Troe til disse, i øvrigt aldeles grundede Efterretninger; thi Discovery havde virkelig ved bemeldte Tid seilet Norden om de ubeboede Øer og ind i Strædet: ligeledes havde et Havblik opholdt os nogle Timer paa den østlige Side af Kodiak, da Østenvinden drev os ud i Søen igjen, og lod os i lang Tid kæmpe mod Storm og Uveir.

Den otte og tyvende fik de Besøg af adskillige Indfødte i tolv Kanoer, hvilke Russeren Portoff anførte, der forærede dem Kabbeljau og Hellefyndere, de første man i Aar havde fanget. Man spurgte ham, hvor der var blevet af det Brev, Herr Puget havde betroet ham, og han forsikrede, at han havde sendt det med nogle Indfødte efter Skibet, der, som man sagde, var seilet op ad Strædet, men disse Folk vare komne tilbage med uforrettet Sag, da det ikke havde været dem muligt at indhente Skibet.

Herr Puget fortsatte imidlertid sin Reise og naaede den femte May den vestlige Odde af Landet, hvor de fik at høre af de Indfødte, at et tremastet Skib var for nogle Dage siden seilet op ad Fjorden. Til Bekræftelse paa dette

Udsagn fremviiste de nogle Glaskoraller, som de havde faaet af os.

Saa artig og venskabelig disse Folk i øvrigt end opførte sig, saa vægrede de sig dog gandske og aldeles for at modtage og besørge et Brev til dette Skib, ja endog for at betræde det. En lignende Erfaring havde ogsaa Herr Whidby gjort, der ligeledes havde anmodet nogle Indfødte at tage et Brev med dem til Chatam, saasnart dette Skib kom i deres Egn, hvilket de paa ingen Maade vare at overtale til. Sandsynlig have Russerne deres Herrer befalet dem, at vise sig saa tilbageholdne imod Fremmede. Paa hiin Side af den vestlige Landodde stødte de atter paa to Indfødte, der satte det ved deres Fortællinger gandske uden for al Tvivl at vi vare i Nærheden, og udtalte fuldkommen tydelig mit Navn. Kort derpaa fulgte ogsaa vor lykkelige Sammenkomst.

Den syvende lettede vi nu Anker og seilede til den nordvestlige Odde af Den Vendomigjen, hvor vi bleve besøgte af to Russere, der kom i en stor Baad, som ti af de Indfødte roede. Den ene af disse var den fornemste af det Parti, som Herr Whidby havde forefundet paa den nordlige Landodde, og den anden var en Skriverkarl, eller saadant noget ved den russiske Colonie paa den østlige Strandbred, sønden for den østlige Odde af Landet. Deres egentlige Ærende var

blot at besøge os, og da ikke vor Reiseplan for
te os til deres Opholdssted, saa modtoge de gjæ
ne vort Tilbud, at gjøre Tilbagereisen til deres
Hjem ombord paa vort Skib. Henimod Klokken
fem om Aftenen, tog den russiske Befalingsmand
Afskeed og lovede at komme igjen mod Aften;
vi kastede ogsaa Anker, da Vandet steeg, omtrent
en Miil fra hans Bolig, men vi saae ikke mere
til ham. Den anden Russer blev imidlertid hos
os, for at følge os til hans Bolig ved den vest
lige Strandbred, hvor vi først kom den fjerde
formedelst Modvind og stille Veir.

Kort efterat vi havde kastet Anker, blev
vi paa en høflig Maade indbudne af Befalings
manden, der var Officeer paa Stedet, til a
besøge ham i hans Bolig, hvilken Indbydels
jeg modtog, og reiste efter Frokosten derhen,
Selskab med Herr Menzies og Russeren. Saa
snart vor Baad løb ind i Bugten, der førte t
Colonien, bleve vi saluterte af to Kanoner, de
stode paa en Slags Balkon, fra hvilken den ru
siske Fahne vaiede fra Spidsen af Huset, de
var bygt paa en af de Klipper, der næsten hel
igjennem indfatter Strandbredden af dem
Søarm.

Saasnart vi stege i Land bleve Kanoner
atter losnede, og nogle Russere førte os paa e
temmelig ubequem Fodsti til deres Bolig. Den
Vei blev endnu værre ved den allerutaaleligi

Stank, man nogensinde kan tænke sig. Den kom af en Dynge Ureenlighed og Affald, der var samlet der den hele Vinter igjennem, og som nu var opløst i en flydende og gjærende Masse, tæt ved Faktoriets Palisader, og forenede deres gifstige Uddunstninger med de harrad ligesaa giftige, der kom os i Møde fra Huset.

Ikke destomindre maatte vi finde os i at tilbringe nogen Tid i dette Faktori, der indtog et Rum af omtrent tre hundrede og tredsindstyve Fod i Qvadrat, og var omgivet af stærke Fyrre- og Birke-Palisader, der vare tolv Fod høie. Dette Forsvar var uagtet dets Styrke, dog kun et svagt Brystværn mod de Vilde, der let kunde forvandle det til Aske, ligesom Husene selv, der ligeledes vare af Træe og tækkede med Straae. Det største af disse Huse, der var omtrent hundrede Fod langt, fem og tredive bredt og ti til tolv Fod høit, saae næsten ud som en Lade. Dette Huus tjente sex og tredive Russere til Bolig, der tilligemed deres Befalingsmand, Herr Stephan Zikoff, der just den Gang var borte paa en Reise til Prinz Williams Sund, udgjorde hele Besætningen paa Stedet. Alle disse Folk, Befalingsmanden undtagen, boede i dette Huus, der bestod af et eneste fælles Værelse, i hvilket de spise, drikke og sove.

Til større Bequemmelighed for Natten, var der paa begge Sider langs med Bygningen anbragt

bragt to, omtrent otte til ni Tommer høie Vrid-
ser, der vare afdeelt i atten aabne Celler, eller
Kammere, af hvilke hver enkelt Person har sit
for sig, medens det hele store Værelse er fæl-
leds for dem alle. Disse Celler vare kun adskil-
te fra hinanden ved Stænger, paa hvilke deres
øvrige Klæder, Vaaben og Redskaber hængte.
I Værelset var det temmelig lyst, endskjønt de
intet Glasvindue var. I Stedet derfor brug-
de noget, som vi ansaae for en tynd Hud af
Hvalfiskes Indvolde, og som var gjennemsigtig
nok for at indlade saa meget Lys, som behoved
til alle Livets Forretninger. Det største af di
Vinduer var i den øverste Ende af Værelset,
ved Siden af dette stod et almindeligt Træbo
med Bænke omkring. Til disse Bænke ledsage
to Russere os, der syntes at have Opsigten
Commandoen over de andre, i Herr Zikoffs F
værelse.

Hvis vi ellers forstod dem ret, saa var de
Colonie tolv Aar gammel. Og desuagtet s
man ikke det ringeste Spor til noget Forsøg
at dyrke Landet, eller gjøre deres Tilstand
leligere, ved at opføde en eller anden Dyrag
De eneste Vedervægelser, som de havde at
de os, vare kolde kogte Hellefyndere og r
Lax, som man kunde spise ligesom Brød de
Denne slette Kost var ikke efter vor Smag;
om det end havde været de største Lækkerbidske

de havde sat for os, saa havde vi dog ikke kun-
det nyde en eneste Mundfuld paa et Sted, hvor
Luftens Beskaffenhed opvakte alle mulige ubeha-
gelige Fornemmelser, Hungerens ene undtagen.
Vi forkortede derfor vort Besøg saa meget mu-
ligt, uden at krænke Høfligheden, og gik ud un-
der Anførsel af begge vore Ledsagere, for at be-
søge Kolonierne og indaande en friskere og rene-
re Luft.

Foruden Hovedbygningen fandt vi endnu en
mindre, i hvilken Commandanten, Herr Zikoff
opholdt sig, og to, eller tre og tyve mindre, byg-
gede hist og her uden Orden, hvilke deels bleve
brugte til at gjemme Proviant i, deels til Op-
dragelseshuse for nogle af de Indfødtes Børn,
der bleve underviiste i det russiske Sprog, og i
den christelige Religion. Her boede ogsaa de
Indfødte, som Russerne enten brugte til Sel-
skab, eller Opvartning. Dernæst besaae vi Ski-
ffe, som laae til Koloniens Tjeneste. Man hav-
de trukket det op paa Land tæt under Klipperne,
hvorpaa Husene vare byggede, saa langt, at
Landet ikke kunde naae det. Jeg ansaae det
for at være omtrent tredsindstyve Tønder dræg-
tigt. Det havde to Master, var plump byg-
det og temmelig forfaldet. Paa dette Sted hav-
de det allerede lagt to Aar, og skulde endnu bli-
ve liggende der i to Aar til, da Mandskabet
skulde afløses af andre, Fartøiet sættes i Stand

igjen, og de vende tilbage til deres egentli
Hjem, Kamtschatka.

Stedet, hvor Fartøiet laae, var saa lan
borte, at de Indfødte lettelig kunde brænde
op, hvis der opstod Uenighed imellem dem, u
at det var muligt for Russerne at forhindre S
den. Havde de derimod ladet Skibet blive
gende i Vandet, saa kunde det, hvis Alting
de gaae galt, tjene dem i det mindste, som
Tilflugtssted. Men de syntes ikke at frygte
nogen Fare, den de ogsaa vare alt for sl
Stand til at afværge; thi deres hele Ammu
tion bestod i de to Metal Pipundige Svingbas
en tredie ved Indgangen til Indhægningen,
Dosin Musketter, et Par Pistoler og nogle
te Sidegevær.

Da nu vor Nysgjærrighed var tilfredsst
begave vi os ombord igjen, hvorhen de to R
sere ledsagede os, og hvor jeg forærede dem
le Smaating, som jeg kunde formode vilde
dem kjærkomne. De forærede mig til Gjen
en frisk Hellefynder, der var en velkommen
ve for os, der i lang Tid ikke havde faaet
Fisk.

Vi løb nu med gunstig Vind videre.
tolvte befandt vi os i Egnen ved Landodden
hvor tre Indfødte bragte os et Brev, som
Puget havde betroet dem. Desuden levered
os fire Hellefynder i Herr Berenoffs

der efter deres Eigende opholdt sig paa Land, og ønskede at tale med os.

Da man havde sagt mig, at Herr Berenoff var Commandant over alle russiske Colonier paa Kodiak, og ved Indløbet til Cooksfiorden, saa var jeg selv begjærlig efter at see ham, og lod mig derfor overtale til at føie ham i det Ønske, at opholde mig her til den næste Morgenstund. Men jeg ventede forgjæves, og gik om Eftermiddagen til Seils igjen. Noget længere hen kom Portoff ombord, som Herr Puget havde leveret et Brev til mig ved Cap Douglas, og bragte mig samme. Af ham fik jeg at vide, at Herr Berenoff var Underveis og ønskede meget at tale med os. En af de to Russere, som kom med Portoff, lovede at forsyne os den følgende Morgen med en stor Forraad af Fisk, og han holdt ærligen Ord; thi han bragte os saa meget, at hele Manskabet havde nok i tre Dage.

Da vi endnu heller ikke hørte noget til Commandanten, seilede vi mod Middag videre fort, og lagde os derpaa, da vi truedes af en Storm, for Anker ved Cap Elisabet. Den venlige Russer, der havde forsynet os saa rigelig med Fisk, lod sig atter her see, og forsikkrede, at Herr Berenoff vilde ufeilbarlig besøge os den samme Eftermiddag, og da jeg fik at vide, at han havde en engelsk Tolk med sig, saa var en Samtale med ham, saa meget ønskeligere for mig. Men

da han nu togange havde narret os, og min P
var meget indskrænket, saa holdt jeg det for mi
Pligt, ikke at nole længere, og gik derfor m
Ebbe og Vestenvind under Seil.

Paa denne Maade skiltes vi fra Coo
Fjord, efterat vi havde overstaaet adskillige Va
skeligheder, og ikke trukket sønderlig Fordeel
vore Sammenkomster med Russerne, i Hensyn
vore Kundskabers Udvidelse. Dette kom deels
vor Uvidenhed i det russiske Sprog, deels
Russernes fuldkomne Mangel paa geograf
Kundskaber, der ofte forledede dem til, at g
os ganske falske Forestillinger om de omligge
Egne.

Da det imidlertid var uden for al Tvi
at der mellem Cooks Fjorden og Prinz Willia
Sund er en smal, men bjergig Landtunge,
gjør enhver Forbindelse mellem disse tvende v
løftige Havbugter umulig, besluttede jeg, for
at spilde Tid, kun for saavidt at undersøge H
ven paa Veien til Prinz Williams Sund,
det lod sig gjøre fra Skibet af, paa Reisen l
med Kysten, for at vinde destomere Tid til
re at undersøge den Deel af Kysten, som
endnu skulde befare denne Sommer.

Jeg havde paa en vis Maade, hvis
stændighederne vilde begunstige min Plan, i
de, at lægge an paa hiin Side af Port Andr

som Herr Portlok har kaldt den, men som Rus-
serne kalde: Blying Port. Portoff, der var en
kadsigtsfuld Mand, havde fortalt os, at der var
et Arsenal, og at et Par Engellændere, under-
stottede af russiske Arbeidsfolk, havde bygget et
Fab sammesteds af indenlandsk Træ, næsten
saa stort, som Discovery. Da jeg nu ønskede
meget at kunne kalfatre Discovery paa et bequemt
Sted og undersøge dens Kjøl, som jeg meget
frygtede var beskadiget, saa anbefalede Portoff
mig meget, at isbe hen til dette Blying-Sund,
hvor Flod og Ebbe var fuldkommen saaledes, som
jeg til mit Forehavende kunde ønske, og tilmed
var Ankergrunden fortreffelig og Stranden god;
ligge forsikrede han, at hans Landsmænd hver-
sen manglede Evne, eller god Vilje til at vise
mig al mulig Tjeneste. Saasnart Berenoff fik
vor Ankomst at vide, vilde han sikkert forføie sig
hen og gjøre Anstalter til at vi bleve forsyne-
de med alt hvad vi behøvede, og som han kun-
ne skaffe tilveie. Men da jeg var afhængig af
omstændigheder, som jeg ikke kunde forudsee, og
altsaa vilde være uvist, om jeg kunde benytte
mig af disse Tjenester, og Blying-Sund heller
laae i en bequem Middelpunkt, for derfra
at undersøge Prinz Williams-Sund, saa gjor-
de jeg endnu ingen Anstalter til at opholde
mig der.

Efter

Efter forskjellige astronomiske Jagttagelse
fandtes det, at den sande Længde og Brede
vor Station i den øverste Ende af Cooksfjorden
ved Siden af vor Ankerplads var følgende:

Brede: 61 Grader 17 Minutter.
Længde: 210 Grader 53 Minutter.

Siette Afsnit. 1794

Reise fra Cooksfjorden til Prinz William
Sund. — Undersøgelse af denne Egn. — H
tig Storm. — Efterretning om det russiske Et
lisement i Sundet. — Chatams Afsendelse,
at undersøge Kysten. — Discovery forener
atter med Chatam i Cross-Sund. — Efterr
ning om Tildragelserne og Jagttagelserne
paa denne Reise.

Den sextende May var Veiret klart og beha
ligt, og vi bleve allerede tidlig overraskede
et Syn, som i disse Have var usædvanlig for
En talrig Flode af Skind-Kanoer, hvoraf
hver kun rummede to Mand, og hvoraf der
pe var mindre, end tohundrede, omgav Discov
og Chatam. Mændene i samme vare for det m
ganske voxne, saa at den Stamme til hvilken
hørte, maatte være meget talrig. De vare m
beredvillige til at handle og borttuskede Jagd
Fiskeredskaber, Liner og Snorer, meget net
arb

arbeidede af Dyreseener, Lommer der vare me-
et konstigen prydede med Broderier, der var
anbragt paa de tynde Huder af Hvalfiske-Indvol-
de, tilligemed Fiske og nogle vellykkede Model-
er af Kanoer med alt Tilbehør, meget godvillig
en mod vore Handelsartikler. Men Pelsværk
bød de os slet ikke til Salg ligesaalidet, som
de øvrige Indbyggere i Cooks Fjorden. Det
modtagen, som Chataduz og hans Selskab for-
rede mig, havde vi heller ikke seet det mindste
Pelsværk, selv ikke engang, som Klædning, lige-
som fordum paa min forrige Reise. Disse Folks
Klædning bestod af Fugle-, eller Dyreskind af
ringe Værd. Sandsynlig have Russerne indført
denne tarvelige Klædning, for at forøge Antallet
af Sootter-, Ræve-, Maar- og Hermelinskin-
ne, som de beholde for sig selv.

Disse godmodige Vilde opførte sig, ligesom
de deres Landsmænd, yderst venskabeligt og ar-
rede og bleve hos os til mod Middag, da de alle
rede hen til en Havn, i Nærheden af hvilken
vi befandt os.

Vi seilede nu videre og fandt Kysterne me-
get steile og næsten overalt bedækkede med Snee
og Is, langt mere end hine nordlige Egne, ved
Kysterne af Cooksfjorden, hvilket formodentlig
kom af, at disse Kyster vare saa meget mere
udsatte for Skulden. Mod Aften løb vi forbi
en Gruppe af Øer og Klipper, der trak sig et-

Stykke

Stykke fra det faste Land, og som vi toge for at være de samme, som Herr Portlok har kaldt Chisvel-Øerne, der ligge foran Port Andreas eller Blying-Sund. Veiret begyndte nu at blive meget stormfuld, og en tyk Taage, som overfaldt os i Blying Sund, hindrede os i at gjøre Bemærkninger over denne Deel af Kysten. Jeg anfaae det desuden for farligt at nærme mig til Land under disse Omstændigheder, da jeg kjendte saa lidt til dets Beskaffenhed, og fortsatte derfor min Cours til Prinz Williams Sund.

Vind og Regn vedvarede endnu og tillod os kun at seile langtsomt frem. Den to og tyvende ankrede vi paa den søndre Side af Øen Montague. Her besøgte fire Indfødte os i deres Kanoer. En af dem, en gammelagtig Mand, syntes at antage os for at være Engelskmænd, da han ofte gjentog Ordene: Engelsk, Portlock, Mutka. Ved det sidste vilde han formodentlig betegne det Skib, paa hvilket Herr Meares tilbragte en Vinter i dette Sund. Disse Folk havde de intet at sælge, vare heller ikke ved nogen Bønner at formaae til at komme ombord, da de modtoge de med Forsmielse de Smaating, vi gave dem og takkede derfor paa russisk, hvorhos de tillige lode os forstaae, at nogle Folk af denne Nation boede i denne Egn. Mod Aften tog Vinden til saaledes, at det blev en Storm og vort Bogspryd blev knækket tvertover; desuagtet

blev

bleve vi dog under Seil til Klokken ti, da et hef-
tigt Vindstød, hvis Virkning neppe yttrede sig i
et Rum af en Kabbellængde, netop tog fat i os
og rev os med saadan Heftighed med sig, at
jeg frygtede for at alle Master skulde have fal-
det overbord. Lykkeligviis slap vi med at miste
den forreste Bramstang, og alle vore Seil, saa
mange vi den Gang havde oppe, i det vi saa hur-
tigt som muligt, lode Ankeret falde, og tog saa
mange Seil ind, som det i den Hast var muligt.

Den tre og tyvende mod Morgen lagde Stor-
men sig noget, og jeg sendte Løitenant Swaine,
tilligemed Tømmerfolkene og nogle Matroser i
Land, for at fælde et Træe til en ny Bramstang.
De fandt det uden Møie, strax de kom i Land,
og tilhug den kun i det Grove, i Følge min
Befaling, for at vi blot kunde betjene os af den
til vi kom til Port Chalmers, hvor jeg tænkte
at opholde mig med Skibet, medens at Baa-
dene anstillede en Undersøgelses Reise. Den sex
og tyvende om Aftenen, naaede vi Chalmers
Havn. Her sendte vi Bramstangen i Land, for
at blive sat i behørig Stand, og de tomme Vand-
fade bleve ligeledes bragte i Land, og medens
den ene Deel af Mandskabet var beskjæftiget her-
med, samt med at afstakle den sønderbrudte Bog-
spryd, gjorde den anden Deel sig færdig til de-
res forehavende Tog.

Vei-

Veiret var nu overmaade fordeelagtigt for dette Foretagende, og vi kastede ogsaa det stø re Garn ud for at fiske, men uden at faa noget.

To Baade bleve nu udsendte, den ene un der Herr Whidby og den anden under Her Johnstons Anførsel. Den første skulde løbe t den sydostlige Odde af Indløbet til Sundet, o derfra, saa langt han kunde, undersøge den vest lige Kyst af denne Fjord, og saa løbe om t den sydostlige Odde af Snug-corner-cove. Fr dette Sted af skulde Herr Johnstone undersø Strandbredden mod Sønden, som og den yde ste Kyst af Forbjerget Suckling. Den klar Himmel blev snart overtrukket med tykke Skyer og den en og tredivte havde vi en heftig Storm hvorved vort Ankertoug sprang og Skibet bl endog drevet ind paa Grund; men til Lykke bl det flot igjen, da Vandet steeg.

Vi vare ikke lidet bekymrede for vore Ba de i dette stormende Veir, og da vi den for Junius saae Herr Whidby vende tilbage til S bet med sine Folk, formodede vi strax, at d maatte være tilstødt dem noget. Dette var o ogsaa virkelig Tilfældet, da en af Folkene v ved et Fald bleven saa beskadiget, at de maat bringe ham tilbage. De forsynede sig derp atter med saa meget Proviant, som de behøved

paa fjorten Dage, og begave sig paa ny til de-
ns Forretninger.

Den fjerde høitideligholdt vi vor gode Kon-
ges Fødselsdag paa den Maade, at Mandskabet
lev aldeles frie for alt Arbeide, fik saa godt et
Maaltid, som man med Skibsbrød og salt Kiød
unde skaffe, og dertil dobbelte Portioner Grog,
vorved de alle bleve meget muntre og fornøiede.

Den femte fortsatte vi vort Arbeide med
ornyede og fordoblede Kræfter. Den samme Dag
f vi ogsaa, for første Gang i denne Egn, Be-
øg af nogle Fremmede ved vort Telt. Det var
tte Indfødte og en Russer. Jeg gjorde mig
egen Umage, for at overtale den sidste til at
omme ombord; men han undslog sig for at gjø-
e det, og han sagde, at han vilde gaae hen og
ge for os, hvilket jeg havde bedet de Vilde om.

Mod Aften kom de Vilde tilbage; men uden
e have Russeren med, og bragte heller ikke,
verken Fisk, eller noget andet til Salg. Jeg
rærede dem adskillige Smaating, der syntes
være dem meget kjærkomme, og lod dem for-
aae, at jeg endnu havde meget deslige, naar
vilde forskaffe mig Fisk og vilde Fugle. Da
g tydelig kunde see af Russerens Adfærd, at
n frygtede for sin personlige Sikkerhed ombord,
a sendte jeg ham med disse Vilde, Brød, Oxe-
d og Flesk; tilligemed Rum. Jeg haabede at

disse

disse Beviser paa fredelig Tænkemaade, vilde give ham Mod til at besøge os en Gang endnu.

Den følgende Dag kom fire af de Vilde tilbage og bragte i Russerens Navn to Vildgjæs og to Dykkere. Russeren selv var endnu bange for at komme til os, men vilde dog gjærne nyde godt af de gode Ting vi havde at forære ham, og havde derfor underrettet de Vilde om adskillige Ting, som de skulde udbede sig. Disse Ting tilsted man dem, og føiede til, at det skulde være os meget kiært at see ham ombord hos os.

I Følge denne vor indstændige Indbydelse kom han da ogsaa omsider den syvende, og vi fik at vide af ham, at de Vilde troligen havde forrettet deres Ærinde. I Selskab med ham var denne Gang to andre Russere, der alle tre kom ganske tidlig om Morgenen ombord; men ogsaa alle tomhændede, hvilket ikke var efter min Plan. Jeg havde haabet, at han havde holdt ligesaa punktlig sit Ord, som hans Landsmand ved Cap Elisabeth, der forsynede os saa rigelig med Fisk. Den der var saa bange af sig, hedte: Ammuna Mikonervatsch Ballustan, og syntes at have flere Kundskaber i Geografi og Søkarter, end de andre. Han var desuden en klog Mand og begreb meget let Hensigten af vore Undersøgelser i denne Verdens Egn, samt at jeg meget ønskede at see et russisk Kart over deres nyeste Opdagelser i disse Have. Dette Ønske lovede han at til-

freds-

fredsstille, eftersom han havde et Kart i Port Etches, der nylig var forfærdiget og sendt herover fra Kamtschatka. Dette Kart lovede han meget gjerne at vilde hente, og efterat han havde taget nogle Forfriskninger til sig, forlod han os i denne Hensigt, og hans Kamerader bleve tilbage.

Den ottende kom Herr Johnstone med sine Baade tilbage, efterat de overalt havde undersøgt det Inderste af Sundet. Men det stormende Veir havde saaledes forsinket alle deres Operationer, at omendskjønt de allerede havde været tre Dage længere borte, end deres Forraad egentlig skulde række, saa havde de dog ikke foretaget Reisen langs med den yderste Kyst.

Herr Johnstone løb først til Snug-corner-cove, og efterat han her havde tilbragt en Nat paa en liden Ø, som han kaldte Blighsøen, begyndte han sine Undersøgelser fra en Landodde, som laae paa det faste Land, paa 61 Gr. 50′ Brede og paa 213 Gr. 51′ Længde. Herfra drog han langs med den nordlige Strandbred af en vidtløftig Aabning, der trak sig næsten otte Somile ind i Landet, og som næsten overalt var to Mile bred. Ved den yderste Ende af samme var nogle Øer, og hvis Veiret havde været klart, vilde Egnen her have givet dem en behagelig Udsigt, eftersom Kysterne, for det meste, vare lave og omgivne af en sandig Strandbred,

hvor-

hvorfra Landet hævede sig efterhaanden med
sagte Skraaning, frit for Snee og bevoxet me
Grønt. Tillige var det paa en behagelig Ma
de hist og her bestygget af Træer, der for d
meste horte til Ellestægten, og som syntes
staae i god Vext. Længere henne, paa hiin Si
af de vidtstoftige Slætter, laae store Fjeldstræ
ninger indhyllede i evig Snee og Jis. M
Regn og Taage tillod dem kun, paa en saa
ufuldkommen Maade, at betragte alle disse in
tagende Gjenstænder.

Denne vidtstoftige Bugt havde allerede He
Fidalgo besøgt i Aaret 1790, da han undersø
te nogle af disse Egne og gav nogle af disse S
der Navn. Da han undersøgte disse Kyster fø
end vi, saa har jeg beholdt hans Benævnelse
og ham til Ære givet denne Arm Navn af: F
dalgos Havn.

Veiret blev nu yderst haardt og stormen
og tvang dem til at søge Lye paa en Be v
Snug-corner-cove. Her traf de noale Vild
der hilsede paa dem, ved ofte at igjentage
det: Lahlie, Lahlie, hvorved de tillige nærme
sig med udbredte Arme og gjorde allehaan
Gebærder, der skulde betegne deres fredel
Sindelag. Vore Folk besvarede dem, saa g
de kunde, og gjorde dem ogsaa nogle smaae F
æringer, hvorved de snart bleve fortroeli
Stormen tiltog om Natten, men ikke destom

dre listede de Vilde sig hemmelig bort, og da man yttrede allehaande Formodninger om denne pludselige Bortreise, opdagede man, at de havde taget en Øxe med sig, som man om Aftenen tilforn havde brugt. Herr Johnstone straffede denne Posternes Skjødesløshed, som billigt var, meget strængt, og dette satte ham for Fremtiden i Sikkerhed for lignende Tilfælder.

De fortsatte den følgende Morgen, uagtet Stormen vedblev at rase meget hæftig, deres Undersøgelser langs med Kysten af det faste Land, og kom i en anden Bugt af dette Sund, som Herr Fidalgo har kaldet, Puerto Gravena. Derfra kom de i en anden Fjord, som var fire til ... Mile bred, men som strakte sig flere Mile ind i Landet, og derpaa trak sig sammen til en Brede af to Miil, gik derpaa atter sex Miil længere ind i Landet, indtil den omsider endtes med en flad Grund. Kysterne langs med samme vare mere fulde af steile Klipper, end i alle de andre Viger og Bugter, de hidtil havde undersøgt. Men ved den øverste Ende af Fjorden strakte det faste Land sig et betydeligt Stykke op, inden det løb sammen med disse høie, næsten indrette og med evig Snee bedækte Bjerge.

Da de landede her, opdagede de en gammel Hunbjørn med to Unger, næsten i Toppen af en Fyr. Moderen kom strax ned og tog Flugten,

ten, men Ungerne bleve skudte og forskaffede det et fortreffeligt Maaltid. Hvad Kosten angaaer saa havde de forresten havt det godt paa denn Reise; thi de havde skudt meget Fuglevildt, paa alle Klipper, hvor de landede, fandt de i Overflodighed, der forskaffede dem en ligesa sund, som velsmagende Næring.

Paa deres videre Fart langs med Kysten fandt de to Russere, der førte dem til en hvor de endnu fandt otte andre, der toge meg venskabelig imod dem, omendskjønt deres Arm ikke tillod dem at give virksomme Beviser p deres gode Villie. Deres Ophold paa denne syntes ikke at være vedvarende: thi de havde tet andet Tag over Hovedet, end en stor Ba som var omvæltet, og hvis ene Side var und stø et med nogle Stykker Træ, netop saa h at man kunde krybe derind. Paa denne M de boede disse Russere i Nærheden af en stor dianst Landsby, der havde omtrent to hundr Indvaanere, hvis Nabolskab om Natten vilde ve forekommet vore Folk betænkeligt, hvis Russerne havde sat en saa ubegrændset Tiid dem, hvilken de ogsaa syntes at fortjene.

I det vore Folk vare i Færd med at be ve sig til Hvile, kom tolv Kanoer med Vil som de allerede havde seet om Morgenen, bragte Russerne deres Fangst for den D der bestod i et Dosin Hellespyndere, nogle a

sm

smaae Fisk og en stjøn Lax. Russerne forærede strax Herr Johnston Laxen, og bade Folkene at tage af de andre Fiske, hvad de behovede, hvilket Tilbud blev modtaget med Taknemmelighed. Derpaa Selskabet holdt et fortræffeligt Maaltid, hvori deres russiske Venner toge Deel. Kort derpaa, da de atter vilde gaae til Hvile, saae sig to store Kanoer med Vilde see, der roede langsomt frem og tilbage forbi Landsbyen, hvor de sang en Sang, i en høitidelig Takt, og ledsagede den med de hos de nordvestlige Amerikanere brugelige Bevægelser. I hver Kanoe befandt sig omtrent tyve Personer, en Omstændighed, som forekom Herr Johnston betænkelig, da det var saa sildig paa Natten, og som bevægede ham til at underrette sig om, hvem der var den fornemste af Russerne, for at tale med ham derom. Men de vare alle Folk af lige Stand, simple Matroser, som man havde sendt fra Kamtschatka: Kutschink, eller Port Etches, for at indkjøbe Pelsværk.

De Nyankomne voldte ingen Forandring i Russernes Opførsel, hvilket atter beroligede Herr Johnston. En af dem, som syntes at være den fornemste, overleverede Russeren et, i Form af et Brev, sammenlagt Papiir, og ti Skind, hvilke de ni syntes at være Bæverskind og det ti en Søotterhud.

Omendskiønt vore Folk ikkun fik de allerfær-
reste af deres Spørgsmaale besvarede, formedels
deres fuldkomne Uvidenhed i det russiske Sprog
saa forstode de dog ganske bestemt, at de Frem-
mede vare komne fra Grusgincluhs, eller Cooks-
fjorden, og havde trukket deres Kanoer ove
Landtungen, som skiller dette Sund fra Fjorde
Vendomigien.

Da der nu intet andet Middel var tilbag
for vore Reisende, til at fortsætte deres Unde
søgelser langs med den yderste Kyst, end at løb
omkring Forbjerget Hinchinbrook, og da de
ne Reise var alt for vidtløftig for deres Mun
forraad, og desuden udsat for det stormend
Verdens Hav ved den aabne Kyst, saa beslut
de de, skjønt saare ugjærne, at opgive denn
Deel af deres Ærinde og at vende tilbage t
Skibet igjen. Paa denne Vei drog de lang
med Kysten af Øen Hinchinbrook, næsten gans
mod Vesten, endnu stedse uvisse om det Land
som dannede den nordvestlige Side af Kanale
var en Øe, eller kun en Landtunge. I før
Tilfælde vilde deres Reise blive adskillige M
kortere, og, for bestemt at afgjøre denne Tin
bleve de ved at roe lige til Midnat, da al der
Flid blev belønnet, ved det at de fik Øie v
den vestlige Ende af den ...ronskede Giennemfa
der forte ind i Sundet gjennem en to Mile la
og en halv Miil bred Kanal, hvori der fandt

nog

noale Øer og Klipper, og en Sandbank ved det nordlige Indløb. Det Land, langs med hvilket de havde løbet, var altsaa virkelig en Ø, der var fire Mile bred og omtrent tyve Mile lang, og laae i Nordost og Sydvest. Vi kaldte den: Hawkins Ø.

Den siette fortsatte de deres Reise langs med den nordvestlige Side af Den Hinchinbrook. Fra den nordvestlige Side var der endnu omtrent otte Mil til Port Etches, som jeg havde beordret Herr Johnston at besøge, for, om muligt, at hente nogle geografiske Berigtigelser af de der boende Russere.

Den syvende kom de til disse Russeres Bolig i den nordvestlige Ende af Havnen, og bleve modtagne af Coloniens Forstander, Herr Peter Colomenie, med den største Venskabelighed og Velvillie. Bygningerne vare fuldkommen indrettede paa den Maade, som dem, de besøgte i Cooksfjorden, kun noget mindre. De vare dog i bedre Forsvarsstand, end hine; thi en Galliot, paa omtrent halvfjerdesindstyve Tønder, var trukket op paa Stranden og dannede, saaledes staaende paa dens Kjøl, den ene Side af den Firkant, inden hvilken deres Huse vare byggede. I denne Stilling behærskede Fartøiet den hele omliggende Egn, der kun var en smal og lav Jordtunge.

Paa Fartøiet havde nogle velbevæbnede Russere bestandig Vagt, og paa Dækket stode nogle ret godt vedligeholdte Svingbasser og Kanoner. Ved Indgangen til det store og for dem alle fælleds Vaaningshuus stode ligeledes tre saadanne. I dette Huus blev Frokosten baaret frem, der bestod i kogt Sælhundekjød, Tran og nogle kogte Æg; og denne Mad blev anrettet med en Reenlighed, som svarede til det lækre Maaltid; thi paa Sælhundekjødet hang endnu den største Deel af Huden og Haarene, ikke at tale om det meget andet, som klæbede derved, hvilket gjorde dette Maaltid just ikke tiltrædende for Folk, som vare vante til det bedre. Herr Johnston udbad sig derfor Tilladelse, at lægge sin Frokost af Chokolade, Oxekjød og Brød dertil, hvilket man gierne tilstod ham, og deres russiske Vært lod sig det smage saare godt.

Saavidt man af Samtalen her kunde slutte sig til, saa fik man at vide, at Russerne i denne Egn vare omtrent hundrede i Tallet, der i Samfund med dem i Cooksfiorden besørgede Forretningerne for et og det samme Handelsselskab, men stod i ingen Forbindelse med Herr Berenoff, der sædvanligst opholdt sig paa Den Kodiak. Folkene dreve Handelen fornemmelig langs med den yderste Kyst af Halvøen indtil Den Montagu. Fremdeles bekræftede de Sandheden af den Efterretning, at der var en Colo-

nie

nie under Berenoff i Bhying Sund, og at den Engelskmand, som bestyrede Skibsbyggeriet sammesteds, kaldte sig: Shields.

Ved nærmere Efterspørgsel erfarede man, at Russerne ingen Colonie havde længere mod Østen, men at deres Baade gjorde ivelige Reiser langs med Kysten, indtil Forbjerget Suckling, og Galioterne seilede endnu længere. Herr Johnston spurgte om Karterne over de russiske Opdagelser i disse Egne; men Herr Colomenie havde ingen under sit Forvar, dog fik man at vide, at Herr Smyloff, som commandeerte Galioten, var en kyndig Mand, og kunde maaskee have noget saadant; til al Ulykke var han just fraværende.

Efter Bordet forærede Herr Johnston sin Vært nogle af de Handelsartikler, han havde hos sig, samt den ringe Ledning af Proviant, som de endnu havde, hvoriblandt der ogsaa var et Par Bouteiller Brændevin. Disse syntes at være fremfor alt den kjæreste Deel af Forærингen, og Herr Colomenie forsikrede, at han ikke i lang Tid havde havt saa meget paa engang af denne Drik; og vist er det, at den øiebliklige og umaadelige Brug, som han gjorde deraf, bevidste tilstrækkelig nok, at det var en Lykke for ham, at hans Stilling og Forfatning ikke skaffede ham Nydelsen af saadanne Ting. Den umaadelige Begjærlighed til Drik, er, som bekjendt

kjendt, en almindelig Skjødesynd hos Russerne af ringere Stænder, og ved vor Omgang med dem havde vi meer end engang Leilighed til at bekræfte denne Erfarings Rigtighed. Men vore Officerer kunde ikke falde paa at troe, at en Mand, der opførte sig, som en af de høiere og mere cultiverede Stænder, skulde ogsaa være saa hengiven til denne Last, saa meget mere, da han allerede var til Aars, og forhen havde vidst at forskaffe sig deres hele Agtelse. Nu blev han inden faa Øieblikke en Gjenstand for deres Medlidenhed, og de vare tvungne til at tage Afskeed, efterdi han befandt sig næsten i en sandseløs Tilstand.

Den følgende Morgen kom de atter tilbage til Skibet igjen.

Den ottende fik vi et Besøg af omtrent tyve Russere i store Kanoer af Skind, der kom fra Havnen Etches, og som bleve anførte af den samme Mand, som havde besøgt os midt i Jisen i de øverste Egne af Cooksfjorden. Af ham fik jeg at vide, at strax efterat han tilligemed hans Selskab havde forladt Skibet, reiste han opad Sundet Vendomigjen, og var derfra kommen til Lands over Landtungen til Havnen Etches. Han underrettede mig ogsaa om, at Herr Colomenie snart vilde være hos os, hvilket ogsaa skeete, og med ham kom Herr Baluſian, som bragte det Kart med sig, som han

havde

havde lovet at hente, og som han tillod mig at afkopiere.

Af Kartets Overskrivt kunde man see, at det var forfærdiget i Aarene 1789 og 1790, men andet kunde vi ikke forstaae af den meget vidtløftige Titel, som ogsaa Russerne, enten ikke kunde, eller ikke vilde forklare os. Heller ikke fik vi at vide, paa hvis Foranstaltning Kartet var tegnet.

Rummet, som det indbefattede, var paa den asiatiske Kyst, Havet ved Ochotsk mediberegnet, fra den 50de til den 63de Grad nordre Brede. Den amerikanske Kyst og Øerne i det nordlige Verdens Hav mod Østen indtil Cross-Sund, og mod Norden indtil Sandbanken Ness.

Da vi sammenlignede dette Kart med de Dele af den amerikanske Kyst, som deels Capitain Cook, deels vi selv havde undersøgt, saae vi nok, at det ikke kunde gjøre stor Fordring paa Nøiagtighed; imidlertid var det dog i visse Henseender temmelig tilfredsstillende paa de Steder, hvorom vi havde nogen Tvivl, fornemmelig i Hensyn til Kysten, som ligger mellem Forbjerget Trinity og den yderste Odde af Banken, hvilken Egn var afregnet paa dette Kart, som en vidtløftig Øegruppe, under Navn af Kodiak. Den største af disse Øer strakte sig fra Forbjerget Trinity til Cap Greville, hvor der fandtes en Adskillelse imellem den og det faste Land, de

sten

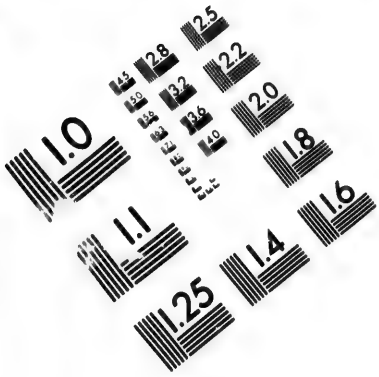

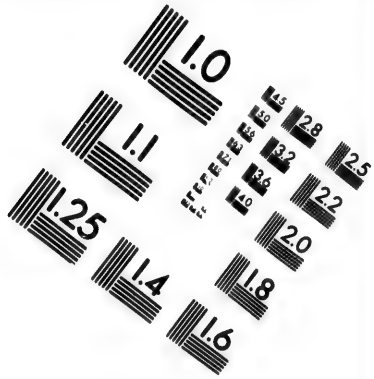

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

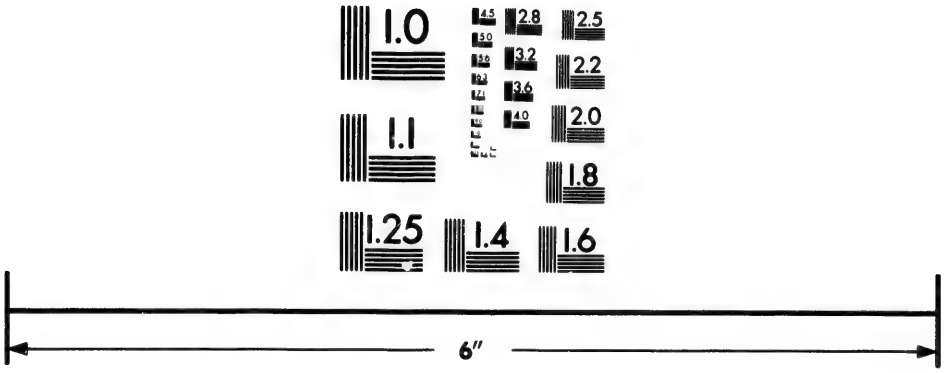

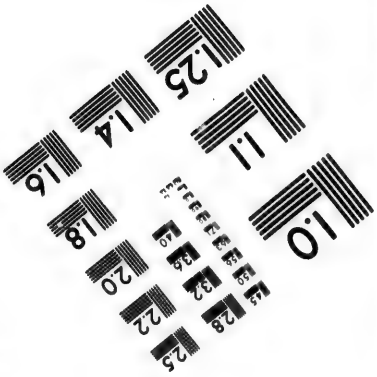

Photographic Sciences Corporation

33 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
1.8
1.1
1.0

sten for Øen St. Hermogenes, hvilket Land Russerne kalde: Fogniak.

Dette Land danner med den sydligere Kyst den af Capitain Cook kaldte: Pindse Bugt (whitsuntide Bay); men som egentlig er en Kanal, der løber mod Vesten ind i det Sund, eller Stræde, som skiller Kodiak fra det faste Land. Dette Stræde forestilles her overalt ti Mile bredt, og frit for alle Øer, Klipper og Skjær. Disse her beskrevne Egne, som vi ikke selv have besøgt, har jeg indført i mine Karter efter det russiske Kart; men jeg kan ikke indestaae for deres Rigtighed

Da det haarde Veir havde forhindret Herr Johnston fra at undersøge den yderste Kyst, og vore Forretninger tilligemed Tømmermændenes Arbeide havde sinket os meget, saa befalede jeg Herr Puget, at seile i Forveien med Chatam, og fortsætte Undersøgelserne indtil Havnen Mulgrave og dernæst at opholde sig paa dette Sted indtil den første Julii, men hvis jeg ikke til den Tid var kommen der, skulde han løbe længere frem til Croff-Sund, hvor jeg vilde give ham videre Forholdsregler.

I dette Ærende reiste Chatam den ellevte, og vore russiske Gjæster forlod os paa samme Tid, efterat jeg havde foræret dem allehaande Kjøkkentøi, Jern, Staal, Kobber, Øxer o. s. v., tilligemed salt Kjød, Meel, Rum og Toba-

hvilke

hvilket alt de modtoge med overordentlig Glæde og Taknemmelighed.

De tre følgende Dage benyttede jeg til at udkaste en Tegning af Havnen. Imidlertid blev ogsaa Bogspredet indsat og Skibet fuldkommen sat i Stand til at seile, saasnart de andre Baade kom tilbage.

Disse kom tilligemed Herr Whidby den femtende mod Middag, saa at denne vidtløftige Fjord ved begge udsendte Partiers forenede Bestræbelser nu endelig var fuldkommen undersøgt.

Følgende er det mærkværdigste, som Herr Whidby observerede paa sin Reise.

Ved den sydostlige Odde af Sundet, i en Afstand af fem Mile, ligger en Samling af bjerrige Øer. Den lige overfor liggende Odde af det faste Land, som jeg har kaldt: Puget, ligger paa 9 Gr. 55′ Brede og 212 Gr. 9½′ Længde, og den vestlige Odde af en Arm af dette Sund, der strækker sig mod Norden. Stormen havde ...ret vore Reisende ligesaa meget til Besvær, ...m Herr Johnston og hans Partie, og sinket dem ...eget. Paa en Dag, da den især rasede stærkest, neev Vinden en stor Mængde Jord, Træer ... frossen Snee ned af et overmaade steilt Bjerg ... styrtede det med frygtelig Bragen ud i Vandet, neppe hundrede Skridt fra det Sted, hvor ...re Reisende opholdt sig. Siden efter kom de

ogsaa

ogsaa til hiin Kanal, der fører til den ofte om
talte Landtunge, som skiller Fjorden: Vendom
igjen fra dette Sund. Denne ender sig paa de
61 Gr. 48′ Brede og 211 Gr. 52′ Længde, to
Mile fra det Sted, hvor de i Fjorden Vendom
igjen endte deres Undersøgelser. Den Plad
som ligger derimellem, var Landtungen, der p
begge Sider er indfattet af høie, med evig Sn
bedækkede Fjelde. Landtungen selv er en temm
lig bred Dal, der vel ogsaa bestaaer af høit Lan
men dette hæver sig dog kun efterhaanden i V
ret. Østen for dette styrtede en rivende Bæk
af en Kløft i de høie Bjerge, og udgydede si
Havet. Ved den vestlige Strandbred af de
Bæk var et lidet Huus omtrent fire Fod h
og otte Fod i Firkant, der var tækket med T
bark. Bygningsmaaden var russisk; thi den
stod af Bielker, hvis Sammenfældinger v
udstoppede med Moos og Leer. Gulvet
bestrøet med reent og tørt Græs, og Huset
tes ikke allene at være nylig beboet, men en
at være idelig besøgt.

Denne Hytte og Landets almindelige Uds
de satte det uden for al Tvivl, at de virkelig
fandt sig paa den østlige Side af hiint sn
Pas, over hvilket Russerne vedligeholde en
bindelse mellem deres Colonier ved begge
vidtløftige Arme af Søen. Til sin egen Be
gelse ønskede Whidby dog at opdage den

ofte om… …er Fodstie, paa hvilke disse Reiser blive fore… …Vendom… …gne, og omendskjønt det ikke lykkedes ham at …g paa de… …de denne, saa opvakte det dog ingen Tvivl hos …ngde, to… …m, eftersom det ikke syntes nødvendigt, at …Vendou… …r skulde være nogen egen Vei, da den hele Dal …en Plad… …r temmelig jevn, og næsten blottet for alle ve… …n, der p… …abilitiske Produkter, hvor følgelig intet hindrede …evig Sn… …nnemgangen. Stedets Beliggenhed og øvrige …en temm… …skaffenhed stemmede nøie overeens med Rus… …f høit Lan… …nes Beskrivelser, og dets Maal stemmede og… …nden i V… …overeens med deres Angivelser, da de bestem… …de Bæk … Landtungens Brede at være sexten Verster. …gydede fi… …n anfaae det derfor for overflødigt, selv at …red af de… …e over denne Landtunge.

…re Fod… Man gav denne Arm af Søen Navn af: …ket med T… …ergangskanalen (Passage Canal), og efterat …; thi den … Reisende havde endt deres Jagttagelser spiste …tdinger v… …ed Bredden af den lille Bæk. Endeel af …Gulvet … …es Maaltid bestod i to Pindsvin, hvis Kjød …g Huset … …gede omtrent som Kaniners. De skjød vel …men en… …nu et tredie paa dette Sted, men dets Lugt …saa utaalelig, at de ikke kunde benytte det. …delige Udf… …t største af disse Dyr veiede henved fem og ty… …e virkelig … Pund. De Pigge, som vare haarde og i …hiint sn… …kommen god Tilstand, havde ikkun sex Tom… …holde en … …s Længde; de andre vare vel længere, men …ed begge … …ge blode og ubrugelige.

…n egen Be… Ved en Landodde, ved Udløbet af Overgangs… …age den … …alen, opdagede man et af de Indfødtes Be…

gravel…

gravelsesstæder. Man havde vel allerede fund
flere saadanne, men de vare alle saa forfaldn
at man ikke med Vished kunde angive deres
stemmelse. Men dette Gravsted var sienspyn
nyt, og Herr Whidby lod det derfor undersø
Det bestod af en fem Fod lang, fire Fod br
og en Fod dyb Grav, der var indfattet m
tynde Bræder, og tvertover samme laae nog
ni Tommer tykke Træstykker, omtrent en F
fra hinanden, og mellem disse saae man Levn
ger af et dødt Legeme, der var indsviklet i S
hundeskind og omhyggelig omvundet med Re
mer af samme Slags Læder. Disse Levnin
vare blot Aske og Been. Da ogsaa den h
Grav viiste Spor af Ild, saa er det at for
de, at Indbyggerne i denne Egn pleie at br
de deres Døde. Levningerne af dette Liig v
desuden endnu bedækkede med et Brædt, o
hvilket man havde kastet Steen, Mos og sm
brudte Aarestumper. Ved den sydlige End
Graven var der opreist en Stang, omtrent
Fod lang.

I en Vig fandt de ved Indløbet u
Masser svømmende Is, og længere hen blev
res videre Fremgang, omtrent to Mile fra
gangen til Vigen, hindret ved en fast og m
tyk Isskorpe. Paa hiin Side af denne,
de en Rad af høie Bjerge, der indtog den
Strandbred af det faste Land.

Her satte de sig til at spise og horte imid-
tid en høi rullende Larm, ligesom et Torden-
ir langt borte, hvilket de allerede tilforn hav-
bemærket i Nærheden af store Isswasser, uden
være kommet efter Aarsagen til samme. Men
blev de vaer, at denne Larm kom af uhyre
ykker Is, der brød løs fra de øverste Dele
den hele Masse, og ved deres Fald foraarsa-
e denne Lyd, der engang var saa stærk, at
hele Jordbund, paa hvilken de sad, bevægedes,
endskjøndt de vare næsten tre Soemile fra det
ed, hvor Isen styrtede ned.

De fortsatte nu deres Undersøgelser langs
Kysten, der for det meste bestod af et fladt
ykke Land indtil Foden af Bjergene. Denne
immel var paa Sosiden forsynet med utalli-
smaae Viiger og Bugter, og frembragte in-
den nogle smaae forknyttede Træer, og an-
ligesaa uanseelige Produkter af Planteriget.
gs med Kysten laae ogsaa en Mængde smaae
, Klipper og Skjær, der gjorde Farten heel
ærlig.

Det var mit Forsæt at lægge Discovery
Stranden her i Chalmers Havn, hvor vi
befandt os, for, om muligt, at undersøge og
dsætte dens Kjøl; men da Ebbe og Flod her
vare stærke nok til at iværksætte dette, uden
esse en stor Deel af Ladningen, og vi des-
havde maattet borthugge en Deel af Sko-

vene,

ven, for at vinde Plads paa Land, saa opg
jeg denne Plan, hvis Udførsel heller ikke p
nogen Maade var uomgiengelig fornoden.

Den syttende forlod vi denne Havn,
havde den Ulykke, ikke langt fra Indløbet i
nalen mellem Øerne Green og Montagu, at
paa en skiult Klippe, omkring hvilken vi ha
fundet ti Favne Vand. Skibet blev sidde
saa fast paa denne Klippe, at man paa i
Maade kunde faae det løst, førend Floden
tilbage, da det blev flot igien, uden at
faaet den ringeste Skade.

Da vi løb forbi Havnen Erches, t
Strømmen os til at løbe ind i Havnen,
vi kastede Anker lige over for den russiske
nie. Efter Bordet gik jeg, ledsaget af nogl
ficerer, i Land, og blev modtaget af Herr
menie og Ballusian med al muelig Gjæstf
som kun deres egen nødtørftige Forfatning
Gjændser for. Her fandt vi ogsaa Herr
loff, der efter Herr Johnstons Beretning
Commandoen over de Distrikter, der hø
denne Kolonie.

Denne vakre Mand havde faaet Efterr
om vor Ankomst i Cooksfjorden, og va
derhen, for at besøge os, men han var k
for sildig, og nu var han først, for nogle
siden, kommen tilbage. Hans Vei fald
Landtungen, og han bestyrkede os i vore

om Overgangskanalen. Af ham fik vi at
de, at Chatam var den tolvte løbet ud af
undet med gunstig Vind, og at der siden var
let en Brigantine forbi.

Jeg vil nu kortelig tilføie nogle almindelige
emærkninger over Landets Beskaffenhed, der til-
n ikke saa bequemt lod sig anbringe.

Vore nye Undersøgelser af Prinz Williams
und gjorde os ikke allene bekjendt med dets
le Omfang i enhver Retning, men beviser og-
at Skibsfarten i denne Deel af Havet er
ist farlig og kræver den største Forsigtighed,
uden Fare at passere de utallige Klipper, Skjær
Sandbanker ved Indløbet af Bugterne og
nene. Hvad disse sidste angaaer, saa finder
n, uagtet deres store Antal, dog ingen, der
er usikker og ubequem formedelst de ovennevnte
Hindringer, som og formedelst den store Dyb-
ved Indløbet; en Beskyldning, der dog mindst
fer Havnen: Snug-corner-cove.

I Egnen af Chalmers Havn var Kysten
melig frie fra Snee og Is, og tillod os
for at gjøre nogle Bemærkninger over Jord-
dens Beskaffenhed. Denne var næsten
alt af fugtigt Morads, der bestod af en
et sort Mosejord, der sandsynlig havde
net sig af forraadnede Planter; men som
u ikke var tilstrækkelig opløst, for at frem-
e noget andet, end nogle grove Mos- og

Græs-

Græsarter, Tyttebær og elendige forknytted
Træer. Disse Moradser strækker sig endog til e
betydelig Høide op paa Bjergene, hvor Fugtig
heden, uagtet Jordbundens betydelige Skraahed
ikke destomindre var den samme, og hvor ma
ofte sank ned til Knæerne i Morads paa St
der, hvor det ved første Øiekast syntes at væ
tørt. Skovene voxte i en ligesaa ufuldkomm
Jordart, der dog ligger paa en steenig Grun
hvilket ikke synes at være Grannetræerne til Hi
der i deres Vext, da vi fandt adskillige af di
Træer af en betydelig Størrelse paa den næst
nøgne Klippe.

Kysterne var næsten allevegne lave, hvi
vi allerede have bemærket, og Havet syntes
bortskylle meget af Landet; thi Stumperne
mange Træer (Træestødene), som øiensynlig
re omhugne med Øxer, og altsaa siden Europ
nes Opdagelse i disse Egne, stode nu end
naar det var Ebbe, adskillige Fod under Van
Paa en smal Landtunge, ved hvilken vi laae
Anker, og som endnu for kort Tid siden fr
bragte nogle af de største Grannetræer,
som nu blev oversvømmet, hver Gang der
høit Vand, vare nu kun to Træer tilbage,
havde Blade, alle de øvrige vare nøgne,
Stammer, der vare udgaaede formedelst Sø
dets Virkning.

For

Foruden nogle slette Krabber faldt ingen Fisk her. I Randen af Skoven voxte noget vildt Sellerie, og Pryssingen, som vi bryggede her, overgik i fortreffelig Smag alt, hvad vi hidtil havde faaet paa Kysten. Vore Jægere skjød nogle Vildgiæs, Ænder og andre Vandfugle, der vare en behagelig Afvexling, i Stedet for al den salte Mad. Vi fik ogsaa en gammel Bjørn, hvem Kjødet vilde slet ikke smage nogen af os.

Vi havde liden Leilighed at blive bekjendt med Landets Indbyggere; thi paa vort hele Ophold i Chalmers Havn saae vi ikke en eneste af dem. Herr Whidby saae heller ikke paa sin Reise langs med Halvøen og det faste Land, paa en Strækning af firehundrede og tyve Mile, mere, end tretten Indfødte og hverken Boliger, eller forladte Landsbyer, som vi dog havde fundet paa andre Steder af Kysten, hvoraf man kan slutte, at Capitain Cooks Beretning om denne Egns ringe Folkemængde er rigtigere, end tildigere Reisendes Paastand, der beskrive disse Kyster saa meget folkerige.

Russernes Antal er ligeledes kun meget ringe, og beløber sig i det høieste kun til firehundrede Personer fra Unalaschka indtil Havnen Etches, Colonies østligste Colonie paa denne Kyst. Disse staae i liden, eller slet ingen Forbindelse med den russiske Regjering, men ene og allene under de uafhængige Handelsselskabers Opsyn. Deres

eneste Øiemeed er at indsamle Pelsværk, en Forre
ning, som de næsten gandske overlade til de Ind
fødte, hos hvilke de have vidst at gjøre sig ynde
Sandsynlig vil denne gode Forstaaelse tage t
med Tiden, efterdi de Indfødtes Børn blive ti
lig tagne under Russernes Opsyn, og unders
ses i det russiske Sprog, og opdrages i Grun
fætninger, der stemme overeens med deres Hæ
steres Fordeel.

Den en og tyvende befandt vi os i Egnen
Ben Kaies, hvis sydostligste Odde vi kaldte Fo
bjerget Hammond. Dette Forbjerg ligger paa
Gr. 48½' Brede og 215 Gr. 51' Længde. Om E
termiddagen passerede vi Forbjerget Suckling,
da det var min Hensigt at begynde vore Und
søgelser over Kysten fra dette Punkt af,
løb vi det paa to Mile nær. Kysterne dann
i denne Egn mange fremspringende Odder af l
det, hvor Strandbredden afvexlende bestod
Sand og lave Klipper, der indfattede en Str
mel fladt Land bevoxet med Skov. Kysten
ber her næsten gandske i Osten og Vesten.

Den ni og tyvende saae vi Bjerget
Elias, hvis Top indhyllet i en evig Is hæ
sig majestætisk i Veiret til en saadan Høide,
de andre Bjergstrækninger kun synes at v
dens Fod.

Den første Julii saae vi de Øer, som d
ne Havnen Mulgrave, og hørte i Nærheden

Havnen et Skud, som vi strax besvarede, da vi formodede at det kom fra Chatam. Denne vor Formodning var ogsaa grundet; thi tidlig den følgende Morgen besøgte Herr Manby os, Lodsen paa Chatam, i en af de Indfødtes Kanoer ledsaget af to andre. De Vilde havde bragt den Efterretning ombord paa Chatam, at der befandt sig et Skib paa Kysten, hvorpaa vor Reisekammerad gav hint Signal, og sendte sin Lods, for at styre os i Havnen.

Et Brev fra Herr Puget meldte mig, at Chatam var løbet den ni og tyvende ind i Havnen Mulgrave, efterat de havde fortsat deres Undersøgelser over Kysterne indtil dette Sted. Her fandt de ogsaa Russeren Portoff, som vi fik Anledning til at tale med, da vi opholdt os i Cooksfjorden, og som nu tilligemed en af sine Landsmænd og nihundrede Vilde fra Cooksfjorden og fra Kodiak vare komne herhid i deres smaae Baidarer, for at indsamle Sootter- og andre Skind.

Da Vinden nu var gunstig til at løbe videre langs med Kysten, ønskede jeg ikke at løbe ind i Havnen Mulgrave, for ikke at spilde Tid, og lod derfor kun nogle Kanoner affyre, for at underrette Chatam om vores Tilstand, og fortsatte derpaa vores Fart i det Haab, at Chatam snart vilde hente os ind.

Den tredie opdagede vi et Skib langt borte, som var Jackal under Capitain Brown. Han kom nu just tilbage fra Canton og vilde seile til Cross-Sund; men fordi han i nogle Dage ikke havde kundet gjøre Observationer, saa var han kommen for langt mod Nordvest.

Denne Vildfarelse blev nu berigtiget, og Herr Brown tilbød sig at seile i Selskab med os til Cross-Sund. Af ham fik vi de nyeste Efterretninger om Tilstanden i Europa, som inden hans Afreise vare komne til China. Disse vare Efterretningen om Ludvig den sextendes Død, Urolighederne i Frankrig og dets Krigs Erklæring mod Engeland; hvorledes disse ubehagelige Efterretninger, der traf os uventet, som et Tordenslag, virkede paa os, lader sig neppe beskrive.

Nogle Dages ugunstig Vind og ubehageligt Veir gjorde, at vi bleve skilte fra Jackal, og forsinkede vort Løb. Den sjette blev det atter klart Veir, og af den Brede og Stilling, som hine merkværdige Bjerge, St. Elias og Fair Weather havde, af hvilke vi her nød en prægtig Udsigt, sluttede vi, at vi befandt os i den Egn, hvor Capitain Cook formodede at Capitain Behring var kommen for Anker, og kaldte den derfor Behrings Bay. Men her gives ingen saadan Bugt eller Bay; ligesaalidt som de skovbedækkede Øer, der skulde ligge ved Indgangen til samme, og Capitain Cook blev sandsynlig for-

ledet

lede til denne Formodning ved Kysternes Udseende, naar man betragter dem noget langt borte. Bergenes uregelmæssige Skikkelse i denne Egn, af hvilke en Arm løber mod Havet, og endes pludselig lodret, som om det var tæt ved Strandbredden, da dog en meget ophøiet og med Skov bedækket Deel af den lave Kyststrimmel løber sydvest for dette Bjerg, giver det hele i nogen Fraskand fuldkommen Udseende af en vidtløftig Bugt, ved hvilken der ligger en Ø med Skov paa.

Foden af de høie Bjerge rykkede overhovedet nærmere til Kysten, og Sønden for Forbjerget Fair Weater bliver den virkelig beskyttet af Havet. Medens vi her løb langs med Landet, bleve ogsaa vi meget tydelig vaer hiins Hul i Toppen af disse meget høie Bjerge, hvorom Capitain Cook taler. Rummet imellem disse Toppe saae ud som en Slette af Is, eller frossen Snee, som med en sagte Skraaning hældede ned til den lavere Deel af Kysten, og hvis Glathed og Reenhed paa Overfladen opvakte en Tanke, at der engang paa hiin Side af vor nuværende Synskreds maae have været betydelige Vande, der have styrtet sig ned over hiin lavere Deel af Bjerget, indtil Klimatets Strenghed standsede deres videre Fremgang, og den bestandig voxende Ismasse tilsidst dannede et Bulværk, der aldeles stoppede disse Vandes Udløb i

Havet;

Havet; dog er dette en blot Formodning, der synes at gjendrives af den Høide, som denne Skraaflade har, da den hæver sig nogle hundrede Alen over Havets Overflade, og den evige Frost, som hersker i disse Egne.

Høiden af Bjergene St. Elias og Fair Weather og Luftens Klarhed gav os megen Leilighed til at gjøre Observationer for at bestemme deres sande Beliggenhed. Af disse Observationer er det klart, at det første ligger paa 60 Gr. 22' Brede og 219 Gr. 21' Længde, 25 Mile fra Isbugten; og det sidste paa 58 Gr. 57' Brede og 222 Gr. 47' Længde, 9 Mile fra Kysten.

Himlen var endnu stedse saa klar, at endnu sildig om Aftenen den sjette kunde Bjerget St. Elias i Horizonten, skjønt vi var i en Afstand af hundrede og halvtredies Sindstyve engelske Mile fra samme. Nu blev ogsaa Veiret mere mørkt og skjulede Kysten for vore Øine. Vi vare nu ved Indløbet til Croß-Sund, hvis vestlige Odde jeg kaldte, Lord Spencers Ære, Forbjerget Spencer. *)

*) Mellem Forbjerget Fair Weather og Spencer paa 58 Gr. 39' nordre Brede paa 139 Gr. 59' vestlig Længde ligger Fransfkes Havn, der først blev opdaget af La Perouse og udførlig beskrevet af ham. Denne Havn blev skjult for Herr Vancouver,

Om Eftermiddagen besøgte nogle Indfødte os i en lille Kanoe, men de vilde paa ingen Maade komme ombord, med mindre en af vore kom som Gidsel ned i deres Kanoe. Da vi ønskte at opholde os i denne Egn nogen Tid, saa føiede jeg dem i deres Begjæring, for at vinde deres gode Troe, og lod en Matros stige ned i Kanoen, hvorpaa en af dem strax kom ombord, hvor han i nogle Timer syntes at befinde sig ret vel. Da der imidlertid begyndte at blæse en gunstig Vind og jeg ønskede at styre ind i Sundet, saa befalede jeg vor Matros at komme ombord igjen og gav den Vilde at forstaae, at han maatte vende tilbage til sin Kanoe; men da hans Selskab syntes mere tilbøielig til at beholde denne nye Kammerad, end til at faae den gamle tilbage, saa gave de os med Tegn at forstaae, at de vilde tage ham med sig til Land. Vi maatte

han ikke løb ind i enhver Bugt, men kun nærmere undersøgte de af hans Formænd allerede opdagede Bugter og Indløb, for at finde den formodede nordvestlige Gjennemfart, eller som Udfaldet beviser, for at gjendrive samme. Denne Omstændighed viser tillige, at de nordvestlige Kyster af Amerika endnu langtfra er undersøgt saa nøie, som man skulde troe, efter de spanske og engelske møisommelige Undersøgelser. Kommende Sømænd ville derfor endnu finde meget at opdage og berigtige.

maatte altsaa anvende Trudsler, og gjorde Anstalter til at bruge Magt, indtil man omsider tillod ham at forlade Kanoen, i hvilken den Vilde, der hidindtil havde været hos os, strax kastede sig.

Det er vanskeligt at bestemme, hvad disse Folks egentlige Hensigt var, dog er det sandsynligt, at de ikke havde ondt i Sinde, da deres Opførsel var rolig og fredelig, og de tillige syntes at være i godt Lune. Saasnart vor Matros var kommen ombord igien, forærede man ham et Svotterskind og nogle andre Smaating, som jeg rigelig gjengjældede. Derpaa forlode de Fremmede os syngende, og vi løb ind i det vidtløftige Sund, der deler sig i flere Arme, af hvilke den betydeligste løber mod Norden.

Den ottende om Eftermiddagen kom vi en bequem Bugt, hvor vi kastede Anker i en rummelig Havn ved den østlige Side af Sundet, hvor vi kort derpaa havde den Fornøielse at see Chatam i Sikkerhed ved Siden af os.

Den samme Dag besøgte adskillige Indfødte os, og viste sig venlige og fredelige. De solgte os Fisk og nogle slette Skind, for hvilke de langt hellere tog gamle Klæder, af hvad Art det endog var, end nyt Tøy.

Efterat jeg den niende havde anstillet nogle Undersøgelser over Sundet, besluttede jeg at udsende et Partie, medens vi opholdt os her, for

nste at undersøge alle Egne i samme. Men da denne Forretning var ledsaget af megen Fare og Vidtløftighed, formedelst de mange store Stykker Jis, som svømmede omkring, saa bestemte jeg, at tre Baade, forsynede med Levnetsmidler paa fiorten Dage, under Anførsel af Herr Whidby og ledsaget af Herr Menzies, som Botaniker, skulde undersøge Sundets Beskaffenhed fra Forbjerget Spencer af. I Følge denne Ordre afgik altsaa dette Selskab tidlig om Morgenen til deres Bestemmelse. Imidlertid havde det øvrige Mandskab ombord Arbeide i Mængde. De fornemste vare: at kalfatre Dækket paa Discovery, samt Ekroget over Vandet, at brygge Arme, at trysting, der lykkedes fortræffelig, og at istandsætte vore Seil og Tovværk. Det sidste var et ligesaa vigtigt, som vanskeligt Arbeide, eftersom vi nu neppe havde et eneste nyt Tov tilbage at sætte i Steden for dem, der næsten gandske vare forslidte.

Da vor Operations Plan saaledes var affat og jeg havde modtaget af Herr Puget hans Dagbog og Karterne over Kysten østen for Prinz Williams Sund, saa vil jeg nu kortelig fortælle, hvad der tildrog sig med Chatam, i den Tid begge Skibene skiltes ad. Af denne Fortælling vil man see, at jeg har givet den Herr Dixon saakaldte Admiralitets Bugt navn af Behrings Bay; hvilket er skeet i den

Over-

Overbeviisning, at Behring upaatvivlelig har be
søgt dette Sted.

Med Hensyn til Herr Dixons Kart, de
først kaldte denne Bugt: Admiralitets Bugten
bliver endnu en anden vidtløftig Bugt beskrev
østen for den første, med en Ø ved dens sydø
lige Odde, og kaldet Behrings Bugt; det
imidlertid aabenbar sagt paa Capitain Coo
Autoritet, da de Herrer Portlok og Dix
løb i en saadan Afstand forbi Kysten, at
ikke kunde opdage den Vildfarelse, hvori Ca
tain Cook svævede af samme Aarsag. Capita
Cook angiver ogsaa en vidtløftig Bugt vest
for Behrings Bugten, og saaledes stemme be
Karter fuldkommen overeens.

Vor nøiagtige Undersøgelse over Kysten
imidlertid overbevist os om, at der imellem F
bjerget Suckling og Fair Weather kun gives en
ste Bugt, i hvilken Behring laae for Anker,
hvilken han udsendte Lodsen Chitrow, for at
undersøge denne Bugt af Havet. Chitrow fa
ogsaa en bequem og mod alle Vinde beskyttet
kerplads mellem nogle Øer, men man træ
ikke til at benytte sig af den. Da nu Hav
Mulgrave dannes af Øer, og er paa den
Kyst den eneste bequemme Havn mellem Forb
get Hinchinbrook og Cap Fair Weater, der
ger i Sikkerhed for alle Vinde, og hvis B
genhed stemmer fuldkommen overeens med

Br

Brede, som Herr Smyloff sagde Capitain Cook
Unalaschka i October 1788, at Behrings Anker-
plads havde; saa er det neppe muligt, at Beh-
ring skulde have ankret noget andet Sted, eller
t Controllers Bugten og Den Kayes skulde væ-
re de i Møllers Efterretning omtalte Steder, da
nne Bugt er næsten utilgjængelig formedelst
Sandbanker, og saa aaben, at intet Skib kan
ligge der med Sikkerhed. Denne Bugt maae altsaa,
a der inden de anviste Grændser ingen anden
ives, være den samme som Capitain Cook, den
erste Opdager til Ære, ønskede at betegne ved
Navn Behrings Bugt, omendskiønt den ikke lig-
r netop paa det Sted af Kysten, hvor han
rmodede den skulde ligge, men længere mod
Norden og Vesten. Havde Omstændighederne
illadt Capitain Cook at isbe Kysten nærmere,
a skulde denne Vildfarelse strax være forsvun-
en, og han skulde da sandsynlig have været
indre forlegen med at forene Russernes Opda-
elser i denne Deel af Amerika med hinanden.
f disse Grunde har jeg kaldt hiin Bugt paa mit
Kart Behrings Bugten; men Havnen Mulgrave
g alle andre af Herr Dixon angivne Navne
e blevne uforandrede.

Nu vil jeg da kortelig anføre det væsenlig-
e af Chatams Reise til Croß-Sund. Chatam
b den tolvte Julii ud af Prinz Williams Sund
mkring Forbjerget Hinchinbrook og fandt, at

en

en vidtloftig Sandbank løber derfra og lang
med Kysten af det faste Land lige indtil Forbje
get Suckling. I denne Egn opdagede Pug
nordvest for Den Kaies en anden Ø, som ha
kaldte Windham, og hvor der blev fundet
uhyre Mængde Æg af Søfugle, der skaffe
Mandskabet en velsmagende Næring. Om K
nalen mellem disse Øer og Forbjerget Suckli
er feilbar, lod sig ikke med Vished bestemm
uden at spilde for megen Tid, dog gave no
Baade, som man i denne Hensigt udsendte, den
Formodning megen Sandsynlighed.

Fra Cap Suckling indtil Behrings Bugt
løb Chatam i en langt større Afstand fra Kyste
end Discovery, og derfor kan der paa den
Deel af Reisen intet afgjørende siges om Lande
Beskaffenhed.

Den sex og tyvende løb Chatam forbi
den Manby, hvor de om Aftenen hørte et Kl
teskud. Kort derpaa saae man fem Vilde fra K
diak i to Skindkanoer eller Baidarer, der ko
ombord og bragte Herr Puget den Efterretnin
at der opholdt sig ni Russere i Land, fra hvil
de bragte et engelsk Brev til Anføreren paa D
scovery eller Chatam. Dette Brev af femte
de Junii var fra Herr Shield, Russernes e
gelske Skibsbygmester i Bhyingsund.

Herr Shield havde faaet at vide, at d
var mødt vore Skibe allehaande Tilfælder,

t jeg meget ønskede at finde et beqvemt Sted,
vor jeg kunde lægge Discovery paa Stranden.
Denne Forretning forsikkrede han kunde ingen-
eds bedre foretages, end i Plymingsund, og han
bød sig paa den artigste og venskabeligste
Maade at vise os al den Tieneste, som stod i
ans og Compagniets Magt. Han beklagede ret
eget, at han først efter vor Afreise havde
ært at vide, at Discovery havde været hans
an saa nær, og yttrede i enhver Linie af sit
ey den hierteligste Kjerlighed til sit Fædrene-
nd, fra hvilket han nu i fire Aar havde været
ete. Med hans Breve fulgte ogsaa Breve
fire andre Engelskmænd, der opholdt sig hos
m, og som yttrede det inderligste Ønske, at
de deres Fædrelands og Konges Skiæbne, hvor-
de nu i saa lang Tid ingen Efterretning
de faaet.

Baade jeg og Herr Puget beklagede meget,
vi ikke havde truffet Herr Shield, af hvilken
kunde have lovet os mange gode og tilforla-
ge Efterretninger.

Herr Puget lod Russerne bede at komme
ord, og fortsatte derpaa sin Reise langs Ky-
Den syv og tyvende kom af en Bugt,
havde faaet Navnet: Diggessund, en Mæng-
anoer tilsyne, der paa en vis Maade satte
Folk i Urolighed, eftersom jeg kort forhen
e sendt nogle Baade ud for at undersøge
Kysten,

Kysten, der beskrive Indbyggerne i denne Bu
som et vildt og raat Folk. Men et Besøg
Herr Pugets gamle russiske Bekjendte Portoff ber
dem al Frygt. Denne meldte dem, at hine Can
tilhørte hans Folk, der just var beskjeftigede m
at fiske for hans engelske Venner. Denne Ef
retning blev snart bekræftet ved deres Ankn
ombord, hvor de afleverede en riig og kjerk
men Forraad af Fiske. Af Portoff fik man
vide, at han havde forladt Cooksfjorden for
eller fem Uger siden, med syv hundrede Can
og fjorten hundrede Indianere fra Kodiak
Cooksfjorden, samt ni Russere, for at indsa
Otterskind og andre Skindvare, og at de
vare alle sammen samlede i denne Bugt.

De havde faret tæt forbi Kysten, ved h
ken de havde opdaget nogle smaae Floder.
en af dem havde de Indfødte overfaldet og
det en Russer, som var indslumret et St
fra de andre, hvorpaa det var kommet til Ha
gemæng med disse Vilde, hvori sex af dem m
de Livet. Portoff fortalte ogsaa, at der i d
Egn var en meget farlig Sandbank, paa
ken en russisk Galliot for nogen Tid siden
strandet og havde mistet to Mand. Siden
Tid besøges den aarlig af Russerne, fordi
gives mange Soottere. Portoff vilde paa
bagereisen ogsaa gaae derhen.

Af Spanierne fik jeg siden efter at vide, at der i denne Egn var en farlig Sandbank, hvis Beliggenhed de angav at være fem og tyve Semile fra Forbjerget Suckling, og som de havde givet det Navn Roca Pamplona. Efter denne Angivelse er den otte Mile fra den Bank Portoff talte om, hvoraf man kan formode, at begge kun har talt om en og den samme Bank, da at en af dem havde begaaet en Feil i at angive Beliggenheden.

Sandsynlig er det ogsaa her, at Herr Meares's Reisebroder Herr Ripping forulykkedes, ligesom man siden hans Afreise fra Prinz Williams Sund i Aaret 1786 intet videre har hørt til ham.

Baadene, som Herr Puget havde udsendt, for at undersøge Sundet, kom tilbage med den Efterretning, at de overalt havde fundet en ugjennemtrængelig Masse af Jis, uden nogen Aabning eller Indgang til Kysten. Paa en anden Reise fandt man omtrent en Mil fra Forbjerget Larouche en Bøining ind i Landet, og fra samme en liden Øe, som man kaldte Midnight. Lige over for den sydlige Ende paa denne Øe ligger Bugten Eleonora, som er den yderste Deel af Behringsbugten.

Omtrent halvtredsindstive Kanoer af Portoff's Selskab forsamlede sig nu omkring Chatam, for at handle med Engellænderne og tiltuskede sig

sig hvide Skjorter, Stromper, Halsbind o
andre Klædningsstykker, mod Buer, Pile, K
steespyd, Fiskekroge, Skjorter af Hvalfisketarm
og Stykker af deres nette og kunstige Broderier
De Vilde vare uagtet den store Afstand fra d
res Hiem, rigelig forsynede med Handelsartikler
da de ventede at faae dem afsatte et eller an
det Sted, inden de naaede Enden paa dere
Reise. De røbede megen Skarpsindighed o
Klogskab i den hele Handel, men vare derho
i høieste Maade ærlige, og satte den fuldkomn
ste Tillid til Engellænderne.

Medens denne Handel varede, aflagde
af Indbyggerne i Bugten sit Besøg ombord p
Chatam. Nogle smaae Foræringer af Jern
Speile og andre Smaating gjorde dem gandsk
fortrolige og tillidsfulde. Ikke en eneste Gje
stand i Skibet undgik deres Opmærksomhed
men alt blev paa det Omhyggeligste undersøgt
mynstret.

Mod Aften forlod Indianerne fra Kodi
og Cooksfjorden os, meget tilfreds med der
Handel, og Portoff inddeelte dem i tre Partie
efterat have givet nogle af dem en Pris Tob
og fyldt de andres Daaser, og sendte dem saa
des ud paa Sootterfangst, hvilken Forretning
tiltraadte med megen Munterhed, medens P
toff blev ombord paa Chatam, hvor kort derp
hans øvrige Landsmænd og den anden Deel
deres Flode ankom.

Den otte og tyvende lob Chatam ind i en smal Kanal mellem Kysten af det faste Land og nogle Øer, for paa denne Vei at komme til Havnen Mulgrave, imedens at en Baad lob foran, for at lodde Dybden. Denne fandt man meget ujævn og noget længere hen forenedes Kanalen med et Stræde, som slyngede sig Vesten om mellem Øerne, og var besaaet med mange Klipper og uhyre Skjær.

Kanalen langs med Kysten af det faste Land, var ikke mere end 150 Fod bred. De Indfødtes Antal udgjorde for nærværende Tid ti Personer, der levede i den bedste Forstaaelse med Indianerne fra Kodiak. En af de første udtømmede sin hele Veltalenhed i Ord og Gebærder, for at overbevise os om Umueligheden i at komme igjennem denne smale Kanal og forsikkrede, at vi ville komme samme Vei tilbage igjen. Men heri tog han dog Feil. Imidlertid stødte dog Skibet pludselig paa Grund i en Egn, hvor en Sandbank strakte sig tvers over Kanalen og blev staaende i Sandet, hvorover de Indfødte, der just folgte os fortreffelig Lax, ordentlig syntes at triumfere, i det de troede at see deres Spaakomme stadfæstede. Herr Puget lod sig dog derved ikke afskrække, men oppebiede Flodtiden, der ogsaa lykkelig gjorde Skibet flot, uden at det var kommen til mindste Skade, og med fordoblet Opmærksomhed lykkedes det dem dog endelig at

komme gjennem Kanalen til Havnen Mulgrave. Imidlertid vil Herr Puget ikke raade nogen anden at følge hans Exempel, eftersom Veien fra den aabne Sø ind i Havnen, er baade lettere og bequemmere.

Nogle Baade, som vare udsendte, for at undersøge Kysten, fandt i en liden Bugt en Landsby, hvis Indbyggere havde forladt den og hvor omtrent halvtredieſindstyve Hunde gjorde en skrækkelig Allarm. Man formodede at Portoffs Indianere, der vare i Nærheden, havde bragt disse Folk til at forlade deres Boliger og flygte ind i Skovene paa den østlige Side af Kysten. Denne Mening blev endnu bestyrket ved den Omstændighed, at Portoff beskrev de Indfødte, som et forræderisk og grusomt Folk, der bestandig indjagede hans Folk Frygt. Maaskee havde ogsaa Russerne i forrige Tider behandlet disse Folk med Haardhed, for at tvinge dem til at handle med dem, uagtet Portoff reent ud nægtede det.

Portoff befandt sig nu ikke længere ombord, og Herr Puget blev ikke lidet forundret, da han fik Bud fra ham med det Spørgsmaal: Om man ikke savnede paa Skibet en Guldurhjæde med Signeter, eftersom en af de Vildes Høvdinger, som de havde fanget i en Træfning med de Indfødte, og som man tillod at sove i Kahytten, medens Portoff var ombord, havde fremvist denne Uhrkjæde og sagt, at Herr Puget

havde

havde foræret ham den? Herr Puget havde endnu ikke engang bemærket dette Tyverie, og underrettede Budet om Sagens sande Sammenhang, hvorpaa han fik sin Kjæde og Signeret ubeskadiget tilbage igjen. Portoff fortalte ved denne Leilighed, at han var bleven meget foruroliget af et Besøg af halvtredieſindstyve Indfødte, og da han ikke torde forlade sig paa sine Folks Mod, uagtet de vare overlægne i Antal, saa havde han besluttet at forflytte sin Station til Pynten Turner.

Herr Puget haabede nu hvert Øieblik at see Discovery komme og sendte derfor Herr Manby afstæd, for at underrette sig nøiere herom.

Denne blev hos os, som jeg alt har bemærket, og da det forhen var aftalt at hans Udeblivelse var Tegn til at Discovery var kommen, saa ventede Herr Puget endnu at dette Skib vilde løbe ind i Havnen Mulgrave og opsatte derfor sin Afreise.

Om Eftermiddagen besøgte Herr Puget Russerne i deres Leir paa Pynten Turner, hvor han fandt dem gandske bequemt indrettede. Portoff havde et lille Telt af russisk Seildug til sit Brug allene, og til at gjemme Skydegevær, Krudt, Kugler og andre Ting af Værdie i. Nær ved samme var en indianſk Hytte, hvori de andre Russere opholdt sig, og Indianerne havde

indrettet sig et sikkert og bequemt Tag af deres Kanoer, som de havde stilt op to og to, omtrent fire Fod fra hinanden. Mellemrummet bedækkede de med Aarer, hvorover de bredte Skind af Landdyr, hvormed de bleve beskyttede mod Vind og Regn. Gulvet var bedækket med Matter og bestrøet med Høe.

En Mængde Ssottere, som Indianerne fra Kodiak bragte til Land, forskaffede Herr Puget Leilighed til at see, hvorledes man beredede Huderne, hvilket skeete her paa en anden Maade, end paa andre Stæder af Kysten. Skindet blev nemlig krænget af Dyret, uden at man skar det op, hverken paa Bugen eller paa Ryggen, hvorpaa man hængte det op til at tørres. Men om man siden efter foretager sig en anden Forberedning med dem, inden de bringe dem til Salg, kunde man ikke erfare. Kjødet af disse Dyr ansees som en Delikatesse, og medens nogle trak Skindet af Dyret, vare andre meget ivrigen beskjæftigede med at skrabe Fidtet af med deres Knive, hvilket de fortærede gandske raat med den største Velbehag. Det øvrige Kjød blev kogt med vilde Urter, der voxede her i stor Mængde og forskaffede den hele Hob et fortræffeligt Maaltid. Benene af Ssottere og andre slagtede Dyr opsamlede Indianerne med den største Omhyggelighed: men Herr Puget fik ikke at vide i hvad Hensigt. De af Selskaber, som ikke vare

beskjæf

beskjæftiget paa denne Maade, arbeidede meget flittig paa allehaande kunstige Redskaber, som de nu paa en fordeelagtig Maade kunde sælge til Engellænderne.

Mod Aften kom Baadene tilbage, som vare udsendte med Herr Manby, uden at have ham med sig, og da de vare hemmelig vendte tilbage, uden at tage Brev eller Budskab med sig fra os, saa bestyrkede dette Herr Puget i den Mening, at Discovery vilde løbe ind i Havnen, saa meget mere, da det foranderlige og stormende Veir ingenlunde var bequemt til at undersøge Kysten. En talrig Mængde Indfødte, som kom til den russiske Leir, foraarsagede stor Urolighed blandt Russerne, og tvang dem til at sætte sig i Forsvarsstand. Imidlertid blev den fangne Anfører udsendt i en Kanoe, for at bringe den gode Forstaaelse tilbage. Adskillige Gange maatte han reise frem og tilbage mellem begge Partier, men den Dag kom ingen Fred i Stand.

Den fjerde om Morgenen kom tolv af de fremmede i en stor Kanoe af Træe til den russiske Leir og bleve ved deres Ankomst hilsede med en Velkomstsang af de Vilde fra Kodiak og siderat de havde besvaret denne Høflighed begyndte Underhandlingerne.

De Indfødtes Høvding udviste sin hele Velvillenhed, for at betegne deres Lands Grændser og godtgjøre Russernes Uretfærdighed, der kom

for

for at tage deres Sootere fra dem, uden at gi-
ve dem den ringeste Erstatning. Efterat disse
Klagepunkter vare fremsatte med stor Kraft,
sendte Anføreren en Sootterhud til Herr Portoff,
og da han havde modtaget denne, istemmede beg-
ge Parter et høit Skrig, hvorpaa fulgte en Sang,
der gjorde en Ende paa disse Ceremonier. Gie-
sterne steeg nu i Land og bleve bragte til Leiren,
hvor de bleve venligen modtagne og Anføreren
sendte sin Kanoe tilbage til sin Stamme med saa
gunstige Efterretninger, at de alle inden kort Ti
lode sig see ved Turnersodden, hvor de efter fo
regaaende Dans og Sang sprang i Land, halv
tredieſindstyve i Tallet. Blant deres Vaaben
vare sex fortreffelige Flinter, og enhver af dem
var forsynet med en stor Jerndolk, som de hav
de hængende om Halsen.

Deres Venskabsforsikkringer syntes Her
Portoff ikke saa ganske paalidelige, og uagte
de vare meget ringere i Antal, saa frygted
han dog for at hans Folk, ifald det kom til An
greb, ikke vilde vise saa meget Mod, som de
res Fiender.

Herr Puget betog ham denne Bekymrin
ved de stærkeste Forsikkringer, at saalænge Cha
tam blev liggende i denne Egn, skulde han pa
det kraftigste understøtte ham, og tilbød sig ti
lige at gjøre Forsøg paa at drage de Fremmed
in

ind i den russiske Interesse, hvilket Portoff modtog med megen Taksigelse. Portoff gjorde herpaa sine Gjæster Foræringer af blaae Glaskoraller og noget Kobber; tilligemed Armbaand af det samme Metal, hvilket syntes at haye en saare god Virkning, da de kort derpaa forlod Leiren vel tilfreds i alle Maader.

De Smaating, som Portoff havde givet de Vilde, vare de eneste Handelsartikler, som Russerne førte med sig, og som de havde saa ringe Forraad af, at de ikke kunde love sig meget af Pælshandelen paa den sydostlige Kyst.

Sildig om Aftenen den samme Dag lod Portoff melde Herr Puget, at Discovery løb om Odden, hvorpaa man løsnede en Kanon og Herr Johnstone blev udsendt i den store Baad, men han kom snart tilbage med den Efterretning, at det nye ankomne Skib var Jackal, der Dagen i Forveien var bleven skilt fra Discovery og siden var drevet nogle Mile længere mod Osten.

Da Herr Puget hverken fik Bred eller Underretning fra Discovery, saa formodede han endnu, at dette Skib vilde løbe ind i Havnen Mulgrave.

Den femte forlod de Fremmede Leiren og lode Russerne i rolig Besiddelse af Pynten Turnor. Lige til deres Afreise besøgte Anførerne Herr Puget meget flittig og fik af ham allehaande

de Foræringer, som de ansaae for store Kostbarheder.

En gunstig Vind, der begyndte mod Middag at blæse, bragte Herr Puget til at gaae under Seil. Medens de opholdt sig her, havde de nydt adskillige gode Forfriskninger, da der voxte vild Sillerie i Mængde paa Kysten, som Folket daglig fik, saavel i Erter, som ogsaa i Suppe og Salat. Men deres Ven Portoff havde de dog at takke for de væsentligste Fordele, da han hver Dag forsynede dem med en tilstrækkelig Forraad af færsk Fisk, fornemmelig Hellefynder, Lax og Kablian. Dette undtagen havde han intet at give dem, men dette gav han dem ogsaa paa en saa ædel og forbindtlig Maade, at man godt kunde see, han havde en Sjæl, som var skabt til de ædelste Handlinger, og at han fortjente at beklæde en høiere Post i Menneske-Selskabet, end den Skjæbnen havde anviist ham. Hans hele Opførsel fra hans første Besøg af var lige retskaffen og god, og fortjente den høieste Roes. Herr Puget havde heller ikke stort mere end denne, at byde ham til Løn for hans Godhed. Men de Smaating, som han gav ham, modtog Herr Portoff dog med den største Erkjendtlighed. Desuden paatog han sig ogsaa at besørge nogle Breve til Herr Shields, da man troede, at disse vilde være ham kjærkomne. Fine Taksigelses-Breve til Herr Shields og Herr

Berenoff,

Berenoff, talte ogsaa Herr Puget om den bra-
e Portoff med den største Agtelse og Taknem-
meelighed.

Herr Puget fortsatte nu uforstyrret sin
Reise og naaede os kort derpaa, som allerede
ovenfor er bemærket.

Syvende Afsnit.

Tildragelser i Krossund. — Reise langs med
Kysterne til Havnen Conclusion. — Ende paa
Undersøgelserne over den nordvestlige
Kyst af Amerika.

Veiret vedblev endnu at være ubehageligt og
det regnede næsten bestandig, ikke destomindre be-
søgte de Indfødte os flittig og forsynede os tem-
melig godt med Fisk. Men Laxen var slet og
havde ingen Smag. Foruden Fisk, havde de
intet at sælge uden nogle slette Sootterskind.
Deres Opførsel var i øvrigt redelig og venlig,
og vovede de ikke at komme ombord.

Min Sundhed var siden vort Ophold paa
Kysten dette Aar i en saa slet Forfatning,
at jeg ikke kunde tage Deel i de Undersøgelses
Reiser, som vore Baade anstillede. Men nu
mærkede jeg, at jeg var saa temmelig kommet
til, at jeg kunde undersøge de Øer, som laae

ligge

lige for os, da jeg kunde slutte af Kystens Ud
seende, at Whidby vilde komme til at reise me
get langt, for at følge Kysterne af det fast
Land. Den fjortende løb jeg derfor ud med e
Baad, men en alvorlig Upasselighed, der endte
med en Galdefeber, og som holdt mig flere D
ge i Sengen, tvang mig til at vende om inde
Middag.

Imidlertid saae vi langt borte et Skib o
den følgende Morgen fik vi at vide, at det va
en Brigantine, Arthur kaldet, som Kapitain Va
ber fra Bengalen havde ført herhid fra Po
Jackson.

Den attende blev vor venskabelige Hand
med Indbyggerne paa en vis Maade forstyrr
ved den Omstændighed, at en af dem havde stja
let endeel af Roerkjæderne. Nogle Flinteskud
bleve affkudte, for at formaae dem i Kanoen
at levere deres Bytte tilbage, men uden Vir
ning.

Hvorpaa vi sendte en Baad efter dem o
just da de Vilde stod i Begreb med at gaae
Land kantrede deres Fartøi. Tyvekysterne tillig
med alle de Kostbarheder, som de havde tilt
sket sig den hele Dag sank til Bunds, og Seist
bet, som bestod af en Mand og to Fruentimre
bleve tagne til Fanger og bragt ombord til
gemed deres Kanoe. Delinqventerne bleve lag
i Lænker, men kort derpaa erholdt jeg en meg
ydm

ydmyg Begjæring om Befrielse for begge Fruen-
timmerne, der ogsaa bleve løsladte mod det Løvte,
ldrig mere at synde paa saadan Maade. Man-
en derimod forblev i Fængsel til den følgende
Dag, og da jeg fik at vide, at lignende Tyve-
ier vare begangne paa Chatam, saa bevægede
ette mig til at statuere et Exempel paa ham,
ndre til Advarsel, og jeg lod ham give otte og
rgetyve Kat, hvorpaa han fik sin Kanoe og sine
Damer tilbage, samt Lov at gaae, hvorhen han vilde.

Da denne Straf blev fuldført forlod alle
Indfødte os og kom ikke tilbage igjen, førend
n to og tyvende, da en eneste vovede at nær-
e sig. Da de andre saae, at Manden i samme
ev venligen modtaget, fulgte de andre hans Ex-
pel, og inden kort Tid var den forrige gode
rstaaelse bragt tilveie igjen. Blandt dem,
r nu besøgte os var ogsaa en af de Fruentimre,
m var med, da Kanoen kantrede, og som i den
rpaa følgende Strid blev saaret i Underlæben.
or Saarlæges gode Behandling bragte hende
art i Stand igjen.

Den to og tyvende seilede Arthur, og den
lgende Dag kom Jackal.

Af Herr Brown fik vi at vide, at han Da-
efter Chatams Reise havde forladt Havnen
ulgrave, men en heftig Aftenstorm tvang ham
at løbe ind igjen. Her havde han endnu
det Russerne i deres Leir paa Pynten Turner,

men

men tillige faaet at vide, at de Indfødte havd
taget sex af de Vilde fra Kodiak fangne.

Portoff bad Herr Brown, at han vilde vær
ham behjelpelig til at faae sine Folk igjen. Ma
tilstod ham en Baad og denne løb i Selskab me
en talrig Flode af Kanoer op igjennem Bugten
hvor de snart fandt deres Fjender, de Vilde
der efter lang Underhandling udleverede fem
de Fangne, hvorimod de fik fem af deres Kam
merader tilbage, der var en Deel af et stor
Antal, som Russerne havde fanget, for at udø
Gjengjeldelsesretten. De øvrige forbleve i Ru
sernes Hænder indtil den sjette Kodiakvilde bl
udleveret. Herr Brown blev kun kort Tid
Havnen Mulgrave, og nogle Timer før ham
forlod ogsaa Portoff Havnen med sin talri
Flode.

Vi ventede nu hvert Øjeblik paa Herr Whi
by og hans Selskabs Tilbagekomst, for hv
Sikkerhed jeg formedelst det slette Veir var m
get bekymret. Endelig den sex og tyvende o
Eftermiddagen havde vi den Fornøielse at see de
komme sunde og velbeholdne tilbage. De hav
fulgt Strandbredden af det faste Land saa lang
at de blot havde tyve Sømile til Forbierget D
cision, hvor de havde seet en aaben Kanal n
Søen. Lige indtil dette Sted, havde de fund
en god indenskjærs Seillads; omtrent ti Mi
østen for Skibets Ankerplads var Gjennemfa

un temmelig bred af Naturen, men store svom-
mende Jismasser gjorde den meget snæver, ja
aa nogle Steder tillukkede de den ganske, hvil-
et gav dem meget at bestille. Da jeg ikke on-
ede at udsætte mig for disse Besværligheder,
esluttede jeg at tage Veien gjennem det aabne
av, saa meget mere, som vi ved denne Leilig-
ed kunde undersøge den yderste Kyst. Da ogsaa
err Johnston imidlertid havde befaret Herne,
m min Sygdom hindrede mig i at undersøge,
a gav jeg Befaling at gjøre Anstalt til Afrei-
n, og den to og tyvende løb vi ved Hjelp af
re Baade ud af Havnen, som jeg kaldte:
ort Althorp. Lige til Dagens Anbrud løb vi
m og tilbage ved Forbjerget Cross, for der-
a at fortsætte vore Undersøgelser over den
este Kyst lige til Forbjerget Decision, der nu
e sig for os, enten som Kysten af en lang Ø,
r som et Arkipelag af Øer, der strakte sig til
56 Gr. 15′ sydlig og maaskee endnu læn-
e. Ved den sydostligste Ende af denne Kyst
luttede jeg at benytte den første den bedste
emme Plads for Skibene, for derfra at ud-
e Baadene, der skulde undersøge den lille
l af Kysten, som endnu var tilbage.

Men inden jeg gaaer videre, vil jeg endnu
re Resultatet af hans Undersøgelser fra Cross-
d af. I Følge hans Ordre løb han den
e tilbage til Forbjerget Spencer, for derfra

at

at undersøge Beskaffenheden af dette vidtløftig
Sund og fornemmelig, hvad Gang Kysten
det faste Land tog. Veiret var mørkt og fugtig
og uhyre svømmende Jismasser standsede alleveg
deres Fart, og forsinkede i høieste Maade der
Arbeide. Fra Forbjerget af tog Kysten en Ve
ding mod Norden af nogle Mile, og paa den
Vei kom de i en Arm, der var omtrent sex M
bred, hvor en Bæk sødt Vand faldt ud i Su
det, ved hvis Bredder endnu stode Ruiner af
øde Landsby.

Noget længere hen i denne Arm stødte
paa en fast Jismasse, der naaede fra den
Strandbred til den anden, og stødte paa beg
Sider til en Rad af høie Bjerge. Da de
saa ikke kunde komme frem, saa løb de tv
over Fjorden, ved hvis østlige Strandbred
saae to, sexten Fod høie, hvid anstrøgne Støt
Paa enhver af dem stod en stor firkantet Ka
I disse fandt de Aske og Levninger af bræn
Been omhyggelig indviklede i Skind, og ved
den af Støtterne stod en gammel Kanoe, i h
ken der laae nogle Aarer.

Herfra kom de atter til den østlige Odde
denne Viig, som jeg gav Navn af Wimbled
Odde, og som ligger omtrent elleve Mile
Forbjerget Spencer. Denne Odde danner
nordvestlige Indgang til en bred Arm af S
det, der tager sit Løb mod Østen. Lige over

de

nne ligger en anden Odde af Landet, som jeg
idte Lavinia, og som udgjør den nordostligste
dde af Havnen Althorp. Mellem begge disse
dder af Landet er der adskillige lave og nogle
le Øer og Skjær, der paa en vis Maade til-
kke Cross-Sund og adskille dette fra det oven-
ldte østlige Vand, der, som man siden skal
, hænger sammen med Havet.

Fra Wimbledons Odden dannede Kysten
r en Krumning ind i Landet, der dog var
ndre end den forrige, hvis østlige Ende sik
on af Dundasodden og ligger paa 58 Gr.
Brede og 224 Gr. 1' Længde. Sundets
nde er her temmelig betydelig og udgjør ikke
dre, end tre Somile.

En Mængde Jis, der næsten saae ud som
sammenhængende Masse, syntes at vilde stand-
ere videre Reise i disse Egne. Men til
e kunde de løbe bag ved en Ø, og kom saa-
s uden Vanskelighed ud af denne truende Ka-
thi bag ved Øen fandt de et fuldkommen
Farvand, og Landet havde et bedre Udseen-
end de hidindtil vare vante til at see. En
e af Landet paa 58 Gr. 12' Brede og 225
7' Længde blev kaldt Cowerden, efter mi-
orfædres Herresæde. Her forenedes den Arm
Sundet, som de hidtil havde befaret, med
nden af meget betydelig Størrelse, der løb
Sydost og Nordnordvest. Oven for nogle Øer

og

og Sandbanker, som ligge næsten midt i Kanalen
fandt man Vandet fuldkommen sødt, og endn
noget høiere oppe flød en hurtig Strøm ud
en Aabning henover en Sandbank. Længere he
syntes denne Arm at endes, og blev i en ring
Afstand indsluttet af den samme Rad af Bjerg
som man hidtil allevegne havde seet østen f
Godtveirsforbjerget. Denne Arm kaldte m
Lynnskanalen, efter mit Fødested i Norfolk.

Den Omstændighed er mærkværdig, at de
Vand nærmer sig mere end noget andet, s
vi hidtil havde seet paa denne Kyst, til de J
søer paa det faste Land, som Reisende og Kj
mænd kjende paa den modsatte Side af Ame
ka. Det er paa den sydvestlige Side af Søe
Arathapesco, at de nærme sig til hinanden, s
man kan see af Capitain Cooks Karter, og e
disse ligger Søen omtrent 320 geografiske M
fra denne Fjord. Men formedelst den store
forhen omtalte Bjergkjede, der næsten løber
ralel med den østlige Strandbred af Fjord
kan man ikke lettelig tænke sig nogen seilbar
bindelse mellem disse Indsøer og det store
lige Hav.

Ved den øverste Deel af Kanalen s
Herr Whidby med sine Baade paa en Mæ
Indianere, af hvi... en tilegnede sig Rang
Høvding over alle Indbyggerne i denne Egn.
Begyndelsen var deres Opførsel meget venlig

artig; men siden efter vovede de at gjøre et Anfald paa Baadene, og bleve kun ved Herr Whidbys alvorlige Forholdsregler afholdte fra at vise videre Fjendtligheder. Deres Hensigt var formodentlig, at overfalde Baadene om Natten, men vore Folks Aarvaagenhed tilintetgjorde deres Hensigt og betog dem Mod til at handle med Eftertryk. Der var næsten to hundrede af dem, der ikke allene vare rigelig forsynede med deres Lands Vaaben: Spyd og Dolke, men de havde ogsaa adskillige europæiske Gevæhrer i god Stand, hvis Brug de syntes fuldkommen at kjende. En af dem havde ogsaa et Talerør og en Likkert, og syntes ikke lidet at bryste sig af at de disse Kostbarheder.

Da vore Folk saae sig befriet fra disse beværlige Gjæster, løb de tilbage langs med den ...lige Strandbred af Kanalen. Ved den nederste Ende af samme fandt de Seilladsen meget udviklet mellem adskillige Øer og Sandbanker. Ved Strandbredden saae de allevegne Røg, hvorfor de sluttede at Folkemængden ikke var ubetydelig. Ved en af de største Øer der, hvor Lynnskanalen forener sig med Hovedarmen, fandt de en anden smal Kanal, som løber mod Sydost. Det taagede og fugtige Veir, samt Nærværelsen af en stor Mængde Vilde, der røbede deres fjendtlige Hensigter, hindrede dem i at undersøge denne saa nøie, som de ellers pleiede. Dog for-

modede Herr Whidby, at denne Kanal nepp
engang var seilbar for Baade, da den var ful
af Klipper og Skjær og neppe en Mil bred
det lønnede altsaa ikke Umagen at begynde a
vorlige Stridigheder med de Vilde, der synte
at sætte sig mod deres videre Reise.

De vendte altsaa tilbage igien og naaede
Dagbrækningen en Odde af Landet paa 58 G
24′ Brede og 225 Gr. 15′ Længde, som ef
deres Formodning maatte ligge paa Kysterne
det faste Land, og som de kaldte Tilbagegang
Odden (Point Retreat). Herfra fortsatte
deres Reise til en Odde ved den østlige Stra
bred, som de kaldte Marsdensodden paa 57 G
37′ Brede og 205 Gr. 29′ Længde. Hidtil ha
de Veiret stedse været mørkt og taaget, men d
to og tyvende om Morgenen klarede det op
tillod dem at see sig om. De saae da, at
løb i en bred Kanal, eller Fjord, hvis modsa
Strandbred var omtrent syv Mile borte
dem, og bestod enten af et betydeligt Stykke La
eller af en Samling af Øer, der dannede adsk
lige Kanaler, der alle løb mod Vesten ud i
store Verdens Hav. Den sidste Formodning sy
tes mig den sandsynligste, og jeg gav derfor de
vidtstrøftige Land Navn af Kong Georg den Tred
Archipelag.

Siden løb de mod Sønden; i hiin store anal var Floden bestandig kommen fra Søn- n af, og viste tydelig at denne Kanal ogsaa od Sønden maatte staae i Forbindelse med Havet. a nu Veirliget syntes at begunstige denne Under- else, saa forsømte de ingen Leilighed og fort- te deres Reise langs med den østlige Strand- løber mod Sydost og er indskaaret i nge Bugter og Krumninger.

I en af disse Bugter vare mange Indfødte amlede med deres Kanoer, og den alminde- fiendtlige Stemning, som vore Folk havde et hos Indbyggerne i disse Egne, tvang dem at være aarvaagne over deres Sikkerhed. r Whidby befalede derfor at affyde alle Flin- e, fordi nogle allerede i flere Dage havde været og let kunde være blevne fugtige. Dette bragte kort derpaa et temmelig lige Antal kud fra de Vilde's Side. Men saasnart dene lode sig see, roede Kanoerne hurtig bort, om dem snart af Sigte. Paa begge Sider ndsbet i denne Havbugt vare adskillige nye ger oprettede, og for første Gang saae man ne Egn af det nordøstlige Amerika nogle fer dyrket Land, paa hvilke der voxte en te, der lignede Tobak, der, som vi siden er- e, ikke er usædvanlig hos Indbyggerne paa ning Charlottes Øer, og dyrkes temmelig

almindelig. Da Baadene kom tilbage lode
Vilde sig atter see, og deres Anfører gjorde al
haande Tegn til fredelig Sindelag. Da man
svarede dette med lignende Tegn, sendte han
ung Mand i en rød Kjole og blaae Matro
bux for at indbyde vore Folk til at gaae
Land, men Herr Whidby fandt ikke for godt
imødtage Indbydelsen, men gav dem kun at
staae, at han ønskede Fisk, hvorpaa den u
Mand dog ikke uden al Betænkning sprang
i Baaden og sendte Kanoen bort, for at beso
det forlangte.

Folkene i samme kom snart tilbage med
le smaae Sild, og da man belønnede dem
lig derfor, saa udbredte Efterretningen sig
over den hele Stamme, og inden faa Mi
ter vare Baadene omringede af mere, end
Vilde i deres Kanoer, der alle, som det syn
kom for at handle. Denne Mængde var i
lertid til Besvær, og da Herr Whidby be
de Anføreren dette, holdt han en kort
til Folket, hvorpaa de alle trak sig tilbag
Strandbredden. Anføreren fulgte strax efte
sendte en rigelig Forraad til Baadene, for
ken de bleve anseelig betalte, og Herr Wh
fortsatte atter sin Reise.

Omtrent ti Mile fra Parkers-Odden
man et Stykke Land, der strakte sig ud i S

som man kaldte Samuels-Odden; den er den
ordlige Ende af en Bugt, som fik Navn af
Hoods Bay. Her traf man atter nogle Kanoer af
em forhen omtalte Stamme, der blot vare kom-
e, for at handle, og som viste i alt hvad de
jorde, megen Godmodighed og Ærlighed. De
yntes langt hellere at ville sælge deres Svotter-
ind, som de havde en stor Mængde af, end
eres Fisk. Af de første kastede de endog mange
d i Baadene, og tog med Taknemmelighed
mod enhver Smaating af Klæder, eller andet,
m man gav dem. Deres Kanoer havde megen
ighed med dem fra Nutka, dog vare de nøi-
re udarbeidede og bequemmere indrettede, end
ine.

Af disse Folk fik man at vide, at den vest-
ge Kyst bestaaer af adskillige Øer, mellem hvil-
de nylig vare løbne, og havde drevet Handel
d nogle Skibe i en Havn ved den yderste
yst. Af disse havde de saaet adskillige europæi-
Artikler, som vi saae hos dem, og som me-
adeels bestod i Klæder, af hvilke de syntes at
etrække uldne Kjoler og Skibsbuxer for alt
det, Gevæhrer og Munition undtagen. Kob-
og Jern agtede de ikke stort.

Mod Aften kom vore Reisende til en an-
Odde paa 57 Gr. 13′ Brede, hvor de til-
gte Natten, og hørte meget tydelig Havets
Brusen

Brusen mod Sønden. Den følgende Dag ko
de, tretten Mile derfra, atter til en Odde f
hvilken de tydelig kunde see ud over Havet. D
østlige Strandbred bestod her af steile nog
Klipper, mellem hvilke der dog syntes at lig
et temmelig frugtbart Stykke Land, paa hvil
der voxte meget betydelig store Træer, meest
Granne- og Fyrreslægten. Nogle holdt tre
tyve Fod i Omkreds. Den yderste Odde
man Navnet Gardiners-Odden, den ligger
57 Gr. 1′ Brede og paa 225 Gr. 39′ Læng
Den danner ogsaa Indløbet til en betydelig Fj
der løber mod Nordost. Denne løb de omt
ti Mile opad langs med den nordøstlige Str
bred og tilbragte Natten paa en Odde, som
kaldte Townsheads Odden.

Den tre og tyvende om Morgenen var
ter Veiret tykt og taagefuldt, dog kunde de
saa megen om sig at de bleve vaer, at den
liggende Egn var alt for meget gjennemsk
af Vand, til at det kunde være dem mu
at undersøge den til Forbjerget Decision,
den til deres Fraværelse bestemte Tid allerede
udløbet, og de befandt sig i en Afstand af
(engelske) Mile fra Skibene. Herr Whidby
sluttede derfor, uden videre Forhaling at v
tilbage til Cross-Sund.

Og denne Beslutning satte de strax i
øvelse. Men Strømmen, som drev dem

til den vestlige Strandbred forsinkede meget deres Reise. Efter en Fraværelse af sexten Dage naaede de atter Skibene, efterat de havde seilet en Strækning af mere end fem hundrede Mile.

Ottende Afsnit.

Reise langs med den yderste Kyst af Kong Georg den Tredies Arkipelag. — Ankomst i Havn Conclusion. — To Baadreiser — Ende paa Undersøgelserne af den nordvestlige Kyst af Amerika.

I Følge vor Hensigt at undersøge den yderste Kyst af Kong Georg den Tredies Arkipelag løb den ni og tyvende Julii i Dagbrækningen vi- re mod Sønden. Syv Somile fra Forbjerget ross fandt vi et andet Forbjerg, som vi kaldte p Eduard, foran hvilket nogle smaae Klipper Skjær laae. Kysterne i disse Egne vare meget ammenhængende og havde mange Aabninger d i Landet, der dog synes at være høist usikkre rmedelst de mange Klipper og Skjær, som ae foran. To Mile Norden for Cap Eduard e vi en lignende Aabning, som var friere d de andre, og som jeg af dens Beliggenhed slutte, ansaae for at være Portloks Havn. a Cap Eduard trækker Kysten sig meget mod

Osten

Østen og danner en mærkværdig Aabning, som Capitain Cook kaldte Debugten og formodede at den skiller det Land, hvorpaa Edgekumbs Bjerget ligger fra den omliggende Egn. Den sydlige Odde af denne Bugt kaldte jeg Amalias-Odden, derfra er der endnu sexten Mile til Edgekumbs Forbjerg og mellem begge er en Aabning som havde Udseende af en god Havn, og som jeg kaldte Havnen Maria (Port Mary).

Edgekumbsbjerget ligger paa 57 Gr. 2′ Brede og 224 Gr. 25½′ Længde. Vi havde klar Veir, medens vi vare i Nærheden af samme, der skaffede os frie Udsigt over Egnen og lod os bemærke, at dette Bjerg er i Sammenligning med adskillige andre, som vi havde seet fra denne Kyst, af temmelig ubetydelig Høide.

Forbjerget Edgecumbe danner den nordvestlige Odde af en anseelig Aabning, der deler sig i flere Arme, og som Herr Dixon har kaldt Norfolk-Sund. Odden, som ligger lige overfor, sytten Mile derfra i Sydost, kaldte jeg Woodhouseodden.

Veiret havde siden vor Afreise fra Cap Cr[illegible] for det meste været mørkt og taaget, der gjorde at vi ofte ikke saae Kysten, og skjønt jeg tør formode, at dens Direktion i Almindelighed ikke undgik vor Opmærksomhed, saa er det dog gjerne muligt at der hist, eller her var en, eller anden liden Bugt, eller Havn, som vi ikke bl[illegible]

saer, og som vi derfor heller ikke have anmærket, da Tidens Korthed ikke tillod os at nole længe.

Den en og tredivte mod Middag befandt vi os ligeover for den yderste sydlige Ende af Arkipelaget, der strækker sig nogle Mile længere mod Sønden, end det efter Herr Whidbys Jagttagelser er angivet. Efter vore Observationer ligger Enden af samme paa 56 Gr. 10′ Brede og 225 Gr. 37½′ Længde. Her danner det et mærkværdigt Forbjerg, der ender sig i en høi, steil og nogen Klippe, ved hvilken der ligger en anden rund, høi og fra alle Sider utilgjængelig Klippe. Landtungen bliver ogsaa her en meget smal Strimmel, da den østlige Strandbred pludselig trækker sig mod Norden. Capitain Collnet saae paa sin Handelsreise denne Landtunge og kaldte den Cap Ommany, og Bugten mellem den og Cap Decision kaldte han Christiansund.

Vor Formodning at finde en Havn i disse Egne blev snart stadfæstet. Ved den østlige Strandbred af Arkipelaget opdagede vi en Bugt mod Sydvest og her lod vi vore Ankere falde en halv Miil ind i Havnen. Saasnart dette var skeet, roede jeg ledsaget af Herr Whidby og Johnstone til Indløbet af Havnen, for derfra med desto større Rigtighed at udkaste en Plan til to forskjellige Expeditioner, der om muligt

ligt skulde forene de Observationer, vi have gjort de to foregaaende Aar.

Dette syntes just ikke at være saa saare vanskeligt endda, eftersom vi havde to bestemte Punkter for os, der begge laae inden for vor Synskreds. Den ene var Forbjerget Decision, hvor vore Undersøgelser over Kysten af det faste Land i Fjor bleve endte, og den anden Gardinersodden, hvorfra Herr Whidby vendte tilbage paa sit sidste Tog fra Cross-Sund. Herr Whidby fik Anvisning at begynde sine Undersøgelser fra hiin Odde af, medens Herr Johnstone skulde begive sig til Forbjerget Decision og derfra fortsætte sine Undersøgelser langs med den østlige Strandbred af Sundet Nord efter, indtil begge Partier stødte sammen, eller ved Breve, som enhver af dem skulde lægge paa Steder, som faldt i Øinene, bleve underrettede om, hvorledes de fremdeles havde at forholde sig, og hvorvidt enhver var kommen i sin Undersøgelser.

Det Rum, som nu skulde undersøges indeholdt omtrent en Grad i Breden og jeg haabede, hvis Veiret blev nogenledes taaleligt, at en Uge vilde være tilstrækkelig til dette Arbeide. Men for at ikke Mangel paa Levnetsmidler skulde hindre dem i deres Operationer, bleve de forsynede dermed paa fjorten Dage. De to store Baade fra Discovery skulde løbe ud under Herr Whidbys og Herr Swaines Anførsel og det stør-

ste Fartøi Chatam havde, tilligemed en mindre Baad fra Discovery under Herr Johnstone og Barrie. I Følge denne Anordning tiltraadte de deres Reise den anden August om Morgenen tidlig.

Det Sted, hvor vi nu befandt os var vel temmelig bequemt for alle vore Hensigter, men tillige saa yderst ensomt, at der i den hele Egn ikke var det mindste Spor at see af Indbyggere, eller af Fremmedes Besøg. Vi havde altsaa baade Tid og Roe til at besørge vore Forretninger. Disse bestode fornemmelig i at istandsætte vort Løvværk og vore Seil, der gav os nok at bestille i to Dage. Desforuden beskiæftigede nogle Tømmermænd sig med at kalfatre Skibet, og andre fældede Træer til Stænger og Bræder. Bryggerne bryggede Prøsing og dette, tilligemed nogle Svsvin og Hellefyndere vare de eneste Forfriskninger, som Stedet forskaffede.

De fem følgende Dage havde vi svage foranderlige Vinde og megen Regn, men den ottende blev Veiret klart og jeg benyttede denne Omstændighed til at undersøge Havnen.

Fra den niende til den trettende var Veiret stormende og foranderligt med megen Regn, der ikke tillod os at gjøre astronomiske Observationer. Andre vigtigere Gjenstænder begyndte derimod nu at beskiæftige os. Jeg havde bestemt haabet at alt, hvad der endnu udfordredes, for

at

at fuldende vore Undersøgelser over Kysterne, kunde fuldkommen være udrettet i en Uge, og nu skrev vi den femtende, uden at vi havde nogen Efterretning fra vore med Længsel ventede Baade. Den pinlige Uvished, som var en Følge heraf, bragte alle de betænkelige Omstændigheder tilbage i min Erindring, som kunde ramme vore Folk paa et saadant Sted i Baade, og naar jeg tænkte paa de Vildes forræderske Adfærd mod Herr Whidby paa hans Reise fra Cross-Sund, skjælvede jeg for mine Folks Sikkerhed og hver Time, som gik, forøgede min Bekymring. Indbyggernes Charakter, der af Naturen ere listige, forslagne og gjerrige gjør dem frygtelige, og skjønt de ikke besidde Mod, saa er dog deres Frygt for vore Vaaben uendelig formindsket ved Kossardieskibenes uforsvarlige Opførsel, der forsynede dem med Skydegevæhrer og lærte dem Brugen af samme, og de ere i deres store Kanoer os saa temmelig voxne, at de i stort Antal gjærne kunne være frygtelig i det mindste for Baade.

Min fornemste Trøst i disse Omstændigheder var den ubegrændsede Tillid, som jeg kunde sætte til mine Officerers prøvede Klogskab og Virksomhed og til mine Folks villige Lydighed. Dette beroligede mig paa en vis Maade ved den faste Overbeviisning, at de ikke vilde lade det mangle paa al mulig Forsigtighed, for at fore-

komme

komme og afvende Faren og ligesaalidt paa modig Stræben efter at udvikle sig af uundgaaelige Forlegenheder.

I den beroligende Forventning, at Udfaldet ogsaa denne Gang vilde belønne vor Tillid, gav jeg Befaling at sætte Alting i Beredskab til vor Afreise og lod ogsaa Skibene bringe over til den anden Side af Havnen, hvor Udløbet var bequemmere. Her ventede vi i den pinligste Uvished lige til den nittende, da vi midt i et heftigt Regnskyl havde den ubeskrivelige Glæde, at see fire Baade komme løbende Norden fra ind i Havnen. De naaede snart Skibene og medbragte den glade Efterretning, at de alle befandt sig vel, og at deres Foretagende lykkelig var bragt til Ende.

At have bragt et Arbeide til Ende, hvis mosommelige Beskaffenhed langt snarere begribes end beskrives, og som havde udfordret tre lange Aars uafbrudte Anstrængelse, maatte nødvendig frembringe i vor liden Cirkel en Følelse af Glæde og Tilfredshed, om hvis Inderlighed kun den kan gjøre sig et levende Begreb, som selv har udstaaet lignende Farer og Besværligheder.

For at vedligeholde og forhøie denne glade Følelse blev en rigelig Portion Grog uddeelt mellem Mandskabet paa begge Skibene, der med saa utrættelig Taalmodighed og Munterhed havde udstaaet og overvundet saa store Vanskeligheder,

der, for ret med Glæde at høitideligholde denne Dag, og et tre Gange gjentaget Hurraraab viiste, hvor almindelig Glæden var over at vi atter vare samlede igien, og at vi nu saae Enden paa vore Besværligheder.

Vi havde nu ingen Grund til at dvæle længere i denne Havn, som vi kaldte Fuldendelsens Havn (Port Conclusion). Imidlertid nødte det slemme Veir os dog til at opholde os til den to og tyvende. Men inden jeg fortsætter Fortællingen om vore Tildragelser, vil jeg kortelig anføre, hvad der mødte Baadene paa deres Reise.

Efterretning om Baadenes Tog.

I Følge sin Forholdsordre begav Herr Whidby sig til det samme Sted, hvor han havde endt sine forrige Undersøgelser. Her kom han om Middagen den tredie, i det han bestandig holdt sig tæt til den vestlige Strandbred, indtil han befandt sig ligeover for den mod Østen løbende Arm. Veiret var paa denne Tid saa mørkt og vaadt, at de kun havde en høist ufuldkommen Udsigt over Bugten ligeover for dem. Desuagtet fortsatte de deres Reise langs med den vestlige Strandbred, indtil de naaede en høi steil Klippe, der gik ud i Søen, som jeg kaldte Nepeansodden, og som ligger paa 57 Gr. 10′ Brede og 226 Gr. 6′ Længde.

Fra

Fra denne Odde af løber Kysten mere mod Norden, men Veiret var saa mørkt og taaget, at de fortsatte deres Reise næsten ganske i Mørke indtil de naaede en anden Odde, som fik Navn af Puybsodden. Herfra kunde de temmelig tydelig overskue den hele Kanal, og fandt at det var en bred Arm af Søen, i hvilken der næsten paa alle Kanter laae Øer, Skjær og Klipper. Noget længere hen danner Odden Gambier den sydligste Ende af en mod Sydvest løbende Arm af Søen, hvis ligeover for liggende Odde fik Navn af Hughes Landtunge, der ligger fem Mile fra den første.

Paa hiin Side af Hughese den synkes en anden vidtløftig Arm at løbe mod Norden, dog lode de det for det første beroe med at undersøge den nærmest liggende Kanal. Denne Kanal kalde man Seymours Kanal; den strækker sig til 57 Gr. 51′ Brede, hvor den endes med en Bæk af sødt Vand. Dens Brede ved Indløbet udgjør omtrent to til tre Mile og bliver længer oppe endnu bredere.

Herpaa undersøgte de den anden Kanal under bestandig Regnveir, den løb længere mod Vesten, end de i Begyndelsen havde troet og næsten paralel med Seymours Kanal, saa at begge kun skiltes ad ved en smal Strimmel Land, som ligger derimellem. Den ligeover for liggende, eller nordvestlige Kyst af denne nordlige Arm,

bestod

bestod af en sammenhængende Kjæde af uhyre steile og nøgne Bjerge, der vare bedækkede med Snee og Is.

Vore Reisende løb langs med den sydvestlige Strandbred til en Odde, som jeg kaldte Point Ardin, hvor denne Kanal deelte sig i tre forskjellige Kanaler. Herr Whidby fortsatte sin Reise i den bredeste og vestligste af disse Aabninger, der løb mod Nordvest, og gjenkjendte snart en i samme liggende Ø og to af de Wildes Landbyer, der ligge paa to Odder ligeover for hinanden, og saae, at han var paa det samme Sted hvorfra Indbyggernes fjendtlige Opførsel fordrev ham paa hans Reise fra Cross-Sund og som han havde kaldet Point Retreat, eller Tilbagegangs-Pynten.

Han fandt nu at han havde faret vild i den Mening, han den Gang var i, at den Arm endtes der i Nærheden, da den aabenbar hænger sammen med hiin, som vi den Gang løb i mod Sønden, hvorved vi tillige erfarede, at det Land, som ligger derimellem, og som de den Gang troede at være Kysten af det faste Land, var en stor Ø, som man gav Navn af Admiralitetsøen.

Indbyggerne i denne Egn lode sig atter see og forfulgte vore Baade, som forhen med mange store og smaae Kanoer, hvilket nødte vore Folk til at skyde et Gevær af over Hovedet paa

dem, men ikke heller dette havde anden Virkning, end at de bleve endnu hidsigere i at forfølge, indtil et andet Skud, der sandsynlig maae have truffet, drev dem paa Flugt.

Admiralitetssøen, som man nu ganske havde omseilet, holder omtrent tredsindstyve Mile i Omkreds. Den er af middelmaadig Høide, har mange bequemme Viger og Bugte, i hvilke der falder adskillige Bække sødt Vand og er bedækket med en tyk og uigjennemtrængelig Skov, for det meeste af Gran og Fyr, da derimod Strandbredden af det faste Land ligeover for, er begrændset af en lang Række af høie Isbjerge, der løber Sydvest for Bjerget Fairweather. Disse Isbjerge løbe stejle i Veiret, ere bedækkede med evig Snee og Siderne ere gjennemskaarne med mange dybe Svælg og Klefter, hvori der atter findes uhyre Ismasser høit optaarnede.

Fra Point Retreat tiltraadte vore Baade deres Tilbagereise og fandt nu, at den anden af de tre Arme, i hvilke Kanalen ved Point Ardin skiller sig, forenes ved hiin Odde, hvor de havde seet en af de Vildes Landsbyer, med den vestligste, som vore Reisende havde besøgt, og der indskutter den en betydelig Ø, som er omtrent tyve Mile lang og i Midten sex Mile bred, men bliver smalere mod begge Ender. Nu undersøgte de ogsaa den tredie Arm, som løber i Nordost. Her fandt de en Mængde

Drivtis, der meget forsinkede deres Reise, og den idelige Snee og Slud foraarsagede dem ligeledes mange Besværligheder. Fra Indløbet af paa 58 Gr. 11' Brede løber denne Arm endnu tretten Mile, hvor Kysterne udvide sig mod Østen og Vesten og danne et Bassin, der er omtrent en Miil bredt og to Mile langt. En fast Isskorpe strakte sig fra Strandbredden et betydeligt Stykke, og den omliggende Egn bestod af en Fortsættelse af hiin uhyre Bjergstrækning, der allevegne begrændsede det faste Land, og som var hist og her adskilt ved uhyre Kløfter, af hvilke frygtelige Isstykker naaede lige til Strandbredden og fremstillede for Øiet det fæleste Syn, som den meest levende Indbildningskraft kan skabe sig. Floden steeg i disse Egne til den megen betydelige Høide af ikke mindre, end atten Fod.

Undersøgelsen af dette Bassin beskjæftigede vore Folk lige til mod Middag den ellevte, da de atter fortsatte deres Tilbagereise paa den samme Canal, de vare komne paa, som skiller Admiralitetsøen fra det faste Land, og som fik Navn af Stephans Kanal. Deres Reise gik nu langs med den østlige Strandbred ved Siden af det faste Land, og her fandt de nogle bequeme Havne og Bugter, af hvilke de fornemste fik Navn af Port Snettisham og Holckam Bay. Den østlige Odde ved Indløbet til Stephans Kanal fik Navn af Windhams Odden, og her

vare

vare de atter i den vidtloftige Deel af Armen, som de ved Odden Gambier kunde overſee.

Herfra løb de forbi adſkillige Odder og Bugter, foran hvilke der hiſt og her laae ſmaae Øer og Skjær, til de kom til en meget mærkværdig, lav og langt ud i Søen løbende Landtunge, der laae paa 57 Gr. 11′, og ſom blev kaldet Forbjerget Fanſhaw. Herfra løb en vidtloftig, otte Miil bred Kanal til Oſt og Sydoſt.

Da Underſøgelſerne i denne Egn ſaae ud til at ville blive vidtloftige nok, faa frygtede Herr Whidby meget, at al hans Anſtrængelſe ikke vilde være tilſtrækkelig til at underſøge den hele Strækning paa deres Reiſe, han ſkyndte ſig derfor ſaa meget muligt med at løbe langs ved den nordlige Strandbred af denne nye Arm.

Fra Forbjerget Fanſhaw løber Kyſten ſex Mile mod Sydoſt til en lav ſmal Jordtunge, ſom fik Navn af Vandeputodden. Paa hiin Side af denne blev Armen ſmallere og drejede mere mod Sønden. Den ſextende vare de i Egn, hvor der laae en ſmal Strimmel fladt Land mellem de høie lodrette Klipper og Strandkanten. Nogle Mile længere hen ſtode atter Bjergene tæt ved Vandet, og et af dem ragede langt ud over dets Fod og dets uhyre fremragende Top, der var belæſſet med Is og Snee, ſyntes at vakle paa den uforholdsmæſſige Grundvold,

vold, medens den høie Top dannede en frygteli
hvelvet Gjennemfart.

Kort efterat de havde løbet forbi dette mær
værdige Forbjerg, syntes denne Arm af Søen,
hvilken de løb, at endes i den aabne Søe. Ku
fra den sydostlige Vig løb der en Bæk med m
get klart Vand ud i Søen; men den syntes ik
at være seilbar, hvorfor ogsaa Herr Whidby i
de videre, for ikke at spilde Tid paa unytti
Undersøgelser. Thi da de nu havde været la
gere borte, end deres Mundforraad tillod,
vare over hundrede Mile borte fra Skiben
holdt han det for det raadeligste at vende t
bage saa hurtigt, som muligt, langs med d
sydlige Strandbred, for at vinde desto mere
til at undersøge den endnu ubekjendte Deel
Kysten.

Siden efter fik vi at vi[illegible] af Herr Bro
Befalingsmanden paa Jackal, at den nys omt
Bæk er seilbar for Kanoer og smaae Baade,
at den hænger sammen med andre Farvan
som Herr Johnstone i August 1793 forgie
forsøgte at løbe ind i. Formedelst denne Gi
nemfart finder der en indenlandsk Seillads S
for Baade og Kanoer, fra den sydligste E
af Admiralitets Kanalen paa 47 Gr. 3′ Br
og 237 Gr. 34′ Længde til den yderste E
af Lynns Kanal paa 59 Gr. 12′ Brede og
Gr. 34′ Længde. Af denne Efterretning ind

vi ogsaa, at vi havde feilet i vor Formodning forrige Aar, at Cap Deciſion er et paa det faſte Land liggende Forbjerg, da det ved Opdagelſen af hiint ſmale Farvand, befindes at være ſkilt fra det faſte Land.

Herr Whidby gjør den Bemærkning, at han paa alle ſine Reiſer, deels i Prinz Williams Sund og Croſſ-Sund, deels paa denne hans ſidſte Underſøgelſes Reiſe ikke har fundet paa nogen af Øerne betydelige Isbjerge. Alle de, han havde seet, var i Klafterne og Dalene mellem hin ſammenhængende og ofte omtalte Bjergkjæde, der fra Cooksfjorden lige til denne Egn, allevegne, ſkjønt i forſkjellig Fraſtand fra Strandbredden, begrænder Kyſten. Videre lagde han Mærke til, at alle Øer og Samlinger af Øer, hvor vare af maadelig Høide i Sammenligning med hine umaadelige Bjerge paa det faſte Land, gik lsb mod Sydoſt, hvorimod den veſtlige Strandbred af Kanalen var af middelmaadig Høide og bedækket med en Skov af høie Granetræer.

Da Veiret den ſextende var klart og behageligt, beſluttede Herr Whidby at benytte Leiligheden til at tørre deres Klæder, ſætte Gevæhrerne i Stand og fuldkommen renſe Baadene, ſom han var høiſt nødvendig. Til den Ende landede han paa et meget bequemt Sted, hvor ſexten mexikanſke Indianere med Koner og Børn kom til dem;

dem, inden de endnu vare færdige med deres For-
retning. Disse Folks Opførsel var i Begyndel-
sen meget venskabelig, men fik snart et fordæg-
tigt Udseende, da Qvinderne og Børnene tra-
sig tilbage ind i Skovene og Mændene bandt de
res Dolke om Haanden. For at forebygge all
ubehagelige Optrin, gik Herr Whidby ombor
med sine Folk og fortsatte sin Reise langs me
den sydostlige Strandbred, indtil de naaed
en fremragende Odde af Landet, som de havd
seet fra Vandeput. Her steeg de i Land, for
spise til Middag, men det varede ikke længe, f
de Vilde atter lode sig see. For at drive de
bort, skjød man over dem, men det var nødve
digt at gjentage dette, inden de vilde tage Flu
ten, og Herr Whidby befalede sine Folk at sky
de sig med deres Maaltid, da han endnu ik
troede sig sikker for deres Angreb. Denne F
sigtighed var heller ikke overflødig; thi nep
havde de stødt fra Land, før et Antal bevæbn
Vilde kom frem af Skovene, netop paa d
Sted, hvor de havde været.

Denne de Vildes haardnakne Forfølgel
vpvakte vore Folks hele Op..arksomhed, d
dog pludselig fik en anden og behageligere Gje
stand, da Baadene under Herr Johnstones A
forsel stødte til dem.

Denn

Denne Forstærkning bragte Indianerne til at tage Flugten en og hver. Man fik nu at vide, at Herr Johnstone havde fuldendet Undersøgelserne over Kysterne fra Cap Decision indtil dette Sted. Ved denne Leilighed bemærker Herr Whidby, at det er umuligt for noget Sprog at udtrykke den Glæde, som lyste af hvert Ansigt ved Overbeviisningen om, at Hjemedet for deres Reise nu var opnaaet.

Tidlig om Morgenen den syttende reiste nu begge Partier videre, for at naae Havnen Conclusion og seilede den samme Dag, da Vinden var gunstig, et betydeligt Stykke.

I det Fald at begge Partier stødte sammen, hvorved Undersøgelsen af den nordvestlige Kyst af Amerika blev bragt til Ende, havde jeg givet Herr Whidby Anviisning at tage i Besiddelse, i Kongen af Storbrittaniens Navn, det hele faste Land fra Ny-Georgien til Cap Spencer, og alle de Øer, som vi havde opdaget i disse Egne.

Dette skeete da nu, saasnart Selskabet landede, for at spise til Middag, Fahnerne bleve udstukne, Mandskabet maatte træde under Gevæhr og man tog Landet i Besiddelse under en trefoldig Salve af alle store og smaae Gevæhrer med de sædvanlige Ceremonier, hvorpaa der blev udleelt en dobbelt Portion Grog til Mandskabet i Baadene, for at drikke deres Konges Sundhed.

Da

Da begge Partiers lykkelige Forening ind
traf netop paa Hans Kongelige Hoiheds Prinz
Frederiks, Hertugen af Yorks Fødselsdag, sa
blev Sundet, hvor de stødte sammen, bære
med Navner: Prinz Frederiks Sund, og de
omliggende Egn Nordvest for Ny-Cornwalli
indtil Cross-Sund fik Navn af Ny Norfolk.

Baadene fortsatte nu deres Reise indtil d
naaede Havnen Conclusion.

Endnu staaer tilbage at give en kort Un
derretning om Herr Johnstones Reise. Han
Undersøgelse begyndte ved Forbjerget Decisio
Kysten løb herfra mod Nordvest til en temmeli
betydelig Havn, som blev kaldet Malmesbury
og som ligger paa 56 Gr. 17½′ Brede og 22
Gr. 28′ Længde. Nogle Mile længere mo
Norden fandt de en vidtløftig Vig, besaaet me
utallige Øer og Skjær og med mange Aabni
ger, der i alle Direktioner gik ind i Landet, hvi
Undersøgelse tog megen Tid.

Om Aftenen den sjette naaede de den nord
vestlige Indløbs-Odde til dette Sund, som f
Navn af Pynten Ellis. Denne Landtunge
ligeledes den sydosteligste Odde af en anden sma
lere, omtrent ti Mile lang Arm af Søen, d
ligesom hiin Bugt havde mange Øer og Klippe
længere hen kom de til Pynten Kingsmil, so
er den sydligste Ende af den vidtløftige Søarm
som Herr Whidby havde befaret mod Nordø

Se

Sex Mile længere hen danner Cornwallisodden den yderste Deel af en mod Sydost løbende Arm af Soen. Mellem begge de sidstnævnte Odder af Landet finder man to Havbugter, der indeholde ligesom den hele Kyst, en Mængde Øer, Klipper og Skiær.

Denne Deel af Kysten gav Herr Johnstone nok at bestille indtil den tiende, paa hvilken Dag begge Partier styrede ind i den sydostlige Arm, som har Navn af Port Camden. Den sydlige Strandbred var temmelig fri for Klipper og Skiær, men desto rigeligere vare de nordvestlige Kyster begavede dermed, hvilket gjorde det i høieste Maade farligt at nærme sig Kysten. Enden af denne Fjord er to Mile inden for den sidste Bugt, som disse to Arme af Soen danne, hvilke de undersøgte den siette og syvende. Saa langsom gik deres Undersøgelser for sig i denne, saa udstykkede Deel af Kysten.

Ved Enden af denne Fjord fandt de en liden Landsby, der indeholdt syrgetyve til halvtredjesindstyve Mennesker, og da man allerede havde seet adskillige af dem i den sydligere Fjord, saa troede Herr Johnstone at begge maatte staae i en Forbindelse, der var undgaaet deres Opmærksomhed. Men denne Formodning blev snart hjendrevet af de Vilde, der tog deres Kanoer og begede mod een i Sønden liggende Dal, og gav dem ved umiskjendelige Tegn at forstaae, at de

hav-

havde baaret deres Kanoer over den lille Land
tunge. Den følgende Morgen løb vore Kolk in
i en anden Arm af dette vidtløftige Farvand
der først strakte sig mod Sydost og løb derpa
med mange Krumninger mod Sønden. Dett
Vand var saa smalt og fladt, og saa utilgjenge
ligt for alle Fartøier undtagen for Baade og K
noer, at man ikke vilde have spildt videre Ti
paa at undersøge det, hvis man ikke havde lag
Mærke til, at Floden i denne Egn løb i en an
den Retning, end ved Indløbet. Denne Om
stændighed lod dem formode, at denne Arm
Søen stod i Forbindelse med den, som Her
Whidby undersøgte. Dersom det der imeller
liggende Land var en Ø, saa blev Undersøge
sen derved meget lettet.

Dette Haab formaaede Herr Johnstone
fortsætte sin Reise, men i Stedet for at Kan
len skulde løbe mod Østen, som man haabed
og ønskede, trak den sig til Sydvest og stod
Forbindelse med en Bugt i den nordvestlige D
af Clarencens Stræde, som Herr Johnstone ha
de undersøgt i September 1794, men denn
Gjennemfart blev den Gang ikke bekjendt, for
de utallige Øer og Skjær i hiin Bugt gjor
den utilgjengelige for alle større Fartøier.

Nu saae de Reisende fra denne Bugt
Havnen Protektion og de omliggende Egne m
get tydelig, og efter at de havde anstillet de b

herige Observationer vendte de atter tilbage paa den samme Vei, de vare komne.

Langs med Kysterne fandt de utallige smaae Øer og Skjær, tillige saae de Levninger af otte forladte Landsbyer, der alle vare anlagte paa Toppen af en eller anden utilgængelig Klippe, eller ved Randen af en Afgrund, og alle vare de befæstede med Kunst, hvilket beviser, at de ofte vare udsatte for fjendtlige Angreb. Disse faste Steder bestod for det meeste af en stærk Forhøining af Bielker, der vare anlagte paa den høieste Deel af Klippen og rageve saa langt ud over Søen, at de beherskede hele Skraaningen. Randen af denne Forhøining var omgivet med et Brystværn. I Nærheden af disse 8de Steder fandt man mange Gravsteder, der vare meget nette og indeholdte for det meeste fire til fem Liig, der laae ved Siden af hinanden. Mange af disse Mindesmærker vare sandsynlig meget gamle, og Tid efter anden omhyggelig istandsatte og forbedrede, hvoraf man kunde slutte, at selv Fjenderne havde skaanet disse hellige Mindesmærker.

Hidtil havde vore Reisende endnu ikke seet nogle Indbyggere, men nu da de landede, for at spise til Middag i en Bugt, lod sig paa engang adskillige see, der formodentlig havde skjult sig, da man ikke for var blevet dem vaer, deres Antal formeredes saa hurtig, at de snart

blevr

bleve henved hundrede, blandt hvilke der var en Befalingsmand og adskillige af hine Vilde, som man havde seet i ovenomtalte Stræde. Hvad end deres Hensigt maatte være, saa var dog deres Antal betydeligt i Herr Johnstones Øine, han gav dem derfor at forstaae, at de maatte holde sig i en større Afstand; men dette syntes de ikke at vilde gjøre, og vore Folk maatte gribe til Vaaben, for at forsvare deres Sikkerhed. Nogle Flinteskud over deres Hoveder bragte dem til at trække sig tilbage, dog troede Herr Johnstone af deres fredelige Adfærd, skjønt de vare forsynede med europæiske Vaaben, at slutte at deres Paatrængenhed kun var en Følge af det Ønske, at blive af med deres Otterskind, som de havde i stor Mængde, og kun Omsorg for sig og sine Folks Sikkerhed bragte ham til at drive dem paa Flugt.

De Vilde roede efter dem i deres Kanoer, og paa et friere Sted kom en af dem i Forveien. En Befalingsmand i denne, plukkede de hvide Fjedre af Rumpen paa en Ørn og blæste dem i Luften, hvilket hos dem er Tegn paa Fred. Herr Johnstone lod nu Kanoen lægge hen til hans Baad, hvorpaa Anføreren overleverede ham et Otterskind, som han rigelig blev belønnet for. Men da det imidlertid begyndte at blive mørk, lod man ham vide, at Kanoerne ikke maatte følge Baadene længere. Han vendte derfor til

hag

bage til sine Landsmænd, der dog blev ved at roe bag efter vore Folk, indtil et Par Flinteskud atter tvang dem til at vende tilbage.

Herr Johnstone saae sig nødt til at roe endnu længere, da Strandbredden var steil og høi saa de ikke kunde lande, de løb altsaa langs med Kysten indtil efter Midnat, da de kastede Anker ud, og udhvilede i deres Baade efter en meget misisommelig Dag, da de havde maattet arbeide næsten fire og tyve Timer i Rad.

De befandt sig den følgende Morgen i Prinz Frederiks Sund ved et Forbjerg, som de gav Navn af Cap Macartney; noget længere hen er Sundet næsten syv Mile bredt, hvor Odden Nepean ligger næsten ligeover for. Mod Aftenen den sextende August naaede de en Bugt, et betydeligt Stykke fra Forbjerget Macartney. Denne gik omtrent syv Mil ind i Landet, og i Følge deres Jagttagelser var der en, omtrent to Mile bred Landtunge mellem den og Dunkans Kanalen.

Den syttende mod Aftenen havde de, som allerede er meldt, den lykke at træffe Herr Whidby og hans Selskab.

Herr Johnstone bemærker i Almindelighed at Kysterne, som han nu havde undersøgt, er en Halvø, der formedelst den sidst omtalte Landtunge hænger sammen mod Østen med det faste Land. Halvøen er af maadelig Høide og frembringer allevegne skjønne store Granneskove. Bugterne

terne vrimlede af Lax og Ssottere, og da man for det meste fandt disse sidste ved Indløbene, saa er det at formode at Laxene og andre smaae Fiske tjene den til Næring og lokke dem til disse Egne.

I sine Anmærkninger over Admiralitets-Øen anforer Herr Whidby følgende. Denne Øe syntes vel for det meste at bestaae af en Klippegrund, der kun er bedækket med en tynd Jordskorpe af halv forraadnede vegetabiliske Substantser, der dog ligesom hiin Halvøe frembringer fortreffelige Skove. Paa sine to sidste Reiser havde han tydelig mærket, hvorledes Havet bortskyller Landet i disse Egne, da de flade Stykker Land fra Roden af Bjergene til Søen, endnu for kort siden maatte have været begroede med betydelige Skove, fordi Løvningerne vel vare uddøde, men Forraadnelsen allevegne at see i forskjellige Grader, hvorhos det tydelig var at mærke, at de havde lidt mindst, som vare mindst udsatte for Virkningen af det salte Vand.

Da Veiret den attende atter blev godt, saa fik de derved Leilighed til paa deres Tilbagereise, at kaste et Blik paa det store, men meget adsplittede Land, mellem Forbjerget Omany og Cross-Sund, gjennem hvilket der løber en Rad høie med Snee bedækkede Bjerge, der dog hist og her ere adskilte, og derved bestyrker den Formodning,

ing, at dette Land kun er en Samling af Øer; om jeg ogsaa derfor har kaldt: Kong Georgs Archipelag. Men Kanalen mellem det og Admiralitetssøen kaldte jeg Chatams Stræde. Denne Egn troer Herr Whidby er meget fordeelagtig for Odderfangsten, da man saae disse Dyr allevegne i utallig Mængde. Vi erfore da ogsaa af Herr Brown, der efter os besøgte disse Egne, at Sootterskindene her ere af fortrinlig Godhed.

Hovedhensigten med denne Reise er ved den omhyggtighed, hvormed den blev udført, fuldkommen opnaaet; og der er nu intet Spor af Sandsynlighed i, at der skulde være en nordvestlig Gjennemfart, eller blot et betydelig seilbart Farvand mellem det nordvestlige Hav og det Indre af Amerika.

Da Landet foran en stor Deel af Kysten var saa adsplittet, saa var den nøiagtigste Undersøgelse nødvendig, men ikke sjelden havde denne Landets Beskaffenhed den gode Følge for os, at vore Arbeider derved betydelig bleve lettede, idet vi løb igjennem smalle Kanaler, der afskar betydelige Stykker Land, hvis Undersøgelse var unødvendig til vor Hensigts Opnaaelse, dersom de vare adskilte fra det faste Land. At give en saadan Beskrivelse kan vist nok ikke være

sønder-

sønderlig underholdende, og kun de vigtige Re-
sultater, som kunne udledes heraf, maae und-
skylde den Udførlighed, hvormed vi her ha-
behandlet denne Gjenstand.

Niende Afsnit.

Afreise fra Havnen. Conclusion. — Reise
Nutka. — Besøg hos Maqvinna i Tasheys.

Uagtet Alting var færdigt til vor Afreise, da Be-
dene kom tilbage, saa tillod en heftig Storm
Sydost, der reiste sig, just som de kom tilba-
og som var ledsaget af stærk Regn og tyk T-
ge, os dog ikke at tiltræde vor Reise. Endsk-
Veir og Vind blev ved at være lige ugunsti-
saa forlod vi dog den to og tyvende August
ensomme og uvirksomme Stilling, og gik un-
Seil.

Først den fire og tyvende August 1794
vi ud i den aabne Sø, og det feilede ikke
get i, at vi de foregaaende Nætter havde for-
Skibene, da vi bleve drevne ind paa Forb-
get Omany. Den svage og ustadige Vind
Uregelmæssigheden i Flod og Ebbe, drev os
nær ind imod Forbjerget og de foran sam-
liggende Klipper, at vi maatte anstrænge
yderste Kræfter, for ved Bogsering at br-
Ski

Skibene fra Land og den sikkre Undergang. Da der ligesaa lidt var Bund at finde, som Ankergrund, saa svævede vi en Tidlang i yderste Fare, indtil der endelig reiste sig en sagte Nordvestvind, der lykkeligvis reddede os i det Øieblik, vor Forfatning var allermeest farlig.

Medens vi arbeidede paa at bringe Skibene bort fra Kysten mistede vi en Mand ved Navn: Isaak Wooden, der uheldigvis faldt overbord, og skjønt der i Øieblikket blev sat en Baad ud, for at redde ham, saa kom dog Hjelpen for silig, fordi han ikke kunde svømme, og i Faldet havde stødt Hovedet mod Kanten af Baaden. Denne Mand havde næsten været med ved alle Baadexpeditionerne, og var meget yndet af sine Kamerater og agtet af Officererne, og for at forevige Mindet om hans sørgelige Endeligt, kaldte jeg Skjærene ved Forbjerget Omany: Woodens Skjær.

Min næste Forretning var nu, at bilægge Misforstaaelserne imellem mig og Herr Quadra, angaaende Afstaaelsen af Nutka, og da jeg kunde formode, at der siden Lieutenant Broughons Afreise var forløbet tilstrækkelig Tid til at kunne have nye Forholdsordres paa dette Sted, saa styrede jeg ufortøvet min Cours derhen.

Den anden September mod Aften kom vi med klart og skjønt Veir til Nutka Sundet og mistede Anker i Friendly-Cove. Her fandt vi

to spanske Skibe, Princessa og St. Carlos; Phønixbarken fra Bengalen under Herr Hugo Moor og Chaluppen Prinz Liby af Herr Browns Eska..e, hvilken sidste havde kjøbt Skindvare Norden for Nutka. Desforuden ogsaa et amerikansk Skib Whashington under Capitain Hendrick af Boston.

Princessa under Capitain Fidalgo var Dagen tilforn kommen fra St. Blas og havde bragt Brigade-Generalen: Don Jose Manuel Alava, Oberst ved Regimentet Puebla og Gouverneur over Nutka. Denne Herre var bleven udnævnt til Gouverneur, da vor værdige og fortrefflige Ven Herr Qvadra var død i Martii Maaned i St. Blas, savnet af alle. En Efterretning, der smertede os inderlig, da vi havde ham at takke for de væsentligste Tjenester, og vare blevne behandlede af ham, paa den meest forekommende Maade.

Da Chatam endnu ikke var kommen, — den kom først den følgende Dag, — saa blev jeg nødt til at opsætte mit Besøg hos Gouverneuren indtil Dagen derefter.

Vi fandt ham endnu ombord paa Princessa, hvor han modtog os med megen Artighed. Han meldte mig, at han egentlig var bleven udnævnt til dette Gouvernement, for at bilægge de mellem vore Magter svævende Stridigheder Nutka angaaende. For Nærværende vare disse

udsatte

udsatte indtil videre, og han ventede ikke sine Forholdsregler forend i October. Men i Fald Skibet, som skulde bringe dem, ikke kunde komme til Nutka før i October, skulde det sendes til Monterey. Da jeg heller ikke fandt Efterretninger fra Engelland, og turde haabe, at man maaskee vilde sende dem med den samme Leilighed, saa besluttede jeg uden Betænkning at blive liggende her indtil den Tid.

De Forretninger, vi havde, vare ogsaa saa mangfoldige, at vi ingenlunde kunde haabe at blive færdige før. Fremfor alt krævede vort Tovværk vor største Opmærksomhed; vi havde ikke en Favn nyt Tov mere tilbage, og det, som var i Brug, var allerede mange Gange flikket og istandsat. Vi maatte derfor tænke paa Midler til at forskaffe os en ny Forraad, og da vi neppe kunde faae den af Spanierne, eller de her liggende Engelskmænd, saa blev der intet andet tilovers for os, end at slaae Tov af nogle af vore gamle Ankertove, hvortil der behøvedes forskjellige Indretninger, der krævede temmelig megen Tid. Chatam befandt sig, hvad Tovværket angik, i samme Forlægenhed, som vi Desforuden maatte den tillige kalfatres, da en Deel af Planerne vare forraadnede. Begge Skibe behøvede desuden mange Sparrer, og Seilene og Tadene vare meget beskadigede. Saa var det og væsentlig nødvendigt at oprette et Observatorium,

for at berigtige vort Chronometers Gang og dets Afvigelser, for derved at bringe vore Længde Bestemmelser fra Forbjerget Douglas til Decision i Orden.

Jeg greb derfor den første Leilighed til at forestille Herr Alava vor Forfatning, og for at anmode ham om Tilladelse at bringe vore Telte og vort Observatorium i Land. Begge Dele blev os tilstaaet med den beredvilligste Venlighed, og han beklagede kun, at Colonies Tilstand ikke tillod ham, at staae os saa kraftig bi, som han ønskede.

Nogle af de Indfødte kom nu ombord og solgte os nogle Fiske til uhyre Priser. De vare nu meget sjeldne, enten fordi Fiskeriet ikke havde været heldigt i forrige Sommer, eller fordi de havde forsømt at forsyne sig i rette Tid med fornøden Vinterforraad. Følgen heraf var den meest trykkende Mangel i den kolde Aarstid, og hvis ikke Herr Saavedra, den hidtil værende Befalingsmand i Nutka, havde understøttet dem paa det eftertrykkeligste, saa havde mange blevet et Offer for Hungeren. Hans gode Forsorg erkjendte de ogsaa med den største Taknemmelighed.

Veiret var nu stormende og mørkt med idelig Regn indtil den syttende, der meget forsinkede vores Arbeide. De Indfødte havde hidtil besøgt os meget flittig, men nu havde i alle trukket sig tilbage til deres Vinterboliger, hvor Her-

Alava

Alava ønskede at besøge dem, og da jeg vidste, at Maqvinna og de andre Høvdinger vilde anse et saadant Besøg for meget ærefuldt, saa besluttede jeg at gjøre ham Selskab paa denne lille Lystreise.

To af vore Baade og et spansk Fahrtøi bleve udrustede til denne Reise og sex og halvtrediesindstyve Officerer og Gemene indskibede sig paa samme. Veiret var imidlertid blevet bestandigt og angenemt, og begunstigede denne vor lille Reise.

Den fem og Tyvende ankom vi i Nærheden af Maqvinnas Landsby Tasheys og den sex og tyvende begave vi os til denne By, hvor Maqvinna allerede ventede paa os, og hvor man modtog os med en bedsvende Gjentagelse af Ordet Waoosh, der skulde betyde Venskab og Fred.

Da denne Ceremonie endelig var forbi, førte man os gjennem Landsbyen til Maqvinnas Bolig, hvor man lod os udhvile paa Bænker belagt med Matter.

Saasnart vi her havde sat os begyndte omtrent tyve Mand at slaae med Stokke paa hule Brætter, for at kalde Indbyggerne i Byen sammen. Denne Sammenkaldelse havde snart den forønskede Virkning, og Maqvinna forklarede dem i en alvorlig Tale, hvis eneste Feil var dens Vidtløftighed, at man maatte anse dette vort Besøg for en stor Ære, og at det især var

at

at tilskrive den rolige og fredelige Opførsel, som alle Indvaanerne under hans Opsigt havde udvist mod Engellænderne og Spanierne. Andre Høvdinger havde opført sig ganske anderledes, og tilladt sig allehaande Voldsomheder mod de Skibe, som havde besøgt deres Kyster. Men det var ikke Skik i Nutka, og derfor havde man ogsaa ideligere besøgt dem, og derfor besad de ogsaa langt større Rigdomme af Kobber, Klæde og andre kostbare Ting, end deres Naboer. Her nævnte han adskillige af dem, og yttrede fornemmelig for dem, sin Glæde og sin Triumpf over vort Besøg. Videre udviklede han alle de gode Egenskaber, som fandtes hos Engellænderne og Spanierne, der samtlig vare ham og hans Folk meget hengivne, og sluttede med den Ytring, at han haabede, de vilde finde Fornøielse i de hos dem brugelige Forlystelser.

Skuespillerne vare formodentlig allerede i Beredskab udenfor; thi neppe havde Magvinna endt sin Tale, førend den vilde Musik begyndte paa ny og en pudseerlig klædt Krieger traadte ind. Hans Klædning naaede kun til Læggene og var prydet med mangfoldige Zirater. Men besynderligst var hans Ansigt vanskabt ved Striber af rød og sort Farve, der gjorde hans Træk frygtelige og ukjendelige. Hans Haar var pudret, eller rettere bedækket med unge Søfugle-fine, blændende hvide Duun. I Haanden bar han

han et Gevæhr med Bajonet paa, og hans hele Figur var paa engang baade pudseerlig og frygtelig.

Ham fulgte omtrent tyve andre, ikke mindre besynderlige Figurer, der alle tilsammen begyndte en egen Slags Dands, eller eensformige Spring, der syntes at fordre megen Kraft og Færdighed. Maqvinna lod siden efter sin egen Kunst see i en med Musik og Sang ledsaget Solodands, under hvilken han næsten umærkelig forandrede sin Dragt adskillige Gange; en Færdighed han ikke syntes at være lidet stolt af, og som vi heller ikke manglede at belønne med rigelige Lovtaler.

Vi lode nu vore medbragte Foræringer bringe frem. Disse bestode i blaat Klæde, Kobber, uldne Tepper, Ørenringe og andre Smaating, som vi uddeelte mellem Maqvinna og hans fornemste Slægtninge efter enhvers Rang, og det saaledes til alles Fornøielse, at vor Gavmildhed snart rygtedes over den hele Bye, og blev allevegne priset med lydeligt Bifald.

Disse Foræringer gjengjeldte de, ved at lægge et Sootterstind for Fødderne af Herr Alava og mig, som og for Herr Fidalgo og Herr Puget. Siden fik jeg og Herr Alava endnu et.

Siden efter gik vi at spasere gjennem Byen, der vel er vidtløftig, men lidet befolket, dog forærede Maqvinna os denne Omstændighed, da

han

han sagde, at der vare mange Familier fraværende, der endnu ikke havde indsamlet deres Vinterforraad. Men naar alle Hytter vare beboede, indeholdt de otte til ni hundrede Personer. Maqvinnas Bolig var den allerrummeligste af dem alle, og havde endnu den væsentlige Fordeel fremfor andre, at den var meget reenligere.

Maaden, hvorpaa de bygge deres Huse, er saa udførlig beskreven af Capitain Cook, at de vilde være overflødigt at tale videre derom. Besønderligt er det dog, at han ikke taler om de uhyre store Træer, der laae paa nogle Huse hvilende horizontal paa Træbielker, omtrent ati ten Tommer høiere end Taget. Paa Maqvinnas Huus vare tre af disse store Træer, af hvilke det midterste var det største. Dette strakte sig over den hele Længde af Huset, næsten hundrede Fod, og var i den ene Ende ikke mindre end fem Fod i Gjennemsnit. Hvorfor de paatoge sig det vanskelige Arbeide, at have saa tunge Byrder saa høit i Veiret, hvilket maae være høist besværligt for dem, da de ingen Værktøi have, kunde jeg ikke erfare, imidlertid er det rimeligt, at det maae have en, eller anden Nytte, eller Betydning.

Paa et andet Besøg, som vi aflagde hos en Høvding i dette Sund, gik vor Reise langs med Kysten forbi en saa øde og frygtelig Egn, hvor

deels u
det, d
Toppe
kunde
hvorled
de Gjen
gentere.
denne D
bestemt
kaffenhe
liget vo
De
toi, Je
havde
kom nu
med en
at afsæt
i den
Sikkerhe
De
aasket ve
nig meld
ede fra
enne G
t det S
Brown h
em de
m jeg h
Paa denn
deel

deels uigiennemtrængelige Skove bedækkede Landet, deels himmelhøie Fielde rakte deres høie Toppe mod Himlen, saa at Herr Alava ikke kunde andet, end yttre sin Forundring over, hvorledes et saadant Land nogensinde kunde vorde Gjenstand for Stridigheder mellem vore Regentere. Jisen og Vandfaldene frareghede, tjente denne Reise ogsaa til at give ham et temmelig bestemt Begreb om disse Landes almindelige Beskaffenhed, hvis Undersøgelse hidtil havde beskjæftiget vor Tid.

Den en og tyvende løb et meget lille Fahrtøi, Jenny, ind i Friendly-Cove. Dette Skib havde allerede forrige Aar været i Nutka, og kom nu tilbage fra Dronning Charlottes Øer med en Ladning af titusinde Sootterskind, for at afsætte dem i Canton. Ved dette Skib fik vi den Efterretning, at Herr Brown, for hvis Sikkerhed vi vare bekymrede, løb langs Kysten.

Den fierde October blev jeg behagelig overrasket ved et Budskab fra Gouverneuren, der lod mig melde at den spanske Paketbaad, man ventede fra St. Blas, lod sig see ved Kysten. Men denne Glæde varede kun kort og vi fandt snart, at det Skib, som nærmede sig, var Jackal. Herr Brown havde taget Coursen mod Sønden, gjennem de indre Vande og den smale Kanal, hvorom jeg har talt i Herr Whidbys sidste Baadreise. Paa denne Reise havde han tiltusket sig over ti

tusinde

tusinde af de skjenneste Sootterskind og adskillige andre af ringere Vard. Han havde ogsaa fundet Indbyggerne i disse Egne, der opforte sig saa fordægtig mod Herr Whidby, da han seilede fra Cross-Sund, meget venlige og artige, da deres Paatrængenhed sandsynlig blot kom af deres Lyst til at drive Handel, og den stuffede Forventning at affætte deres Skindvare, maatte uden Tvivl have sat dem i det slette Lune.

Da vi vidste af Erfaring, at Sommeren i disse Egne endes i October Maaned og Pakebaadens Ankomst stedse blev usikkere, besluttede jeg at forlade dette Sted, omendskjønt vort Forraad af Brænde og Vand endnu ikke var fuldkommen.

Den sextende reiste jeg derfor i Følge med Chatam. Skibet Princessa, Capitain Hidalgo skulde følge os den følgende Dag med Gouverneuren Alava ombord, og Monterey blev bestemt til nærmeste Samlingssted, hvor hine Herrer paa ingen Maade tvivlede paa, at vi vilde finde en Modtagelse, som vilde svare til vore Ønsker, efter som mine Foresillinger i Anledning af vor forrige Modtagelse, der var kommen Vicekongen af Mexico for Øre, hvis menneskekjerlige og ædle Hensigter Herr Arrilleyo kun alt for meget havde misforstaaet.

Vor Reise fra Nutka til Monterey gik meget langsomt for sig, formedelst den idelige Tage,

ge, afvexlende Vinde og nogle heftige Storme, som vi maatte udstaae. I Taagen tabte vi alle- rede i de første Dage Chatam af Sigte, og saae heller ikke dette Skib igjen før vi kom til Mon- terey, hvor vi den sjette November kastede An- ker og fandt Chatam, der allerede var kommen den anden. Af Herr Puget fik jeg til min store Fornøielse at vide, at han var bleven meget hjærlig modtaget af vor gamle Ven Lieutenant Arguello, der forrettede Gouverneurens Embe- de, indtil den nye Gouverneur kom; thi Herr Arrileyo var forflyttet.

Saasnart vort Skib var kommet for Anker indte jeg en Officeer i Land med de sædvanlige Høflighedes Complimenter, og lod tillige bede om Tilgivelse, fordi jeg af Mangel paa Krudt hav- de maattet undlade den sædvanlige Salutation. Strax ved min Ankomst modtog Herr Arguello mig med de inderligste Venskabs Bevisninger og yttrede sin Glæde over, at Vicekongens ud- trykkelige Befalinger satte ham i Stand til at forskaffe os alle de Bequemmelighed er og Beha- geligheder, som Stedet kunde yde.

Folket, som ved vort første Ophold her var deserteret fra Dædalus og Chatam, havde han sat i Arrest og var strax bered at udlevere dem. Dog udsatte jeg at modtage dem, indtil den nye Gouverneur kom. Ikke heller lod jeg Seilene og Observatoriummet bringe i Land, for

ved

ved hans Ankomst at kunne gjøre ham en Com
pliment derved, og lod mig blot nøie med
modtage Brænde, Vand og de fornødne Fo
friskninger.

Den følgende Dag fik jeg fra Herr Argue
lo det eneste Brev, som var indløbet til mi
Det var et Svar fra Conde Revilla Gaiged
den sidste Vicekonge i Nyspanien, paa min Sk
velse af May 1793. Han meldte mig i sit Bre
der var skrevet i October 1793 i de forbindtli
ste Udtryk, at Herr Brougthon var kommen
Madrid, og yttrede sit fuldkomneste Bifald m
Herr Fidalgos Opførsel. I øvrigt gjentog h
sine gode Tilbud, at forsyne os med alt, so
Landet tilbød.

Da jeg her ikke fandt nogen officielle Efte
retninger fra Engelland, for at lede mine vide
Skridt, saae jeg mig derved sat i en ikke rin
Forlegenhed og Uroe. Jeg haabede dog ikke d
stomindre at finde disse i St. Diego, og for
bringe dette Haab til Vished, lod Herr Arguel
den følgende Dag en Coureer afgaae til de
Sted, omendskjønt det laae næsten fire hundre
engelske Mile borte. Da denne Coureer kun
være tilbage inden tolv Dage, og vi tænkte
opholde os her saalænge, saa modtog jeg den
hans Godhed med Taknemmelighed. Jeg kun
under disse Omstændigheder heller intet bedre gj
re, end blive liggende her, da mit hele Man

Tab just ikke var syg, men dog meget udmattet
g svækket af de udstandne Besværligheder og
rængte hoilig til de Forfriskninger, vi her fandt,
ersom vi siden Martii Maaned kun havde
aet faa friske Maaltider. Nu fik Folket dag-
g ferskt Oxekjod i Overflodighed; af Grønt kun-
e vi ikke faae saameget, da det tørre Veir gan-
e havde berøvet Jorden alle Vædsker og for-
rændt Væxterne. Imidlertid manglede vi der-
r ikke Afvexling i vore Retter, da der i Eg-
n gaves nok af vilde Fugle og Harer, der
lige skaffede os den Fornøielse at gaae paa
gd efter dem.

Vi beskjæftigede os nu meget flittig med
forsyne os med Brænde og Vand. At faae
forste kostede os ikke megen Umage, men det
ste var formedelst Torken bleven mere sjeldent.
Brønde, som vi tilforn havde gravet levere-
os altfor lidt, og vi maatte tage vor Tilflugt
en Dal, der laae en god halv Miil fra Ky-
n, hvor en liden Bæk løb langsom over en
andgrund, og hvor vi paa en moisommelig
langsom Maade maatte forskaffe os en ringe
rraad.

Den ellevte mod Aften kom den nye Gou-
neur, Don Digo Berica. Strax den følgen-
Morgen gjorde jeg ham min Opvartning,
saget af de fornemste Officerer paa begge Ski-
e, for at ønske ham til Lykke med hans An-

komst,

komst, og gjøre ham bekjendt med Hensigten a
vort Ophold i disse Egne.

Han modtog os med den største Høflighed
og tilstod os endnu større Friheder end Her
Arguello havde tilstaaet os, da han tillod, at v
maatte opreise vore Telte og Observatorium pa
Land under Beskyttelse af vor egen Vagt, o
at foretage os alt, hvad der kunde tjene til vo
Bequemmelighed og Fornøielse.

Hans Reise herhid havde han gjort fr
Mexico, ledsaget af sin Gemalinde og Datter
samt under behørig Bedækning af Cavalleri
De havde ført Alting med sig, hvad der høre
til en lille Leir, og ved hver Leilighed opslaae
deres Telte, enten for at beskytte sig mod Heden
eller for at udhvile om Natten. Denne Rei
havde varet næsten otte Maaneder, da Vei
gik gjennem et flet befolket Land, der var lig
saa slet forsynet med Bequemmeligheder for Re
sende.

Den følgende Dag kom en Coureer fr
Mexico og bragte Depescher til Gouverneuren
tilligemed de længe forve tede Forholdsordre
Herr Alava, angaaende Afstaaelsen af Nutka
den storbrittaniske Krone, men til mig havde ha
intet bragt med sig, og Herr Berica gav mig lid
Haab om at erholde Efterretning fra St. Dieg

Den Uvished, hvori jeg nu saa lang T
havde svævet, blev heldigen forøget ved disse T
fæld

fælde, og jeg var ganske ubestemt, hvilke Forholdsregler jeg skulde tage, da Herr Allava rev mig ud af denne Forlægenhed i det han havde den Godhed at betroe mig endeel af sine Forholdsordre, hvori der blev sagt, at der angaaende den bevidste Sag, ingen videre Stridighed skulde finde Sted, eftersom de af den afdøde Herr Quadra oversendte Documenter havde sat begge Parter i Stand til at bilægge Sagen paa en venskabelig Maade, og næsten under de Betingelser, som jeg havde foreslaaet i September 1792. I dette indeholdt Ministerens Brev den Efterretning, at jeg ikke skulde udføre denne Forretning, da der i London allerede var udvalgt en ny Commission dertil. Dette sidste var, som jeg siden efter fik at vide, ikke saa ganske paalideligt, at Befalingerne i første Instants vare rettede til mig.

Efter modent Overlæg sluttede jeg, at det ikke var Regieringens Hensigt at jeg skulde opholde mig nu længere i disse Egne, efterat jeg havde udført Undersøgelserne over Kysterne.

Vi befandt os heller ikke i en Tilstand, der tillod os at forlænge vor Fraværelse fra vort Fædreland, eftersom de mange Besværligheder og Ubekvemmeligheder vare blevne, saavel Skibene, som Mandskabet til Skade. Jeg besluttede derfor saasnart som mueligt at tiltræde Tilbagereisen til England omkring Forbjerget Horn, og ikke

ikke at berøre nogen Deel af den amerikanske Kyst
Norden for den 44de Grad søndre Brede; det
skulde da være at vi vare saa lykkelige at stode
paa Gallapagos Øerne, hvis Beliggenhed jeg on
stede nøie at bestemme.

Til denne lange Reise var det nødvendig
at forsyne sig med en rigelig Forraad af Vand
og Bødkerne fik altsaa Befaling at sætte alle Fa
dene ombord i brugbar Stand. Den Tid, so
denne Forretning tog os, og den moisomme
Maade, vi maatte skaffe os Vand paa, anvend
jeg til at styrke Mandskabets Sundhed, ved id
lig at lade dem nyde frisk Landluft og sund n
rende Føde, som og til at forfærdige dobbel
Exemplarer af Beskrivelsen over vore Under
gelser over Kysterne, og vort Ophold paa San
wichsøerne, for at sende dem herfra til Admira
tetet, paa det vore Bestræbelser for at tjene vo
Fædreneland ikke skulde være aldeles spildte, h
en Ulykke siden efter rammede os.

Deserteurerne bleve os nu udleverede, til
gemed en Regning paa de Omkostninger, so
vare medgaaede, der beløb sig til trehundre
og fem og tyve Piastre, som jeg dog ikke hol
mig forpligtet til at betale, skjønt jeg i ing
Maade tvivlede paa dens Rigtighed, men lo
de at indberette det til Admiralitetet, hvorn
Gouverneuren syntes at være fuldkommen
freds.

Si

Siden den ottende November var Veiret yderst behageligt, hvilket gav Anledning til adstillige Lystreiser, saavel til Fods, som til Hest, hvortil vores spanske Ven var os paa alle Maader behjelpelig. Jeg kunde kun sjelden tage Deel i disse Lystpartier, deels formedelst mine mange Forretninger, deels formedelst min svage Helbred, der i de sidste otte Maaneder havde lidt overordentlig. Desuagtet ledsagede jeg dog Selskabet den nittende til den Dal, hvorigjennem Floden Monterey flyder, og havde der Leilighed til at see et meget mærkværdigt Bjerg. Paa den ene Side saae det ud, som en prægtig, i Ruiner henfalden Bygning. Allevegne saae man store, skjønt dannede Stykker af en blaagrøn Steen, der stege lodret i Veiret. Imellem disse prægtige Pilarer vare dybe Huler, der dannede Gange i det inderste af denne formeente Bygning, hvis Tag var Toppen af dette Bjerg, der syntes at hvile ene paa disse Stytter. Det Hele havde fuldkommen Udseende af et herligt, af Menneskehænder forfærdiget Kunstværk.

Jeg havde tillige paa denne Reise Anledning at lægge Mærke til, hvor meget frugtbarere det Indre af Landet er, end Kysterne; thi skjønt Skovene vare udtørrede af Heden og en vedholdende Tørke, saa saae man dog hist og her adstillige Egetræer, Popler, Pile og Granetræer af skjøn Vext, da derimod paa de nogne

ved Kysten liggende Bjerge kun enkelte smaa
Grannetræer pippede frem.

Den en og tyvende kom Budet tilbage fr
Diego, men bragte ingen Efterretning med sig
Men da Coureren skulde den fire og tyvende a
ter gaae tilbage til Mexico, saa benyttede je
denne Leilighed til at sende mine Depescher til A
miralitetet, og addresserte dem, i Følge mi
spanske Venners Raad til Marqvis Brancifort
Gouverneur over Nyespanien.

Det Haab at finde Herr Brougthon he
for igjen at paatage sig Commandoen over Ch
tam, slog atter Feil, og jeg udnævnede derf
Herr Puget for bestandig til denne Post. D
syv og tyvende November, da vi endnu ik
havde faaet vort hele Forraad af Vand in
sendte jeg Lieutenant Swaine med tre Baade
Missionen St. Cruz, for at indkiøbe en F
raad af Havesager, hvorpaa her var aldel
Mangel, formedelst den vedvarende Torke. O
Løverdagen kom han tilbage, efterat han temm
lig hældig havde udført sit Ærende og med di
Forfriskninger, samt det levende Fjæderkræ
det øvrige Forraad, som vi her havde indskib
gjorde vi os færdige til at tiltræde vor Rei

Den anden December 1794 toge vi Afsk
fra vore godmodige Venner, og gik med gun
Vind og behagelig Veir til Seils. Den ott
de løb vi forbi Den Guadelouppe, og af no

Obs

Observationer, som vi anstillede denne og den foregaaende Dag, erfarede vi, at dens Beliggenhed fuldkommen stemmer overeens med den, som vi tilforn have angivet.

Nu løb jeg til Kysten Kalifornien, for at bestemme nogle Odder af Landet mellem Forbjerget Lucas og den Egn, hvor jeg i Fior fjernede mig fra disse Kyster. Den tiende vare vi paa 26 Gr. 28′ Brede og 245 Gr. 26′ Længde og saae adskillige Skildpadder paa Havets Overflade, af hvilke vi fangede een med vor lille Baad. Den tolvte saae vi atter en Mængde Bonitter og andre Fiske, som findes mellem Vendekredsene, tilligemed et stort Antal Skildpadder. Disse sidste syntes saa lidet at bekymre sig om vor Nærværelse, at vi kunde løbe tæt forbi dem, ja endog seile lige over dem, uden at forstyrre dem, jeg lod derfor en liden Baad sætte ud, for at fange nogle, og inden en halv Time kom den tilbage med tretten herlige grønne Skildpadder, hvoraf enhver veiede fra halvfjerdesindstyve til to hundrede Pund, og havde en fortrefselig Smag.

Den fjortende kom vi forbi Forbjerget St. Lucas, som i Følge vore Observationer ligger paa 22 Gr. 52′ Brede og 250 Gr. 16′ Længde. Den meget spidse Vinkel, hvormed Kysten her løber mod Havbugten Californien, gav os Leilighed til meget nøie at observere den yderste Pynt

af dette Forbjerg, som efter de spanske Karter og de Efterretninger, som jeg selv havde erholdt, ligger under den samme Meridian, som Colonien St. Joseph, som paa det trykte spanske Kart, hvilket Miguel Constanso udgav i Aaret 1770, ligger paa den 23 Gr. 3′ Brede og 250 Gr. 17′ Længde. Denne Overeenstemmelse var mig til megen Glæde, fordi jeg nu havde Aarsag at formode, at den af mig angivne Beliggenhed af den vestlige Kyst af Amerika mellem Forbjerget Lucas i Californien og Forbjerget Douglas i Cooksfjorden, maatte være temmelig rigtig.

Den ubestemte Beliggenhed af Mariaserne, mellem Forbjerget Lucas og Corintes foran Havnen St. Blas bevægede mig til at styre vor Cours derhen, da de laae saa temmelig i vor Vei, for om mueligt at indtage en Forraad af Vand for vor lange Reise. Den sextende om Aftenen fik vi dem i Sigte, og i Følge vore Observationer ligger den nordvestligste Ende af den nordligste Ø de fire og halvtredivesindstyve engelske Somile fra Forbjerget Lucas.

Disse Øer er af middelmaadig Høide og have et temmelig ufrugtbart Udseende, Prins Georgs Ø undtagen, hvor vi gik i Land, der fra Toppen af lige ned til Kysten var bedækket med frodig voxende Planter. Uagtet alle vore Bestræbelser fandt vi dog intet Vand her, skjønt vi paa den sydvestlige Side af Øen saae adskillige

ge betydelige Flodsenge, af hvilke nogle vare næsten tyve Fod brede, og endnu indeholdt nogen Fugtighed, hooraf Herr Manby, som jeg havde udsendt i dette Ærinde, sluttede, at man med ringe Umage kunde skaffe sig Vand ved at grave Brønde. Men vi havde ikke Tid at opholde os paa et uvist Maaskee, og den syttende mod Aften gik vi igjen under Seil.

Det fornemste Produkt paa Prinz Georgs Øe var Livsens Træ (lignum vitæ), tilligemed et uigjennemtrængeligt Tiornekrat og nogle Vexter af Pomerants og Citron Slægten. Vi fældede nogle Livsens Træer, der stode tæt ved Strandbredden, og bragte dem ombord, de havde fuldkommen otte Tommers Gjennemsnit. Veddet var meget tungt, fort og overordentlig haardt. Jeg erindrer mig ikke at have seet dette Træ paa nogen anden Øe i disse Egne, og det er meget sandsynligt, at der længere ind i Landet vel kunde findes endnu større. Af Fugle fandtes her flere Arter af Høge, grønne Pappegøier med gule Hoveder, forskjellige Slags Duer, og en Mængde smaae Fugle med smukke brogede Fjedre. Vildgjæs, Maager, Vandhøns, Sandløbere, saae man ogsaa i Mængde, men ingen firfødede Dyr, omendskjønt Herr Manby bemærkede i Sandet Spoer af et Dyr, der syntes at være saa stor, som en Ræv. Ved Stranden saae man ogsaa Spoer af mange Skildpadder, og næsten hundrede

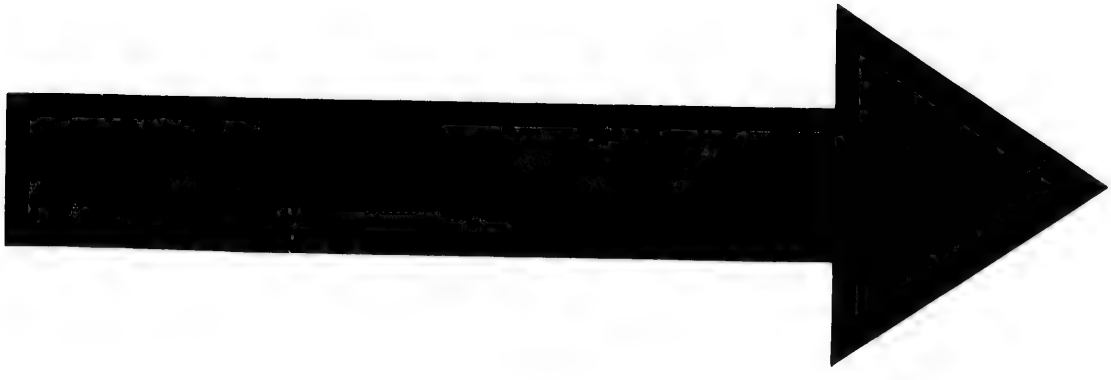

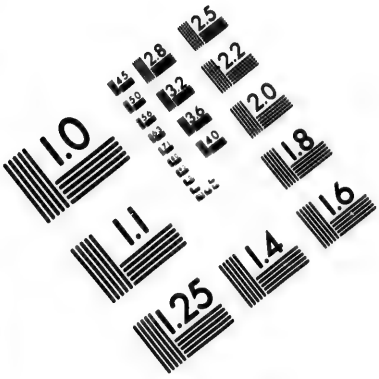

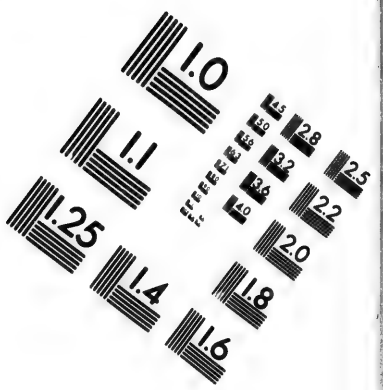

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

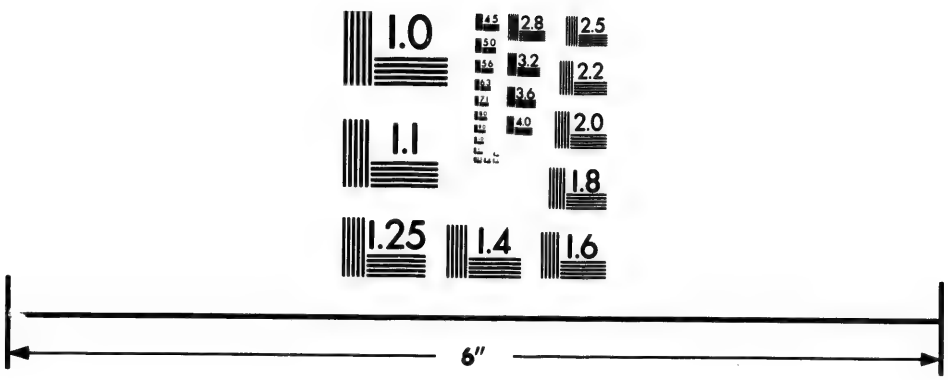

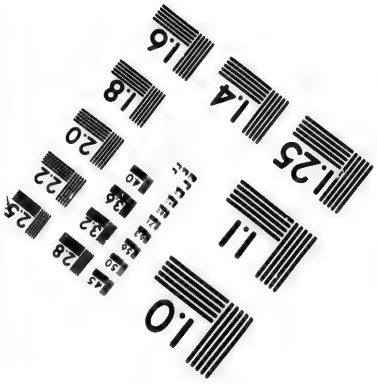

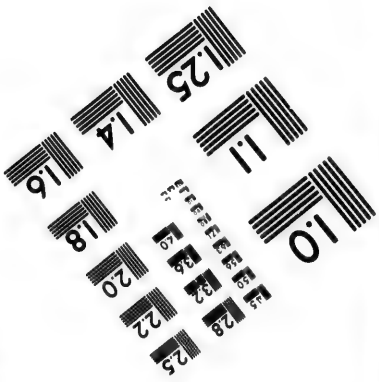

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

drede døde Manatti, eller Søkøer. Den Forraadnelses Tilstand, i hvilken de vare, viste, at de allerede maatte have laat ti til tolv Dage, og da den var lige stor hos alle, saa maatte man formode, at en heftig Storm fra Sønden havde drevet dem op paa disse Kyster. Utallige Rovfugle af alle Slags omgave disse Aadsler, og qvægede sig med det kostelige Maaltid; rimeligviis leed de heller ikke Mangel paa denne Næring; thi man saae flere hundrede Beenrader af disse Dyr paa andre Steder.

Ved Strandbredden gives der en Mængde Fiske af de Slags, som findes mellem Vendekredsene, og blandt disse vare Hayfiskene saa forvovne, at de forfulgte Baadene og gjorde Forsøg paa at gribe Aarerne. Det lykkedes ogsaa en, men kostede den fem Tænder, som blev siddende i Aaren.

Det er det væsentligste, som vi fik at vide om disse Øer, der ikke ligge mere end 160 Sømile fra Acapulco og umiddelbar i Nærheden af St. Blas, og dog syntes det ikke, at Spanierne nogensinde havde besøgt dem.

Nu styrede jeg min Cours til det faste Land, for at bestemme Beliggenheden af Forbjerget Corienthes. Vi passerede det den nittende om Midnat, men da vi endnu kunde see det den følgende Morgen, saa troer jeg, at vore Observationer, efter hvilke vi bestemte dets Beliggenhed

paa

paa 20 Gr. 22′ Brede og 254 Gr. 40′ Længde, er temmelig rigtig.

Kysten af Amerika fjernede sig nu fra vor Cours, og vi forlod den altsaa og seilede til Cokos- og Gallipagosøen i den Hensigt at lande ved en af dem, eller ved dem begge. Den nittende om Middagen vare vi endnu i Sigte af Kysten. Veiret var nu meget lummert og Thermometret steeg i to Dage til 70 og 81 Grader, derhos var Luften trykkende og foraarsagede en Beklemmelse, som vi ellers ikke havde bemærket ved lignende Varmegrader, dertil kom endnu at Nordvestvinden lagde sig, og vi havde enten stille Veir, eller afvexlende Vinde, hvorved den usædvanlige Hede blev endnu mere trykkende, hvilket var saa meget besynderligere, da Luften var ganske reen, og Himlen fuldkommen skyefrie.

Det vedvarende stille Veir forsinkede os paa vor Reise. I denne Egn af Havet svømmede paa alle Kanter en Mængde sovende Skildpadder og vi behøvede kun at sætte vor Baad ud, for at fange saa mange, vi lystede, men i vor nærværende Forfatning vilde vi gjerne have bortbyttet disse Lækkerier for noget mere Vind.

Den fem og tyvende December vare vi endnu i den samme Forfatning, og dette gav os Anledning til at høitideligholde den fjerde Julefest, vi nu tilbragte i fremmede Egne fjern fra vort Fædreland. Havet vrimlede af velsmagende Fiske

og

og lækkre Skildpadder, og om os flagrede en Mængde vilde Fugle, der i Nærheden af Skibet bestandig lurede paa Fiskene. Da vi foruden alt dette endnu havde ferskt Oxekjød og Bedekjød, som og tamt Frederkræe fra Monterey, saa saae man paa Officerernes Borde en Overflodighed og Mangfoldighed af Spiser, som man i disse fierne Egne i Havet ikke lettelig skulde have ventet. Friske Levnetsmidler og det, som Havet leverede, blev nu uddeelt mellem Folkene, tilligemed en tilstrækkelig Portion Grog, for at de med Glæde skulde tænke paa deres fraværende Venner, og blandt disse forglemte de takneemmelige Matroser ikke Ravnene: Qvadra og Thamamah.

Den syvende Januar 1795 begyndte vi at lave os ferskt Vand af Søvand, som havde en fuldkommen god Smag og var meget brugbart til at koge Mad i. Ved Hjelp af dette nye Forraad, hvoraf vi hver Dag kunde forskaffe os fyrgetyve til halvtrediesindstyve Potter, uden at anvende synderlig meget Brænde dertil, benyttede vi nu dobbelt de friske Levnetsmidler, som Havet og Luften ydede os i riig Overflodighed, og denne Nydelse var i det mindste en Erstatning for vor Reises endnu vedvarende Langsomhed.

Den femtende om Middagen vare vi paa 59 Gr. 47′ nordre Brede og 268 Gr. 31′ Længde,

næsten

næsten parallel med den angivne Beliggenhed af Kokosøen og 2 til 3 Gr. Vesten for dens Meridian. I Følge alle de Efterretninger, man har om denne Ø, og da vi ingen Grund havde til at formode, at den skulde ligge Vesten for os, saa styrede vi vor Cours mod Østen. Vi mærkede nu adskillige Strømme i Havet, der i Begyndelsen drev os mod Sydost, men siden efter mod Nordost. Veiret forandredes nu og saa mærkelig. Fra Vesten væltede et skummende Hav sig ind paa os, og Dunstkredsen fyldtes med Taage og sorte tykke Skyer. Vinden kom nu ogsaa fra Sønden og tvang os at styre mod Østen, og jeg begyndte at frygte for, at vi med denne ugunstige Vind og Strøm skulde forfeile Øen, uagtet vor stedse aftagende Vandforraad og vore lække Fade gjorde det meget nødvendigt for os at naae den. Veiret var endnu bestandig mørkt og taaget og Strømmen drev os endnu bestandig bort fra vore Ønskers Maal. Omsider saae vi da den tyvende Januari 1795 denne saa længe forønskede Kokosø, efterat vi allerede mange Gange vare blevne skuffede af Skyer, der langt borte saae ud som Land, en Efterretning, der snart udbrede almindelig Glæde paa vort Skib, og som vi strax meddeelte vort Reiseselskab Chatam.

Da jeg frygtede for at Strømmen skulde drive os forbi Øen, da Vinden var meget svag,

lod

lod jeg strax nogle Baade sætte ud, for saa snart, som mueligt at undersøge Kysten, og opsøge en beqvem Ankerplads for os. Efterat Baadene havde forladt os, gjorde vi os al optænkelig Umage, for at beholde vor Stilling ved den sydvestlige Kyst, men Strømmen drev los med Magt forbi den nordlige Side af Øen. Her saae vi at Strandbredden bestod af steile takkede Klipper, paa hiin Side af hvilke Øens Overflade var meget ujævn lige til Toppen, men det Hele var bedækket med Træer, mellem hvilke vi ogsaa bleve nogle Kokospalmer vaer.

Da vi slet ingen Vind havde, drev Strømmen os meget hurtig bort fra Øen. Det klare Veir tillod os nu at anstille nogle astronomiske Observationer, og efter nogle gjentagne meget nøiagtige Forsøg fandt jeg at Skibets sande Sted var paa 5 Gr. 50′ nordre Brede og 273 Gr. 8 vestlig Længde. Af disse og andre anstillede Observationer var det klart, at Skibet i to Dage var drevet af Strømmen tredsindstyve Mile mod Nordost, hvilket beviiste, at Øen, hvis Høide vi havde betragtet som meget maadelig, da vi første Gang saae den, var over tyve Somile borte fra os.

Den to og tyvende om Morgenen, da vi drev nær forbi Kysten, saae vi adskillige betydelige Bække og Vandfald, der styrtede fra Klipperne ud i Havet

og som paa ny opvakte vor Utaalmodighed over vore Baades lange Udeblivelse. Endelig kom Herr Whidby tilbage om Eftermiddagen med den behagelige Efterretning, at der var fortræffeligt Vand i Overflødighed, som og nogle Kokospalmer, samt Træe til Brænde i Mængde, hvilket vi lettelig kunde forskaffe os, og den følgende Dag om Morgenen kastede vi i Følge hans Anviisning Anker i en bequem Bugt.

Jeg gik strax i Land og overbeviiste mig om at vi uden synderlig Moie kunde forskaffe os Brænde og Vand, saa meget vi behøvede, Cokostræer var der ogsaa nok af. Vi begyndte strax uden Tidsspilde disse vore Forretninger, som og alle de øvrige, som vor Forfatning gjorde nødvendige. Af fire forskiellige om Middagen anstillede Observationer erfarede vi, at Øen ligger paa 5 Gr. 35′ 15″ Brede. Denne Brede afviger saa betydelig fra den, som angives i Lord Ansons Reiser, og Øens Udseende i det Hele, stemmer ogsaa saa lidet overeens med Dampiers og Wafers Beskrivelser over Cokosøen, at jeg næsten begyndte at tvivle paa, at denne Øe ogsaa var den samme, som disse Mænd havde seet. Dog formoder jeg efter modent Overlæg, at de meget afvigende Angivelser af dens Beliggenhed i Reisebeskrivelserne, snarere har sin Grund i en feilfuld Foreskrivelse, end at der i denne Egn endnu skulde gives en anden Øe, tilmed da vor temmelig nøiag-

tige

tige Kundskab til dette Verdens Hav, gjor Til
værelsen af en anden Ø meget usandsynlig. De
være imidlertid, som det vil, saa fortjener do
altid denne Ø megen Opmærksomhed, forme
delst dens Rigdom paa fortreffeligt Vand, hvi
ket man finder i alle Egne af samme, formedel
dens Overflødighed paa Brænde og den utallig
Mængde velsmagende Fiske, hvoraf Kysterne vrim
lede. Jordbunden syntes ogsaa stikket til
frembringe en Mængde nyttige Vexter. De
fire og tyvende sendte jeg Herr Whidby ud i de
store Baad for at omseile Øen og undersøge den
Kysters Beskaffenhed. Han kom tilbage Klo
ken fire om Eftermiddagen og berettede, at de
næsten overalt bestaaer af steile lodrette Klipp
med nogle smaae Øer og Skjær i Nærheden
Overalt brød Havet med saadan Heftighed mo
disse Klipper, at det ikke var muligt at lægg
til Land, undtagen i den Bugt, hvor vi laae
i en anden Vesten for den.

Den fem og tyvende gjorde jeg en lide
Reise til den vestlige Bugt, hvor vi vel fan
en større Bæk færsk Vand, end ved vor Anke
plads, men i øvrigt var Brændingerne meg
stærkere og Landgangen meget ubeqvemmere. H
fandt man ogsaa tæt ved Bækken en Bouteil
hængende i et Træe, som indeholdt et Brev, d
var stilet til Capitainen paa ethvert Skib, so
maatte besøge denne Ø, og som var undertegn

Jaco

Jacob Collinet. Det indeholdt den Efterretning: at Skibet Rattler, en sydlig Hvalfiskefanger fra London var kommen her den sex og tyvende Julii 1793, og efterat Mandskabet havde indskibet Brænde, Vand og andre Fornødenheder, havde de igjen med fuldkommen Sundhed fortsat deres Reise. Forend Skibet reiste havde man endnu sat nogle Svin og Geder i Land paa Øen, og udsaaet adskillige nyttige Frø Stedet, hvor man havde gjort dette, var dog endnu ikke paa vort Undersøgelser forekommet os.

Ved vor Tilbagekomst til Skibet faldt ei meget stærk Regn, og Brændingerne havde saa- dedes taget til, at vore Forretninger derved blev meget forsinkede.

Den sex og tyvende vedvarede det stette Veir endnu bestandig, desuagtet lod vi os ikke forstyrre i vore Forretninger, og da vi havde kommet den hele Forraad af Kokosnødder, som fandtes i vor Egn, saa sendte jeg Herr Manby den følgende Dag til den vestlige Bugt, for at hente os en Baadsladning derfra, hvis de fand- des i stor Overflødighed. Men han var ikke saa lykkelig i denne Forretning, som vi havde haa- bet, eftersom Brændingerne ikke tillod ham at lande i den Egn, hvor de fleste Træer stode. Om Eftermiddagen den samme Dag seg vi Afskeed fra Kokosøen.

Men

Men inden vi ganske forlade den, vil jeg endnu tilføie nogle Bemærkninger over samme. Det lader sig ikke med Vished bestemme, hvem vi have at takke for Opdagelsen af denne kostbare lille Øe, som jeg af ovenanførte Grunde anseer for at være den virkelige Kokosøe. I en Klippe nær ved det Sted, hvor vi hentede vort Vand var en slet forfærdiget, halv beskadiget Indskrivt indhugget i det engelske Sprog, der gav Anledning til forskjellige Gisninger blandt os, da der ligesaavel kunde betyde, at dette var den sande Kokosøe, som at man maatte see mod Norden for at finde Kokosøen. Men da vi paa vor Reise fra Norden og herhid ingen anden Øe fandt saa holdt jeg mig til den første Mening. Inden vi reiste, befalede jeg ogsaa under hiin Indskrivt at indhugge Dagen vi kom, samt Skibenes og Anførernes Navne. De to første Ting bleve udførte, men det sidste ikke, fordi der indtraf en Hindring.

Efter Herr Whidbys Efterretning har Øen omtrent fire Sømile i Omkreds og ligger i Nordost og Sydvest. Den er næsten fire Mile lang og tre Mile bred, og Kysterne er omgivne af Skjær og Klipper, af hvilke de, som laae længst borte vare to engelske Mile derfra. Denne Øe har i ingen Henseende noget behageligt Udseende; thi omendskjønt dens Overflade synes at have mange Afvexlinger af Bjerge og

Dale

Dale, saa er der dog ved dens yderste Omkreds intet lavt Vand undtagen i Egnen ved de to Bugter, hvor en smal Dal slynger sig mellem de steile Fjelde, der indslutte den hele Ø, og begrændses fra Vandsiden af en stad Strandbred. Enhver anden Deel af Kysten bestaaer af steile takkede Klipper ligesom ogsaa den hele Ø, da man idelig seer nøgne Klipper rage frem gjennem de tykke Buske, som bedække den hele Ø. Dette Krat bestod fornemmelig af en stor Mængde Træer af maadelig Høide, med en uigjennemtrængelig Underskov af vilde Vinranker, som gjorde ethvert Forsøg paa at trænge ind i Landet umueligt.

Den fornemste nyttige Egenskab, som denne Ø har for Reisende, er unægtelig den store Mængde af herligt færskt Vand, som man overalt finder i stor Forraad, og som var let at komme til i de Egne, hvor Skibene laae. Af dets Klarhed og fuldkomne rene Smag, som og af den Omstændighed, at den heftige Regn, som faldt medens vi opholdt os her, paa ingen Maade gjorde det uklart, kan man ogsaa slutte, at de større Vandbække maae have en fjernere og talrigere Kilde, end om de havde sit Udspring af Regnvand.

Umiddelbar i Nærheden af Bækkene, som udgyde sig i Bugterne var Jordbunden løs og maaer Sand; men længere borte fra Strandbred-

den

den finder man i Fieldklofterne en frugtbar for
Jord, der sandsynlig indeholder mange vegetabi
liske Næringssafter, eftersom alle Planter paa
Den voxte meget frodigt og bedækkede ethvert
lidet Stykke Jord. Blandt Træarterne saae vi
nogle, der meget lignede det Træ, af hvilket Ind
byggerne paa Sydsøeserne forfærdige deres Klæ
der. Andre havde nøiagtig det samme Slags
Løv, som Brødfrugttræet, men da de paa denn
Tid ikke bar Frugt, saa kunde jeg ikke bestem
me, til hvad Slægt de hørte. Desforuden fand
vi adskillige Træarter, som voxe meget skikked
til Brænde. Kokostræer, som ikke allene vox
tæt ved Strandbredden, men endogsaa høit o
paa Bjergene, vare de meeste frugtbærende, so
vi saae, dog fandt man i en Bæk en umode
Guava, der sandsynlig var kommen fra det I
dre i Landet, desforuden gaves her mange A
ter af Bregner, af hvilke nogle vare sex Tom
mer i Gjennemsnit og tyve Fod høie, disse va
af samme Slags, som man hyppig finder pa
Ny-Zeeland. Vi berigede desforuden Øen m
Frøe af Æbler, Ferskener, Meloner, Græska
samt Bønner og Erter, som vi plantede paa e
hvert beqvemt Sted.

Fiske og Fugle vare i stor Overflodighed
og jeg tvivler ikke paa, at de Reisende vilde m
Tiden kunde drage Nytte af Capitain Colline
Gavmildhed, da nogle af vore Folk, just so

vi forlod Øen, saae et ungt Føllin i bedste Stand; der dog, saasnart det blev vore Folk vaer, løb ind i Buskene igjen. Skildpadder, som vi kort tilforn havde seet i saa stor Mængde, saae vi her ikke en eneste af paa Strandbredden, der vrimlede af hvide og brune Rotter, samt hele Flokke Landkrebs. Haysiske vare ogsaa i uralig Mængde omkring Øen, og de vare saa dristige og saa graadige, som jeg nogensinde havde seet dem. De ledsagede Baadene i store Flokke og snappede efter Aarerne, eller hvad andet de kunde faae fat paa. De aad ofte Fiskene af Krogene, inden man traf dem op af Vandet, og da een af deres egen Slægt slugede en Krog og kunde ikke rive sig los igjen, saa faldt de andre uden Omstændighed over ham og fortærede ham levende.

Disse Dyrs Graadighed skaffede Skibsfolket i Begyndelsen megen Fornøielse, og de fangede ofte en Hay, for at de andre kunde fortære den, men jeg saae mig snart nød til at gjøre en Ende paa denne Tidsfordriv, da man derved ikke allene lokkede utallige Skarer af disse Sø-dyr i Nærheden af Skibet, men det var ogsaa nærved at Styrmanden og en af Søkaderne vare blevne et Offer for dette farlige Moerskab, da en usædvanlig stor Hay, der havde bidt paa Krogen, næsten havde revet dem ud af Baaden midt imellem fyrgetyve andre af disse Rovdyr.

Hayfiskene synes at være tre Slags, de hyppigste vare de Tigerartede, der paa Siderne vare skjønt stribede, de to andre vare den brune og blaae Hay. Mærkværdigt var det, at alle med største Graadighed fortærede de to første Slags, men fangede man en af den tredie Art saa rørte ikke en af dens Kammerader den, ikke engang, naar han var død og hugget i Stykker, smagte de en Bid af hans Kjød.

Desforuden gaves der en stor Mængde fortræffelig Fisk, som let lode sig fange. Maaskee frembringer ogsaa denne nyttige Ø endnu mange andre gavnlige Produkter, foruden de allerede omtalte, men vore Forretninger berøvede os saa meget af den korte Tid, vi kunde opholde os her, at vi ikke kunde indlade os i nogen nøiere Undersøgelse. Desuden behøvede vi egentlig ingen Forfriskninger; thi alle og enhver ombord nød den fuldkommneste Sundhed, jeg allene undtagen. Min Svaghed var ogsaa saa stor, at jeg kun en eneste Gang kunde gaae i Land.

Strax efter vor Afreise fra Kokosø'n, styrede vi vor Fart lige mod Sønden, da jeg ikke havde Hensigt at lande nogensteds, inden vi naaede Øen: Juan Fernández, eller en Havn paa Kysten af Patagonien, hvor vi agtede atter at forsyne os med Brænde og Vand. Vi seilede kun langsom frem, da Vinden var svag, og da den tillige var temmelig sydlig, saa tvang den

os

os at lobe længere mod Vesten, end min Hen-
sigt var, da jeg bestandig haabede at finde Gal-
lepagosøerne, for at bestemme deres sande Be-
liggenhed. Men da den vestligste af disse Øer
angives at ligge netop under Kokosøens Meri-
dian, troede jeg allerede at maatte opgive dette
haab, da denne nu laae allerede tre Grader
østen for os.

Den anden Februar opdagede vi en liden
Ø og kort derpaa en anden.

Den sjette, da vi neppe havde tabt disse
Øer af Sigte opdagede vi atter et større Land
i betydelig Høide, som i Begyndelsen syntes at
være en Samling af flere høie Øer; men da vi
kom nærmere viiste det sig, at de forskiellige Høie
vare forbundne med fladt Land og dannede en
eneste Ø, der havde mange betydelige Bjerge.
Vi befandt os nu paa 28′ nordre Brede og 208
Gr. 32′ Længde, efterat Strømmen havde drevet
os i de sidste fire og tyve Timer sex og tyve Miil
mod Vesten. Denne Omstændighed, tilligemed
forskiellige andre overbeviiste os om, at det for
os liggende Land virkelig var Gallepagosøerne,
hvorsom andre Søfarende, der ikke vare saavel
forsynede, som vi, med Midler til at berigtige de
Vildfarelser, som stærk Strøm kunde foraarsage
deres Regninger, lettelig kunde forledes til at
angive disse Øers Beliggenhed lige Sønden for

Kokosøen, omendskjønt den østligste af dem ligger 5 Gr. vesten for Kokosøens Meridian.

Den syvende om Morgenen sendte jeg Herr Whidby og Herr Menzies ud i en Baad, for om mueligt at lande et, eller andet Sted og indhente nogle Efterretninger om Landets Beskaffenhed.

Den hele Kyst havde et meget øde og afskrækkende Udseende, og bestod for det meste af forte nogne Klipper, mod hvilke Bølgerne brød med største Heftighed.

Vore Folk fandt en Bugt, Sydost for Kor bjerget Berkeley, der havde en temmelig sikke Ankergrund, men da der hverken var Brænde eller færst Vand, saa opholdt de sig ikke læng der. Det hele Land paa denne Side havde e meget forstyrret Udseende, og viiste allevegn umiskjendelige Spor paa vulkanisk Udbrud, de hele Overflade var saa bedækket med Lava o andre vulkaniske Substantser, at man neppe fand noget mere, end den blotte Mulighed af vegeta bilske Produkters Tilværelse. I Steden for d forskjellige Arter Skildpadder, som man eller finder saa hyppig mellem Vendekredsene og Linie vrimlede disse Strandbredder kun af saadann Skabninger, der ellers kun findes i de tempered Himmelstrøg, som grændse til den nordlige o sydlige Vendekreds. Man saae ogsaa her ma ge Penguins og Sælhunde, Iguanas, nog Slanger og en Mængde mærkværdige Duer, so

Tiden

Tidens Korthed ikke tillod dem at undersøge. Fiske var der ogsaa i saadan Mængde, at i den korte Tid Officererne opholdt sig i Land trak Folkene den hele Baad fuld af velsmagende Fiske, saa at vi og kunde overlade nogle til Chatam.

Vi løb nu længere mod Sønden, og da Vinden blæste temmelig stærk af Sydost, saa smigrede jeg mig med det behagelige Haab, at vi endelig havde naaet den regelmæssige Passat, for ved dens Hjelp at komme hurtigere afsted, da bestandige Havblik og svage Vinde siden vor Afreise fra Corienthes havde saameget forsinket vor Fart.

Da Chatam seilede saa tungt og langsomt, saa forsinkede ogsaa dette os meget paa vor hele Reise, men siden vi forlod Monterey var det Onde bleven ti Gange værre. Jeg besluttede derfor at seile i Forveien, hvilket jeg ogsaa meldte Herr Puget og bestemte ham Den Juan Fernandez til Samlingsplads; men hvis han ikke traf mig der, gav jeg ham videre Forholdsordre. Den sextende mod Aften skildtes vi ad i Følge denne vor Aftale, og den følgende Morgen var Chatam os allerede af Sigte.

Den ottende Marts blev Veiret, som hidtil havde været klart og smukt, mørkt og stormende, og ved et temmelig stærk Vindstød opdagede vi at vor Stormast havde faaet en meget betydelig

Revne.

Revne. Seilene maatte strax tages ned, og alle de Forbedringer gjøres, som Omstændighederne og Nødvendigheden udkrævede. De nye Indretninger, som dette ulykkelige Tilfælde fordrede, formindskede Antallet af vore Seil saa betydelig, at vort Løb nu blev yderst langsomt.

Indtil den fjortende tildrog sig intet mærkværdigt; vi befandt os da paa 33 Gr. 13′ sondre Brede og 262 Gr. 43′ Længde. Ved denne Tid forkyndte Herr Menzies mig til min store Forundring den ubehagelige Efterretning, at Skjørbugen begyndte at yttre sig hos Mandskabet. Det var ganske umueligt for mig at udfinde Anledningen til dette Onde. Den høie Grad af Sundhed, som det hele Mandskab, jeg allene undtagen, havde nydt i de sidste Maaneder, den Overflodighed paa sunde Fødemidler siden vor Afreise fra Monterey, tilligemed det klare og skjønne Veir, vi havde havt siden den Tid, forenede sig, for at gjøre Yttringen af denne Sygdom ganske uforklarlig.

Alle disse Præservativer syntes ved denne Leilighed at have tabt deres virksomme Kraft; thi Antallet af de Syge blev daglig større, og med den og saa Uroligheden hos mig, hvilket man letters kan forestille sig, end beskrive. De sørgelige Følger af dette skrækkelige Onde opvakte den ængsteligste Frygt for vore Syge, og efterat jeg havde smigret mig med, at kunne forhindre Skibsfolket fra

a

at faae denne Sygdom, ved nøie at følge alle de Forskrivter, som den store Verdens Omseiler Cook havde givet, var det mig ubeskrivelig bittert, at see mig saaledes stuffet i mine Forventninger.

Dette var den anden Gang paa vor Reise, at Skjørbugen yttrede sig hos os. Den første Gang paa Reisen fra Rutka til de spanske Colonier i Nyalbion, men den Gang kunde jeg lettelig forklare Oprindelsen til Sygdommen, da Mandskabet flere Maaneder i Rad havde taalt de største Arbeider og Besværligheder ved det slætteste Veir og faa friske Levnetsmidler. Alle disse Aarsager faldt nu bort, og jeg skulde have blevet i den pinligste Uvished om Aarsagen til Sygdommen, dersom det endelig ikke havde viist sig, at den havde sin Grund i en aabenbar Overtrædelse af mine udtrykkelige Befalinger, paa ingen Maade og under intet Paaskud at give Folkene det afskummede Fit af det kogte Oxekjød.

Denne Ulydighed tilstod nu Kokken, en meget fornuftig og brav Mand, mig aabenhjertig. Han tilstod at han ikke allene i dette Tilfælde, men ogsaa i det foregaaende, havde givet Folkene det afskummede Fit, for dermed at lave deres Grønt, som de især den sidste Gang havde faaet i saa stor Overflodighed af deres spanske Venner. Forresten havde han paa den hele Reise kraftigen modstaaet deres indstændige Bøn-

ner,

ner, og han vilde ogsaa nu have været haarde-
re, havde ikke nogle af Mandskabet fundet Mid-
del til at overtale ham til at troe, at de kjend-
te Præsidenten for det Kongelige Videnskabernes
Selskab, og at han havde sagt, at allehaande
frist Grønt tillavet med hvad Slags Fit det
var, er ikke allene sundt, men og et kraftigt an-
tiskjørbutisk Middel.

Naar man i øvrigt betænker, hvor yderst
smaglose Erter og Bønner maae være, naar de
tillaves uden alt Smør, eller Fit, saa kan det
ikke forekomme nogen underligt, at Mennesker,
der leve saa sorgløse og ubekymrede for sig selv,
som de fleste Søfarende gjøre, lettelig overskride
alle Indskrænkninger, i Hensigt til deres Diæt.
Denne Kokkens uindskrænkede Bekjendelse og den
oprigtige Anger, som han viste, gav ham i sø-
rigt retmæssige Fordringer paa Tilgivelse, og
han lovede mig paa det høitideligste, aldrig me-
re at overtræde mine Befalinger, og jeg ha
Aarsag til at troe, at han har holdt Ord.

Denne Mands Navn var Johan Brown
jeg nævner ham med Fornøielse, da han ved e
Tilstaaelse, der udsatte ham for en haard Straf
var Middel til at stadfæste en Erfaring, der e
saa vigtig for alle Søfarende.

Vi saae os nu nød til at tage vor Tilflug
til alle antiskjørbutiske Midler, men deres ring
Virksomhed og de Syges daglig tiltagende Anta
lo

lod mig slutte, at den skadelige Brug af den fede salte Suppe, maae have været almindelig hos hele Mandskabet.

Den nittende saae vi i nogen Fraskand fra os et fremmed Skib, hvilket vi strax antog for at være Chatam, da det kom nærmere, bestyrkedes vi i denne Mening og den følgende Dag om Morgenen, kom Herr Puget ombord, og jeg havde den Fornøielse at høre, at de, siden vi skiltes ad, bestandig havde havt smukt Veir. Den anden Marts havde de truffet et stort spansk Kofardiskib: Resolution kaldet, laddet med Cacaobønner og Chinabark fra Guaquil, bestemt til Cadix. Af dette Skib fik de at vide, at det engelske Skib Eduard fra London var strandet paa et Sted ved Navn Manquiva, og at andre engelske Skibe, der med god Lykke drev Hvalfiskefangst i de sydlige Have, havde besøgt forskjellige Havne paa Kysterne af Chili og Peru. De vare der meget vel modtagne, da Engellænderne stode i stor Anseelse sammesteds. Af denne Capitain fik Herr Puget ogsaa at vide, at Ankergrunden paa Juan Fernandez var meget usikker, saa og at en spansk Fregat for kort Tid siden havde lidt Skibbrud der. Da der nu ikke heller vare mange Forfriskninger at vente paa denne Ø, saa raadede han, ifald Chatam skulde behøve en, eller anden Fornødenhed at seile til Havnen Walparaiso, hvor man sandsynlig

aller-

allerbedst paa hele Kysten af Chili vilde finde, hvad man behovede.

Den lykkelige Omstændighed, at Chatam endnu til rette Tid havde hentet os ind, for at forhindre en unyttig Seillads til Juan Fernandez, var mig meget kjærkommen, dog var der endnu nogle Vanskeligheder, da mine Forholds Befalinger indeholdt et udtrykkeligt Forbud, ikke uden i yderste Nødsfald at løbe ind i en spansk Havn. Jeg holdt derfor Raad med Herr Puget og de fornemste Officerer paa Discovery, og i Betragtning af Stormastens slette Tilstand vare alle eenstemmig af den Mening, at det var Pligt at sørge for Skibets Vedligeholdelse, og at denne Pligt fordrede, at vi løb ind i den nærmeste Havn, for igjen at sætte det i brugbar Stand, da vi med alle vore Reparationer alligevel vilde finde Vanskeligheder nok i at modstaae Stormene, der paa denne Aarstid ventede os i Egnen ved Forbjerget Horn.

I Følge denne Beslutning styrede vi lige til Walparaiso, hvor vi den fem og tyvende Marti kastede Anker i Bugten.

Byen laae bag en sandig Strandbred paa nogle smaae Høie, just ikke i nogen meget smuk Egn, men den var næt og reenlig bygget og prydet med mange Kirker, der ragede høit over de andre Bygninger.

I Bug

I Bugten og ved Kysten laae adskillige Kofardiskibe for Anker, og disse, tilligemed den virksomme Vrimmel af Baade, der roede frem og tilbage og Synet af Menneskene og Qvæg-Hjorderne paa Strandbredden gav os endelig igjen den behagelige Forestilling, at vi befandt os i et cultiveret Land, og efter saa mange Aars Fraværelse vort Fødeland saa meget nærmere, dog skjælvede vi for de Ulykkestidender, der maaskee ventede os, om Europas forvirrede Tilstand.

En Officeer blev strax sendt i Land, for at melde Gouverneuren vor Ankomst, og hvor meget vor Tilstand trængte til Hjelp. Men Capitainen paa en sydlig Hvalfiskefanger fra Bristol, som laae her for Anker, gav os lidet Haab om gunstig Modtagelse. Imidlertid vare vi neppe komne for Anker, førend en spansk Officeer kom ombord, endnu førend vor Officeer var kommen tilbage, for i Gouverneurens Navn: (han heed Don Lui St. Alava og var en Broder af vor Ven i Monterey), at ønske os til Lykke til vor Ankomst.

Dette Budskab blev ledsaget af de stærkeste Forsikkringer, at der intet skulde mangle os af det, Stedet kunde opbyde til vor Tjeneste, og af de indstændigste Bønner, at vi, saasnart som muligt, vilde besøge ham i Land.

Det skulde have været vanskeligt at forene to saa modsigende Efterretninger, hvis ikke den

Om-

Omstændighed havde sat os i Tvivl, at vi fik den første af et Menneske, der var ikke ganske ædru. Herr Manbys Tilbagekomst, der stadfæstede alt, hvad den spanske Officeer havde sagt, betog os paa engang al vor Tvivl og Betænkelighed, og den Forklaring, at Capitainen og Mandskabet paa Bristolskibet, havde ved deres egen Brøde paadraget sig ubehagelige Indskrænkninger, gjorde os den Forstes Harme meget begribelig.

Af Herr Manby fik jeg fremdeles at vide, at Don Alava havde sagt ham, at han tvivlede vel ingenlunde paa, at Don Ambrosius Higgins de Vallenar, Gouverneur og Generalkapitain paa Chili, vilde bekræfte alle hans Løfter, imidlertid fandt han det dog nødvendigt, førend man indgik nogen væsentlig Forbindelse med him anden, at indhente Hans Excellences Samtykke. Til den Ende vilde han endnu samme Aften sende en Courer til St. Jago, Hovedstaden i Landet, og ønskede, at jeg ved samme Leilighed vilde sende en Beretning til Gouverneuren angaaende min Ankomst.

Dette Ønske opfyldte jeg strax, Budet blev affendt, og man sagde os, at man den tredie eller fjerde Dag kunde vente Svar. Imidlertid kunde Officererne ubehindret gaae i Land, og Torvene stode ogsaa aabne, for at indkiøbe Forfriskninger; desuden kunde vi indskibe saa meget Brænde og Vand, vi ønskede.

De

Den sex og tyvende om Morgenen gjorde jeg Gouverneuren min Opvartning, ledsaget af Herr Puget og forskjellige Officerer paa begge Skibene; han modtog os udmærket høflig og forsikkrede os mere, end en Gang, at intet skulde mangle, for at gjøre vort Ophold i Walparaiso, saa behagelig som muligt. Kort derpaa aflagde Gouverneuren i Selskab med nogle Officerer og de fornemste Indbyggere i Staden et Modbesøg ombord hos os; ved hvilken Leilighed vi saluterede dem med tretten Kanoner. Alle disse Herrer indbød os meget indstændig at besøge dem og deres Familier, og vi undlode heller ikke at modtage deres Tilbud med Taknemmelighed.

Vi tilbragte Dagen meget behagelig i Selskab med vore nye Bekjendte, der vare os meget behjelpelige i at forskaffe os alle Forfriskninger, som Landet leverer i Overflodighed. Min første Omhu var at anvende de virksomste Midler, for at udrydde Skjørbugen hos Folkene. Patienternes Antal ombord paa Discovery, der vare udskikkede til at gjøre Tjeneste belob sig til sytten Mand. Ombord paa Chatam var der vel færre Syge, dog gjorde Sygdommen ogsaa der stærke Fremskridt, og jeg fik at vide af Herr Puget, at han ved sine Undersøgelser over Anledningen til Sygdommen havde opdaget, at den samme Misbrug havde indsneget sig ombord paa hans

Skib,

Skib, som paa Discovery, kun i en noget ringere Grad. Jeg gjorde i Følge heraf den Foranstaltning, at Mandskabet paa begge Skibene blev hver Dag forsynet med færskt Oxekjød, Grønt og nybagt Brød, samt med en vis Portion Æbler og Løg, og jeg var snart saa lykkelig at bemærke, at Sygdommen ved denne gavnlige Diæt blev ganske udryddet.

Medens vi ventede paa Courerens Tilbagekomst, besøgte jeg adskillige Magaziner, og fik paa denne Maade at vide, hvor stort Oplaget var af Levnetsmidler og Fornødenheder, og gjorde Anstalter til at bringe det, som fandtes, ombord, saasnart vi maatte erholde Tilladelse dertil.

Til min store Bedrøbelse fandt jeg, at der i og om Valparaiso ikke gaves en eneste Træestamme, der kunde træde i Steden for vor beskadigede Mast. Der blev altsaa intet andet tilbage for mig at gjøre, end at istandsætte den gamle saa godt, som mueligt, og til den Ende vende op og ned paa den, for at den beskadigede Deel kunde bringes saa meget muligt under Dækket. I øvrigt lod jeg den overalt beklæde og haabede at den vilde være stærk nok for at bringe os lykkelig tilbage til Engelland.

Da der i Valparaiso hverken findes Gjæstgivergaarde, eller Kaffehuse til at beværte de Fremmede, saa maatte vi modtage Indbyggernes gjæstfrie Tilbud at opholde os i deres Boliger

naar vi vilde være i Land, men da disse ikke vare rummelige nok for at herbergere os alle, og min meget svækkede Helbred fordrede, at jeg sov i Land om Natten og bevægede mig saa meget, som muligt, saa anmodede jeg Gouverneuren, at han vilde anvise mig og mine Officerer nogle Værelser i en, eller anden Bygning, hvor vi kunde opholde os. Denne Begjæring blev strax tilsaget, og Casa de Exercicies sat i Stand til at modtage os.

Den otte og tyvende kom vor Courer tilbage og bragte fra General-Gouverneuren, Don Ambrosius Higgins de Valenar den fuldstændigste Bekræftelse paa alle Gouverneur Alavas Ordre, tilligemed en meget forbindtlig Lykønskningsskrivelse over vor Tilbagekomst, efter saa mange udstandne Besværligheder og Farer. Herr Alava fik tillige Ordre, at hvis jeg havde Lyst, i Selskab med nogle af mine Officerer at besøge Hovedstaden, at lette os denne Reise paa alle mulige Maader.

Jeg benyttede den første Leilighed til at afbygge Gouverneuren min forbindtligste Taksigelse for al denne Godhed, og ilede saa meget som mueligt med at bringe alle vore Forretninger i Gang. Til den Ende blev Masten bragt i Land mellem Walparaiso og Landsbyen Almandral, og et Telt opreist paa dette Sted, og paa Gouverneurens udtrykkelige Befaling sat en Vagt

af

af Søsoldater fra Discovery, for at forebygge Tyverier og andre Fortredeligheder, dog med de bestemteste Befalinger ingen at fornærme, ikke engang om man greb dem i selve Tyveriet, men sætte Gjerningsmanden fast og udlevere ham til at straffes af hans Øvrighed.

Ved at undersøge Masten fandt vi at den var langt mere beskadiget, end vi havde troet, eftersom næsten to trediedele af Længden var revnet. For at fremskynde dette Arbeide blev der endnu antaget nogle spanske Tømmermænd, der skulde arbeide tilligemed vore, som ogsaa nogle Arbeidsmænd, der skulde være os behjelpelige med at kalfatre Skibet. Seilmagerne maatte reparere de gamle Seil og gjøre nye, Bødkerne forfærdige nye Meelfade, og sætte de gamle i den Stand, at de kunde bruges til Vandfade, medens at Smedene gjorde det fornødne Jernværk, hvormed Masten skulde beslaaes, og de øvrige Mandskab var beskjæftiget med Takkelværket, samt at tage Ballast ind. Vi maatte slaa nye Ankertove, da vi ingen fandt her, der var stærke nok og vore vare ganske ubrugbare.

Den sidste Dag i Marts Maaned, Dagen paa hvilken vi forlod vort kjære Fædreneland, den første Dag i det femte Aar af vor møisommelige Reise, blev anseet som en Festdag og overladt Folkene til eget Brug, da de vare fri for alt Arbeide. Enhver fik ogsaa en dobbe

Po

Portion Grog, og et fortrefflegt Middagsmaal tid af alle de herlige Ting, som Landet frembringer.

Vort Observatorium blev bragt i Land og som sædvanlig betroet Herr Whidby, for at bestemme Chronometernes Gang og Afvigelser, samt Længden og Breden af Walparaiso.

Da nu Alting til Skibenes Udrustning var i god Gang, besluttede jeg at benytte mig af Gouverneurens gunstige Tilladelse, for at besøge Hovedstaden i Chili, og lod gjøre alle Anstalter til vor Afreise.

Vort Selskab skulde bestaae af mig og Herr Puget, Lieutenant Johnstone fra Chatam, og de Herrer Backer, Swaine og Menzies fra Discovery. Jeg havde allerede bekjendtgjort Gouverneuren Alava mit Forsæt, og denne gav Befaling til at forsyne os med et tilstrækkeligt Antal af Heste og Muulæsler, de første for os selv, de sidste for vor Bagage, eftersom der i Walparaiso ikke gives nogen anden Maade at reise paa.

Nu fik jeg ogsaa at vide, at Præsidenten foruden hans gunstige Indbydelse ogsaa havde sendt to Dragoner fra St. Jago, der vare indfødte Irlændere og stode i Kongen af Spaniens Tjeneste, for at de skulde tjene os til Veivisere og Tolke underveis. Disse Folk havde levet mange Aar i Nyspanien og syntes ikke lidet at glæde sig

sig over det dem betroede Embede, der gav dem
en særdeles Vigtighed, der aldrig kunde blive
deres Lod, som gemene Dragoner. Saaledes
kunde de for Exempel til deres Tjenestes Brug
tage hvilken Hest af Stalden, eller Marken, de
vilde, men da vort Besøg kun var for vor For-
nøielse, saa vilde jeg ikke tillade, at der blev
brugt noget Tvangsmiddel, og vi fik inden kort
Tid saa stort et Antal Heste, som vi behøvede
for at gjøre Reisen baade frem og tilbage, for
12 Piastre Stykket.

Efterat alting var i Beredskab, reiste vi den
tredie om Morgenen tidlig og udgjorde ikke en
liden Trop. Man havde underrettet os om, at
vi ingen Bequemlighed vilde finde i Landsbyerne
paa Veien, uden blot Tag over Hodedet. Paa
Levnetsmidler vilde det vel ikke mangle, men
vel paa Senge, Borde, Stole, Meubler, Kjøk-
kentøi og tillavet Mad, alt dette vare vi derfor
nødsagede til at tage med os, tilligemed vor Kok
og for at det i Nødsfald ikke skulde mangle os
paa Lye imod Hede og Regn, havde vi tillige
forsynet os med et Telt, og alt dette Tøi var
indpakket i Kister og blev baaret af Muulæsler.
Jeg kunde ikke bare mig for at yttre min Frygt
for at de stakkels Dyr skulde være for tungt be-
læssede, fornemmelig protesteerte jeg mod Tel-
stængerne, der heller ikke paa nogen Maade
vilde behage Muulæselsdriverne, men Dragoner
brug

brugte et Magtsprog og vi maatte underkaste os hans Villie. Hestene syntes ogsaa at være smaae og svage, men vore Veivisere indestode for at de skulde holde ud, og Følgen viiste at de havde Ret.

Fra Staden Walparaiso, der ligger paa et smalt ujævnt Stykke Land, ved Foden af nogle steile Klipper, der danne Kysten af Landet, fører en Fodstie umiddelbar ind i Landet. Men Landeveien, som vi nødvendig maatte vælge, gaaer et Stykke langs med Kysten igjennem Landsbyen Almandrel. Dette Sted har en behagelig Beliggenhed paa en bredere Strimmel af det lade Land, end Walparaiso, men som ogsaa indsluttes af steile og næsten nøgne Bjerge. Dog have Dalene og Sletterne i Nærheden af Byen en frugtbar Jordbund, og man finder store Haver, der ere anlagte saavel til Nytte, som til Fordøielse. Fra Almandrel løber en temmelig god, dog steil Vei i Siksak over en høj Bjergkjæde, som vi behøvede to Timer til at bestige.

Den gamle Landevei var fordum meget ubekjem og farlig, hvilket havde bevæget Vicekonsen til at anlægge til Bedste for Indbyggerne i ligge Steder denne nye Vei, der var omtrent ste og fyrgetyve Fod bred. Men endnu var den ikke ganske færdig, og vore Veivisere fortalte os, at vi vilde finde Arbeiderne paa Veien.

Efterat vi havde naaet Toppen af Bjergene, løber Veien noget lavere paa en vidtløftig Slette, der næsten var ligesaa høi, som Toppen af de Bjerge, vi nylig havde besteget. Denne Slette strakte sig til Foden af en anden Bjergkjæde, og bag denne ragede atter nye Bjerge i Veiret, indtil Øiet tabte sig i de gamle, med evig Sne og Jis bedækkede Andes Fjelde. I øvrigt synes den hele vidtløftige Flade at være øde og ufrugtbar, og det var ingen let opløselig Gaade for os, hvorfra alle de fortræffelige Lepnetsmidler kom, som man finder i saadan Overflødighed paa Torvet i Walparaiso.

Her saae man hverken Byer, eller dyrkede Marke. Kun hist og her voxte nogle forknyttede Træer og usle Buske, og ved Bredden af langsom flydende Bække, der slynge sig over denne Slette, saae man kun ringe Spor til Vegetation, medens de faa elendige Indbyggere i denne Egn tilbringe deres Liv i usle Jordhytter. Bindingsværket i disse Hytter var af Træe, udfyldt med Leer, Gulvet den blotte Jord, og Taget saa elendigt, at det hverken beskyttede mod Sol eller Regn.

Ved en af disse Boliger, omtrent femte Mile fra Walparaiso gjorde vi Holdt, for at indtage vort Middagsmaaltid. Meublerne i dette Huus bestod i et skident Bord, en Bænk, en Skammel, en elendig Seng i en Vraae og fe

til sex Crusifixer. Men derhos forundrede det os, at Indbyggerne i disse Hytter drak Mathe, som er en Infusion af en Urt, der indføres fra Paraguay, og som drikkes ligesom The, som og at nogle af de almindeligste Kjøkkenredskaber var af Sølv. Landet rundtom laae fuldkommen i Naturens raae Tilstand, uden ringeste Spor til Dyrkelse, og Menneskene synes ene at vente deres Underholdning af Forsynes algode Forsorg. Uvidenhed, Ureenlighed og Overtroe, vare de tydeligste Træk i deres Karakteer, og aldrig har jeg seet Mennesker i en saa raae Tilstand saa ganske i Nærheden af kultiveerte Byer.

Vore Muulæsler vare sendte i Forveien, et undtagen, som bar vor Proviant. Denne Forraad forenet med det, som Hytternes Indbyggere kunde levere, Fiederkræ, Æg, Kartofler, Løg og Frugter, forskaffede os et herligt Maaltid. Vore Heste gjorde sig imidlertid ogsaa tilgode, og saasnart vi havde spiist, fortsatte vi vor Reise igiennem denne Ørken. Den nye Vei var nu til Ende og den gamle var intet andet, end en Samling af nogle Spor, der blev afbrudt ved dybe uregelmæssige Furer, som Regnen havde udhulet.

Uagtet de store Fordele, som Anlægget af en ny Landevei maatte forskaffe Indbyggerne i begge Steder, saa er dog dette Folk saa dorsk og saa lidet oplagt til at gjøre Forbedringer, der

var forbunden med Umage, at Vicekongen fandt uendelige Vanskeligheder i at udføre sin vise Plan, og tabte derover meget af sin Yndest hos Nationen.

Vi reiste nu uden synderlig Afvexling lige til Aften, da vi kom til Landsbyen: Cassa Blanca, eller det hvide Huus, hvor vi efter vor Veivisers Raad skulde tilbringe Natten, efterat vi den Dag havde, paa en for os saa usædvanlig Maade, lagt otte og tyve (engelske) Miil tilbage.

Cassablanca er en Landsby af omtrent syvgetyve Huse og en net lille Kirke. Nogle indhegnede og dyrkede Marker i Nærheden af Byen, stak paa en behagelig Maade af mod denne Ørken, som omgav den.

Den fornemste Person paa Stedet var Præsten, der kom os venlig i møde og bød os være velkommen. Det syntes at gjøre ham ondt, at han havde saa lidet at tilbyde os, men til Lykke behøvede vi heller ikke hans Bistand, uden blot til at skaffe os et Tag, hvilket han ogsaa strax anviiste os.

Dette Huus var bygget paa samme Maade, som de nys beskrevne Hytter, og vi fandt vor forudsendte Bagage i samme. Men uagtet det manglede alle Bequemmeligheder af en anstændig og tæt Bolig, saa foretrak vi det dog for vort Telt, fordi det var større. Meubler var

der

der slet ikke, og vi henvendte os derfor til vore Naboer, der med Glæde gave alt, hvad de havde. Medens man tillavede vort Maaltid, gik vi omkring i Landsbyen, hvor man allevegne modtog os med uforstilt Venlighed, fornemmelig viste den yngre Deel af det smukke Kjøn megen Artighed. Adskillige af disse unge Piger havde kundet fortjene Navn af Skjønheder, hvis de ikke havde sminket sig røde og hvide. Men deres Venlighed var meget indtagende og Tiden løb i deres Selskab meget behagelig. Husene vare alle hvidtede udvendig, der gav dem et pænt Udseende, men indvendig herskede den samme Ureenlighed, som vi forhen havde bemærket.

Ved Aftensmaaltidet var hele Byen tilstæde, de fornemste spiste med os, og de øvrige syntes ligesaa fornøiede med at være Tilskuere ved dette for dem usædvanlige Skuespil. Glassene bleve flittig brugte og vore Gjæster forlod os meget sildig. Men paa Roligheed var det derfor ikke at tænke; thi Husets forrige Indvaanere havde efterladt sig saa mange Myg og Lopper, at - i ikke kunde lukke et Øie, og vare glade ved at kunde komme afsted igjen saa tidlig, som muligt.

Vi kom snart til Foden af den Bjergkjæde, der begrændser denne Slette. Disse Bjerge stige endnu steilere i Veiret og være betydelig høiere, end de, som laae ved Strandkanten i Nærheden

af

af Almandrei. Den nye Vei løb ogsaa hen over de laveste Egne af Bjergkjæden, og Steilheden havde ligeledes her gjort det nødvendigt at lede den i en diagonal Retning hist og her, saa at den fra Foden indtil Toppen gjorde fem og tyve Vendinger, eller Vinkler.

Paa denne Deel af Landeveien var just Arbeiderne bestjæftigede at bringe de farligste og ubeqveimmeste Steder først i Stand. Den Dorskhed og Langsomhed, hvormed de arbeidede, var ligesaa stor, som deres Redskaber og Hjelpemidler vare usle og elendige. Der var omtrent halvtredjesindstyve Mand, som vare forsynede med simple Hakker og Spader; og for at bringe Jorden fra de høiere til de lavere Steder af Veien betjente de sig af en Oxehud, istedenfor Trillebør. Paa denne Hud blev den opgravne Jord kastet og derpaa slæbede to Mand den hen til det Sted, hvor den skulde. Store Stene sprængte man med Krudt, men istedenfor at slaae Stenene smaae og derved skaffe sig en fast Grundvold for Veien, kastede man dem alle ned over Bjerget. Ved denne uoverlagte Fremgangsmaade blev ikke allene Jorden ved Randen af Veien revet løs, men paa mange Steder kom store Huller, og da det ikke faae ud til at man vilde forsyne Veien bedre paa den udvendige Side, saa vil en heftig Regn grave dybe Furer i Veien og fordærve den, da den kun bestaaer

af

af løse Materialier. For paa nogen Maade at afhjelpe dette Onde, havde man vel paa Siden af Veien opkastet en Grøft, for at opsamle og aflede Regnvandet, men den var alt for lille og lignede snarere en Rende, end en Grøft.

Arbeidsfolkene fik foruden Kosten halvanden Real, der omtrent beløber sig til nitten Skilling dansk; men Kosten kan man ikke regne høiere, end ti Skilling. I et Land, hvor Arbeidslønnen ikke er høiere, forekom det os ikke lidet underligt at see saa faa Mennesker beskjeftiget de med Agerdyrkning, tilmed da Jordbunden og Climatet er saa vel skikket til at frembringe alle Slags Produkter, og Velstand og Lykkalighed kunde saa meget befordres ved en almindelig Udbredelse af Livets Fornødenheder.

Da vi havde naaet Toppen af Bjergene saae vi Veien at løbe paa den nordøstlige Side af Bjerget ned til St. Jago. Den gjorde flere Vendinger, end paa den anden Side af Bjerget, fordi denne Slette laae høiere over Havets Overflade, end hiin, som vi nylig havde forladt. Efter Frokosten kom vi paa en smal Vei, omtrent fire Mile lang igjennem en Skov af smaae Træer. Om Eftermiddagen holdt vi stille ved en Træhytte, hvor vi snart fik Lammekjød og Fugle, som Kokken tillavede til vort Middagsmaaltid, og som vi fandt særdeles godt. Egnen var endnu øde og udyrket, kun saae vi hist og her noget

mere

mere Skov. Den følgende Morgen reiste vi videre, for at bestige Bjerget Praow, inden Heden blev alt for trykkende. Men vi fandt Kulden saa følelig, at vi kom paa den Tanke, at vore Veivisere havde kun jaget os ud saa tidlig, for inden Aften at komme til et bequemmere Natteherberg, og dertil brugt Heden til Paaskud.

Udsigten fra Toppen af Praow var meget fortryllende, lige for os laae Sletten, hvor St. Jago ligger, og som naaer lige til Foden af de majestætiske Andesfjelde, bag os saae vi paa Sletten en Mængde Hytter, som vi forhen ikke vare blevne vaer, og som vare omgivne af smaae Hjorder Hornqvæg og Faar. Langs med Landeveien til St. Jago saae vi hist og her smaae Frugthaver, Indhegninger og Egnbund, paa hvilken Qvæget græssede mellem enkelt staaende Træer.

Omtrent femten Miil fra Hovedstaden fik Landet et bedre Udseende. Paa begge Sider af den skjønne jevne Vei, saae man Vingaarde og Plantager, og langt borte de høie Taarne af St. Jago, der ragede høit over de talrige Huse. En Miil fra Staden holdt vi stille, saavel for at udhvile, som for at sætte os i Stand til at opvarte Hans Excellence. Jeg sendte ogsaa een af Dragonerne med et Brev til Generalkapitainen, der meldte ham vor Ankomst, og bad om Tilladelse at maatte opvarte ham, endnu samme

me Aften i hans Pallads, hvorfor jeg ogsaa gav Budet Befaling at sende os en Vogn imode. Imidlertid blev vort Middagsmaaltid tillavet, og efter samme vilde vi sætte os i den bedste Stand, vi kunde, for at vise os med saamegen Anstændighed, som muligt. Men det var ingen let Sag, eftersom den lange Tid, vor Reise havde varet, havde anrettet saadan Ødelæggelse, i vor Garderobe, at vi neppe havde en Kjole, eller Hat, som vi kunde lade os see med. Midt i disse Tilberedelser kom Dragonen tilhage igien ledsaget af en Officeer, der bød os i Gouverneurens Navn velkomne, og indbød os til strax at begive os til Palladset, og dertil benytte os af de Heste, som han havde sendt os imode.

Jeg havde givet meget til, at jeg kunde have undgaaet et saa offentligt Indtog. Men Frygt for at fornærme tillod mig ikke at sige Nei, og vi indrettede os derfor saa godt vi kunde og gjemte vore Uniformer, der vare alt for svage til at holde ud til Hest, til vi skulde aflægge Stadsbesøg.

Hestene, som man under en anden Officeers Opsyn havde sendt os, forsøgede ogsaa vor Forlegenhed, eftersom det var smukke modige Dyr til at paradere med, prydede med smukt Sadeltøi besat med prægtig broderede Guld- og Sølvtræsser, der endnu stak underligere af mod vor hele Dragt. Jeg ønskede nu endnu hestigere at

ride

ride i al Stilhed ind i St. Jago, men alle mine Forestillinger vare frugteslose, og Officeren lod strax bringe Pidske og Sporer, for at der intet skulde mangle ved vort hele Optog. Men mod Sporerne protesterede vi samtlig, da vi med disse modige Dyr maatte frygte for, at de kunde paadrage os en, eller anden Ulempe, naar vi drog igjennem Byens Gader, og fæstede vor Opmærksomhed paa de mange nye Gjenstænder. Saa ubetydelig denne Omstændighed, end kan synes, saa var den dog af yderste Vigtighed for Officeren, og han anvendte ikke alleneste sin hele Veltalenhed, for at formaae os til at tage Sporerne, men forestillede os endog, hvor upassende det var at lade sig see uden denne væsentlige Deel, og gjorde os Bebreidelser over vor besynderlige Vegring. Men al hans Veltalenhed var spildt, han kunde ikke overvinde vore Indvendinger, og til hans store Misfornøielse, satte vi os til Hest og reed i et ægte militairisk Skridt, ledsaget af begge Officererne og de to Dragoner hen til Hovedstaden.

Den Mængde Mennesker, som var stimlet sammen, for at see vort Indtog, forøgede den Forlegenhed, hvori vor maadelige Klædedragt og øvrige Omstændigheder havde sat os, og det langsomme Skridt, vi reed, gav dem fuldkommen Leilighed til at betragte os fra alle Sider. Endelig kom vi da til Palladset, hvor Vagten traadte

te i Gevæhr ved vor Ankomst, og hvor man strax bragte os ind i Audiencesalen. Her modtog Don Ambrosio Higgins de Vallenar os med hiin utvungne Hjertelighed og Godhed, der er lige langt fra stive Ceremonier og krybende Smiger, og som i et eneste Øieblik erstattede os alle de smaae Uleiligheder, vi havde havt paa vor Reise. Det var heller ingen ringe Overraskelse, at han tiltalede os i vort eget Sprog, som han forstod med megen Færdighed.

Vi fik nu at vide af ham, at han var fød i Irland, men havde allerede i forgetyve Aar været borte fra sit Fædreneland, og af denne Tid havde han tilbragt fire og tyve Aar i Spanien.

Han var kommen meget ung i engelsk Tjeneste, men fordi Forfremmelsen her var langsommere, end han havde ventet, saa modtog han fordeelagtigere Tilbud paa det faste Land. I Begyndelsen tog han Tjeneste i det spanske Ingenieurkorps, men ombyttede den igjen, for at ansættes ved Dragonerne, hvor han inden kort Tid steeg til Oberstlieutenant. Kort derpaa kom han til Ryspanien, hvor han fik en Commando paa Grændserne af Chili og blev Gouverneur i Conception. Han forblev tolv Aar i denne Post, og havde den Lykke ved en bestandig Udøvelse af sine menneskekjærlige Grundsætninger, ved det han uafladelig sørgede for de Indfødtes Vel, at

han

han formildede deres af Naturen vilde Caracter og brägte dem til at kaste sig under den spanske Regjering. For denne væsentlige Tjeneste blev han i Aaret 1783 ophøiet til den glimrende Rang, han nu bekleder, og har siden den Tid modtaget endnu mange andre Beviser paa sin Konges Naade, der har skjænket ham Karl den Tredies og St. Jacobs Ordenen, og ophøiet ham til General-Lieutenant i den spanske Armee.

Et stort Værelse i Palladset blev anvist til mit Brug, og i et andet ved Siden af, hvor der var en tilstrækkelig Mængde smaae Senge med Omhæng af tyndt Tøy, indqvarterede man Herr Puget og de øvrige Officerer. Vore tvende Ledsagere: Dragonerne fik vi til Opvartere, og man føiede endnu samme Aften Anstalter til at gjøre vort Ophold i St. Jago saa behagelig, som muligt. Gouverneuren forestillede os endnu inden Aftensmaaltidet Corrigidoren, Don Ramon de Rosa og en Dragonkapitain ved Navn: Don Fransisco de Cassado og befalede dem at vise os alt Seeværdigt i St. Jago, og at indføre os hos de fornemste Familier.

Aftensmaaltidet, der bestod af en stor Mængde Retter, blev serveret paa lutter Sølv. Derved vare foruden Gouverneuren og Don Ramon de Rosas, ingen anden tilstæde, og der herskede en saa utvungen Tone, som om vi havde

været

været i Engelland mellem vore fortroligste Venner. Samtalen gik fornemmelig ud paa vore Opdagelser paa den nordvestlige Kyst af Amerika, og jeg havde den Fornøielse at erfare, at alle mine Underhandlinger med Hans Katolske Majestæts Undersaattere havde vundet fuldkommen Bifald. Tillige gjorde man mig og mine Officerer forbindtlige Complimenter over det lykkelige Udfald paa vore Bestræbelser.

Kort efter Maaltidet lod en Mængde spanske Damer sig see foran Jerngitteret, hvormed Vinduerne vare forsynede, og overrakte os Blomsterkoste med Begjæring, at forøie os til de øvrige af deres Selskab, som vare forsamlede i nogen Afstand derfra. Men jeg holdt det for mere passende at afslaae enhver Indbydelse, til vi havde havt en formelig Audience hos Gouverneuren, der var ansat til den følgende Morgen. Vi lovede dem derfor, at opvarte dem den næste Dag.

Vi gik snart tilbage i vore Værelser, hvor vi fandt vore Senge temmelig gode, men den utaalelige Ureenlighed paa Gulvet, især i Officerernes Kammer opvakte vor hele Ækkelhed. For at afhjelpe dette Onde, henvendte vi os til vore Dragoner, for at faae Koste, eller Børster af dem. Men til vor store Fortræd sagde man os, at deslige brugte man ikke i St. Jago, saa at vi maatte lade os nøie med at stænke Vand paa Gulvet,

Gulvet, for at dæmpe Støvet, der i Officerernes Kammer laae saa høit, at man snarere havde behøvet en Skuffe, end en Kost, for at skaffe det bort.

Hver Søndag Formiddag havde Gouverneuren Levee, hvor militaire Personer og Stadens fornemste Indbyggere gjorde ham deres Opvartning. For her at blive formelig præstillede pyntede vi os, saa godt vor Garderobe vilde tillade, og begav os i Audiencesalen, der var meget stor og prægtig meubleret. I Forgemakket hang Malerier af alle Gouverneurerne i Chili fra den spanske Regierings Indførelse. Ved den øverste Ende af Audiencesalen var Gulvet noget ophøiet, og paa denne Ophøining stod en Lehnestoel under en Thronhimmel af rødt Damast prydet med Kongen og Dronningen af Spaniens Potraiter. Selskabet bestod af omtrent hundrede og tyve Personer, der mestendeels bare Lamilitiens Uniform, og i et saavelklædt Selskab stak vore udslidte Kjoler ikke lidet af. Dog havde jeg allerede tilforn ladet et Par Ord falde angaaende denne Sag, og Gouverneuren manglede ikke, i det han forestillede os for sine Venner, at omtale de Mistommeligheder og Besværligheder, som vi havde udstaaet, saavel den lange Tid vi havde tilbragt fiern fra den kultiverte Verden, og gav vor Standhaftighed i at udføre saa store Vanskeligheder mange Lovtaler.

Denne

Denne fine Opmærksomhed sparede os for enhver Forlegenhed, og alle Herrerne, for hvilke man forestillede os, kappedes med hinanden i at vise os deres Høflighed. Efterat vi hver for sig vare forestillet Gouverneuren, havde Audiencen Ende, Don Ramon og Capitain Cassadá førte os til Audience hos Biskoppen i Chili, der altid begynder, naar den første har Ende.

Biskoppen, som fører Titel af Illustrissimo, modtog os med den samme Nedladenhed og Godhed, som Don Ambrosio Higins. Hans Pallads overgik alle andre Bygninger i Størrelse og Pragt, endog Gouverneurens, efter hvilken han har den næste Rang.

Næsten alle, som havde opvartet den sidste, saae vi nu igien hos Biskoppen. Men de viste denne endnu mere Ærbødighed, end den første. Mange Geistlige vare nærværende, og en af dem presenteerte for Biskoppen dem, som skulde forestilles ham. Disse bøiede det ene Knæ, saasnart de kom ham nær nok, og modtoge i denne ydmyge Stilling Kirkens Velsignelse, som bestod deri, at Biskoppen med den ene Haand gjorde Kirkens Tegn over deres Hoveder, og med den anden rakte dem en Ring, som han bar paa Fingeren, og som de berørte med deres Læber.

Da jeg havde gjort mig det til en bestandig Lov, at underkaste mig alle de uskadelige Sæd-

vaner i det Land, hvor jeg var, saa skulde jeg heller ikke have gjort mig nogen Betænkning over at gjøre denne Ceremonie med, saasnart man havde givet mig det mindste Vink om at man havde ventet det, men da dette ikke skeete, saa bukkede vi os kun paa sædvanlig Maade, der blev ligesaa godt optaget, og forskaffede os en ligesaa naadig Velsignelse, som de andre.

Biskoppen gjorde mange passende Spørgs maale til os, angaaende vore Reiser, og synte at finde megen Fornøielse i de Svar, vi ga ham. Men ulykkeligviis havde vi nu ingen Tolk der forstod os saa tilstrækkelig, at han kunde giv Biskoppen et rigtigt Begreb om det, vi sagde aldrig har det gjort mig mere Ondt, at jeg ik var det spanske Sprog mægtig nok, for uden fre med Hjelp at underholde mig med denne in sigtsfulde Mand.

Fra Biskoppens Pallads førte vore Ledsag re os til Damerne og de fornemste Statsmæn der alle modtog os med den meest udmærkede Ve skabelighed, og bad os paa det indstændigste v flittig at besøge deres Familier. Henimod Kl ken to vendte vi tilbage til Gouverneurens P lads, der ventede paa os med Maden, og h hvem der foruden ham og os kun var D Ramon de Rosas og Capitain Cassada tilstæ

Ef

Efter Caffeen begav enhver sig i sit Kammer, for at sove, en Sædvane, der er saa almindelig her, at man imellem Klokken tre og sex ikke seer et Menneske paa Gaden og alle Butiquer tillukket. I Begyndelsen vare vi meget forlegne med disse ledige Timer, men Climatets Hede, Bevægelsen for Bordet, Mangel paa Forretninger og et overflødigt Maaltid forsonede os snart med denne Landets Skik, og vi befandt os tilsidst ligesaa godt ved Siesta, som de uvirksomme Spanier.

Ledsaget af vore nye Venner besøgte vi mod Aften Signor Cotappas, en anseelig Kjøbmand. Hans Bolig bestod, som næsten alle andre, af et i en firkant bygget Huus, der kun havde en Etage. Den ene Side af Firkanten bestod af en Muur mod Gaden, hvorpaa der var en Port. Ligeoverfor var Hovedbygningen, og paa begge Sider Tjenerkamre, Kjøkken, Sovekammere og desligе. I Hovedbygningen var en Forsal, en stor Spisestue og et Sovekammer. Alle Værelserne vare af betydelig Storrelse. Det fornemste var i det mindste tretsindstyve Fod langt og fem og tyve Fod bred, og nok ligesaa høit. Dette Værelse var smukt meubeleret og prydet med Lysekroner og Malerier, hvis Gjenstande vare tagne af den bibelske Historie.

Selskabet var deelt i to Partier. Damerne sad ved den ene Ende af Værelset paa Puder, og Herrerne i den anden Ende paa Stole, mellem hvilke man ogsaa strax anviste os Plads. Underholdningen den Aften bestod i Concert og et Bal, hvori Damerne toge den meste Andeel. Concerten blev opført gandske allene af dem, da en spillede Pianoforte og de andre accompagneerte med Floiter, Vipliner og Harpen. Det Hele blev ret smukt udført og forskaffede os en Fest, som vi i lang Tid havde maattet undvære.

Det gjorde os meget vondt, at vi ikke kunde modtage Herr Cotappas indstændige Anmodning om at dandse med Damerne. Deres Dandse syntes os saa indviklede, at vi ikke kunde fatte dem, og de, som vi vare vante til i Engelland, havde vi glemt af Mangel paa Øvelse. Vi trøstede os imidlertid over den Fornielse, som vi maatte undvære, ved at underholde os med nogle Damer, der havde ophørt at dandse, og som bad os tage Plads hos dem, hvilket maae ansees som en stor Godhed, da det ellers ikke er brugeligt.

Mange af disse Fruentimmer kunde gierne faae Navn af Skjønheder, da de havde smukke talende sorte Øine og regelmæssige Træk. Men dog mishagede nogle Skjødesløsheder, som vi ikke vare

vare vante til at see hos vore smukke Landsmænd-inders udmærkede Nethed og Pænhed. De havde næsten alle utaalelige smudsige Tænder, der stak besynderlig af mod den store Umage de havde gjort sig for at pynte deres Person; thi de vare alle meget prægtig klædte. Den besynderligste Deel af deres Dragt var et rundt klokkeformigt Fiskebeensskiørt, der nagede dem til Knærne, og hos nogle ikke engang saa langt. Strax under dette deres yderste Klædningsstykke saae man det inderste lærreds Klædebon, der var kantet med Guldtresser, ligesom og Enden af deres Strømpebaand.

I deres Opførsel herskede Munterhed og et frit Væsen, der faldt meget i Øinene, og som ikke kunde indgyde Fremmede den Ærefrygt, som vi i Engelland ere tilbøielige til at vise det andet Kiøn. Dog vil jeg heraf ikke drage nogen ufordeelagtig Slutning for deres Sæder, da vi i vor Omgang med dem aldrig havde Leilighed til at kalde deres Dyd i Tvivl, saa at denne Letsindighed blot maae tilskrives Landets Sæder. I øvrigt vare de meget artige mod os, og gjorde sig al optænkelig Umage for at fordrive Tiden saa behagelig, som mulig. Den samme Artighed fandt vi ogsaa hos Mændene, især hos Don Ramon de Rosas og Capitain Cassada, der førte os allevegne om og viiste os alt Seeværdigt.

Ru

Nu vil jeg korteligen meddele alt, hvad vi deels selv have seet, deels hørt af andre, dog staaer jeg ikke inde for Sandheden af det sidste, da vi af Mangel paa Kundskab i Sproget undertiden fandt det meget vanskeligt, at gjøre vore Spørgsmaal forstaaelige, og vor Tolk maae vel heller ikke have forebragt Alting saa rigtigt.

Staden St. Jago, tilligemed Forstæderne, have i det mindste tre til fire engelske Mile i Omkreds, da nogle af Gaderne, der skjær hinanden i rette Vinkler, ere ikke mindre, end en Miil lang. Floden Mapocho, der har sit Udspring i Nabobjergene, forsyner den rigelig med Vand, og ledes i Canaler gjennem Hovedgaderne; dette maae i et saa hedt Klima være gavnligt for Sundheden. Men den samme Ureenlighed, som herster i Husene, var ogsaa her at see, og det samme, som under andre Omstændigheder vilde have bidraget til at holde Gaderne rene og kjølige, bliver nu ved den Mængde Ureenlighed, som af alle Huse kastes udi Canalen, ligesaa skadelig. Da man ikke havde sørget for et tilstrækkelig Mængde Vand til at føre al den Ureenlighed bort, og heller ikke sørgede for at skaffe den af Veien, naar den standsede Strømmens Gang, saa opstaae derved de ækleste Uddunstninger, der gjør det meget ubehageligt at gaae i disse smale og kun med faa flade Sten brolagte Gader.

Den

Den forhen omtalte Flod steeg i Junii 1783 pludselig over sine Bredder, og styrtede med saadan Kraft mod St. Jago, at den reev bort alle Dæmninger, som skulde beskytte Landet, satte Staden under Vand, anrettede betydelige Skader og satte alle og enhver i Frygt og Skræk. For at forebygge lignende Ulykker, befalede Generalkapitainen, at de dueligste og meest erfarne Ingenieurer og Bygmestere skulde udkaste Planer til en Dæmning, der i Fremtiden skulde beskytte Staden mod Oversvømmelser. Men uagtet dette Værk tiente saa meget til Indbyggernes Sikkerhed og Fordeel, saa opstod dog et Parti imod ham, og først i Januarii 1792 lykkedes det ham, efter utallige Vanskeligheder og Omkostninger, at lægge Grunden til en Muur ved Siden af Floden. Denne vil længe være et Mindesmærke paa hans Patriotismus og hans Standhaftighed, og allerede nød han den Tilfredsstillelse, at høre mange af dem, der satte sig meest imod dette Foretagende, at tilstaae, at det vilde være et sikkert Middel mod alle kommende Farer.

Murene eller Bolværket skal have en fjorten Fod dyb Grundvold, og gaaer ligesaa høit over Vandets Overflade. Den synes at være meget fast og varig, og i Stand til at modstaae ethvert nok saa stærkt Tryk af Vandet. Foruden denne væsentlige Nytte tjener den ogsaa Indbyg-

gerne

gerne til en behagelig Spadseregang. Paa Siden nærmest Vandet er til de Spadserendes Sikkerhed anlagt et stærk Brystværn, og hist og her ere bequemme Trapper anbragte, for at stige op paa Muren. Dens Længde udgjør en god Fjerdingvei, og der oven fra har man en herlig Udsigt over Byen og den omliggende Egn.

To andre mærkværdige Bygninger, der dog endnu ikke vare ganske færdige, var Mynten og Katedralkirken. Den første er anlagt i nogen Afstand fra Stadens fornemste Torv, og skal tjene alle Officianterne til Bolig. Desforuden indeholdt den ogsaa et Slags Hospital for de Syge, og et Kapel. Der skal indrettes store Værelser til at gjemme Materialierne og Redskaberne, som bruges ved Metallernes Probering og Scheiden. Bygningen opføres af Muursteen og Kalk, og er indvendig overtrukket med en fiin hvid Substants, der syntes at være meget varig. Alt Jernværk bliver forarbeidet i Spanien, og ved den hele Bygning har man brugt lutter Egetømmer undtagen Dørrene, som vare af Cypressetræ. Den hele Bygning er forsynet med mange Stytter, Colonnader og andre Prydelser, og indeholder foruden Officianternes Værelser, Smeltestuer, et Værelse til at afveie Guld og Sølv, et Skatkammer o. s. v. Man troer, at det i det mindste vil koste halvanden Million, inden det bliver ganske færdig.

Grun-

Grunden til Kathedralkirken blev lagt i Aaret 1748 af Biskoppen: Don Juan Gonzales de Melgarejo, der gav 43000 Daler til Bygningen. Men den Gang var der i hele Chili ingen Bygmester, der kunde paatage sig at udføre saadant Værk, og man arbeidede derfor uden nogen bestemt Plan, efter de forskiellige Opsynsmænds Indfald, saa at en betydelig Deel af Bygningen er bleven et besynderligt Miskmask af forskiellige Bygningsmaader. Til Lykke var Hovedfronten endnu ikke opført, da man tredive Aar derefter fik det Indfald at lade en indsigtsfuld Mand komme fra Madrit, for at fuldende Bygningen. Dette var den samme Bygmester, som nu byggede Mynten, og som nu ogsaa har opført Hovedfacaden paa Kathedralkirken naiagtig efter St. Johan Laterans Mynster i Rom. Men Bygningen er endnu ikke ganske færdig.

Foruden disse offentlige Bygninger, gives der ogsaa nogle private Huse, der fortiene Opmærksomhed.

St. Jago, Hovedstaden i Chili, skal være anlagt den 12 Februari 1541. Den er Gouverneurens Residenz, der er Generalkapitain over det hele Kongerige og Præsident for den øverste Domstoel. Staden skal have 55000 Indbyggere. Foruden St. Jago ere de betydeligste Stæder i Landet: Coquimbo, Chillan, Conception og Valdivia. Af ringere Betydenhed ere: Walparaiso, Capiapo,

Capiapo, Vallenar, St. Franciſco de Borja og andre flere.

Kongeriget Chili ſtrækker ſig fra Norden til Sønden fra de ubeboede Egne af Allacama, der ſkiller det fra Kongeriget Peru, indtil det Magellaniſke Stræde; og fra øſten til veſten fra Havet til Foden af Bjergene Cordilleras, der ſkiller det fra Buenas-ayres. Dog er jeg af den Mening, at Chili ſtrækker ſig mod Sønden ikke længere, end til den ſydligſte Deel af Øerne Chiloe, eſterſom man ikke kan regne Kyſterne af Patagonien dertil. Chili deles i to Biſpedømmer eller Provindſer: St. Jago og Conception. Brigaderen Don Franciſco La Mata Linares er Intendant over den ſidſte, og Generalkapitainen over den forſte. Diſſe Herrers ſamtlige Indkomſter belobe ſig til 30000 Daler, hvoraf Don La Mata Linares kun har 10000. Diſſe to Provindſer have endnu flere Underafdelinger, ſom man kalder Subdelegationes.

Hvert Aar myntes omtrent en Million Species i St. Jago, og af denne Fond beſtrides alle Beſoldninger og alle Regjeringsomkoſtningerne. Krigsmagten beſtaaer af en Batallion Infanterie, to Eſkadroner Ryttere, et Compagnie Dragoner og to Compagnier Artillerie. Cavalleriet har meget gode Heſte og Rytterne megen Færdighed i at behandle deres Heſte, Sabler og Lantſer. Forſtode de ſaa godt at bruge Skydegevahr, ſaa vilde

vilde de kunne maale sig med hvilket Corps det skulde være i Europa. Man fortalte mig ogsaa, at i Fald Valparaiso, den fornemste Sostad, pludselig blev angrebet, saa kunde man i en Tid af 24 Timer bringe en Magt af 8000 Mand tilsammen.

Sonden for Floden Biobio i Provindsen Conception boer en meget frygtelig vild Nation, der fordum tilfoiede de spanske Grændser megen Skade, og laae i bestandig Krig med deres sædeligere Naboer. Men ved Don Ambrosio Higgins menneskekjerlige og kloge Indretninger er Antallet af de urolige Hoveder meget formindsket, og Spanien har nu intet mere at frygte af dem. I det Distrikt, hvor de boe, tæller man ikke mindre, end 10000 stridbygtige Mænd, og Don Antonio tvivler ved deres nærværende Stemning intet Øieblik paa, at de ville slaae sig paa Spaniernes Partie, hvis fremmede Fjender angreb dem.

Foruden disse Stridigheder med Spanierne levede forskjellige Stammer af denne store Nation i bestandig Krig med hinanden indbyrdes, men ogsaa disse vidste Don Ambrosio at indskrænke, og ved sin kloge Opforsel at indgive dem Smag for Agerdyrkning og Qvægavl og fredelige Kunster, hvorved Velstanden hos dem blev meget befordret, indtil Skjæbnen kaldte ham til den høieste Post, han nu med saa megen Ære bekl-

der.

der. Men kort efter hans Afreise faldt alt igjen tilbage til det gamle igjen, og en blodig Krig ødelagde i en kort Tid alle Spoer af deres lykkelig begyndte Cultur. Men Gouverneurens virksomme Foreskrivninger og hans fortreffelige Forslag formildede dem igjen og brägte dem til paa ny at underkaste sig Spaniernes Veiledning; hvorpaa man har valgt de bedste Forholdsregler, for atter at udbrede Agerdyrkning og Qvægavl hos dem.

I den Tid, jeg tilbragte i den geistlige Gouverneurs Huus, havde jeg Leilighed til at see sex Indianere tilligemed en af deres Høvdinger, som vare komne for at aflægge Generalkapitainen et aarlig Besøg, til Tegn paa deres Ærefrygt. De vare af middelmaadig Størrelse, stærke og vel voxne og havde regelmæssige Ansigtstræk, i det hele ikke ulig de nordvestlige Amerikanere. De bar spansk Dragt. Hvis det er tilladt at slutte fra et saa ringe Antal til det Hele, saa maae jeg tilstaae, at deres Syn ikke svarede til de Forventninger jeg havde gjort mig om deres Charakteer og Mod. De bleve ledsagede af en spansk Cavaleer, der boer i en af deres Landsbyer, og som har Titel af Indianernes Capitain. Man fortalte, at enhver Stamme havde en saadan Officeer, der vaager over deres Fordeel, corresponderer med Generalkapitainen i deres Anliggender og er deres Raadgiver og Tolk.

Lan-

Landets Handel paa fremmede Steder skeer fornemmelig fra Søhavnene: Coqvimbo, Conception og Walparaiso, dog har det sidste Sted, formedelst sin Beliggenhed, den største Deel deraf. Dette Steds Afstand fra St. Jago var tilforn tredive Somile, men er nu, siden den ny Landevei blev anlagt, neppe to og tyve.

Hvor langt St. Jago ligger fra Buenos Ayres, kunde jeg ikke faae at vide, men man sagde mig, at Posten er tyve Dage underveis mellem disse to Steder. Landet fra Buenos Ayres til Foden af Bjergene Cordilleras er en fuldkommen Ørken uden Træer og Planter, og allevegne saa jevn, at man ikke seer den mindste Høi paa den hele Overflade.

Det nærmeste Sølvværk er syv Mile fra St. Jago, og det nærmeste Guldværk tredive Mile Norden for samme.

Der var nu forløbet saa megen Tid, at jeg kunde formode, at alt Arbeidet ombord paa vore Skibe næsten maatte være færdig. Vi aflagde derfor Gouverneuren og vore øvrige Venner vor forbindtligste Tak for deres utrettede Godhed og Gjestfrihed, og gjorde Anstalter til vor Afreise til Walparaiso.

Paa denne Tilbagereise forefaldt intet mærkværdigt. Den nye Landevei fandt vi meget beskadiget af Regn, der viste os end ydermere, hvor vigtigt det var at sørge omhyggelig for at skaffe

det nedstyrtende Vand behørig Affald, for at ikke Veien ganske skulde fordærves.

Ved vor Tilbagekomst fandt vi alle Forretninger i fuld Gang, Stormasten var repareret og bragt ombord, men da vi gjorde Anstalter til at optakle den store Raae, fandt vi, at den i Midten var mere, end halv forraadden, og i denne Tilstand aldeles ubrugelig. Det var en meget ulykkelig Omstændighed, da vi paa dette Sted ikke kunde faae nogen nye i Steden; der blev altsaa intet andet tilovers for os, end at hjelpe os saa godt vi kunde med en Bramstang, vi havde tilovers, der dog kun var en ussel Hjelp, og bragte mig til at fatte den tunge Beslutning, at opgive alle videre Undersøgelser paa vor Reise, og seile saasnart muligt til St. Helene. Den Tid, som disse nyere Reparationer udfordrede benyttede jeg til at tage alle Levnetsmidler og øvrigt Forraad i Øiesyn, at besøge Observatoriumet og anstille nogle Bemærkninger over Havnen og Staden Valparaiso.

Bugten er omtrent fire Mile bred og gaaer en Miil ind i Landet, og er fri fra al Fare, undtagen at den er udsat for de nordlige Vinde, hvorfor Kofardieskibene altid ankre tæt ved Kysten paa fem til sex Favne Sandgrund. Længere fra Kysten bliver Vandet efterhaanden dybere indtil fem og tredive Favne. Paa det Sted, hvor vi laae paa sexten Favne Vand, var Grunden et sejt Leer.

Ved

Ved den østlige Side af Bugten ligger et aabent Batterie paa en Høi, nylig opbygget af Teglstene og indrettet til ti Kanoner, der bestryger den hele Side af Bugten samt Byen Almandrel. Paa en anden Høi er en liden Steenskandse, der beskytter Havnen og Byen Walparaiso paa den nordvestlige Side. Skjønt disse Fæstningsværker vare meget forfaldne, saa fortalte man os dog, at de forsvarede Hoved-Magazinet. Den fornemste Fæstning er anlagt paa en Høi midt i Byen, og i samme er Gouverneurens Bolig. Paa den ene Side ligger denne Fæstning aaben mod Søen, hvorfra den kun bliver skilt ved et smalt Pas. Paa Siden mod Byen er kun en Aabning hen mod Torvet, fra hvilken man kommer ind i Fæstningen paa forskjellige Trapper. En halv Miil fra denne Fæstning er der endnu en anden, men mindre, ved den vestlige Side af Bugten, der bestryger alle Skibe, saasnart de kommer om Næsset St. Angelo. I disse forskjellige Fæstninninger tælledе vi halvfjerdesindstyve Kanoner, der dog ikke alle vare i brugbar Stand, og hvoraf en stor Deel laae uden Lavetter.

Det forekom os ikke lidet underligt at see Fæstningsværkerne paa dette Sted i en saa ussel Forfatning, da dog Kongeriget Peru bliver fornemmelig fra denne Havn forsynet med Korn, hvorimod der indføres til Walparaiso: Sukker, Indigo, Tobak og Brændevin. Tiære var en

meget

meget sielden og kostbar Artikel her, og vi maatte betale den Qvantitet, som vi brugte til vore Tove, ligesaa meget, som vi maatte give for Arbeidet og de raae Materialier, af hvilke disse bleve forfærdigede.

Husene i Walparaiso ere formedelst de idelige Jordskiælve i Sydamerika kun en Etage høi. Væggene ere blot af Leer, hvidtede med Kalk. De ere for det meste beqvemt indrettede, passende til Climatet og næsten overalt smukt meubleret. I Staden og Byen Almandrel er sex Kirker, der høre under Stiftet St. Jago, men staae under en Vicariuses Opsigt, der boer i Walparaiso. Byen og den omliggende Egn staaer under en egen Befalingsmands Jurisdiktion, der udnævnes af Kongen i Spanien, og har 4000 Daler i Løn.

Jeg kunde ikke nøiagtig faae at vide, hvor stor Kongen af Spaniens Indkomster af Walparaiso vare. Ligesaalidet fik jeg at vide, hvor stor den Sum er, som aarlig sendes fra denne Havn til Spanien; dog har jeg nogen Grund at formode, at den ikke er mindre, end halvanden Million. Den Mængde Guld og Sølv, som udmyntes i Mexico er uhyre, jeg fik en Beregning over de Summer, som vare myntede fra 1ste Januar til 31te December 1793., og denne var følgende.

I Guld.

I Guld.	I Sølv.	Total Summa.
Pesos eller Spanske Dalere.	Pesos	Pesos
884,262.	23,428,680.	24,312,942.

Dog var dette den største Summa, der nogensinde i et Aar var slaget paa Mynten i Mexico.

Endelig var den sjette Mai Alting færdig til vor Afreise, og vi toge nu med rørte Hjerter Afskeed med Gouverneuren og vore øvrige gjæstfrie Venner, og seilede i Selskab med Chatam og en spansk Sconert udaf Havnen, efterat vi havde saluteert Fortet med tretten Kanoner.

Handelen i denne Havn føres i Skibe af 250 til 700 Tønder. I disse Skibe udføres der aarlig omtrent 15000 Tønder Hvede og Hvedemeel, en stor Mængde smaa Tove, tørret og saltet Fisk, Æbler, Pærer og Færskener i stor Mængde.

Vor Reise til St. Helene gik uden al Mærkværdighed for sig, kun plagedes vi meget af Stormvinde i Egnen ved Forbjerget Horn, der lode os kæmpe mod store Vanskeligheder og Farer, eftersom vore Master og Takkelage vare i en saa jammerlig Forfatning. Imidlertid bleve de dog alle lykkeligen overvundne, og den tredie Julii kastede vi Anker i Bugten ved St. Helene, hvor vi fandt Chatam allerede at være lykkelig ankommen.

Gouverneuren paa St. Helene modtog os med sin sædvanlige Artighed, og da jeg fik at vide

vide af ham, at Krigen var brudt ud mellem Storbritannien og Holland, saa sendte jeg strax en Officeer ombord paa en hollandsk Ostindiefarer, der just løb ind i Havnen, og lod den erklære for god Prise.

Vi befandt os ved vor Ankomst til St. Helene overmaade vel, skjønt vi havde holdt Søen i 58 Dage, og udstaaet mange Storme og ondt Veir. Men dette var ikke Tilfældet ombord paa Chatam: fordi dette Skib var saa meget mindre, end vort, havde det lidt saa meget mere af det ugunstige Veir. Stormene og Søgangen havde gjordt det læk i alle Kanter, og de havde ikke i sexten Dage havt en Kanonport, eller Luge aaben. Den stedsevarende Fugtighed havde paadraget Folkene rheumatiske Tilfælder, og disse vare saa almindelige hos Mandskabet, at i Egnen ved Cap Horn var der kun fem Mand i Stand til at gjøre Vagt, og alle de andre laae til Sengs.

Efterat vi her nogenledes havde udhvilet os efter vor udstandne Besværlighed, sendte jeg Chatam til St. Salvador paa Kysten af Brasilien, for derfra at gaae saasnart som muligt tilbage til Engelland under en Convoi, som jeg fik at vide inden kort Tid vilde afseile derfra. Men jeg besluttede at oppebie paa dette Sted et eller andet engelsk Krigsskib, for under dets Bedækning at gjøre det samme, da vi vare i en alt for elendig Tilstand, for at kunde forsvare os mod nogen Fiende.

Dog

Dog forandrede jeg snart min Beslutning, da jeg erfarede af Capitainen paa et nylig ankommen Skib, at Nationalforsamlingen havde decreteret, at de to Skibe: Discovery og Chatam skulde, uagtet den herskende Krig, seile frie og uantastet i alle Have. Jeg besluttede altsaa at forlade Havnen, saasnart som muligt, for endnu at indhente en Flaade af ostindiske Skibe, der just var løbet ud ved min Ankomst, under Convoi af Krigsskibet Scepter.

For at bringe min hollandske Prise sikker til Engelland, overgav jeg Commandoen over samme til Lieutenant Johnstone, om hvis Mod, Klogskab og Duelighed jeg paa vor lange Reise havde havt saa utallige Beviser. Jeg gav ham derhos foruden nogle Folk, som jeg antog paa St. Helene, syttén dygtige og tilforladelige Mænd af mit Skib Discovery, og tvivlede nu ingenlunde paa, at det vilde lykkes ham at bringe dette Skib, der kaldte sig: Makassar, lykkelig til Engelland.

Friske Haveurter fandt vi i Mængde paa St. Helene, men den vedvarende Tørke, som allerede havde varet i tre Aar, havde gjort al Slags Frugt kostbar og sjelden. Denne Tørke havde den sørgelige Følge, at alle fremmede Træer og Planter vare udtørrede og henvisnede; blandt disse vare ogsaa sex Planter af Brødfrugttræet, som Capitain Bligh paa sin Tilbagereise fra Sydsøen-

ſoeserne havde bragt herhid i Skibet Providence, og ſom trivedes ſaa godt, at man uden denne ubehagelige Omſtændighed kunde have gjort ſig Regning paa at de vilde lykkes. Foderman-gelen var tillige af ſamme Aarſag ſteget til en ſaadan Høide, at mere, end 1600 Stykker Horn-qvæg vare døde paa Øen.

Den 16de Julii løb jeg fra St. Helene, og den 21de August naaede vi den Flaade, hvis Sel-ſkab vi ſaa inderlig havde ønſket, og med hvilken vi nærmede os Kyſterne af Irland, hvor vi den 12te September løb ind i Floden Shannon. Her tog jeg Afſkeed med mine brave Officerer og Folk, og reiſte til London, hvor jeg inden faa Dage lykkelig ankom.
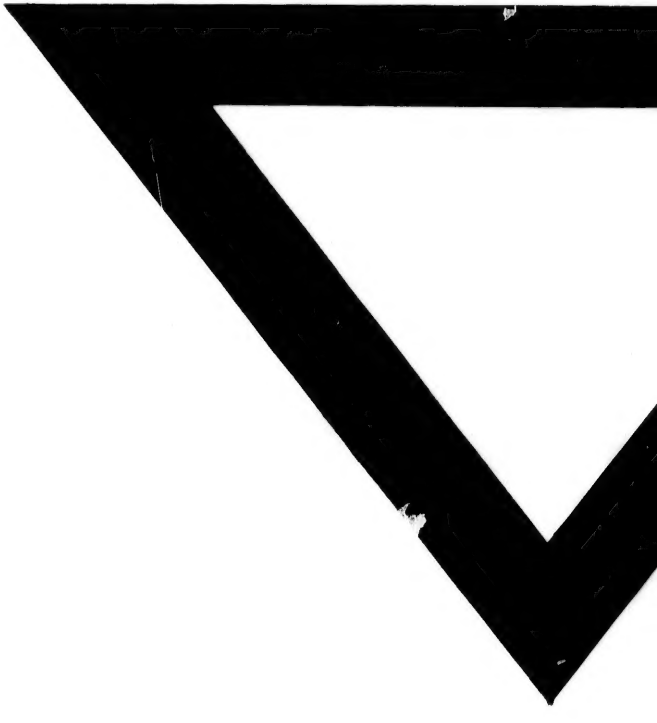
Mærkværdigt er det, at vi paa en ſaa lang Reiſe, der havde varet fra 15de December 1790 til 13de September 1795, altſaa i et Tidsrum af fire Aar og otte Maaneder, kun havde miſtet fem Mand af hundrede, ſom vare ombord paa Diſcovery, af hvilke kun en eneſte endte ſit Liv ved Sygdom, men de andre vare alle omkomne ved ulykkelige Tilfælde. Chatam derimod havde ikke miſtet en eneſte Mand.